

RASTLINSTVO BREGINJSKEGA KOTA

BOŠKO ČUŠIN

RASTLINSTVO BREGINJSKEGA KOTA
Boško Čušin

Boško Čušin **Rastlinstvo Breginjskega kota**

© 2006, Založba ZRC, ZRC SAZU

Recenzenta Jože Bavcon, Andrej Martinčič
Strokovni pregled Igor Dakskobler
Jezikovni pregled Marjeta Humar, Cvetana Tavzes
Oblikovanje Milojka Žalik Huzjan
Fotografije Boško Čušin
Kartografija Marjan Jarnjak

Izdajatelj Biološki inštitut Jovana Hadžija ZRC SAZU
Založila Založba ZRC, ZRC SAZU
Zanjo Oto Luthar
Glavni urednik Vojislav Likar

Tisk Littera picta d. o. o., Ljubljana

Izid knjige so podprli Agencija za raziskovalno dejavnost RS in
Raziskovalni sklad ZRC SAZU.

Digitalna verzija (pdf) je pod pogoji licence CC BY 4.0 prosto dostopna:
<https://doi.org/10.3986/9616568523>

Fotografija na ovitku: Veduta Breginjskega kota. Osrednji vodotok Nadiža, ob njej pas snežnobelega repuhojva (lipenja) in razsežna prodišča, ki jih poraščajo različni stadiji grmišč sive vrbe (bečje). Z desne (južne) strani gozdnata Mija, s severne deloma še neporaščeno pogorje Breginjskega Stola, v ozadju Krn.

CIP - Kataložni zapis o publikaciji
Narodna in univerzitetna knjižnica, Ljubljana

581.9(497.4-15)

ČUŠIN, Boško

Rastlinstvo Breginjskega kota / [[besedilo in] fotografije] Boško Čušin ; [kartografija Marjan Jarnjak]. - Ljubljana : Založba ZRC, ZRC SAZU, 2006

ISBN 961-6568-52-3
227879936

Vse pravice pridržane. Noben del te izdaje ne sme biti reproduciran, shranjen ali prepisan v kateri koli obliki oz. na kateri koli način, bodisi elektronsko, mehansko, s fotokopiranjem, snemanjem ali kako drugače, brez predhodnega pisnega dovoljenja lastnikov avtorskih pravic (copyrighta).

RASTLINSTVO BREGINJSKEGA KOTA

BOŠKO ČUŠIN

LJUBLJANA 2006

VSEBINA

7	Predgovor
9	UVOD
11	SPLOŠNI DEL
11	Geomorfologija
13	Kamnine
15	Tla
34	Hribi in vodovje
37	Podnebje
40	Vegetacija
50	Vasi in ljudje
51	Breginjski kot v pokrajinski členitvi Slovenije
53	POSEBNI DEL
53	Metodologija dela
57	Seznam rastlinskih taksonov
147	Horološki spekter
150	Življenjske oblike
153	Fitogeografska opredelitev območja
156	Raznolikost flore
160	Vplivi človeka
173	Naravovarstvena problematika
177	Natura 2000 v Breginjskem kotu
185	POVZETEK
187	SUMMARY
189	VIRI
197	O avtorju

PREDGOVOR

Če se kdo lahko poklicno ukvarja z vedo, s katero so se nekoč ukvarjali le izbranci, in poleg tega lahko to počne v domačem kraju, ima naravnost idealno izhodišče za raziskovalni projekt. V preteklih desetih letih sem v okviru temeljnih raziskav flore in vegetacije v Posočju med drugimi raziskoval tudi rastlinski svet Breginjskega kota. O nekaterih ugotovitvah sem že poročal na znanstvenih kongresih ter na to temo napisal več strokovnih člankov. Zdaj sem rezultate strnil v delo, ki je pred vami.

Ker območje Kota do sedaj ni bilo monografsko obdelano, sem zbral tudi podatke drugih naravoslovnih ved in jih skupaj s svojimi lastnimi opažanji podal v uvodnih poglavjih. Največji del knjige obsega seznam rastlinskih vrst. V zgoščenem slogu sem predstavil 1036 vrst. Ob znanstvenem in slovenskem imenu so zapisane še rastiščne razmere na nahajališčih in osnovni podatki o ekologiji vrste. Kaj več o posamezni rastlini je mogoče izvedeti iz citiranih virov (literature) ali tudi pri avtorju pričujoče knjige. Rastline so razvrščene po abecednem redu znanstvenih imen, saj se bodo tako lažje znašli ne samo strokovnjaki, ampak tudi laiki. Slovensko imenoslovje rastlin ni povsem usklajeno in enotno, za isto vrsto rastline imajo lahko že v sosednjih vaseh različna imena, zgodi pa se, da z istim imenom poimenujejo tudi različne vrste. Iz tehničnih (finančnih) razlogov ni bilo mogoče vsake rastline predstaviti s fotografijo, zato za prepoznavanje vrst priporočam enega od slikovnih rastlinskih ključev ali ilustriranih flor.

Breginjski kot je prepoln zakladov narave. Želim, da bi knjiga pomagala domačinom in vsem, ki se mudijo v Kotu, spoznati delček tega bogastva, ki največkrat ostane neopaženo, pa naj bo to ledeniški balvan v peskokopu, zanimiv peščenjak med prodniki, lepo vidna struktura tal ob gozdni vlaki, bodisi množica cvetlic majskega travnika, nekatere pogoste in za botanike morda zanimivejše kot tiste redke, ki so ponavadi bolje raziskane. Želim tudi, da bi knjiga spodbudila k razmišljanju, da mora človek kot najvišje evlucijsko bitje skrbeti za preživetje drugih, predvsem šibkejših organizmov, kar dosežemo z ohranitvijo njihovih življenjskih okolij.

Vsem sodelavcem na ZRC SAZU in direktorju prof. dr. Otu Lutharju se za pomoč in spodbudo pri raziskovalnem delu in nastajanju knjige najlepše zahvaljujem.

Avtor

Naslov: mag. Boško Čušin
Znanstvenoraziskovalni center SAZU
Regijska raziskovalna enota Tolmin
Brunov drevored 13
5220 Tolmin
E-pošta: cusin@zrc-sazu.si

UVOD

Breginjski kot je bil do prihoda Maksa Wraberja in njegovega sina Toneta Wraberja botanično zapostavljen. Vzrok temu je morda geografska lega, saj je to območje še zdaj nekoliko odmaknjeno od glavnih prometnih poti. Čeprav so v Posočju botanizirali mnogi znameniti naravoslovci (Scopoli, Tommasini, Freyer, Krašan, Beck idr.), v njihovih delih nisem zasledil podatkov o rastlinstvu Breginjskega kota (mogoče je kateri od slavnih mož botaniziral tudi v Kotu, pa so njegovi zapiski še kje v rokopisni obliki). Zanesljivo pa sta bila na Breginjskem Stolu botanik Sendtner (T. WRABER 1975a: 572) in geolog Stur, ki je raziskoval tudi floro (STUR 1857: 378, T. WRABER 1969: 282), na Miji pa Marchesetti (LONA 1952: 241). Konkretno podatke o rastlinah v Breginjskem kotu sem našel šele pri floristu Zirnichu (njegove podatke je objavil MEZZENA 1986), ki je nekaj rastlin za svoj herbarij nabral tudi pri Robiču (v 40-ih letih prejšnjega stoletja). Floro nadiških prodišč omenja E. MAYER (1960), ki je tu nabral tudi nekaj rastlin za herbarij LJU. Kot sem že omenil, sta večino objav o flori Breginjskega kota prispevala M. WRABER (1965) in T. WRABER (1966, 1967, 1969a, 1969b, 1971, 1975b, 1982). Njuni opisi posameznih florističnih zanimivosti in novih nahajališč nekaterih vrst so še zdaj aktualni in kažejo na potrebo in smiselnost celovitega prikaza flore tega območja. Posamezna nahajališča nekaterih vrst je objavil DAKSKOBLER (1994, 1995a, 1995b, 1996b, 1997), o redkih in ogroženih vrstah na območju Kota pa izvemo iz Rdečega seznama (T. WRABER & P. SKOBERNE 1989).

Območje Breginjskega kota sta v svojih raziskavah zajela tudi L. in M. GORTANI (1905). Na koncu prvega dela svoje flore sta priložila zemljevid Furlanije-Juljske krajine v merilu 1: 200 000 (Carta botanica della regione Friulana), na katerem je označeno raziskovano območje. Čeprav vzhodna meja območja poteka po grebenu Stolovega pogorja in se spusti v dolino Nadiže pri Robiču, nato pa vzpne na Matajur in se nadaljuje po grebenu Kolovrata, kar pomeni, da je v raziskano območje zajet tudi celoten Breginjski kot, nisem v specialnem delu, ki obravnava razširjenost posameznih vrst, našel konkretnega podatka, ki bi se nanašal na območje Breginjskega kota. Večkrat se omenja le dolina Nadiže (vendar le nižje ležeči kraji, sedaj v Italiji) in Mija (za katero ni natančnih lokacij). Za vse vrste, navedene za omenjene kraje, pa velja poudariti, da gre za, zdaj znano, splošno razširjene vrste v Breginjskem kotu in širšem prostoru (Slovenija, severna Italija).

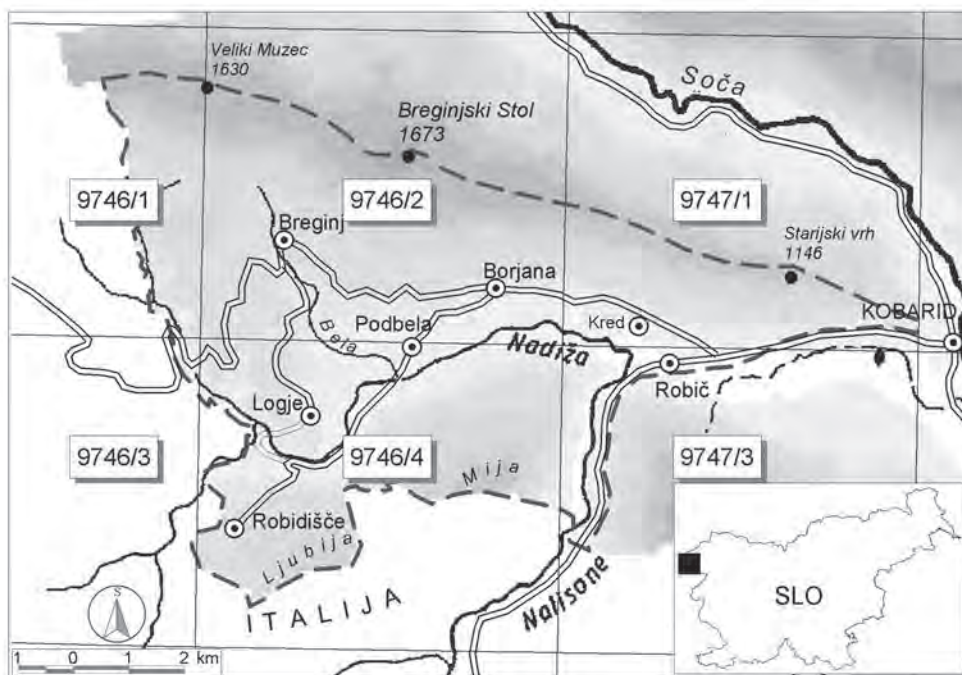
Precej zapisov o rastlinstvu Kota je v gozdarskih prispevkih. Zlasti obsežen vir podatkov so elaborati Biološkega inštituta ZRC SAZU (M. WRABER 1965, MARINČEK et al. 1980). Članki drugih avtorjev obravnavajo predvsem gospodarjenje z gozdovi (JURHAR 1951, KLANJŠČEK 1951, PAPEŽ 1987, KOZOROG 1990, MLEKUŽ 1991a, 1991b). Del raziskovanega območja sem obdelal tudi sam (ČUŠIN 1987), kasneje pa objavil tudi nekaj zanimivih najdb (ČUŠIN 2001a, ČUŠIN & DAKSKOBLER 2001, DAKSKOBLER & ČUŠIN 2002). Ko sem se zaposlil na Regijski raziskovalni enoti Biološkega inštituta ZRC SAZU v Tolminu, sem začel sistematsko

preučevati floro in vegetacijo Breginjskega kota in bližnje okolice v okviru projektov Flora in vegetacija Posočja, Atlas flore Slovenije in Atlas srednjeevropske flore.

Breginjski kot je geografsko homogena enota. Odločil sem se, da v raziskavo vključim območje, ki ga na severu omejuje Stolov greben, na zahodu in jugu državna meja z Italijo (ki gre sprva po strugi Nadiže, nato pa po grebenu Ljubije in Mije), na vzhodu pa cesta Mednarodni mejni prehod Robič–Kobarid, ki je obenem krajinska meja Kota. Tako omejeno območje nekoliko presega geografsko in krajevno pojmovanje Kota. Vendar so prepadi Mije nad Robičem zanimivi zaradi nekaterih redkih rastlin, vzhodni krak Stolovega pogorja pa je naravni zaključek tega hribovja.

OPOMBA: V nadaljevanju bom, kot v zadnjem stavku, večinoma uporabljal za oznako Breginjskega kota okrajšavo Kot, ime, ki ga pogosto uporabljamo tudi domačini.

Raziskovano območje z vrisano mrežo kvadrantov (MTB), po kateri kartiramo floro

LEGENDA

 Meja raziskovanega območja

SPLOŠNI DEL

GEOMORFOLOGIJA

Zdaj se je splošno uveljavilo, da imenujemo Breginjski kot območje, na katerega stopimo, ko v Starem selu zavijemo z glavne ceste Kobarid–Robič na lokalno cesto za Breginj. Na to nas po 50 metrih opozori tudi tabla »Dobrodošli v Breginjskem kotu«. Lahko napišem, da je Breginjski kot najzahodnejši del naše domovine. Hribovit svet med Starim selom in državno mejo z Italijo omejuje s severni strani Stolovo pogorje, z južne pa Mija in Ljubija. V ožjem pomenu obsega Breginjski kot območje od Borjane navzgor do povirja Nadiže. Na Državni topografski karti (1: 25 000) pa je z tem imenom označena le najbližja okolica vasi Breginj, kar vsekakor ni pravilno.

Čeprav obsega relativno majhno površino, je že MELIK (1935, str. 233) v Kotu ločeval štiri geomorfološke enote: greben Stola uvršča v sredogorje na pretežno apneniškem ozemlju, Mijo v nizko hribovje na pretežno apneniškem ozemlju, nižje predele Kota v hribovje na flišnem ozemlju, dolinsko dno pa je uvrstil kar v ravnine. Relativna višinska razlika je v Kotu več kot 1400 m. Za najnižjo točko Kota lahko vzamemo Robič (216 m n.m.), zanesljivo najvišji pa je vrh Breginjskega Stola (1673 m n.m.). Glede na razčlenjenost površja območje Kota zdaj uvrščamo v hribovje (GABROVEC & HRVATIN 1998, str. 83).

Pestrost tega majhnega kotička naše dežele se kaže npr. tudi v tem, da v Kotu srečamo vse tipe reliefa glede na geomorfološki razvoj (razen seveda abrazijskega, ki je omejen na ozek pas naše morske obale). Za večji del Kota je značilen ledeniški (glacialni) relief. Gorski pas Stolovega pogorja in vrh Mije imata kraški relief, nižje ležeči kraji pa rečno-denudacijski relief (tako destruktivski, kakor tudi akumulacijski, GABROVEC & HRVATIN 1998, str. 81).

V poseljenem delu Kota prevladuje naklon od 5–15°, kar je v mejah povprečja za Slovenijo (13°, PERKO 1998a, str. 86). Izjema so ozke in prepadne grape potokov, ki so svoje struge zajedli globoko v fliš (Bela, Stanovišnik, Gostenk). Slednje je verjetno vzrok, da GAMS (1998, str. 25) piše: »Naklon 30 in več stopinj je običajen v visokogorju in zahodnem Predalpskem hribovju«. V gorskem pasu se nakloni povečajo do maksimalno 40°. Večji naklon imajo le prepadna ostenja pod Starijskim vrhom in Komarjem (Mija), ki pa zasedajo manjše površine. Tukaj gre za t. i. litološko pogojeno stopnjasto pobočje (GAMS 1998, str. 48). Pod njegovim zgornjim, najbolj strmim delom (pogosto ima ledinsko ime reber), ki je iz kompaktnega apnenca, je pobočje enakomernega naklona (okoli 30°) zgrajeno iz grušča. Pod gruščem je navadno vododržni fliš, ki ponekod moli na površje (npr. na Stolovem pogorju pod Sv. Marjeto ter med Starim selom in Potoki). Grušč je večinoma poraščen s termofilno vegetacijo, ponekod pa oblikuje živa melišča. Melišča so pogosta na južnih pobočjih Stolovega pogorja in vzhodnem pobočju Mije nad Robičem. Največje melišče v Kotu so Lokarje nad Borjano. So na 1000 m n.m. in merijo okoli 1 km².

Zaradi pogoste slemenitve vzhod–zahod so v Sloveniji nadpovprečno zastopane južne lege (15 % , ob upoštevanju 8-ih ekspozicij, GAMS 1998, str. 26). Slednje je v Kotu še bolj poudarjeno, saj ima več kot 50 % njegovega ozemlja južno ekspozicijo. Južne lege so obenem

predeli, ki so najbolj osončeni in prejemajo veliko sončne energije. Zanimiv je podatek, da južna pobočja Stolovega pogorja ter pobočja pod južnim robom Trnovskega gozda in Nanosa sprejmejo največjo letno količino kvaziglobalnega obsevanja v Sloveniji (več kot 4800 MJ/m², GABROVEC & KASTELEC 1998, str. 105). Precejšen je tudi delež površja, ki ima severno ekspozicijo. Sem sodijo osojna pobočja Mije in Ljubije. Zahodno lego ima malo površin (strma pobočja nad Nadižo v njenem zgornjem toku in Mija nad Pradolom), vzhodno pa le pobočja pod slemenom Breginj–Logje. Severna pobočja, kot tudi drugod po Sloveniji, večinoma porašča gozd, južne lege pa so ljudje precej izkrčili za potrebe kmetovanja. Tukaj so seveda zgradili tudi naselja. Na raziskovalnem taboru geografov na Robidiščih (poleti 2001), je bila neporaščenost Breginjskega Stola tema razprave, kateri naravni dejavniki pogojujejo takšno stanje (klimatski ali geomorfološki). Seveda bi gozd tudi tukaj lepo rasel, če z gozdom poraščenih pobočij človek v tisočletnem boju za preživetje ne bi spremenil v senožeti in pašnike. Zaradi pomanjkanja krme za živino so ljudje ponekod izkrčili večje površine tudi na osojah, npr. predel Mije med Podrečnico in Ržišči. Območje je zaradi kamninske podlage (fliš) primerno za senožeti, vendar je njihova lega povzročala težave pri sušenju sena.

V gorskih predelih Kota opazimo tudi kraške pojave. Medtem ko so se na hrbtu Breginjskega Stola izoblikovale predvsem mikrooblike, značilne za visokogorski kras: žlebiči, škavnice in škraplje, pod Malim Stolom tudi nekaj kotličev, so na Miji in Ljubiji številne vrtače in nekaj brezen, ki jih štejemo že med večje kraške oblike. Ker je na Miji le eno večje brezno (v Črči), ga domačini enostavno imenujemo Brozn. Kot smo doslej videli, potekajo skozi Kot meje številnih členitev Slovenije. Tem se je zdaj pridružila še meja med visokogorskim (alpskim) in predalpskim krasom (MIHEVC 1998, str. 91). Avtor namreč uvršča Stolovo pogorje v alpski tip krasa, Mijo in Ljubijo pa v predalpski tip krasa.

Tako, kot je območje Kota bogato v raznolikosti narave, ga tudi ogrožajo različne naravne ujme. Te so pogojene predvsem s površjem, kamninsko sestavo in klimo območja, pogosto pa jih pospešijo človekovi posegi (npr. gradnja prometnic skozi erodibilna območja, urejanje hudournikov samo na delu struge). Južna pobočja Stola so znana po proženju snežnih plazov. To se dogaja zlasti februarja in marca, če je dosti snega in pride do odjuge. Za njimi ostanejo lepo vidne črte kopnega sveta, po katerih je drsel snežni plaz. Tako je leta 1952 po grapi potoka Mlaka v Borjani prihrumel plaz in porušil 8 hiš. Problematiko snežnih plazov na Breginjskem Stolu podrobno opisuje PAVŠEK (2002). Območje ogroženosti zaradi zemljskih plazov so predvsem strma, vododržna pobočja, zgrajena iz fliša in moren. Lep primer za zemeljski plaz je usad pri Sv. Križu leta 1975. Takrat se je v povirju Cerkovnika odtrgal del hriba s površino okoli 2 ha. Namočena zmes morenskega materiala in pobočnega grušča je drsela po strugi Cerkovnika do sotočja z Belo in se tam razlila. Nadiža je potem še vse leto tekla umazano bele barve zaradi izpiranja krednih delcev. Po vsej verjetnosti je tudi takrat šlo za murasti tok (kot v katastrofi pri Logu pod Mangartom leta 2000). Skupaj s pasom dinarskega in submediteranskega območja je Kot uvrščen v območje najmočnejšega žleda v Sloveniji. Dva katastrofalna potresa v kratkem razmiku (1976 in 1998) pa kažeta, da širše Kobariško območje upravičeno sodi v najbolj ogroženo potresno območje v Sloveniji (možnost potresa 9. stopnje po MCS v 500-letnem povratnem obdobju, M. OROŽEN ADAMIČ 1998, str. 318). Z vidika biodiverzitete imajo naravne ujme v manjšem obsegu pozitiven vpliv. V času, ko se vsa Slovenija hitro zarašča z gozdom, vodotoke pa človek spreminja v kanale, k ohranjanju biotske raznovrstnosti lahko prispevajo usadi, požari, vetrolomi in povodnji, ki z oblikovanjem novih rastišč ustvarijo možnost za naselitev in obstoj negozdnih rastlin. Seveda je takšno razmišljanje sprejemljivo le, če takšni pojavi ne ogrožajo človeka.

KAMNINE

Večino podatkov o kamninski sestavi Breginjskega kota sem povzel po BUSERJU (1986) in MELIKU (1954). Dopolnil sem jih z lastnimi opažanji pri terenskem delu, zlasti ko sem ugotavljal kamninsko podlago rastišč, nekaterih rastlin in fitocenoz.

V Breginjskem kotu se srečujejo različne tektonske enote, ob katerih se prepletajo kamnine različnih starosti. Glavna tektonska linija je prelomnica ob južnem robu Krejskega podolja, ki v prečni smeri seka ozemlje Kota in se v tektonskem vozlišču pod Kobaridom navezuje na veliki Idrijski prelom. Meja med Južnimi Alpami (julijska karbonatna platforma) in Zunanji Dinaridi (dinarska karbonatna platforma) poteka po južnem pobočju Stolovega pogorja na okoli 800 m n.m., tako da pravzaprav ves Breginjski kot v ožjem pomenu sodi v Zunanje Dinaride (BUSER 1986, Tektonske enote na Osnovni geološki karti Tolmin in Videm).

Najstarejše kamnine v Breginjskem kotu so triasne starosti. So predvsem na robnih delih raziskovanega območja. To sta masivni in skladoviti dolomit ter skladoviti dachsteinski apnenec s plastmi in vložki dolomita. Prvega (dolomit) dobimo ob vzhodnem vznožju Mije nad Nadižo in na južnih pobočjih Stolovega pogorja zahodno od Breginja (v Plazeh). Na istih lokacijah dobimo tudi drugo triasno kamnino (apnenec), vendar le na večji nadmorski višini. Dachsteinski apnenec (za katerega so značilne stromatolitne plasti) je najti še v ozkem pasu na grebenu Stolovega pogorja med Kobaridom in Breginjem in sodi že v Južne Alpe.

Tudi jurske kamnine pokrivajo le robna območja Breginjskega kota. Plasti mikritnega in oolitnega apnenca z vložki apnenčevih breč se raztezajo po grebenu Mije od Robiča do Komarja. V zahodni smeri in nekoliko bolj nizko so skladi mikritnega in oolitnega apnenca, ki se od prejšnje enote ločijo po večjem deležu oolitnega apnenca. Še nižje pa so plasti grebenskega apnenca s koralami in hidrozoji. Mikritni in oolitni apnenec dobimo tudi na grebenu Stolovega pogorja med Kobaridom in vrhom Stola (1000–1600 m n.m.). S severne strani se z njim stika rdečkasti gomoljasti mikritni in krinoidni apnenec.

Kamnine kredne starosti so v Breginjskem kotu najbolj razširjena geološka podlaga. Prevladujejo na zahodnem in južnem delu območja. Najstarejše kredne kamnine so mikritni, ploščasti in grebenški apneneci. Razširjeni so v okolici Robidišč in na Ljubiji. V osrednjem delu Mije dobimo ploščati mikritni in kalkarenitni volčanski apnenec z roženci. Debelozrnata apnenčeva breča iz zgornje krede gradi velike površine na severnih pobočjih Mije in Ljubije. Na gričih zahodnega dela Breginjskega kota prevladuje fliš z vložki apnenčevih breč. Kredni fliš dobimo tudi na pobočju Mije nad Podbelo ter v manjših zaplatah na južnih pobočjih Stolovega pogorja (pod Homcem, nad Kredom, med Borjano in Stanovišči). Flišna podlaga je v nasprotju s karbonatno vododržna, tako da so v tem območju številni izviri in potoki. Ker je obenem mehka kamnina, neodporna proti površinski eroziji, je to območje gosto razbrazdano z globoko zajedenimi, ozkimi

vodnimi žlebovi, ki dovajajo vodo Nadiži. Fliš moli na površje v številnih prepadnih grapah in ogolelih pobočjih. Zato je razumljivo, da ga domačini imenujejo kras. Prebivalci v Logjih pa imajo za to mehko kamnino še bolj primerno ime – gnjila skala. Kras je tudi toponim za okoli 1 km² veliko, prepadno flišno pobočje nad strugo Nadiže med Mostom na Nadiži in Legrado (Državna topografska karta 1 : 25 000).

Tudi kenozojske kamnine so v Kotu precej razširjene. Paleocenski fliš z vložki apnenčevih breč srečamo ob Nadiži na meji z Italijo. Tukaj prihaja na površje izpod naravnega pokrova zgornjekrednega fliša. Osrednji del območja pokrivajo kvartarne kamnine. Starejše rečne sedimente, spriete v konglomerat, opazimo na najvišjih terasah med Potoki in Podbelo. Ledene dobe so v Breginjskem kotu pustile velike sledove. V obdobju največje pleistocenske poledenitve je bil pod ledom večji del Kota. Nad ledenim površjem sta bila le Stolov greben in vrh Mije (KUNAVER 1992, str. 116). Soški ledenik je pustil za seboj velikanske količine morenskega drobirja. Nespriete morene so razširjene med Potoki in Breginjem v pasu od 400 do 800 m n. m., posamično pa jih dobimo na Miji, pod Robidišči in Logmi. Najvišje ležečo moreno sem opazil na sedlu pod Starijskim vrhom (1100 m n.m.). Obdobjem nasipanja (akumulacije) so sledila obdobja odnašanja proda in poglobljanja dolin (v interstadialih). Vrezovanje je bilo tako izdatno, da vsakokratno ponovno nasipanje ni doseglo višine prejšnjega. Ob večkratni menjavi teh procesov se je dolina močno poglobila, na pobočjih pa je nastalo več teras (zlasti lepo jih vidimo na profilu Mokar–Nova Borjana). Višje v Alpah so ledeniki z drsenjem razširili doline in jim dali značilno obliko črke U. Ker pa se je v Breginjskem kotu ledenik širil v majhno stransko dolino in se kmalu ustavil (čelno moreno je odložil ob trku v prečno sleme Prekopa–Logje), je pravzaprav ves morenski material ostal na mestu. Tako je na mestu, kjer bi pričakovali uleknino (če bi ledenik drsel naprej), zdaj pravzaprav izboklina od prinesenega materiala. Breginjski kot so torej ledene dobe specifično preoblikovale in čeprav nima obliko črke U, ga lahko obravnavamo kot ledeniško dolino. Enako menita tudi GABROVEC IN HRVATIN (1998, str. 83).

Kot poseben pleistocenski sediment moram omeniti jezersko kredo pri Legradi pod Robidišči ter njene izdanke med Podbelo in Borjano. Značilno je, da vsebuje malo karbonatov (28–73 %) in jo zato lahko uvrstimo v jezerski lapor. Kreda povzroča površinsko zadrževanje vode, tako da v položnih legah prihaja do psevdooglejevanja. Pri sotočju Nadiže in Legrade dosežejo plasti krede 30 m debeline. Območje je bilo v času geološkega kartiranja Tolminske označeno kot potencialen vir gospodarsko pomembne surovine za kemično industrijo, ki je kredo uporabljala kot polnilo (danes so jo zamenjale sintetične snovi). Ker gre za nestabilen geološki substrat, so na takšnih območjih pogosti zemeljski usadi in zdrsi, ki ogrožajo infrastrukturo, predvsem ceste. Iz zadnjega geološkega obdobja (holocena) datirajo obsežne površine aluvialnih nanosov (prod in pesek) ob Nadiži in pobočni grušč, ki pokriva širok pas na južnih pobočjih Breginjskega Stola (600–1100 m n.m.). Slednji je pogosto nasut čez morenski drobir in ponekod doseže dno doline (pri Starem selu in Robiču).

Na geoloških kartah je osnovno merilo prikaza starost kamnin (različne kamnine enake starosti imajo enotno oznako – barvo). Znotraj geoloških obdobij pa se navajajo posamezni tipi kamnin, kar je za splošno uporabo včasih nepraktično in prezahtevno. Zato sem na podlagi geološke karte (BUSER 1986) in lastnih izsledkov izdelal karto kamnin v Kotu, kjer so iste kamnine enake barve, čeprav so različne starosti (pregledna karta na str. 22)

TLA

V tem poglavju obravnavam glavne talne tipe in njihovo razširjenost v Breginjskem kotu. Glavni vir podatkov mi je bila pedološka karta 1 : 25 000, ki sem jo dobil v Centru za pedologijo in varstvo okolja Biotehniške fakultete v Ljubljani. Podatke iz kartografskih enot (PKE) sem prilagodil slovenski klasifikaciji tal (ZUPAN et al. 1998). Teoretična dejstva, ki jih omenjam pri opisu posameznih talnih tipov, sem povzel po dveh učbenikih (ČIRIČ 1984, ŠKORIČ 1986). Pri izdelavi pregledne karte talnih tipov v Breginjskem kotu (str 24) mi je bila iztočnica pedološka karta Slovenije (VRŠČAJ et al. 1999: 266, Enciklopedija Slovenije, 13. zvezek), ki sem jo nekoliko razširil in dopolnil s svojimi izsledki. V pomoč so mi bili tudi opisi talnih profilov, ki so jih izdelali sodelavci Centra za pedologijo in varstvo okolja Biotehniške fakultete v Ljubljani. Tukaj velja poudariti, da so posamezne kategorije v karti le prevladujoči talni tip v označenem območju. To je ponekod v legendi tudi nakazano, zlasti tam kjer je delež drugih talnih tipov precejšen (10–25 %).

V večjem delu Slovenije je geolitološka podlaga glavni dejavnik, ki usmerja razvoj tal. Od nje sta odvisna tudi sekundarno oblikovanje površja in vodovje (STRITAR 1990). Kot bomo videli v nadaljevanju, oboje velja tudi za Breginjski kot. Na trdih karbonatnih kamninah so se namreč razvili različni tipi rendzin, na flišu pa prevladujejo globoka rjava tla (kambična tla).

Sodobna klasifikacija razvršča tla v dve veliki skupini, avtomorfna in hidromorfna tla. Avtomorfna tla so nastala in se razvijajo le pod vplivom padavinskih voda, ki skozi odtečejo brez daljšega zadrževanja. V ta oddelek uvrščamo nerazvita tla, humusno-akumulativna tla, kambična tla in eluvialno-iluvialna tla. Hidromorfna tla imajo občasno ali stalno vlažnostni suficit v delu ali vsem talnem profilu. Iz tega oddelka prevladujejo v Breginjskem kotu obrečna tla, manjše površine pa prekrivajo oglejena tla.

Nerazvita tla

Tla iz tega razreda nimajo strnjenege humoznega površinskega horizonta. Zato ga pišemo v oklepaju, (A) horizont. Med zaplatami rastlin (blazinaste trajnice in manjše grmovnice) je vidna matična kamnina (označujemo jo s črko C). Pri nizki temperaturi, pomanjkanju padavin, stalnem vetru in drugih ekoloških ekstremih so nerazvita tla trajni stadij, kot npr. v visokogorjih in navpičnih ostenjih. V takšnih območjih prevladuje mehansko preperevanje kamnin, delovanje organizmov kot pedogenetskega dejavnika pa je zelo pičlo. Površinska voda lahko stalno odnaša tla in povzroča, da se inicialni stadij trajno vzdržuje (npr. v hudourniških grapah). Proces pedogeneze je moten tudi v območju odlaganja materiala, dokler nov material ne preneha pritekati. Če pa se vodni tok preusmeri, prihaja v naših klimatskih razmerah do precej hitre evolucije tal v bolj razvite stadije.

Litosoli (kamnišča) se formirajo na stenah, iz katerih v procesu mehanskega preperevanja nastane kamniti detritus (drobir). Čisti mezozojski apnenci večinoma ne razpadajo mehansko in tudi kemično preperevanje je zelo počasno, slednje delno tudi zaradi majhne aktivne površine in hitrega odtekanja vode. Nekoliko lažje preperevajo brečasti, zelo krasificirani apnenci in apnenci iz prelomnic. Tako se na pobočjih oblikujejo melišča. Zaradi velikih prostorov v substratu so humus (od revne vegetacije) in minerali (nastali pri pičlem kemičnem preperevanju) zelo izpostavljeni izpiranju, k čemur pripomore tudi gravitacijsko premeščanje substrata. Tako prihaja do fragmentarne akumulacije humusa na večjih globinah. Klima v višjih legah pripomore k mehanskemu preperevanju matične kamnine zaradi velikih temperaturnih sprememb. Litosoli in njihova vegetacija prispevajo k umirjanju melišč.

V Breginjskem kotu srečamo litosole kot inkluzije na pobočjih Stolovega pogorja (navpična apnenčasta ostenja nad Borjano in Sedlom ter kamnite hudourniške grape med Prekopo in državno mejo z Italijo), Mije (Debelo Čelo, Kozja peč, Na Komarju) in Ljubije (Pradol). Značilen je tudi za melišča na južnih pobočjih Stolovega pogorja (Lokarje, Peski nad Potoki in Starim selom) in vzdolžnih pobočjih Mije nad Robičem. Takšni habitati prispevajo h krajinski pestrosti območja, so zanimivi geomorfološki pojavi in rastišča za nekatere v Sloveniji zelo redke rastline: Kernerjev mleček, polegla medvejka, kljunastoplodna lanika (T. WRABER & P. SKOBRNE 1989). Rastline v naskalnih združbah in meliščih globoko koreninijo in imajo značilen habitus, ki jih štiti pred poškodbami. Dobro prenašajo sušo, močno segrevanje in pomanjkanje hranil. Med rastlinskimi združbami, ki poraščajo litosole v Breginjskem kotu naj omenim snežnobelo repuhovje v dnu hudourniških grap, združbo maholike popkorese in praproti apnenke na bolj termofilnih legah ter endemično naskalno združbo predalpskega prstnika in polegla medvejke.

Regosoli (surova tla, sirozem) nastanejo na mehki matični kamnini, ki lahko mehansko prepereva in daje regolit fine granulometrijske sestave. Ker ima regolit lastnost zadrževanja vode, je možno inicialno kemično preperevanje (zlasti karbonatov) in začetek njihove migracije (premeščanja). Takšne lastnosti imajo magmatske kamnine zrnate strukture, skrilavci, peščenjaki, lapor, laporni apnenci in fliš. Rastline s koreninskim sistemom pospešujejo mehansko preperevanje, z opadom in odmrliimi deli pa akumulacijo humusa. Nujen predpogoj za nastanek teh tal je erozija in ogolitev pobočij do matične kamnine.

V Breginjskem kotu je karbonatni regosol razširjen na izjemno strmih flišnatih pobočjih, ki so močno izpostavljena eroziji in usadom, kot so grape potokov Gostenk, Malenček in Stanoviščnik, v soteski Nadiže med Namlenom in Gradecom pod Logmi, pod Oskom v znožju Mije in prepadnem območju med Sedlom in Preslavom. Porašča jih precej bolj revna flora kot litosole, najpogosteje opazimo rastline iz rodov škrzolic in lakot. ČIRIĆ (1984) omenja tudi regosole na morenskih nanosih. V Breginjskem kotu so to območja peskokopov (nad Potoki in Breginjem) in usadov (pri Sv. Križu in pod Preslavom, oboje pri Sedlu).

Koluvialno-deluvialna tla se oblikujejo v znožju pobočij, kjer se akumulirajo talni in skeletni delci, ki jih prinesejo hudourniške in površinske vode. Nanosi so v obliki pahljače, ki ima vrh obrnjen proti pobočju. Včasih prihaja do razporeditve materiala vzdolž pahljače, tako da je pri vrhu večji material, proti robu pa vse bolj droben. Ker se transport dogaja na kratkih razdaljah, skelet ni zaobljen. Stalen dotok (prinašanje) materiala vzdržuje talni

Odkoderkoli ga pogledamo, Stolovo pogorje vzbuja pozornost. Daleč naokrog ni gorskega grebena, ki se razprostira v ravni črti več kot 30 km in obenem trdovratno vztraja na enakomerni višini. Na sliki sledijo z leve proti desni trije vrhovi: Veliki Muzec, Mali Muzec in Ribežni.

Z juga omejujeta Breginjski kot dva hriba: Mija (v sredini) in Ljubija (desno). Po njunem grebenu poteka državna meja z Italijo. Povsem v ospredju: poskus pogozdovanja plazovitega predela pod Vršanjo glavo. Mlade smreke so se posušile zaradi neupoštevanja njihove ekologije in razmer v okolju.

Ozka dolina Nadiže med Mijo in Matajurjem ima obliko črke V, kar je značilno za doline, nastale s tektonskimi premiki in erozijo. Zlasti je lepo viden za alpske reke nenavadno oster kot, pod katerim Nadiža zavija na jug, kar nakazuje, da je v ne tako davni preteklosti verjetno tekla proti vzhodu (čez Starijsko blato v Sočo).

Razgled z Breginjskega Stola ni samo lep za oko, temveč nam razkrije marsikatero geomorfološko zanimivost. Vidimo, da je Podbelsko (Bejsko) polje pravzaprav hudourniški vršaj, ki ga je oblikovala Bela sotočju z Nadižo.

Medtem ko so na Stolovem pogorju kraški pojavi redki in manjšega obsega (visokogorski kras), je na Miji in Ljubiji več jam in brezen, kar je značilno za dinarsko gorstvo. Največje brezno je na Miji v Črči. Domaćini ga imenujemo Brozn.

Antiklinalno upognjene plasti apnenčeve breče tvorijo zanimive geološke formacije v soteski Nadiže pri sotočju z Legrado. Po krajevni legendi so jih ustvarila mitološka bitja, ki jih z malo domišljije še dandanes lahko vidimo v obrečnih spodmolih in jamah.

Nadiža je reka ekstremov. Poleti priljubljeno kopališče pod Logmi (Gnjila skala) je pozimi ponavadi okovano v led. V času hudih nalivov se gladina reke dvigne za več kot 2 m (neporaščena stena v ozadju), po drugi strani pa dolvodno od Robiča pogosto presahne.

Osrednji del Nadiške doline med Podbelo in Hurjo je območje prodiščnih širjav. Tukaj se oblikujejo različne fitocenoze, od tistih na neustaljenem prudu do gozdnih sestojev na starejših nasipinah, vmes pa so različne faze vrbovij, termofilnih grmišč, zaplate pionirskih travnišč, obrežna vegetacija visokih steblik in drugi habitati manjšega obsega.

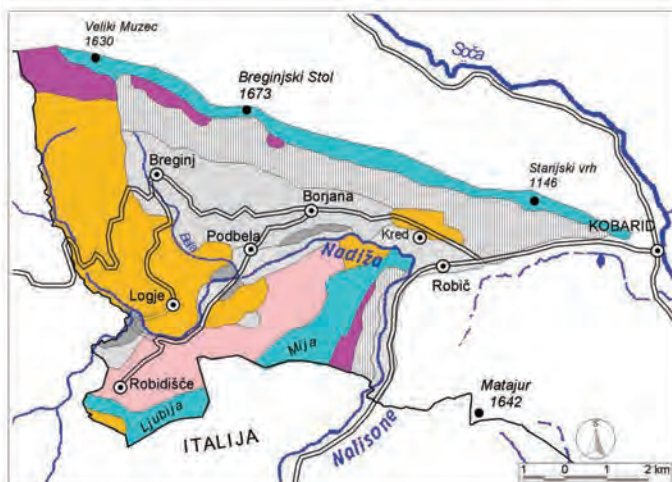
Apnenec je prevladujoča karbonatna kamnina v Kotu. Gradi višje gorske predele. Je bolj kompakten in trši kot dolomit, zato so se rastline naselile samo v reže med plastmi. Na posnetku so plasti jurskega apnenca pod Malim vrhom pri Božci.

Slikovito sotesko Nadiže pod Napoleonovim mostom dodatno bogatijo številne drasle, ki jih je skozi stoletja oblikovala reka. Lepo je razvidna struktura kamnov, ki sestavljajo steno iz apnenčeve breče.

Dolomita je v Kotu precej manj kot apnenca. Več ga je v zahodnih predelih Stolovega pogorja in vzhodnih pobočjih Mije. Ker gre za krušljivo in drobljivo kamnino, se ponavadi ob vznožju dolomitnih sten oblikujejo melišča (zahodna stran Prekope).

Kamine v Breginjskem kotu

LEGENDA (prevladujoči tip kamnine)

- Apnenec
 - Apnenčeva breča
 - Dolomit
 - Fliš
 - Pobočni grušč
 - Morena
 - Prod
 - Jezerska kreda
- } Kvartarne odkladnine

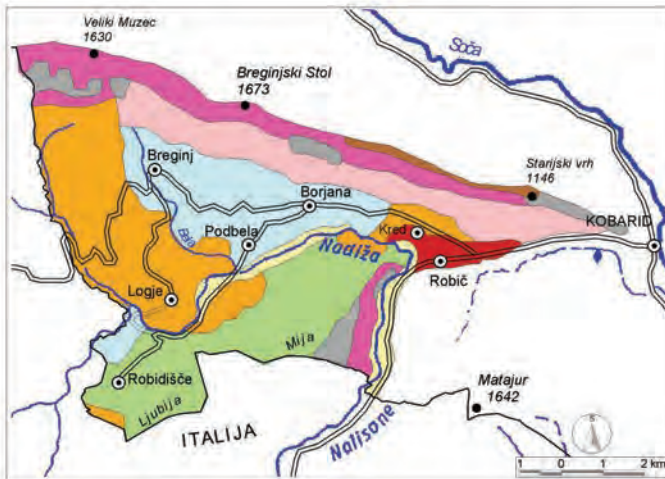
Soški ledenik je v precejšnji meri oblikoval površje Kota in v spodnjem pasu Breginjskega Stola odložil veliko materiala. Značilno strukturo ledeniške morene vidimo marsikje ob cesti Potoki-Breginj, npr. v peskokopu nad avtobusno postajo Sedlo (na sliki), na razgledni točki pri Stanoviščah pa lahko občudujemo nekaj večjih ledeniških balvanov.

Jezerko kreda (krajevno: jul) pogosto srečamo v dolinskem delu Kota. Za razliko od soške krede, ki je rumenkastobelega barve in karbonatna, je nadiška kreda zaradi majhne vsebnosti kalcita in več flišnega sedimenta sive barve. Zato jo uvrščamo v jezerski lapor (nekarbonatni substrat). Posneto pri Mostu na Nadiži.

Geološka podlaga pomembno vpliva k oblikovanju rastišč, kar se kaže tudi v rastlinskih in vegetacijskih posebnostih določenega kraja. Jezerska kreda prispeva k nastanku mezofilnih habitatov. Tako razlagamo pojav navadne močvirnice (*Epipactis palustris*) na prodnih nasipinah pod Kozjo pečjo.

LEGENDA (prevladujoči talni tip)

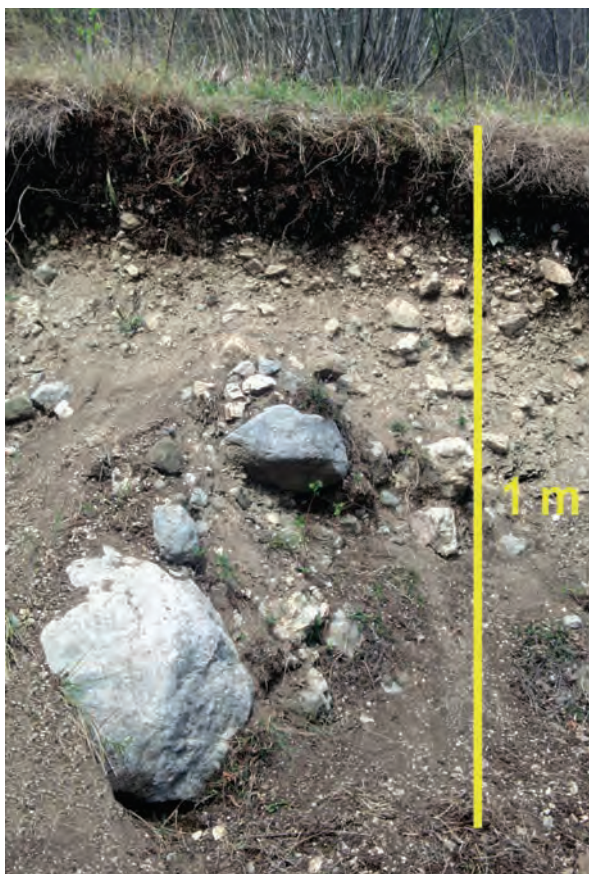
- Litosol
- Rendzina na apnencu in dolomitu
- Rendzina na pobočnem grušču
- Rendzina na moreni in prodru (enota vsebuje 25% evtričnih rjavih tal)
- Sprsteninasta rendzina na apnencu
- Evtrična rjava tla
- Distrična rjava tla (enota vsebuje 25 % evtričnih rjavih tal)
- Rjava pokarbonatna tla
- Obrečna tla

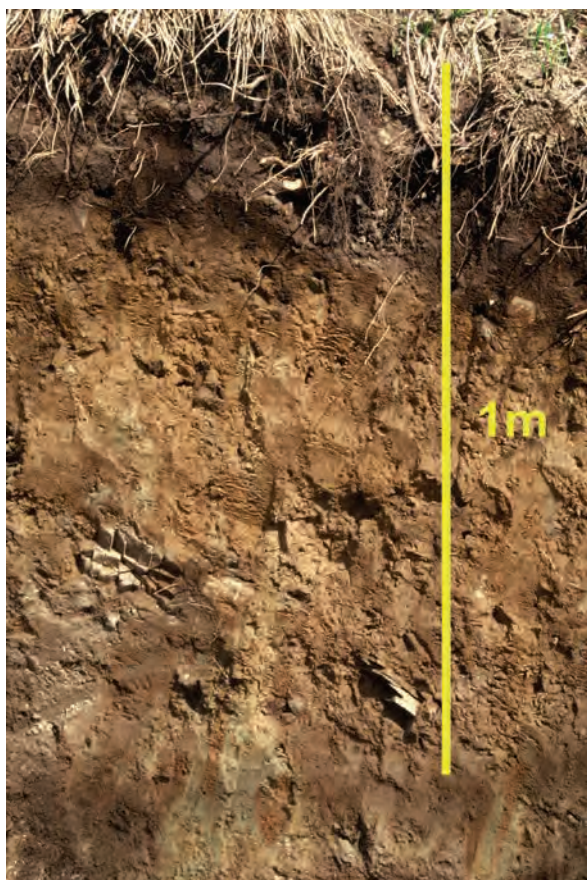
Fliš je mehka sedimentna kamnina, ki je prispevala k razgibanemu površju zahodnih predelov Kota. Medtem ko so flišna slemena in griči (vzpetine) zaobljeni in spremenjeni v kmetijske površine, na območju vodotokov prevladujejo prepadne grape in ozke soteske (Gradec pod Logmi).

Suha travišča so floristično najbolj pisani habitati v Kotu. Zaradi strnjene travnate ruše in razmeroma revnega substrata (plitva rendzina na pobočnem grušču) je proces zaraščanja počasen (posneto nad Stanovišči na 800 m n. m.).

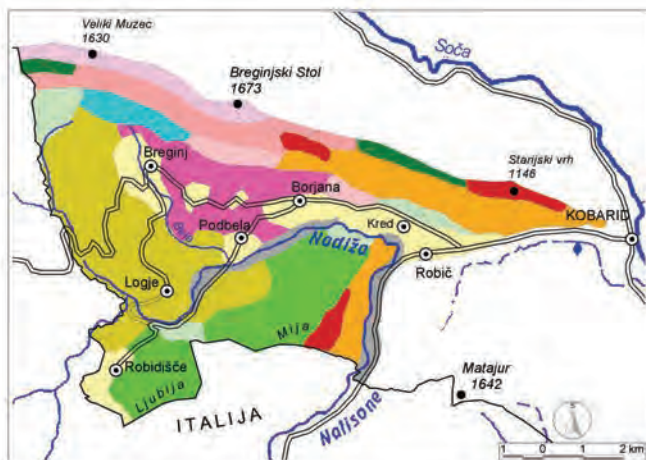

V Kotu prevladujejo plitva tla, rendzine. Glede geološke podlage, na kateri se razvijajo, ločimo več tipov. Na posnetku je rendzina na Prapenku pri Borjani. Ker je na ledeniški moreni tanjša plast pobočnega grušču, jo težje tipiziramo, moramo pa se zavedati, da je tukaj rastišče bolj suho kot tam, kjer je samo morenski material.

Ohranjeni gozdovi v submontanskem pasu, zlasti če uspevajo na mehki kamnini, so redkost ne samo v Sloveniji (mehka kamnina pogojuje nastanek površja, primerne za kmetovanje, zato je gozd večinoma izkrččen v senožeti). Na posnetku je fitocenozo zmerno kislega bukovja (*Castaneo-Fagetum*) ob vznožju Mije pod Gabri.

Na mehkih kamninah, ki hitreje preperevajo, so se razvila globoka rjava tla. Medtem ko so na pobočjih zelo rodovitna (evtrična), so na slemenih in ulekninah precej izprana in zmerno zakisana, torej manj primerna za obdelavo (distrična tla). Na posnetku so evtrična rjava tla na pobočju Preslava pri Breginju.

Pregledna karta realne vegetacije v Breginjskem kotu

LEGENDA

- Gojeni travniki (*Molinia-Arrhenatheretalia*)
- Zmerno suha travnišča (*Festuco-Brometca*)
- Gorska travnišča (*Pediculari julici-Brometum erecti* nom. prov.)
- Subalpinska travnišča (*Seslerietalia*)
- Grmišča in pionirski gozdovi na morenah
- Prodišča, vrbišča in obrečni logi
- Pionirski gozdovi na flišu (*Ornithogalo pyrenaici-Fraxinetum excelsioris* nom. prov.)
- Podgorska bukovja (*Fagetum submontanum* s. lat.)
- Gorski bukov gozd (*Lamio orvalae-Fagetum*)
- Altimontanski bukov gozd (*Ranunculo platanifoli-Fagetum*)
- Alpski bukov gozd (*Anemono trifoliae-Fagetum*)
- Toploljubni bukov gozd (*Ostryo-Fagetum*)
- Nizki gozd črnega gabra in malega jesena (*Fraxino orni-Ostryetum*)

Gorski bukov gozd (*Lamio orvalae-Fagetum*) porašča velike površine Mije in Ljubije. Plevladuje panjevski gozd, precej pa je tudi »štorov«, ki so nastali zaradi sečnje«na glavo«. Posneto na vrtačstem hrbtu Mije nad Ržišči (800 m n. m.).

Furlanska grebenuša (*Polygala nicaeensis* ssp. *forojulensis*) je razširjena v alpskem svetu zahodne Slovenije in na Sabotinu. V Kotu je junija ne moremo zgrešiti na meliščih nad Breginjem. Veliki cvetovi in gosta socvetja pa nam bodo razblinili dvom, da gre mogoče za navadno grebenušo (*P. vulgaris*).

Volnati repinec (*Arctium tomentosum*) je v Kotu zelo redek. Na deloma zasenčenih bregovih Nadiže pod Gabri in pri Počivalniku sem opazil le nekaj primerkov. Mar ni dekorativen, čeprav se bo naše obleke prav tako rad oprijel kot navadni repinec (*A. lappa*)?

tip vedno v stadiju profila (A)–C in onemogoča evolucijo v bolj razvite talne tipe. Če v nanosu prevladuje grušč, ki se še aktivno premika, so takšna tla zelo podobna litosolu. Ravno površje (zaravnica) je tukaj dejavnik akumulacije. Koluvalno-deluvialna tla so ponavadi globoka, z majhnim deležem humusa. Lahko imajo plasti, ki pa niso poudarjene zaradi neizrazitega razporejanja teksturnih delcev. V globljih plasteh lahko dobimo zasute (pogrebene) talne horizonte.

Koluvalno deluvialna tla srečamo v Breginjskem kotu na vršajih, ki so se oblikovali na prehodu Stolovega grebena v bolj položen svet gričevja ter ponekod v žlebovih na vzhodnih pobočjih Mije. Manjša vršaja sta tudi ob vznožju Mije. V tistem pod Oskom prevladujejo flišne sestavine, pod Dolgim čelom pa pobočni grušč. Na obeh površinah so se razvili pionirski sestoji plemenitih listavcev.

Humusno-akumulativna tla

Za ta razred je značilen nepretrgan in morfološko dobro viden humusni, t.i. A horizont. V določenih razmerah so tla iz tega razreda dlje časa trajajoči stadij v evolucijskem razvoju tal (v območjih aridne klime, kjer so sicer ugodne razmere za humifikacijo, manj ugodne pa za mineralizacijo humusa in procese transformacije in migracije; v visokogorju, kjer nizke temperature skrajšajo obdobje aktivne mikrobiološke dejavnosti, močni in stalni vetrovi pa izsušujejo tla; na strmih pobočjih, kjer voda odteče po površini, tako da poleg slabe oskrbe tal z vodo tudi neprenehoma spira površinske dele tal; na substratih, ki zelo težko preperevajo (npr. mezozojski apnenci) in je proces oblikovanja mineralnega dela tal zelo počasen; na območjih, kjer kombinacija pravkar navedenih dejavnikov povzroča pojav pedogenetske suše). Vsi naštetih dejavniki, razen seveda prvega, sodelujejo pri oblikovanju tal tudi v Breginjskem kotu. Iz razreda humusno-akumulativnih tal so v Breginjskem kotu razširjeni različni podtipi in varietete rendzin. Ker jim lastnosti in nadaljnji razvoj določa matična kamnina, je ta vzeta kot merilo členitve.

Rendzina je dobila ime po šumenju (rzedic = šum), ki nastane pri oranju teh plitvih in včasih kamnitih tal. Oblikuje se na substratih, iz katerih z mehanskim preperevanjem nastane karbonatni regolit. Na substratih, ki so že po naravi rahle konzistence (morenski zasipi, prod), pa se proces pedogeneze lahko začne takoj. Poleg mehanskega preperevanja matične kamnine je glavni pedogenetski proces akumulacija zrelega humusa ter oblikovanje organomineralnega kompleksa. Rendzine, ki so oblikovane na regolitu, so precej globoke (več kot 50 cm, profil A–AC–C–R), medtem ko so se na trdih kamninah razvile plitve rendzine z litičnim kontaktom (profil A–R). Rendzine so prevladujoči talni tip v Breginjskem kotu. Glede na podtipe je njihova razširjenost naslednja:

Rendzina na apnencu in dolomitu pokriva gorske grebene Breginjskega Stola, Mije in Ljubije. Sprsteninasta in prhlinasta oblika sta zastopani enakomerno, kar je verjetno pogojeno z mikroreliefnimi razlikami. Drugi podtip rendzine na trdih kamninah je rendzina na apnencu, ki je razširjena na severnih pobočjih Mije in Ljubije, kjer kot matična podlaga prevladuje apnenčeva breča. Zaradi bolj ugodnih temperaturnih razmer in oblik površja tukaj prevladuje sprsteninasta rendzina. Za rendzine na trdih karbonatnih kamninah je značilna zelo počasna pedogeneza. Mezozojski apnenci namreč mehansko skoraj ne preperevajo, kemično pa zelo počasi. Ker vsebujejo nad 98 % CaCO_3 ostane po nekaj deset tisoč letih raztapljanja le kakšen centimeter netopnega ostanka (glineni minerali, oksidi, hidroksidi). Pri razkrajanju organske snovi prevladujejo hidrolitični procesi nad oksidacijskimi, tako da prihaja do kopičenja humusa. Rezultat je, da se na karbonatni matični podlagi oblikujejo nekarbonatna tla z veliko količino humusa (tudi

do 50 %). Zaradi specifične pedogeneze imajo nekateri avtorji (ČIRIĆ 1984, ŠKORIĆ 1986) tak podtip rendzine za samostojni talni tip (črnica). Z ekološkega vidika so pomembne razpoke v matični kamnini (kraški pojav), ki omogočajo globoko koreninjenje dreves in tudi dostop do hranil, ki so v njih. Rendzine na trdih karbonatnih kamninah niso preveč občutljive na vodno erozijo, lahko pa pride do eolske erozije, če je uničena vegetacija. Najbolj značilna vegetacija na tem podtipu rendzine so termofilni bukovi gozdovi na Miji in pod Starijskim vrhom. Na Stolovem pogorju takšna tla poraščajo travišča vednozelenega šaša in izrodne zlatice ter travišča gole bilnice. Rendzina na pobočnem grušču pokriva gorski pas Stolovega pogorja od Starega sela do Breginja (600–1000 m n.m.). Manjše površine so tudi nad Nadižo pod Borjano in dolvodno od Robiča. Tudi pri tem podtipu rendzine srečamo obe obliki, sprsteninasto in prhninasto. Presenetljivo je, da na prisojah prevladuje prhninasta oblika (80 %). K visokem deležu prhninaste oblike rendzine poleg hladnega podnebja v višjih legah verjetno pripomore tudi pedogenetska suša. Kljub veliki namočenosti območja prihaja zaradi prepustne podlage in precejšnjega strmca do hitrega odtekanja vode. Izhlapevanje pospešujeta močno osončenje in stalni vetrovi v omenjenem višinskem pasu. Našteto ima za posledico upočasnjeno preperevanje organskih snovi. Za profil, opisan na pobočju Breginjskega Stola (1000 m n.m.), je značilen 4 cm globok Of horizont (pH 5,3), mrvičasta struktura Ah horizonta (12 cm) in prehodni A–C horizont (pH 6,8). Od vegetacijskih enot prevladuje travišče pokončne stoklase in julijskega ušivca, nad Starim selom pa gozd bukve in črnega gabra. Rendzino na moreni in ledenodobnih nasutih rek srečamo v območju ledeniških moren, rečnih vršajev (Podbelsko polje) ter na zasipih jezerske krede pod Robidišči. Večinoma je sprsteninaste oblike, razen tiste na jezerski kredi, kjer ima prhninasta oblika polovični delež. Profila pri Breginju in Borjani označuje drobna grudičasta struktura A horizonta, ki je po teksturi meljasta ilovica, in velika količina kalcija (80 %). Skupaj s prehodnim A–C horizontom doseže 40 cm globine, tako da je rendzina na moreni precej evtrofno rastišče, primerno za obdelovanje. Tudi to je eden od razlogov, da je območje moren najbolj poseljen del Kota. Na zaravninah v okolici vasi so prebivalci uredili njive, na pobočjih pa košenice.

Kambična tla

Kambična tla nastanejo iz humusno-akumulativnih tal, tako da se pod A horizontom razvije kambični B horizont, spodaj pa je kamnina lahko zdrobljena (C) ali kompaktna (R). Kambični B horizont je diagnostičen za ta razred. Začenja se oblikovati v določeni globini profila, ki je zunaj cone akumulacije humusa, v njej pa so ustvarjene ugodne hidrotermične razmere za transformacijo mineralnega dela tal. To so procesi preperevanja primarnih mineralov in sinteze gline (argilogeneza). Pri tem se sproščajo železovi oksidi, ki se adsorbirajo na površini novonastalih mineralov in dajejo rjavo barvo temu profilu (zato jih imenujemo tudi rjava tla). Nastali horizont označujemo z Bv (v = Verwitterung = preperevanje). Talne tipe ločimo na podlagi prisotnosti bazičnih ionov, ki vplivajo na pH, akumulacijo humusa in splošno rodovitnost tal (evtrična in distrična tla). Kambična tla so značilna za semihumidna območja z različnimi temperaturnimi režimi. V območjih humidne klime kažejo tendenco razvoja v eluvialno-iluvialna tla (zaradi močnejšega izpiranja). Znotraj tega razreda posebej ločimo tla, ki se oblikujejo na čistih mezozojskih apnencih (rjava pokarbonatna tla). Pri njih nastaja B horizont z akumulacijo netopnega ostanka. Imenujemo ga Brz horizont (rz = residium = ostanek). Če pri označevanju talnih profilov ne uporabimo oznak Bv ali Brz, pišemo kambični (B) horizont v oklepaju, da bi poudarili razliko med njim in B horizontom pri eluvialno-iluvialnih tleh, ki je nastal s premeščanjem snovi.

Evtrična rjava tla (evtrični kambisol). Ime nakazuje, da ta tla zagotavljajo dobro preskrbo rastlin s hranili (rodovitna tla). Optimalni substrati so ilovnati, dobro drenirani jezerski in rečni sedimenti ter aluvialno-koluvialni nanosi. To je obenem območje najboljših kmetijskih zemljišč. Navadno se razvijejo na blagih gričevnatih območjih in terasah do 600 m n.m. Evtrična rjava tla imajo ugodne fizikalne (dreniranost, poljsko vodno kapaciteto, aeriranost) in kemijske lastnosti (pH > 5,5, nasičenost z bazami 70–80 %, 4–7 % humusa v gozdnih tleh, C/N razmerje 10–14). Horizont A je ponavadi moličen, mrvičaste strukture in globok 20–30 cm. Postopoma prehaja v Bv horizont, ki ima oreškasto strukturo in doseže tudi 1 m globine.

Evtrična rjava tla gradijo večjo strnjeno površino v vzhodnem delu Breginjskega kota. Pri Starem selu so se razvila na pobočnem grušču v znožju Stolovega pogorja, pri Kredu pa na pleistocenskem produ in peščenih nasutinah Nadiže. Plitvo obliko evtričnih rjavih tal srečamo z manjšim deležem (25 %) tudi na območju moren med Potoki in Breginjem ter kot inkluzije med rendzino na Bejskem polju.

Distrična rjava tla (distrični kambisol, kislá rjava tla). Ime poudarja, da gre za slabo rodovitna tla, v katerih imajo rastline neugodne razmere za prehranjevanje. Oblikujejo se predvsem na kvarcno-silikatnih substratih (peščenjaki, glinavci, skrilačci) in nekarbonatnih klastičnih sedimentih. Čeprav že substrati vsebujejo malo baz, tako da se lako formirajo tudi v bolj suhih območjih, so distrična rjava tla značilna predvsem za območja humidne klime, kjer se bazični kationi hitreje izpirajo. Ker v substratu primanjkuje ustreznih mineralov, je zmanjšana argilosinteza in z njo povezano kopičenje glin v Bv horizontu. Distrična rjava tla so lahko litična (A–B–R) ali regolitična (A–B–C–R), kot na primer v Breginjskem kotu, saj je na kamnini ponavadi plast mineralne preperine. Humusni horizont je globok okoli 20 cm, kambični pa 20–60 cm (celotni profil do 100 cm). V obeh horizontih je struktura precej slabo izrazita. Tekstura niha v območju peščeno-ilovnate, horizonti pa se po teksturi skorajda ne ločijo. V Bv je 2–5 % humusa, 0,2–1 % dušika, C/N razmerje je 15 in več, pH 4,5–5,5, nasičenost z bazami 30–50-odstotna (profil na Oblacu pri Logjeh).

Distrična rjava tla se pojavljajo v Breginjskem kotu povsod, kjer je geološka podlaga fliš. Prevladujejo na položnem hrbtu Strmca–Obla Gorica–Logje, medtem ko se na bolj strmih pobočjih njihov delež zmanjša. Na takih krajih je namreč tudi okoli 25 % evtričnih rjavih tal.

Rjava pokarbonatna tla (kalkokambisol). Razširjenost tega talnega tipa je vezana izključno na trde karbonatne kamnine. Razvita so v sredogorju in sicer na bolj položnih pobočjih ter na kraških zaravninah (v razpokah in vrtačah). Netopni ostanek matične kamnine (okoli 1 %), ki vsebuje do 90 % glin, določa lastnosti tega talnega tipa. Glina se tukaj nabira kot ostanek izpiranja raztopljenega apnenca in oblikuje Brz horizont. Rjava pokarbonatna tla se oblikujejo zelo počasi. Tista, ki so globoka 30 cm, izvirajo že iz terciarja (reliktna tla). V tem dolgem obdobju so poleg rezidualnega ostanka na oblikovanje mineralnega dela tal vplivali tudi drugi dejavniki (npr. eolski nanosi v pleistocenu). Globina ponavadi ne presega 60 cm, značilno pa je, da se spreminja na kratkih razdaljah zaradi kraških pojavov v matični kamnini. V teh nekarbonatnih tleh se karbonati pojavijo lahko le v obliki tanke opne na stiku z matično kamnino.

Tipična rjava pokarbonatna tla so v Breginjskem kotu razvita na grebenu Stolovega pogorja med Starijskim vrhom in planino Božco, na okoli 1200 m n.m. Profil pri Belem kamnu nam razkrije tipične lastnosti teh tal. Humusni A horizont je globok 18 cm, grudičaste strukture in malo kisel (pH = 5,8). Brz horizont ima poliedrično strukturo,

nekoliko višji pH (6,3) in stopnjo nasičenosti z bazami 76 %. Rjava pokarbonatna tla srečamo tudi v gorskem pasu Mije in Ljubije, sicer le kot inkluzije. Tam namreč prevladuje rendzina na apnencu in dolomitu. To je tudi razumljivo, saj so se na delno zakraselem območju rjava pokarbonatna tla razvila le v žepih med skalami in v maloštevilnih vrtačah. Glede vegetacije na tem talnem tipu naj omenim, da na Stolovem grebenu prevladujejo gorska travišča (pašniki), na Miji in Ljubiji pa bukovi gozdovi.

Eluvialno-iluvialna tla

Talni tipi tega razreda predstavljajo najvišjo evlucijsko stopnjo v razvoju avtomorfni tal. Poleg procesov transformacije je za njih značilno intenzivno premeščanje mineralov glin in humusa v spodnje dele profila. Pravimo, da pri dobri drenaži tal in povečani količini padavin prihaja do izpiranja (eluviacije) snovi iz zgornjih delov profila in njihovega odlaganja (iluviacije) v spodnje horizonte. Iz tega razreda srečamo v Breginjskem kotu le izprana tla.

Izprana tla (luvisol) se formirajo na ilovnatih substratih ali na rahlih kamninah, ki lahko oblikujejo globji profil. Najbolj pogosto so to puhlica, stari aluvialni in jezerski sedimenti, morene in laporji. Eluvialno-iluvialna migracija gline se dogaja pri zmerni kislosti (pH 5–6). Začetek formiranja tipičnih luvisolov sega v obdobje pleistocena, saj je oblikovanje tipičnega profila dolgotrajen proces. Prav zaradi slednjega le redko srečamo luvisole z normalno pedogenezo. Nad reliktnim B horizontom pogosto sledijo eolski nanosi, ki lahko dosežejo 1 m debeline. Zato so takšna tla ponavadi plastovita. Nadaljnji razvoj luvisola gre lahko v dve smeri. V teksturno lažjih substratih prihaja v hladnih območjih na površini do izpiranja in zakisevanja, s čim se ustvarjajo razmere za nastajanje podzola. V glinastih luvisolih se lahko zaradi kopičenje gline sčasoma zmanjša prepustnost za vodo in površinske vode zastajajo, kar vodi k oglejevanju.

Tipični luvisoli se v Breginjskem kotu pojavljajo na pobočjih Mije in Ljubije kot inkluzije med rendzino. Vežani so na lapornato matično podlago, ki ponekod prekriva apnenčeve breče, sicer prevladujočo kamnino tega območja. Profil, opisan na Miji, ima za luvisole značilen horizont E, globok 32 cm, s primerno nizkim pH (4,0) in majhno nasičenostjo z bazami (18 %). Manj je značilno, da se tekstura skozi profil ne spreminja (povsod je ilovica). Tudi kislost se v horizontu B le malo zniža (pH = 4,3), primerno pa se poveča delež nasičenosti z bazami (42 %). Izprana tla so se razvila ponekod tudi v območju distričnih rjavih tal (Strmca za Breginjem).

Obrečna tla (fluvisol)

Obrečna tla so mlada, večinoma slabo razvita tla na recentnih rečnih nanosih. Tlotvorni procesi so neizraziti, saj sedimentacija prevladuje nad pedogenezo. Dobimo jih ob naših rekah in na poljih, ki so občasno poplavljeni. Razvoj in lastnosti fluvisolov določata hidrološki režim reke in sestava nanosov. Velika je razlika med fluvisoli ob nižinskih rekah in fluvisoli ob zgornjem toku rek. Tako ni mogoče določiti njihovih splošnih fizikalnih in kemijskih lastnosti. V takih tleh niso razviti horizonti, ki nastanejo s pedogenezo, temveč opazimo le plasti, ki jih označujemo z rimskimi številkami. Za razliko od koluvialnih tal so pri fluvisolih talni delci (skelet) obrušeni, tako da imajo oblo površino (prodniki). Za fluvisole je značilno tudi razporejanje sedimentov po teži, in sicer vzdolž vodotoka (od izvira proti ustju), kakor tudi prečno na smer vodotoka pri izlitjih. Lahko pride tudi do vertikalnega razporejanja delcev, če se izlita voda hitro umiri. V fluvisolih ponavadi ne prihaja do redukcije, ker je podtalnica globlje. Ponekod na sestavo nanosov vplivajo pritoki, ki prinašajo različne kamnine in talne delce.

V Breginjskem kotu obsegajo obrečna tla velike površine ob Nadiži med Podbelo in Borjano. Prevladujejo prodišča (nerazvita obrečna tla), na katerih uspevajo inicialne zeliščne (sestoji pasje črnbine s snežnobelim repuhom) in grmiščne združbe (sivo vrbovje, sivo jelševje). Ta rastišča so pod stalnim vplivom spreminjanja struge reke. Nekoliko odmaknjene od neposrednega vpliva vodotoka so aluvialne rečne terase, na katerih so se razvila plitva obrečna tla s strnjenim A horizontom. Tam prevladujejo pionirski gozdovi belega gabra in čemaževi logi. Na rečnem nanosu pod Kredom pa se je razvil evtrični podtip obrečnih tal, ki je na majhni površini v najnižjem delu tudi oglejen. To je območje košenic, kjer prevladujejo vlažna travišča.

Oglejena tla

Za gleje je značilno stalno, čezmerno vlaženje profila s podtalnico, predvsem v spodnjih delih. Raven podtalnice zelo malo niha, substrat je lahko karbonaten ali ne. Najbolj značilna procesa sta oglejevanje in anaerobni razkroj organske snovi. V spodnjem koncu G horizonta je anaerobija trajna in železo zmeraj v reducirani obliki (Gr podhorizont). Redukcija v glejnem horizontu je mikrobiološki proces, ki se dogaja v anaerobnih bakterijah. V zgornjem delu G horizonta raven podtalnice niha. Tukaj prihaja do sekundarne oksidacije železa, kar je vidno v rjastih lisah in kongrecijah (marmoracija). Oblikuje se t. i. Go podhorizont (oksidacijski), ki v določenih razmerah lahko tudi manjka (konstantno visoka podtalnica). Na površini glejev je 15–25 cm debela plast mokre sprstenine, ki oblikuje humusni Ah horizont. Profil glejnih tal je torej Ah–Go–Gr. Večje površine tipičnih glejev srečamo na obrobju Breginjskega kota, v območju Starijskega in Kobariškega blata.

HRIBI IN VODOVJE

V prejšnjih poglavjih sem že omenil nekatere značilnosti kotarskih hribov in vodotokov, zlasti pa sem podrobno razpravljal o njihovi kamninski sestavi in tleh. V nadaljevanju bom spregovoril nekaj besed še o njihovi geomorfologiji.

Najbolj markantna gora se dviga na severni strani Kota. Turistični in planinski vodniki zanj navajajo ime Kobariški Stol. Enako je označen njegov najvišji vrh na zemljevidih PZS in turističnem zemljevidu občine Tolmin. Starejša literatura (RUTAR 1882, MELIK 1954) uporablja za celoten gorski greben ime Stolovo pogorje, za najvišji vrh pa samo Stol. Tako je imenovan tudi v Atlasu Slovenije (1996). Na neprimernost imena Kobariški Stol je opozoril MELIK (1954), ki piše: »Glede imena je treba pripomniti, da se gora Stol vzdiguje neposredno nad Breginjem, mnogo bolj umestno in pravilno je tedaj, da ga imenujemo po njem Breginjski Stol in ne po Kobaridu«. V strokovni literaturi večinoma srečamo ime Breginjski Stol (npr. LOVRENČAK 1978, M. WRABER 1965, T. WRABER 1990). Stolovo pogorje v živi govorici nima skupnega imena, domačini ga imenujemo »Stu« (beneška izgovorjava besede Stol), ali pa kar »Vrh«. Podobno je označen tudi na Jožefinskem vojaškem zemljevidu iz 18. st. (»Stu« oziroma »Goli Verh«). Prav je, da osnovnem imenu gore na jugozahodnem robu Julijskih Alp dodamo ustrezen pridevnik. Tako se izognemo možnosti zamenjave s Stolom v Karavankah. V nadaljevanju bom osrednji del pogorja z najvišjim vrhom imenoval Breginjski Stol, ko bom imel v mislih celoten gorski masiv (greben), pa Stolovo pogorje. Stolovo pogorje se začne ob soteski Soče pri Kobaridu. Od tod se precej hitro vzpne in doseže v Starijskem vrhu 1147 m, v Vršanji glavi 1368 m in na najvišjem vrhu Stol 1673 m. Proti zahodu se vrstijo vrhovi z višinami nekaj nad 1600 m, toda Stola ne doseže nobeden od njih (Mali Muzec 1612 m, Veliki Muzec 1630 m, Breški Jalovec 1615 m). Na tem odseku je Stolov greben zelo ozek in ponekod ne presega 1 m širine. Pogorje se nadaljuje v Italijo, kjer se zaključi z goro Čampon (M. Chiampon) nad Huminom (Gemono). Stolov greben vzbuja pozornost zaradi dveh lastnosti. Verjetno daleč naokoli ni hriba, ki bi na tako veliko daljavo (okoli 30 km) kazal tako enakomerno višino. Razen zareze Tera se tudi najgloblje škrbine ne spustijo pod 1450 m. Druga posebnost je, da se greben vleče proti zahodu v presenetljivo premi smeri. Kot mogočna stena se Stolovo pogorje dviga nad Beneškoslovensko hribovje, lepo vidna zlasti z juga, iz Furlanske nižine (RUTAR 1882, MELIK 1954). Južna pobočja Stolovega pogorja so precej nerazgibana, preprejena le s številnimi hudourniški grapami. Slednje še posebej velja za pobočja Muzcev. Na teh pobočjih prevladujejo travišča, ki preprečujejo intenzivnejše izpiranje prsti, gozda pa je bolj malo. V nekoliko bolj položnih legah sta nekoč bili dve planini, Na Klinu in Pod Ohojami. Vzhodni del Stolovega grebena je razširjen v položen hrbet in zato bolj primeren za pašnike. Tukaj so uredili številne planine (Božca, Krejska planina, Hlevišče, Hum, Starijska planina). Največja med njimi in še delujoča je planina Božca. Med 1300 in 1500 m je več kot 2 km² pašnih površin.

Južni del Kota omejuje hrib Mija z istoimenim najvišjim vrhom (1237 m n.m.). Po nekaterih virih (MELIK 1954, karta 1:100 000 in med domačini) se najvišji vrh imenuje Razor. Mija ima obliko tristrane piramide. Večji del severnih pobočij, ki se spuščajo v osrednji del Kota, porašča gorski bukov gozd. Na inkluzijah fliša in laporja nad Podbelo so nekoč bile senožeti. Po opustitvi košnje so se v nekaj desetletjih zarasle v pionirske gozdove. Na nekoliko izravnanim delu na 700 m n.m. je bilo območje Borjanske »plane« (planine). Tam so še zdaj ruševine nekoč markantnega hleva. Vzhodna pobočja Mije so zelo strma. V zgornjem delu so prepadne stene, ki nižje prehajajo v melišča. Slednja so večinoma poraščena s termofilnimi grmišči. Ob večjih nalivih grušč včasih zdrsne celo do struge Nadiže. Še bolj strma so jugozahodna pobočja Mije, ki v spodnjem delu oblikujejo vzhodno stran suhe soteske Pradol. Zahodno od Mije je Ljubija. Večji del hriba in najvišji vrh Vogel (1124 m) so v Italiji. V Sloveniji so le njena severna pobočja. Porašča jih gorski bukov gozd. Nekaj zaravnin vzhodno od vasi Robidišče je bilo izkrčenih v pašnike, ki so se zarasli v leskova grmišča.

Osrednji vodotok v Breginjskem kotu je reka Nadiža. Povirno območje Nadiže so južna pobočja Stolovega pogorja med Malim Muzcem in Breškim Jalovcem (Breška gora). Odtod se stekajo številni potoki in hudourniki, ki se postopoma združijo v Beli in Črni potok (slednjemu se pod Ladino pridružita še dva, Plazi potok in Globotnik). Šele ko se združita Beli in Črni potok, dobi vodotok ime Nadiža. To se zgodi 1 km gorvodno od Mosta na Nadiži (RUTAR 1882). Od tam do sotočja z Legrado je Nadiža mejna reka z Italijo. Pri Mostu na Nadiži so edina večja prodišča v njenem zgornjem toku. Tukaj se vanjo izliva potok Namlen, ki priteče iz Plestišč. Nadiža kmalu izgine v soteski, katere prepadna pobočja so zgrajena iz fliša. Pod Gradecom se ji pridruži vodnata Legrada. Do tu teče Nadiža v skoraj premi črti od severa proti jugu. Pod Logmi (Gnjilo skalo) naredi oster ovinek proti vzhodu. Od tukaj naprej se menjavajo tolmeni in brzice, ki jih je reka izdolbla v apnenčevi breči in laporjih. Ozka dolina se konča v koritih pod kamnitim Napoleonovim mostom. Tukaj se dolina Nadiže začne širiti, reka ustvarja obsežna prodišča in otočke proda, na katerih se razvija raznolika vegetacija. Pri KREDU se še enkrat prebije skozi slikovita korita in nadaljuje pot proti vzhodu. Kmalu pa spet zavije na jug, tokrat v več kot 1000 m globoko deber med Mijo in Matajurjem. Tako ima tok Nadiže v Sloveniji obliko črke S (primerjaj karto na str. 10). Po nekaj kilometrih prečka državno mejo z Italijo. Ozka dolina se nadaljuje do Podbonesca (Pulfero), na kar se njena struga poglobi v aluvialne naplavine Furlanske nižine. Pri Manzanu se izliva v Ter, ki se malo pred Tržičem (Monfalcone) pridruži Soči. Nihanje vodostaja med letom opisujemo z rečnim režimom. Nadiža ima t. i. snežno-dežni režim (nivo-pluvialni), ki ga označujeta dva maksimuma in dva minimuma. Prvi višek, ki je pozno pomladi (maja, včasih junija), je ponavadi višji od jesenskega (novembra). Zimski minimum (januarja ali februarja) je vedno nižji od poletnih nizkih vod (poletnega minimuma), ponavadi avgusta (KOLBEZEN & PRISTOV 1998). Zaradi opustitve košnje in pašništva se je delež gozdnih površnih v Kotu precej povečal. Zato sklepam, da se je tudi odtočni količnik (razmerje med količino padavin in količino vode, ki odteče po strugi) za Nadižo precej zmanjšal. Verjetno so zato tudi velike povodnji dosti redkejše kot nekoč.

Od drugih številnih vodotokov v Kotu naj omenim še Belo, levi pritok Nadiže, ki izvira na Zviralah nad Breginjem, v Nadižo pa se izliva pri Podbela. Bela je še bolj znana po svojem hudourniškem značaju. Verjetno je bil to eden od razlogov, da so v tridesetih letih prejšnjega stoletja na njej zgradili številne zaplavne pregrade in podporne zidove (MLEKUŽ 1991). Širše območje povirja je bilo precej degradirano, vendar le delno zaradi delovanja hudournikov. Temu so precej prispevali pretirana paša in nepravilno

gospodarjenje z gozdovi. Značilen videz pokrajini dajejo tudi drugi potoki, ki večinoma izvirajo v spodnjem gorskem pasu. Voda, ki se steka po južnih pobočjih Stolovega pogorja, pronica skozi pobočni grušč in pride na dan, ko naleti na vododržne plasti ledeniških nanosov in fliša. Zlasti slikoviti so levi pritoki Nadiže, Jamjak, Stanovišnik in Gostenk, ki so v spodnjem toku ustvarili prepadne grape, soteske in številne slapove.

Na tem mestu bi spregovoril še nekaj besed o domnevnih tokovih prazgodovinskih rek v Kotu. Ker je današnji tok Nadiže precej nenavaden, je bilo o njenih tokovih v preteklosti izrečeno precej hipotez in ugibanj (npr. MELIK 1954, str. 278–280; BUSER 1986, str. 8 in 71). Nadiža nas dvakrat preseneti. Prvič, ko bi pričakovali, da bo nadaljevala svojo pot iz povirja v isti smeri skozi Pradol, zavije ostro na vzhod, in drugič, ko bi pričakovali, da bo pri Kredu tekla na vzhod proti Kobaridu, zavije ostro na jug v sotesko med Mijo in Matajurjem. Domneva, da je nekoč Nadiža tekla skozi Pradol, je zelo logična. Zlasti je bilo to verjetno v pleistocenu, ko vemo, da so ledeniki dosegali sleme med Breginjem in Logmi ter tako zavirali njen odtok na vzhod. Mogoče se bo komu zdela nesprejemljiva višinska razlika med današnjo strugo reke in okoli 150 m višjim Pradolom. Naj omenim, da so celo nepoledenele doline v ledenih dobah bile za najmanj 200 m višje kot zdaj (ŠIFRER 1998, str. 78). V tem obdobju je bila verjetno glavni vodotok v Kotu Bela, ki je kasneje pretočila nase še Nadižo. Bela (verjetno že skupaj z Nadižo) pa je tekla pri Kredu naravnost čez Starijsko blato v Sočo in to mogoče še v holocenu. Na to zmeraj pomislim, ko s Starijskega vrha opazujem nenavadni meander Nadiže pri Robiču. Še pred 50 leti (preden so jo regulirali) se je Nadiža globoko zajedala v Krejsko polje in občasno poplavljala Robič. Sprejemljiva se mi zdi domneva, da je veliki podor med Robičem in Starim selom (Molida) zavrl odtok reke proti vzhodu. Kasneje si je verjetno Nadiža s svojimi lastnimi naplavinami dokončno preprečila odtok čez Krejsko blato in se že pred Robičem usmerila proti jugu. To so ji seveda omogočili manjši vodotoki med Mijo in Matajurjem, ki so jo postopoma pretočili v današnjo smer.

PODNEBJE

Splošne značilnosti podnebja nekega kraja določa njegov zemljepisni položaj (predvsem zemljepisna širina ter njegova oddaljenost od morja), na krajevno klimo pa dodatno vpliva nadmorska višina. Najbolj pomembni dejavniki, ki jih upoštevamo pri opisu podnebja, so količina in razpored letnih padavin ter gibanje temperature med letom.

Breginjski kot je zelo namočen kraj. Na padavinski postaji Breginj (550 m) so v obdobju 1931–1969 namerili povprečno 2725 mm padavin letno (PUČNIK 1980, str. 308), v obdobju od 1961–1990 pa nekoliko manj, 2593 mm (B. ZUPANČIČ 1995). Prinašajo jih vlažni zahodni in jugozahodni vetrovi z Atlantika oziroma Sredozemlja. Orografske prepreke silijo zračne gmote k dviganju, pri čemer se ohladijo in izcejajo odvečno moč v obliki padavin, pogosto kot nevihte. V obdobju od 1961 do 1990 so največ neviht v Sloveniji (več kot 50 dni v letu) našeli v Portorožu ter v območju Breginjskega Stola in Kanina (BERNOT 1998, str. 131). Letni padavinski tok kaže dva vrha, manj izrazitega spomladi (aprila ali maja) in bolj izrazitega jeseni (oktobra ali novembra), z rahlo depresijo poleti (julij). Najmanj padavin prejme Kot pozimi (februarja). Podobno časovno zaporedje namočenosti velja za večji del alpskega (izjema je osrčje Julijcev, kjer je najmanj padavin spomladi) predalpskega in dinarskega območja (PRISTOV 1994). Takšen tok padavin kaže na prevladujoči vpliv sredozemskega padavinskega režima. Padavine niso enakomerno razporejene tudi glede na nadmorsko višino. Tako je D. Reya (BERNOT 1998, str. 123) v neposredni bližini Kota na profilu Čedad–Muzci izračunal, da se na vsakih 100 m višine poveča količina padavin kar za 400 mm, kar je verjetno malo pretirano. Bolj realno se zdi povečanje padavin za 150 mm (na 100 m višine), ki ga je izračunal za območje Gorskega kotarja (Hrvaška) in se ujema z razmerami v Kotu (Breginj 2600 mm, greben Breginjskega Stola okoli 3500 mm, BERNOT 1998, str. 124). Nasprotno veliki količini letnih padavin v Kotu je število deževnih dni v slovenskem povprečju (med 110 in 120 dni letno), kar pomeni, da gre v Kotu za velike količine dnevnih padavin (izohieta, ki seka Kot, za maksimalne dnevne količine v obdobju 1961–1990 je kar 300 mm, kar je največja vrednost v Sloveniji BERNOT 1998, str. 129). Vendar je treba opozoriti, da po daljšem nepadavinskem obdobju tudi v Kotu prihaja do suše. Zaradi pomanjkanja vode najbolj trpi vegetacija, ki uspeva na plitvih tleh in na vodoprepustni podlagi iz pobočnega grušča (južna pobočja Stolovega pogorja med Starim selom in Borjano).

Padavine vplivajo tudi na razčlenjenost površja, zlasti na mehkih kamninah. Tam, kjer je več padavin, je površje bolj razčlenjeno z dolinami in grapami (Bela, Gostenk) za razliko od npr. Goriškega v Prekmurju (800 mm padavin), kjer je gričevje bolj zložno, doline pa plitve.

Temperaturnih postaj v Kotu ni. Zato o temperaturnih razmerah območja sklepamo na podlagi podatkov iz najbližjih merilnih postaj, ki sta v sosednji Benečiji. V vasi Matajur

(Montemaggiore, 954 m) so namerili povprečno letno temperaturo 9,2 °C, v vasi Njivice (Vedronza, 320 m) pa 10,1°C (M. WRABER 1965). Iz teh podatkov LOVRENČAK & PLUT (1978) sklepata, da v tem območju tudi glede temperaturnih razmer prevladuje mediteranski vpliv nad alpskim. Mislim, da zlasti podatek iz vasi Njivice dobro ponazarja temperaturne razmere v Breginjskem kotu. To je namreč vas v vznožju Stolovega pogorja v Terski dolini, ki ima podobno lego kot večina kotarskih vasi. Pravkar napisano še poudarimo, če pogledamo karto povprečnih letnih temperatur v Sloveniji med letoma 1961 in 1990 (CEGNAR 1998, str. 101). Poseljeni del Kota (submontanski pas) omejujeta izoterma 8 in 10 °C. Podobno vrednost preberemo tudi na karti povprečnih letnih temperatur v Furlaniji (POLDINI 1991, str. 21), Breginjski kot namreč seka izoterma 9 °C. Vpliv toplih zračnih tokov iz submediterana se čuti zlasti pozimi. Tako imata Zgornja Soška dolina (od Tolmina do Srpenice) in območje Kota povprečno januarско temperturo med 0 in 2 °C, medtem ko ima osrednji del Slovenije za okoli 2 stopinje nižjo. Poleti ta učinek ni izrazit, tako da imata prej omenjeni območji enako povprečno julijsko temperaturo (18–20 °C, CEGNAR 1998, str. 102–103). Na milejše podnebje Zgornje Soške doline kaže tudi število hladnih dni (ko pade temperatura pod 0 °C), v Tolminu (82), v Bovcu (100), medtem ko je to število v osrednji Sloveniji med 110 in 130 (GAMS 1998, str. 113).

Ker je temperatura posameznih krajev odvisna ne samo od nadmorske višine, temveč tudi od ekspozicije, naklona, izpostavljenosti vetru in mikroreliefu, o čemer bom nekaj več spregovoril v nadaljevanju, moramo o klimatskih dejavnikih sklepati previdno, če nimamo podatkov iz merilnih postaj. Včasih pa celo podatki iz merilnih postaj ne kažejo objektivne slike, v vetrovnem vremenu npr. precej dežja, zlasti pa snega ne konča v merilnih posodah za padavine.

Na podlagi relativnih in absolutnih višin v Sloveniji ločimo tri temperaturna območja: a) temperaturo dolin in drugih reliefnih depresij, b) topli (termalni) pas in c) višinsko (gorsko) klimo (pas) – GAMS (1998c). V Kotu so vsi trije temperaturni pasovi zelo izraziti. Zaradi temperaturnega obrata ima dno Nadiške doline za okoli 2 °C nižjo minimalno temperaturo od višje ležečih okoliških krajev (pri povprečni temperaturi razlika ni tako velika – okoli 1 °C). Tukaj so temperaturne razmere najbolj celinske: največje razlike med najtoplejším in najhladnejším mesecem (t. i. letna amplituda), ter med minimalno in maksimalno dnevno temperaturo (t. i. dnevna amplituda, ki je zmeraj največja julija). Topli (termalni) pas se ponavadi začne 20 m nad dnom doline in sega do tam, kjer je povprečna temperatura enaka temperaturi na dnu doline (ponavadi gre za okoli 200 m višinske razlike). V hribovitem svetu se povprečne minimalne temperature izenačijo s tistim na dnu šele čez 300 m višinske razlike. Termalni pas v Kotu torej obsega območje med 300 in 600 m n.m. Ljudje so že zdavnaj spoznali to zakonitost in so večino vasi zgradili prav v termalnem pasu (minimalno odstopata le Robič in Robidišče). V toplem pasu je manj megle in več jasnih dni (GAMS 1998c, str. 106). S slednjim si verjetno lahko razložimo tudi pojav megle v Kotu. Zanimivo je namreč, da je megla v Krejskem podolju (okolica vasi Staro selo in Robič) zelo pogosten pojav (zlasti jeseni in spomladi), medtem ko je v osrednjem delu Kota (Bejsko polje) izredno redka, čeprav je slednje le 30 m višje. »Termalni pas pride najbolj do izraza ob brezvetrnem vremenu brez sonca, zlasti ponoči, ob visokem zračnem pritisku, suhem zraku in jasnem nebu« (GAMS 1998c, str. 106). Nad toplim pasom je območje višinske klime, kjer se temperature (povprečne, minimalne in maksimalne) znižujejo sorazmerno z naraščanjem nadmorske višine. Gorski pas Stolovega pogorja ima povprečno letno temperaturo med 2 in 4 °C, njegov vršni greben pa med 0 in 2 °C (CEGNAR 1998, str. 101). Seveda tudi na izohipsi temperature niso povsod enake, predvsem zaradi ekspozicije in naklona, opazen pa je tudi vpliv masivnosti gorovja.

Za vegetacijo je pomembna tudi t. i. zadnja pomladna temperatura pod 0 °C, ki lahko povzroči pozebo, in prvi jesenski spusti pod to temperaturno mejo. Ponavadi nastopijo zadnje spomladanske slane v prvi polovici aprila, izjemno pozne pa v začetku maja, prva jesenska pozeba v začetku novembra, izredno zgodnja pa sredi oktobra. Pri analizi slednjih je treba upoštevati zgoraj napisano (o temperaturnih pasovih).

Letni potek temperature je podoben po vsej Sloveniji, najhladneje je v drugi polovici januarja, najtopleje pa v začetku avgusta (»pasji dnevi«). Le subpanonska Slovenija ima za razliko od ostale Slovenije rahlo višjo spomladansko temperaturo od jesenske (manjši vpliv tedaj še hladnih oceanskih vetrov).

Breginjski kot ima v svetovnih merilih (po Köppenu) borealno klimo in sicer njeno varianto Dfb (vlažna borealna klima s toplim poletjem). V to kategorijo sodi vsa Slovenija, razen Tržaškega zaliva. Tudi če delimo območje Slovenije na podlagi razmerij med letnimi padavinami in temperaturo, dobimo samo dva podnebna tipa: humidno klimo, ki jo ima primorska Slovenija do črte Ilirska Bistrica–Solkan, in perhumidno, ki jo ima preostala Slovenija in potemtakem tudi Breginjski kot. Podobna je bioklimatska delitev Slovenije (GAMS 1998c), ki poleg razmerja med padavinami in temperaturo v rastni dobi upošteva še sončno sevanje in nihanja temperature. Slovenija je razdeljena na dve klimatski območji: klimo obalnega Primorja z zaledjem in klimo celinske Slovenije. Znotraj slednje ločimo štiri klimatske tipe. Kot sodi v območje s t. i. zelo vlažno klimo alpskega in dinarskega višavja.

Novejša klimatska delitev OGRINA (1996) uvršča Breginjski kot v območje z zmerno celinskim podnebjem, in sicer v podtip podnebja zahodne in južne Slovenije. Za ta podtip je značilno, da je povprečna oktobrska temperatura višja od aprilske, submediteranski padavinski režim in povprečna letna količina padavin med 1300 in 2800 mm.

Omenim naj še klimatsko delitev Slovenije, ki jo je podal GAMS (1972). Slovenijo je razdelil v klimatska območja na podlagi razmerja med mesečnimi temperaturami in padavinami v vegetacijski dobi, višino temperature in dolžino vegetacijske dobe. Po tej členitvi sodi Kot v območje, ki ima podnebje primorske Slovenije. Zanj so značilna sončna in topla poletja ter deževno in hladno obdobje od oktobra do marca. Zanimivo je, da meja med omenjenim podnebjem in podnebjem osrednje Slovenije poteka po grebenu Stolovega pogorja in se nadaljuje čez Krn, Trnovski gozd in Javornike do Snežnika. Kot je uvrščen v rajon spodnje Soške doline, kjer je že poleti nad 500 mm padavin, tako da noben poletni mesec ni vlažnostno deficiten.

VEGETACIJA

Fitocenoloških raziskav v Breginjskem kotu je bilo doslej razmeroma malo oziroma njihovi rezultati še niso objavljeni. Še najboljše so raziskane gozdne združbe. Njihove delne opise najdemo že v elaboratih Biološkega inštituta SAZU oz. ZRC SAZU (M. WRABER 1965, MARINČEK et al. 1980). Bukove gozdove na Miji je opisal in kartiral PAPEŽ (1987). Na Breginjskem Stolu je po svoji metodi raziskoval gozdove tudi PISKERNIK (1991, tab. 19, popis 21). V devedesetih letih prejšnjega stoletja je v okviru fitocenoloških raziskav gozdne vegetacije Posočja gozdne združbe v Breginjskem kotu (podgorska, gorska in altimontanska bukovja, združbe črnega gabra in malega jesena in združbe plemenitih listavcev) začel raziskovati DAKSKOBLER (objavljen je le popis asociacije *Rhododendro hirsuti-Fagetum* pod vrhom Mije – DAKSKOBLER 2003a). Preučili smo tudi pionirske sestoje leske in velikega jesena na potencialnih rastiščih podgorskih in zmerno acidofilnih bukovij (ČUŠIN & DAKSKOBLER 2006, v tisku), pionirske gozdove belega gabra ob Nadiži (ČUŠIN 2002) ter grmišča sive vrbe (ŠILC & ČUŠIN 2000). Negozdna vegetacija je raziskana precej slabše. Sam sem opisal inicialne združbe na prodiščih Nadiže (ČUŠIN 2001b) in v sodelovanju s kolegom Šilcem vegetacijo okopavinskih njiv (ČUŠIN & ŠILC 2002). Tukajšnjo združbo predalpskega prstnika je delno (z objavljeno sintezno tabelo) predstavil DAKSKOBLER (2000). Začeli smo tudi z raziskavami altimontanskih travišč na Breginjskem Stolu (T. Wraber, Dakskobler, Čušin & Bavcon, neobjavljeno popisno gradivo). Enote gozdne vegetacije sem povzel po elaboratih in vegetacijskih kartah Biološkega inštituta ZRC SAZU (1 : 50 000) ter po objavljenih in še neobjavljenih prejšnjih raziskavah.

Sledi kratek opis gozdnih združb in travišč, ki poraščajo večja območja v Kotu. Za številne negozdne združbe pa v tem kratkem pregledu vegetacije ni bilo prostora. Od slednjih mislim predvsem na združbe gozdnih robov in posek (*Galio-Urticetea*, *Epilobietalia angustifolii*), ruderalno vegetacijo (*Artemisietea vulgaris*), vegetacijo pohojenih tal in druge antropogeno pogojene združbe. Dodal sem le plevelno vegetacijo okopavinskih njiv (*Stellarietea mediae*), ki jo v Kotu čedalje redkeje srečamo, ker je malo obdelanih površin.

Gozd bukke in trilistne vetrnice (*Anemone trifoliae-Fagetum* Tregubov 1962) porašča višinski pas med 600 in 1000 m na južnih pobočjih Stolovega pogorja nad Breginjem. Najbolj ohranjeni sestoji alpskega bukovega gozda so pod Sv. Marjeto in Klatnico. Na karbonatni matični podlagi so tla plitva, največkrat rendzine. V drevesni plasti prevladuje bukev, med zelišči pa ob trilistni vetrnici (*Anemone trifolia*) navadna ciklama (*Cyclamen purpurascens*), deveterolistna konopnica (*Cardamine enneaphyllos*), navadna rumenka (*Galeobdolon flavidum*), jetrnik (*Hepatica nobilis*) in beli šaš (*Carex alba*). V Breginjskem kotu so razširjene v glavnem toploljubne oblike alpskega bukovega, v spodnjem pasu

razširjenosti npr. obliki z zimzelenom (*Vinca minor*) in navadnim kokoševcem (*Vincetoxicum hircundinaria*), v zgornjem pasu pa oblika s pisano vilovino (*Sesleria coerulea*). Fitocenološki popis (Čušin, 12. 4. 2002), ki smo ga naredili na jugozahodnem pobočju Breginjskega Stola pod Sv. Marjeto (800 m, kv. 9746/2) ima naslednjo floristično sestavo:

drevesna plast:	<i>Cardamine enneaphyllos</i>	<i>Hieracium murorum</i>
<i>Fagus sylvatica</i>	<i>Carex digitata</i>	<i>Lamium orvala</i>
<i>Prunus avium</i>	<i>Cephalanthera rubra</i>	<i>Luzula nivea</i>
	<i>Cirsium erisithales</i>	<i>Melittis melissophyllum</i>
zeliščna plast:	<i>Clematis vitalba</i>	<i>Mercurialis perennis</i>
<i>Acer pseudoplatanus</i>	<i>Corylus avellana</i>	<i>Neotia nidus-avis</i>
<i>Actaea spicata</i>	<i>Cruciata glabra</i>	<i>Paris quadrifolia</i>
<i>Ajuga reptans</i>	<i>Cyclamen purpurascens</i>	<i>Polypodium vulgare</i>
<i>Anemone ranunculoides</i>	<i>Dryopteris filix-mas</i>	<i>Prenanthes purpurea</i>
<i>Anemone trifolia</i>	<i>Epilobium montanum</i>	<i>Primula vulgaris</i>
<i>Aposeris foetida</i>	<i>Epipactis helleborine</i>	<i>Prunus avium</i>
<i>Asplenium ruta-muraria</i>	<i>Festuca heterophylla</i>	<i>Rosa arvensis</i>
<i>Asplenium trichomanes</i>	<i>Fragaria vesca</i>	<i>Salvia glutinosa</i>
<i>Calamagrostis varia</i>	<i>Fraxinus excelsior</i>	<i>Senecio fuchsii</i>
<i>Campanula trachelium</i>	<i>Galanthus nivalis</i>	<i>Veronica officinalis</i>
<i>Cardamine bulbifera</i>	<i>Helleborus odoratus</i>	<i>Vincetoxicum hircundinaria</i>

Predalpski gorski bukov gozd (*Lamio orvalae-Fagetum* (Ht. 1938) Borhidi 1963) je v Breginjskem kotu razširjen predvsem na severnih (osojnih) pobočjih Mije in Ljubije. Tu ponekod uspeva že v podgorskem pasu (od 350 m nm. v.), na precej strmih (20–35°) in kamnitih pobočjih (kamnitost nad 50 %). Bukev je dominantna vrsta drevesne plasti. Posamično so primešani veliki jesen, gorski javor, redkeje tudi češnja in ostrolistni javor, v podgorskem pasu tudi beli gaber. Za zeliščno plast so značilne bolj mezofilne vrste npr. deveterolistna in peterolistna konopnica (*Cardamine enneaphyllos*, *C. pentaphyllos*), navadna glistovnica (*Dryopteris filix-mas*), trpežni golšec (*Mercurialis perennis*), velecvetna mrtva kopriva (*Lamium orvala*), gomoljsti gabez (*Symphytum tuberosum*), kljukastosemenska zvezdica (*Stellaria montana*), jelenov jezik (*Phyllitis scolopendrium*), črnoga (*Actaea spicata*) in druge.

Predalpski zgornjegorski bukov gozd (*Ranunculo platanifolii-Fagetum* Marinček et al. 1993) uspeva v Breginjskem kotu le na manjših površinah. Sem sodijo greben Stolovega pogorja od Starijskega vrha do Krejske planine, pobočja Velikega Muzca nad Ohojami in ovršni del Mije, ki pa je večinoma onstran državne meje. Zgornjegorski bukov gozd je v Kotu razširjen v višinskem pasu od 1000 do 1400 m. Ohranil se je le v strminah z večjo površinsko kamnitostjo. Na bolj ugodnih rastiščih so ga namreč ljudje izkrčili v pašnike. Drevesno in grmovno plast sestavlja v glavnem bukev, za zeliščno plast pa so značilni vretenčasti salomonov pečat (*Polygonatum verticillatum*), goli lepen (*Adenostyles glabra*), platanolistna zlatica (*Ranunculus platanifolius*), okroglostni kamnokreč (*Saxifraga rotundifolia*), bela čmerika (*Veratrum album*) in nekatere druge vrste iz reda *Adenostyletalia*.

Predalpski gozd bukve in belkaste bekice – Submontanski zmerno kisloljubni bukov gozd (*Castaneo-Fagetum sylvaticae* Marinček & Zupančič 1995) porašča flišnata pobočja zahodno od Breginja (pod Kalom), okoli Sedla in submontanski pas Mije pod Pradolom. Povsod uspeva na globokih rjavih tleh, ki so včasih nekoliko zakisana (distrična rjava

tla). Potencialna rastišča te združbe je človek večinoma izkrčil v travnike in v senožeti. Bukvi je posamično primešan graden, bolj redka sta kostanj in lipovec.

Alpsko ruševje (*Rhododendro hirsuti-Pinetum prostratae* Zöttl 1951 nom. inv. = *Rhodothamno-Rhododendretum hirsuti* (Aichinger 1933) Br.-Bl. & Sissingh in Br.-Bl. & al. 1939) uspeva ponekod na grebenu Breginjskega Stola. Zanj so poleg rušja (*Pinus mugo*), dlakavega sleča (*Rhododendron hirsutum*) in slečnika (*Rhodothamnus chamaecistus*) značilne tudi druge subalpinske vrste, npr. sibirski brin (*Juniperus sibirica*), pritlikava jerebika (*Sorbus chamaemespilus*), planinski srobot (*Clematis alpina*), velikolistna vrba (*Salix appendiculata*) in Waldsteinova vrba (*Salix waldsteiniana*). Prav slednja gradi skupaj z zeleno jelšo tudi samostojne sestoje, ki so na Breginjskem Stolu razviti le fragmentarno (nad 1600 m).

Gozd belega gabra in prehlajenke (*Asperulo-Carpinetum* M. Wraber 1969) je drugotna združba na rastiščih podgorskega in deloma toploljubnega bukovja. Uspeva v hladnih in vlažnih jarkih ob Nadiži in njenih pritokih ter ponekod tudi na prisojnih pobočjih Stolovega grebena. V drevesni plasti prevladuje beli gaber, ki so mu včasih obilno primešani drugi listavci (leska, lipovec, črni gaber, veliki jesen, gorski javor). Od grmovnic srečujemo navadno trdolesko (*Euonymus europaea*), kalino (*Ligustrum vulgare*), navadni srobot (*Clematis vitalba*), enovrati glog (*Crataegus monogyna*), navadno krhliko (*Frangula alnus*), brogovito (*Viburnum opulus*). V zeliščni plasti prevladujejo vrste bukovih gozdov (red *Fagetalia*). Floristična sestava fitocenološkega popisa (Čušin & Dakskobler, 24. 3. 1997) nad Napoleonovim mostom pod Logmi (kv. 9746/4) je naslednja:

lesnate rastline:	<i>Arum maculatum</i>	<i>Knautia drymeia</i>
<i>Acer campestre</i>	<i>Asarum europaeum</i>	<i>Lamium orvala</i>
<i>Carpinus betulus</i>	<i>Asperula taurina</i>	<i>Lathraea squamaria</i>
<i>Clematis vitalba</i>	<i>Asplenium trichomanes</i>	<i>Lathyrus vernus</i>
<i>Corylus avellana</i>	<i>Campanula trachelium</i>	<i>Mercurialis perennis</i>
<i>Daphne mezereum</i>	<i>Cardamine trifolia</i>	<i>Mycelis muralis</i>
<i>Fagus sylvatica</i>	<i>Carex digitata</i>	<i>Omphalodes verna</i>
<i>Fraxinus excelsior</i>	<i>Clematis recta</i>	<i>Oxalis acetosella</i>
<i>Hedera helix</i>	<i>Crocus vernus</i>	<i>Paris quadrifolia</i>
<i>Sambucus nigra</i>	<i>Cyclamen purpurascens</i>	<i>Phyllitis scolopendrium</i>
	<i>Dryopteris filix-mas</i>	<i>Polypodium vulgare</i>
zelišča:	<i>Euphorbia amygdaloides</i>	<i>Primula vulgaris</i>
<i>Aconitum lycoctonum</i>	<i>Ficaria verna</i>	<i>Pulmonaria officinalis</i>
<i>Actaea spicata</i>	<i>Gagea lutea</i>	<i>Ranunculus lanuginosus</i>
<i>Aegopodium podagraria</i>	<i>Galanthus nivalis</i>	<i>Salvia glutinosa</i>
<i>Allium carinatum</i>	<i>Galeobdolon flavidum</i>	<i>Sanicula europaea</i>
<i>Anemone nemorosa</i>	<i>Geum urbanum</i>	<i>Scilla bifolia</i>
<i>Anemone ranunculoides</i>	<i>Glechoma hederacea</i>	<i>Stellaria montana</i>
<i>Anemone trifolia</i>	<i>Hepatica nobilis</i>	<i>Viola reichenbachiana</i>
<i>Aposeris foetida</i>	<i>Juglans regia</i>	<i>Vinca minor</i>

Termofilni gozd bukve in črne gabra (*Ostryo carpinifoliae-Fagetum* M. Wraber ex Trinajstić 1972) uspeva na južnih pobočjih Stolovega pogorja (med Kobaridom in Borjano) ter na vzhodnih pobočjih Mije nad Nadižo. Tla so večinoma rendzine, kamninska podlaga pa je dolomit, apnenec in pobočni grušč. Sestoji te združbe rastejo v višinskem pasu od 300 do 1000 m. Njihova floristična sestava je zelo pisana. V njej so poleg vrst reda *Fagetalia*: gorski javor (*Acer pseudoplatanus*), navadni volčin (*Daphne mezereum*), mandeljevolistni mleček (*Euphorbia amygdaloides*), kopitnik (*Asarum europaeum*), rdeča

naglavka (*Cephalanthera rubra*), koprivasta zvončica (*Campanula trachelium*) pogoste tudi vrste toploljubnih hrastovih gozdov, gozdnih robov in suhih travnišč: bradavičasta trdoleska (*Euonymus verrucosa*), navadna medenika (*Melittis melissophyllum*), vrbolistni primožek (*Buphthalmum salicifolium*), lepki osat (*Cirsium erisithales*), navadni kokoševec (*Vincetoxicum hirundinaria*), navadni vrednik (*Teucrium chamaedrys*), gorski silj (*Peucedanum oreoselinum*) idr. Za ilustracijo združbe navajam fitocenološki popis (Čušin, 4. 8. 2000), ki smo ga naredili pod Komarjem na Miji (900 m, kv. 9746/4):

lesnate rastline:

Daphne mezereum
Fagus sylvatica
Fraxinus ornus
Laburnum alpinum
Lonicera alpigena
Lonicera xylosteum
Ostrya carpinifolia
Rosa pendulina
Rubus idaeus
Sorbus aria
Sorbus aucuparia
Tilia cordata

zelišča:

Achillea distans
Aconitum angustifolium
Arabis turrita

Asarum europaeum
Bromopsis erecta
Buphthalmum salicifolium
Calamagrostis varia
Campanula carnica
Campanula trachelium
Carex digitata
Ceterach officinarum
Chamaecytisus hirsutus
Clematis alpina
Clinopodium vulgare
Convallaria majalis
Cyclamen purpurascens
Dryopteris filix-mas
Festuca stenantha
Galium laevigatum
Geranium robertianum
Hypericum perforatum

Luzula nivea
Mercurialis perennis
Moeringia muscosa
Myosotis sylvatica
Origanum vulgare
Peucedanum austriacum
Phyteuma orbiculare
Poa nemoralis
Polypodium vulgare
Primula veris
Salvia glutinosa
Saxifraga petraea
Sedum hispanicum
Sesleria caerulea ssp. *calcaria*
Solanum dulcamara
Valeriana nemorensis
Vincetoxicum hirundinaria

Nizki gozd črnega gabra in malega jesena (*Ostryo-Fraxinetum orni* Aichinger 1933 = *Fraxino orni-Ostryetum* Aichinger 1933 corr. Franz 2002) je izrazito toploljubna združba, ki porašča zelo strma in skalnata pobočja Stolovega pogorja med Babo nad Kobaridom in Vršanjo glavo, v višinskem pasu med 800 in 1000 m ter grebene in pečevje na prisojnih pobočjih Mije. V drevesni plasti prevladujejo črni gaber, mali jesen in mokovec. Med grmovnicami so pogoste šmarna hrušica (*Amelanchier ovalis*), čistilna kozja češnja (*Rhamnus catharticus*), razkrečena kozja češnja (*Rhamnus saxatilis*), češmin (*Berberis vulgaris*) in druge. Zeliščna plast je tudi floristično zelo raznovrstna. V njej imajo največjo stalnost in pokrovnost spomladanska resa (*Erica carnea*), pisana šašulica (*Calamagrostis varia*), žanjevec (*Polygala chamaebuxus*), modrika (*Sesleria caerulea*) in nizki šaš (*Carex humilis*).

Gozdovi plemenitih listavcev so kot primarna združba v Breginjskem kotu razviti le na manjših površinah, kar je njihova značilnost tudi drugod po Sloveniji. Za njihov trajni obstoj so namreč potrebne posebne ekološke razmere, ki se navadno združijo le na zelo majhnih površinah. Sestoji z dominantnima lipo in črnim gabrom, ki jih uvrščamo v asociacijo *Saxifraga petraeae-Tilietum* Dakskobler 1999, poraščajo vlažne skalne žlebove in podorno kamenje na vzhodnih pobočjih Mije, prepadna ostenja Pradola in žlebove na južnih pobočjih Stolovega pogorja pod Starijskim vrhom. V povirnatih območjih submontanskega pasu npr. Gošče pod Robidišči in v Logu pri Podbeli je dominanten veliki jesen, v vrtačastem svetu Pradola pa ponekod tudi gorski javor. Te sestoje uvrščamo v asociacijo *Veratro nigri-Fraxinetum excelsioris* Dakskobler 2006 mscr.

Pionirski gozd velikega jesena in črne jelše (*Ornithogalo pyrenaici-Fraxinetum excelsioris* Čušin & Dakskobler 2006) je drugotna gozdna združba, ki se razvija na opuščenih

senožetih na flišu, deloma na rastiščih zmerno acidofilnega bukovja, deloma na rastiščih podgorskega bukovja (*Ornithogalo pyrenaici-Fagetum* Marinček et al. 1990). V Sloveniji smo sestojte te združbe doslej našli v Breginjskem kotu, na Kambreškem in Kanalskem Kolovratu z dolino Idrije, v Baški dolini in še drugod. V Kotu uspevajo na relaciji Sedlo–Breginj–Logje ter na severnih pobočjih Mije nad Podbelo. Poraščajo položna slemena in zmerno strma pobočja. Razen velikega jesena in črne jelše v drevesni plasti rastejo še gorski javor (*Acer pseudoplatanus*), divja češnja (*Prunus avium*) in jerebika (*Sorbus aucuparia*), med grmovnicami pa so pogoste leska (*Corylus avellana*), navadna krhlika (*Frangula alnus*) in robida (*Rubus* sp. div.). Floristično sestavo teh gozdov podajam na osnovi 19-ih fitocenoloških popisov (ČUŠIN & DAKSKOBLER 2006, v tisku):

AREMONIO-FAGION

Asperula taurina
Stellaria montana
Omphalodes verna
Lamium orvala
Euphorbia carniolica
Anemone trifolia
Cyclamen purpurascens
Isopyrum thalictroides
Cardamine enneaphyllos
Cardamine trifolia
Knautia drymeia
Epimedium alpinum

ERYTHRONIO-CARPINIO

Crocus vernus
Primula vulgaris
Pseudostellaria europaea
Galanthus nivalis
Ornithogalum pyrenaicum
Helleborus odorus

FAGETALIA SYLVATICAE

Fraxinus excelsior
Polygonatum multiflorum
Acer pseudoplatanus
Paris quadrifolia
Asarum europaeum
Fagus sylvatica
Symphytum tuberosum
Leucium vernum
Salvia glutinosa
Senecio fuchsii
Aruncus dioicus
Sambucus nigra
Daphne mezereum
Dryopteris filix-mas
Galeobdolon flavidum
Pulmonaria officinalis
Arum maculatum
Prunus avium
Carpinus betulus
Mercurialis perennis
Carex sylvatica
Scrophularia nodosa
Melica nutans

Viola reichenbachiana
Tilia cordata
Adoxa moschatellina
Allium ursinum
Petasites albus
Actaea spicata
Brachypodium sylvaticum
Ulmus glabra
Mycelis muralis
Sanicula europaea
Euphorbia amygdaloides
Corydalis cava
Cardamine bulbifera
Geranium robertianum

QUERCETALIA

PUBESCENTIS
Convallaria majalis
Fraxinus ornus
Sorbus aria

PRUNETALIA SPINOSAE

Crataegus monogyna
Euonymus europaea
Viburnum opulus
Cornus sanguinea
Clematis vitalba
Berberis vulgaris

QUERCETALIA ROBORIS

Pteridium aquilinum
Festuca heterophylla
Castanea sativa

ALNION INCANAE

Alnus glutinosa
Alnus incana
Dryopteris carthusiana
Stellaria neglecta
Cardamine impatiens
Glechoma hederacea
Angelica sylvestris
Equisetum arvense
Urtica dioica
Cirsium oleraceum

QUERCO-FAGETEA

Anemone nemorosa
Corylus avellana
Aegopodium podagraria
Acer campestre
Carex digitata
Vinca minor
Cerastium sylvaticum
Rosa arvensis
Viola riviniana
Lathraea squamaria
Ranunculus ficaria
Hedera helix
Anemone ranunculoides
Cruciata glabra
Carex montana
Lonicera xylosteum

VACCINIO-PICEETEA

Oxalis acetosella
Maianthemum bifolium
Luzula pilosa
Phegopteris connectilis
Calamagrostis arundinacea
Dryopteris dilatata
Picea abies
Picea abies
Picea abies
Aposeris foetida
Luzula luzuloides

ADENOSTYLETALIA

Athyrium filix-femina
Aconitum lycoctonum
Milium effusum
Silene dioica
Thalictrum aquilegifolium
Veratrum album

ERICO-PINETEA

Carex alba
Aquilegia vulgaris agg.

TRIFOLIO-GERANIETEA

Vincetoxicum hirundinaria
Lilium carniolicum

DRUGE VRSTE
Rubus fruticosus agg.
Listera ovata
Deschampsia cespitosa

Sorbus aucuparia
Fragaria vesca
Galeopsis speciosa
Cardaminopsis halleri

Geum urbanum
Juglans regia
Salix caprea
Heracleum sphondylium
Galeopsis tetrahit

Vrbovje (*Salicetum* s. lat.) porašča nizke terase in prodišča ob Nadiži in njenih pritokih. Ta vegetacijska enota obsega različne razvojne stopnje, od pionirskih stadijev na prodiščih, kjer prevladuje siva vrba, in zaradi ekoloških razmer včasih ne dosežejo višjih stopenj, do razvojnih stadijev na bolj ustaljenih, s humusom bogatejših tleh, kjer se uveljavljata še črni topol in siva jelša. S kolegom Šilcem sva podrobno preučila vrbišča, visoka 4–6 m, in jih uvrstila v sintakson *Salicetum incano-purpureae* Sillinger 1933 (ŠILC & ČUŠIN 2000). Floristična sestava opisanih sestojev je naslednja:

SALICETEA PURPUREAE

Salix eleagnos
Salix purpurea
Populus nigra

ARTEMISETEA

Artemisia vulgaris
Erigeron annuus
Echium vulgare
Saponaria officinalis
Daucus carota
Silene vulgaris
Melilotus alba
Silene latifolia
Diplotaxis tenuifolia

GALIO-URTICETEA

Rubus caesius
Urtica dioica
Geranium robertianum
Aegopodium podagraria
Eupatorium cannabinum
Petasites hybridus
Helianthus tuberosus
Impatiens parviflora
Solanum dulcamara
Solidago gigantea
Glechoma hederacea
Calystegia sepium
Alliaria petiolata
Geum urbanum
Impatiens glandulifera

FESTUCO-BROMETEA

Euphorbia cyparissias
Medicago lupulina
Buphthalmum salicifolium
Galium lucidum

MOLINIO-

ARRHENATHERETEA

Angelica sylvestris
Mentha longifolia
Cirsium oleraceum

Chaerophyllum hirsutum
Deschampsia cespitosa
Taraxacum officinale
Centaurea carniolica
Galium mollugo
Molinia arundinacea
Pimpinella major
Barbarea vulgaris
Dactylis glomerata
Heracleum sphondylium
Thalictrum flavum
Leucanthemum ircutianum
Prunella vulgaris
Leontodon hispidus

PRUNETALIA

Clematis vitalba
Cornus sanguinea
Carpinus betulus
Humulus lupulus
Ligustrum vulgare
Crataegus monogyna
Viburnum lantana

ALNO-ULMION

Alnus incana
Fraxinus excelsior
Festuca gigantea
Acer pseudoplatanus
Agropyron caninum
Ulmus glabra
Impatiens noli-tangere

FAGETALIA

Asperula taurina
Primula vulgaris
Cyclamen purpurascens
Knautia drymeia
Lamium orvala
Omphalodes verna
Ranunculus lanuginosus
Salvia glutinosa
Petasites albus
Asarum europaeum

Galium laevigatum
Scrophularia nodosa
Mycelis muralis
Campanula trachelium
Daphne mezereum
Veronica urticifolia
Galeobdolon flavidum
Fagus sylvatica
Pulmonaria officinalis
Prunus avium

QUERCO-FAGETEA

Anemone trifolia
Senecio fuchsii
Stachys sylvatica
Frangula alnus
Brachypodium sylvaticum
Cerastium sylvaticum
Hedera helix
Corylus avellana
Acer campestre
Carex digitata
Arabis turrata
Hieracium sylvaticum

DRUGE VRSTE

Petasites paradoxus
Peucedanum verticillare
Galeopsis pubescens
Galeopsis speciosa
Calamagrostis varia
Achnatherum calamagrostis
Astragalus glycyphyllos
Agrostis stolonifera
Aquilegia atrata
Oxalis fontana
Polygonum persicaria
Plantago major
Hypericum perforatum
Solidago virgaurea
Hieracium piloselloides
Campanula rapunculoides
Festuca arundinacea

Gojeni travniki (*Arrhenatheretum elatioris* s. lat.) so izrazito antropogeno pogojene fitocenozе, saj obstanejo le, če se kosijo večkrat na leto in redno oskrbujejo. Značilnice teh travnišč so: visoka pahovka (*Arrhenatherum elatius*), vzhodna kozja brada (*Tragopogon orientalis*), njivsko grabljišče (*Knautia arvensis*), navadni dežen (*Heracleum sphondylium*) in navadni rebrinec (*Pastinaca sativa*). Gojene travnike spoznamo tudi po drugih vrstah iz razreda *Molinio-Arrhenatheretea*. Med njimi so najbolj pogoste *Dactylis glomerata*, *Holcus lanatus*, *Rumex acetosa*, *Galium mollugo*, *Ranunculus acris*, *Leucanthemum ircutianum* in *Vicia cracca*. Včasih gojene travnike imenujejo tudi gnojeni travniki (npr. GEISTER, 1999). Ime je upravičeno, saj so v bližnji preteklosti (pred 50 leti) tudi v Kotu občasno trosili gnoj po teh travnikih. Takrat je vsaka domačija imela nekaj glav živine, tako da je bilo zadosti hlevskega gnoja tudi za sadovnjake in travnike. Čeprav je splošno znano, da gnojenje negativno vpliva na floristično raznovrstnost travnišč, se zdaj kažejo drugačne spremembe. Na travniku, ki se kosi 4–5 krat letno, sem po nekaj leti opazil zmanjšanje pokrovnosti nekaterih vrst, zlasti trav, svoj delež pa so povečale manj vredne krmne rastline (npr. navadni glavinec, enoletna suholetnica idr.). Očitno je prevelik odvzem biomase botroval hiranju (osiromašenju) rastišča, tako da so prevladale rastline z drugačnimi potrebami po hranilih. Večina teh travnikov je na uravnava in blagih pobočjih v okolici vasi. Ker so nekoč vse takšne površine bile obdelane in zasejane s poljščinami, je vprašljivo, če je takšen tip travnika v Kotu sploh bil, bile so samo senožeti.

Zmerno suha travnišča so vezana na toplejša in suha rastišča na plitvih do srednje globokih rendzinah na karbonatni podlagi. Prevladuje združba navadne glote in pokončne stoklase (*Bromo-Brachypodium pinnati* Petkovšek 1977). Poleg pokončne stoklase so pogoste trave še skalna glota (*Brachypodium rupestre*), puhasta ovsika (*Helictotrichon pubescens*) in navadna smiljica (*Koeleria pyramidata*). Značilen videz združbi dajejo poleti rdeča socvetja navadnega (*Centaurea jacea*) in Fritschevega glavinca (*Centaurea scabiosa* ssp. *fritschii*) ter panonskega osata (*Cirsium pannonicum*). V zeliščni plasti so pogoste vrste tudi gorska detelja (*Trifolium montanum*), resasti škrobotec (*Rhinanthus aristatus*), rumenkasti luk (*Allium ericetorum*) in krvavordeča krvomočnica (*Geranium sanguineum*). Na dostopnejših krajih še kosijo enkrat letno, na strmih pobočjih pa se travnišča že več desetletij zaraščajo z lesnatimi rastlinami. Med njimi je največ brina, navadne trdleske, mokovca, črnega gabra in malega jesena. V Breginjskem kotu so takšna travnišča razširjena v submontanskem in spodnjem montanskem pasu (400–800 m n.m.) med Potoki in Stanovišči.

Gorska travnišča julijskega ušivca in pokončne stoklase (*Pediculari julici-Brometum erecti* Seliškar 1993 nom. prov.) oziroma julijskega glavinca in gorskega jelenovca (*Centaurea julici-Laserpitietum sileris* Dakskobler 2003 nom. prov.) so najbolj markantna negozdna združba na Breginjskem Stolu, saj strnjeno porašča okoli 6 km dolg pas med Borjano in Breginjem na nadmorski višini od 1000 do 1300 m. Čeprav teh travnikov že desetletja ne kosijo, se zaraščajo zelo počasi. Le redko opazimo kakšno grmovnico, dreves pa sploh ni. Vzrok za to so verjetno gosto sklenjena travna ruša in plitva tla (rendzina), morda tudi paša divjadi. To so floristično zelo bogata travnišča, saj smo na popisnih ploskvah (200 m²) zapisali povprečno 70 različnih vrst. Bogato floro ponazarja fitocenološki popis (Bavcon, Čušin, Dakskobler, T. Wraber, 8. 8. 1997), ki smo ga naredili pod Malim vrhom (kv. 9746/2, 1200 m, rastline so navedene po abecedi in brez ocen pokrovnosti):

<i>Achillea distans</i>	<i>Digitalis grandiflora</i>	<i>Linum viscosum</i>
<i>Achillea roseo-alba</i>	<i>Festuca calva</i>	<i>Molinia arundinacea</i>
<i>Allium carinatum</i>	<i>Festuca rubra</i> agg.	<i>Peucedanum oreoselinum</i>
<i>Allium ericetorum</i>	<i>Galium anisophyllum</i>	<i>Peucedanum schottii</i>
<i>Anthericum ramosum</i>	<i>Galium lucidum</i>	<i>Plantago media</i>
<i>Anthyllis vulneraria</i>	<i>Galium mollugo</i>	<i>Polygala chamaebuxus</i>
<i>Arabis pauciflora</i>	<i>Galium verum</i>	<i>Polygonatum odoratum</i>
<i>Asperula aristata</i>	<i>Gentiana lutea</i> ssp. <i>symphyandra</i>	<i>Potentilla erecta</i>
<i>Betonica alopecurus</i>	<i>Geranium sanguineum</i>	<i>Prunella grandiflora</i>
<i>Brachypodium rupestre</i>	<i>Helianthemum grandiflorum</i>	<i>Ranunculus nemorosus</i>
<i>Briza media</i>	<i>Helictotrichon praeustum</i>	<i>Rumex acetosa</i>
<i>Bromopsis transsilvanica</i>	<i>Helleborus odorus</i>	<i>Sanguisorba minor</i>
<i>Buphtalmum salicifolium</i>	<i>Hieracium villosum</i>	<i>Scabiosa lucida</i> ssp. <i>stricta</i>
<i>Campanula glomerata</i>	<i>Hippocrepis comosa</i>	<i>Serratula tinctoria</i> ssp. <i>macrocephala</i>
<i>Campanula scheuchzeri</i>	<i>Hypericum maculatum</i>	<i>Sesleria caerulea</i> ssp. <i>calcaria</i>
<i>Campanula thyrsoides</i>	<i>Inula hirta</i>	<i>Silene nutans</i>
<i>Carduus crassifolius</i>	<i>Iris graminea</i>	<i>Silene vulgaris</i>
<i>Carex humilis</i>	<i>Knautia drymeia</i>	<i>Thalictrum minus</i>
<i>Carlina acaulis</i>	<i>Koeleria pyramidata</i>	<i>Thesium bavarum</i>
<i>Centaurea haynaldii</i>	<i>Laserpitium latifolium</i>	<i>Thymus serpyllum</i>
<i>Centaurea triumfettii</i>	<i>Laserpitium siler</i>	<i>Trifolium rubens</i>
<i>Chamaecytisus hirsutus</i>	<i>Lathyrus pratensis</i>	<i>Trollius europaeus</i>
<i>Cirsium pannonicum</i>	<i>Leucanthemum adustum</i>	<i>Valeriana collina</i>
<i>Dactylis glomerata</i>	<i>Libanotis montana</i>	<i>Veratrum nigrum</i>
<i>Dianthus monspessulanus</i>	<i>Lilium carniolicum</i>	<i>Verbascum alpinum</i>
		<i>Veronica teucrium</i>

Če upoštevamo še druge popise lahko napišem, da so najpogostejše trave: pokončna stoklasa (*Bromus erectus*), skalna glota (*Brachypodium rupestre*), smiljnica (*Koeleria pyramidata*) in alpska ovsika (*Helictotrichon praeustum*). Značilen videz dajejo združbi košutnika (*Gentiana lutea* ssp. *symphyandra*), črna čmerika (*Veratrum nigrum*) in štiri kobulnice: gorski jelenovec (*Laserpitium siler*), širokolistni jelenovec (*Laserpitium latifolium*), bleščeca velestika (*Ligusticum seguieri*) in kranjska selivka (*Grafia golaka*). Z veliko stalnostjo se pojavljajo še temna ivanjščica (*Leucanthemum adustum*), julijski glavinec (*Centaurea haynaldii* subsp. *julica*), togi grintavec (*Scabiosa lucida* subsp. *stricta*), kranjska lilija (*Lilium carniolicum*) in veleglava mačina (*Serratula tinctoria* subsp. *macrocephala*).

Travišče izrodne zlatice in vednozelenega šaša (*Ranunculo hybridi-Caricetum sempervirentis* Poldini et Feoli Chiapella in Feoli Chiapella et Poldini 1993 = *Sesleria albicantis-Caricetum sempervirentis* p. p.) v subalpskem pasu Stolovega grebena porašča strma, prisojna in kamnita pobočja. Za združbo so značilne rastline iz reda *Seslerietalia*, npr. *Sesleria caerulea* subsp. *calcaria*, *Helianthemum grandiflorum*, *Gentiana clusii*, *Potentilla crantzii*, *Galium anisophyllum*, *Leontopodium alpinum*, *Pedicularis verticillata*, *Thesium alpinum*, *Nigritella rhellicani*. K prepoznavnem videzu združbe prispevajo tudi vrste iz razreda *Festuco-Brometea* (npr. *Hippocrepis comosa*, *Prunella grandiflora*, *Globularia cordifolia*) ter vrsti *Trollius europaeus* in *Gymnadenia conopsea* iz razreda *Molinio-Arrhenatheretea*. V zahodnem delu Stolovega pogorja (Nad Ohojami) ponekod uspeva oblika z žarkasto košeničico (*Genista radiata*).

Travišče Parlatorejeve ovsike in gole bilnice (*Avenastro parlatorei-Festucetum calvae* Aichinger 1933 corr. Franz 1980) prav tako uspeva v glavnem v subalpskem pasu Stolovega grebena, na plitvih, kamnitih tleh. To rastlinsko združbo spoznamo po gostih in čvrstih šopih gole bilnice (*Festuca calva*).

Ker njeni bodičasti listi za krmo niso primerni, ima združba predvsem varovalno vlogo pred erozijo. Poleg gole bilnice na teh traviščih pogosto uspevajo Scheuchzerjeva zvončica (*Campanula scheuchzeri*), toga smiljka (*Cerastium strictum*), abraščevolistni grint (*Senecio abrotanifolius*), planinski rman (*Achillea clavennae*), planinska spominčica (*Myosotis alpestris*), kosmata škržolica (*Hieracium villosum*), julijski lan (*Linum julicum*) idr.

Predalpsko prstnikovje (*Potentilletum caulescentis* Aichinger 1933 s. lat.) porašča skalne robove, pragove in stene v gorskem in subalpinskem pasu. Poleg splošno razširjenih naskalnih rastlin, pozidne rutice (*Asplenium ruta-muraria*), ostnatega šaša (*Carex mucronata*), srčastolistne mračice (*Globularia cordifolia*), nizke kozje češnje (*Rhamnus pumilus*), Hayekove lepnice (*Silene hayekiana*), dolgocvetne perle (*Asperula aristata*), avriklja (*Primula auricula*) idr. se na omenjenih rastiščih pojavljajo tudi endemiti, kot npr. modro milje (*Paederota bonarota*), Burserjev in Hostov kamnokreč (*Saxifraga burseriana*, *S. hostii*), polegla medvejka (*Spiraea decumbens*) in, zelo redko, šopasti repušnik (*Physoplexis comosa*). Na okoli 20 m² veliki steni v Plazih (kv. 9746/1) sem zapisal naslednje vrste (18. 6. 1998):

<i>Aquilegia einseleana</i>	<i>Globularia cordifolia</i>	<i>Potentilla caulescens</i>
<i>Asperula aristata</i>	<i>Gypsophila repens</i>	<i>Primula auricula</i>
<i>Asplenium ruta-muraria</i>	<i>Hieracium porrifolium</i>	<i>Rhamnus pumillus</i>
<i>Aster bellidiastrum</i>	<i>Laserpitium siler</i>	<i>Salix glabra</i>
<i>Biscutella laevigata</i>	<i>Leontodon incanus</i>	<i>Sesleria caerulea</i> ssp. <i>calcaria</i>
<i>Campanula carnica</i>	<i>Ostrya carpinifolia</i>	<i>Spiraea decumbens</i>
<i>Campanula cespitosa</i>	<i>Paederota bonarota</i>	<i>Tofieldia calyculata</i>
<i>Carex mucronata</i>	<i>Physoplexis comosa</i>	<i>Valeriana saxatilis</i>
<i>Chamaecytisus purpureus</i>	<i>Pinguicula alpina</i>	
<i>Erica carnea</i>	<i>Polygala chamaebuxus</i>	
<i>Gentiana clusii</i>	<i>Polygala nicaensis</i> ssp. <i>forojulensis</i>	

Združba maholike popkorese in praproti apnenke (*Moehringio-Gymnocarpium robertiani* (Jenny-Lips 1930) Lippert 1966) je razvita na meliščih na južni, prisojni strani Stolovega pogorja. Gre za toploljubno združbo suhih rastišč, kjer poleg maholike popkorese (*Moehringia muscosa*) in apnenke (*Gymnocarpium robertianum*) opazimo meliščno pokalico (*Silene vulgaris* ssp. *glareosa*), ščitasto kislico (*Rumex scutatus*), sršico (*Achnatherum calamagrostis*), bavarsko laniko (*Thesium bavarum*), gozdni šebenik (*Erysimum sylvestre*), jurško črnobino (*Scrophularia juratensis*), rušnato zvončico (*Campanula cespitosa*), plazečo sedrenko (*Gypsophila repens*), prisotne pa so tudi grmovnice iz združbe črnega gabrovja.

Plevelna vegetacija (*Echinochloa-Setarium pumile* Felföldy 1942 corr. Mucina 1993) se razvije na okopavinskih njivah v poletnem obdobju. V sestojih prevladuje vrsta *Galinsoga parviflora*, ki pa jo ponekod popolnoma nadomesti vrsta *Galinsoga ciliata*. Takšna vegetacija je značilna za njive, ki jih obdelujejo ekstenzivno. Njena pestra floristična sestava je razvidna iz naših raziskav (ČUŠIN & ŠILC 2002, povzeto po analitski tabeli):

<i>Achillea millefolium</i> agg.	<i>Bidens tripartita</i>	<i>Cirsium arvense</i>
<i>Aegopodium podagraria</i>	<i>Calystegia sepium</i>	<i>Commelina communis</i>
<i>Aethusa cynapium</i>	<i>Capsella bursa-pastoris</i>	<i>Convolvulus arvensis</i>
<i>Amaranthus blitum</i>	<i>Chamomilla recutita</i>	<i>Conyza canadensis</i>
<i>Amaranthus retroflexus</i>	<i>Chenopodium album</i>	<i>Digitaria sanguinalis</i>
<i>Armoracia rusticana</i>	<i>Chenopodium polyspermum</i>	<i>Echinochloa crus-galli</i>

Elytrigia repens
Equisetum arvense
Erigeron annuus
Euphorbia helioscopia
Fallopia convolvulus
Galeopsis tetrahit
Galinsoga ciliata
Galinsoga parviflora
Galium aparine
Geranium columbinum
Geranium molle
Glechoma hederacea
Lamium album
Lamium purpureum
Malva sylvestris var. *mauritiana*
Medicago lupulina

Mentha arvensis
Myosoton aquaticum
Oxalis fontana
Papaver somniferum
Petasites hybridus
Pimpinella anisum
Plantago major ssp. *intermedia*
Poa annua
Polygonum aviculare agg.
Polygonum mite
Polygonum persicaria
Potentilla reptans
Ranunculus acris
Ranunculus repens
Rumex obtusifolius
Setaria pumila

Setaria viridis
Silene dioica
Silene latifolia
Solanum nigrum
Sonchus asper
Sonchus oleraceus
Sorghum halepense
Stachys palustris
Stellaria media
Taraxacum officinale
Trifolium pratense
Trifolium repens
Urtica dioica
Veronica agrestis
Veronica persica
Vicia cracca

Pojasniti moram še vegetacijsko enoto, ki se pojavlja na vegetacijski karti str. 27 kot **grmišča in pionirski gozdovi na morenah**. Zajema veliko površino submontanskega pasu, kjer so nekoč bile senožeti. Zdaj prevladujejo grmišča in redki pionirski gozdovi, v katerih je še precej elementov travniških združb, drevesna sestava pa je zelo pisana. To je območje, kjer skupaj rastejo črni gaber in črna jelša, veliki jesen in mali jesen, graden in dob, lipovec, češnja in posamezne bukve. Takšna kombinacija ni nič nenavadnega za pionirske sestoje na potencialnih rastiščih asociacije *Ornithogalo pyrenaici-Fagetum* Marinček et al. 1990.

Poglavje končujem s kratkim razmišljanjem o potencialni vegetaciji v Breginjskem kotu. Če ne bi bilo zooantropogenih vplivov, bi prevladovali bukovi gozdovi. Le zelo majhne površine ekstremnih rastišč, kot so prepadna ostenja na Stolovem pogorju (Lokarje, pod Starijskem vrhom, v Plazih) in na Miji (Pradol, pod Komarjem) ter nadiška prodišča, bi bile poraščene z drugačno gozdno vegetacijo. V teh območjih bi bile ponekod tudi manjše negozdne površine (združbe razredov *Asplenetea* in *Thlaspietea*). Najbrž gozd ne bi poraščal tudi samega vrha Breginjskega Stola, ki je s svojo višino (1673 m n.m.) nad potencialno zgornjo gozdno mejo v južnem in zahodnem delu Julijskih Alp (okoli 1600 m n.m.).

VASI IN LJUDJE

Pokrajinsko sodi Kot v vzhodni del Beneške Slovenije. Pripadnost Benečiji se kaže tudi v podobnosti tukajšnjega govora s terskim narečjem. Vendar beneško govorico slišimo le do Borjane. Vaščani Potokov, Kreda in Starega sela govorijo po kobariško (posoško narečje). Večino vasi so ljudje zgradili na gričih ob vznožju Breginjskega Stola, v mikroklimatsko ugodnem, t. i. termalnem pasu (glej str. 38, PODNEBJE). Nekoliko manj ugodno lego imajo vasi na aluvialnih terasah Nadiže. Najvišje ležeča vas so Robidišče (673 m n.m.). So na zakraseli gorski planoti, kjer se že čuti hladnejše podnebje.

Poglavitna gospodarska panoga, s katero so se Kotarji preživljali do sredine prejšnjega stoletja, je bilo kmetijstvo. Prevladovala je živinoreja, poljedelstvo pa je zaradi slabih naravnih danosti imelo manjši pomen. V hriboviti pokrajini je ravnih površin, primernih za obdelovanje, razmeroma malo (Krejsko in Bejsko polje). Zato so v okolici vasi izravnali blaga pobočja in na njih uredili njive. Na teh antropogenih terasah zdaj prevladujejo gojeni travniki. Večina domačij je imela tudi manjše gozdnate površine. Vendar so zaradi slabe kvalitete gozda prodajali le drva za kurjavo, tako da so tudi ti dohodki bili precej skromni. Iz revnejših družin so moški odhajali na sezonsko delo že v času Avstroogrške monarhije, precej mladih žensk pa je bilo po nekaj let zaposlenih kot gospodinjske pomočnice pri gosposkih družinah. Ker so bile družine številčne, je prišlo do agrarne prenaseljenosti območja. Zato se je iz Kota izselilo precej ljudi, predvsem v večja mesta v Sloveniji (Gorica, Koper, Ljubljana), nekaj pa tudi v sosednje dežele (Švico, Francijo). Večje število ljudi je odšlo iz Kota tudi po drugi svetovni vojni iz političnih razlogov. Pri hiši je ostal en, največ dva otroka. To se je v šestdesetih letih prejšnjega stoletja stopnjevalo do te mere, da so ponekod doma ostali le starejši. Med letoma 1880 in 1980 se je število prebivalcev prepolovilo. Zadnjih dvajset let se je takšen trend ustavil. V vaseh je precej mladih družin, ki se zaradi izboljšane prometne povezave in zvišanja standarda vsak dan vračajo domov, čeprav hodijo v službo tudi v 50 km oddaljene kraje. V osrednjem delu Kota je govedoreja povsem zamrla, zaradi boljših naravnih danosti, predvsem ravnega površja, pa se je v okolici Starega sela še ohranila. Vzreja drobnice, ki jo spodbuja država, je za zdaj dopolnilna dejavnost manjšega števila ljudi.

BREGINJSKI KOT V POKRAJINSKI ČLENITVI SLOVENIJE

Umestitev Kota v slovensko geografijo je precej zapletena. Če Slovenijo označimo kot prehodno deželo z različnih pogledov (geografskih, biogeografskih, kulturnih in drugih), to še bolj velja za Breginjski kot. Najnovejša regionalizacija Slovenije (PERKO 1998b, str. 120) uvršča Breginjski kot v alpsko območje in sicer v submakroregijo Julijske Alpe, kar se mi ne zdi najbolj primerno. Že samo dejstvo, da alpsko območje po tej delitvi sega do hrvaške meje, je precej vprašljivo, še bolj pa uvrstitev Kota v submakroregijo Julijske Alpe, ki obsega najvišje predele Slovenije. Tudi Melik (KLADNIK & PERKO 1998, str. 22) je sicer uvrstil Breginjski kot v Julijske Alpe z Dolino, vendar je izločil območje južno od črte Breginjski Stol–Krn–Vogel–Črna prst v posebno mezoregijo, Tolminski alpski svet z Baško grapo. Korak naprej je naredil S. Ilešič (KLADNIK & PERKO 1998, str. 24), ki območje Kota uvršča v Predalpske pokrajine in sicer v mezoregijo Tolminsko hribovje s srednjo dolino Soče, ki ima enake meje, kot prej omenjena Melikova podenota. Najbolj ustrežna se mi zdi Gamsova regionalizacija, ki je mejo med Alpami in Predalpskim hribovjem (makroregije) prestavil nekoliko južneje. Na zahodu gre meja še vedno po grebenu Stolovega pogorja, naprej proti vzhodu pa po hribih pod Krnom in Voglom (Špik–Mrzli vrh–Kobilja glava) in se nadaljuje po Baški grapi in Selški dolini do Radovljice (KLADNIK & PERKO 1998, str. 25). Obravnavano območje je leta 1983 Gams poimenoval Beneško-slovensko in tolminsko hribovje, z minimalno spremenjenimi mejami v novejši členitvi (GAMS 1998, str. 216) pa enostavno – Tolminsko (mezoregija), kot del Predalpskega hribovja (makroregija). Najštevilnejši ekotopski kompleksi te makroregije so značilni tudi za Breginjski kot: prodne terase na dnu dolin z območji sklenjene obdelovalne površine, oazno izkrčena prisojna pobočja ter pretežno gozdnata osojna pobočja. Delež posameznih višinskih pasov v Kotu se precej ujema s povprečjem, ki je izračunano za Tolminsko mezoregijo (do 400 m – 25 %, od 400 do 600 m – 13 %, od 600 do 1000 m – 37 %, od 1000 do 1600 m – 22 % in več kot 1600 m – 3 %). Podobno velja tudi glede kamninske sestave in količine padavin (GAMS 1998, str. 217).

Mislím, da Breginjski kot najbolje geografsko opredelimo, če ga obravnavamo kot del jugozahodnega predgorja Julijskih Alp.

POSEBNI DEL

METODOLOGIJA DELA

Na terenu sem popisoval floro po metodi srednjeevropskega florističnega kartiranja (NIKLFIELD 1971) v letih 1997–2001. Območje srednje Evrope obravnavamo kot mrežo pravokotnikov (skoraj kvadratov) velikosti 10 x 6 minut, kar znaša 11,6 x 11,2 km (129,92 km²). To je temeljna enota kartiranja in jo imenujemo osnovno polje. V razmerah razgibanega površja in pestre geomorfologije z dosti različnih življenjskih prostorov (biotop) in bogate flore se osnovno polje deli še na štiri kvadrante (5 x 3 min). Geografski položaj osnovnega polja je določen s štirimi številkami. Prvi dve označujeta vrstico, ki določa geografsko širino, drugi dve pa geografsko dolžino (stolpec). Kvadranti se označujejo s številkami od 1–4 in so od osnovnega polja ločeni s poševno črto. Pri zelo natančnem kartiranju določenih krajev (npr. naravovarstvena območja) lahko tudi kvadrante razdelimo na manjše enote.

Za delo na terenu navadno uporabljamo obrazce z natisnjanim seznamom rastlin, v katerem je večina srednjeevropskih vrst. Ko v naravi vidimo in prepoznamo rastlino, jo na seznamu označimo (odkljukamo). Podatke za en kvadrant ponavadi vnesemo v en obrazec, če smo rastlino opazili na več nahajališčih, si pomagamo z barvnimi svinčniki, ali pa enostavno uporabimo nov obrazec. Najboljše pa je vse, kar se nam zdi pomembno, zapisati v terenski zvezek, saj na obrazcu primanjkuje prostora. Sem sodijo predvsem habituelne lastnosti rastline in razmere na rastišču. Tako pri rastlinah zapišemo njihovo velikost (npr. pri starejših drevesih), vitalnost (če gre npr. za redko rastlino na ogroženih rastiščih), velikost populacije (ali so rastline redke ali mogoče v preprogah), razraščanost (kar je sicer navadno pogojeno z dedno zasnovo, delno pa z ekološkimi razmerami na rastišču), ali jim grozi izginotje (npr. pri zaraščanju senožeti jih ogrožajo bolj konkurenčne rastline). Nadalje poskušamo čim bolj natančno opredeliti abiotске dejavnike na rastišču. Tukaj so vključeni predvsem svetloba (ali je rastlina v senci, delno zasenčena, npr. na robu gozda, ali na odprtem, pozoren je treba biti tudi na vlago v zraku in v tleh, na naklon, ekspozičijo ter nadmorsko višino rastišča (vse našete dejavnike, razen nadmorske višine, sem določal opisno in aproksimativno, brez kvantitativnih meritev). Pomembno je še ugotoviti, na kakšnih tleh rastlina uspeva in kakšna je kamnina pod njimi. V terensko delo sodi tudi fotografiranje rastlin in njihovih habitatov. Pri nekaterih je to nujno opravilo, saj jih ne moremo določiti v posušeni obliki (kukavičevke, nekatere vrste iz družine črnobinovk, rod pojalnikov). Tudi redke rastline le fotografiramo, saj bi nabiranje ogrozilo njihov obstoj na naravnem rastišču. Če sem se srečal z meni neznano rastlino, sem jo nabral in vložil v priročno herbarijsko mapo, kasneje pa med kartonsko lepenko, kjer se je rastlina dokončno posušila. Nabiral sem tudi rastline, katerih taksonomski status ni še povsem dorečen, npr. primerke *Campanula rotundifolia* agg., *Leontodon hispidus* agg., *Leontodon incanus* s. lat., *Hieracium murorum* s. lat., *Festuca rubra* agg., *Festuca ovina* agg. V kabinetu naše raziskovalne postaje v Tolminu sem jih

potem poskušal določiti po ključih za determinacijo rastlin. Uporabljal sem predvsem dihotomske ključe Mala flora Slovenije (MARTINČIČ et al. 1999), ADLER et al. 1994, OBERDORFER 1983. Za potrditev določitve sem primerjal nabrani material še z risbami in fotografijami v slikovnih ključih, kot so JAVORKA & CSAPODY 1991, ROTHMALER 1991, LAUBER & WAGNER 1998, HAUPLER & MUER 2000 ter konsultiral flore sosednjih dežel (PIGNATTI 1982, HESS et al. 1976–1980). Nekatere rastline sem določal tudi v Herbariju Univerze v Ljubljani (LJU). Kljub vsem naporom so nekateri primerki zanesljivo določeni le do ravni agregata in čakajo specialiste za natančno določitev. Herbarijski material je shranjen v delovni herbarijski zbirki Regijske raziskovalne enote Biološkega inštituta ZRC SAZU v Tolminu.

Pri navedbah razširjenosti in ekologije rastišč posameznih taksonov so mi bili pomemben vir moji fitocenološki popisi, ki sem jih naredil pri raziskovanju vegetacije v Breginjskem kotu. Obenem so mi bili vir za dopolnitev seznama z nekaterimi vrstami, ki sem jih pri popisovanju flore spregledal (*Veronica agrestis*, *Malva mauritiana*, *Aethionema saxatile*, *Euonymus latifolia*). Pomembnost fitocenologije v floristiki je poudaril tudi T. WRABER (1990, str. 20) s primernimi besedami: »Pri preučevanju združb je prišlo do mnogih pomembnih najdb, predvsem pa določnih podatkov o ekologiji mnogih rastlinskih vrst.«

Posebno pozornost sem posvetil v Sloveniji redkim in fitogeografsko zanimivim vrstam ter tistim, ki še niso bile zapisane v alpskem fitogeografskem območju (členitev po M. WRABERJU 1969). Glavna vira za njihovo opredelitev sta mi bila Rdeči seznam (T. WRABER & P. SKOBERNE 1989) in Mala flora Slovenije (MARTINČIČ et al. 1999). Poudaril sem tudi tiste vrste, ki so v Kotu redke, drugod po Sloveniji pa dosti bolj razširjene, npr. pasji zob (*Erythronium dens-canis*), njivsko zrcalce (*Loegusia speculum-veneris*) idr. Če takšne vrste niso dobile prostora v posebnem poglavju, sem omenjene ugotovitve dopisal pri pozamezni rastlini v poglavju Seznam rastlinskih taksonov.

Da bi določili splošne lastnosti flore nekega kraja, ponavadi analiziramo horološki spekter ter spekter življenjskih oblik. Takšne analize nam pokažejo predvsem aktualne ekološke razmere določenega območja, odražajo pa tudi zgodovinski razvoj flore na obravnavanem ozemlju. Kategorije življenjskih oblik rastlin so določene po originalnem zapisu njihovega avtorja RAUNKIAERA (1934), pripadnost posamezne rastline določeni obliki pa so povzete po POLDINIJU (1991) in MARTINČIČU et al. (1999).

Sledi kratka razlaga pojmov in kratic, ki sem jih uporabil za označevanje življenjskih oblik in horoloških elementov.

P (Phanerophyta) – fanerofiti so rastline, ki imajo brste za preživetje neugodnih letnih razmer več kot 20 cm nad zemljo. Sem sodijo drevesa (megafanerofiti) in grmi (nanofanerofiti). V knjigi sem upošteval naslednje kategorije fanerofitov:

Steblasti fanerofiti (P scap)

Šopasti fanerofiti (P caesp)

Nanofanerofiti (NP)

Vzpenjavi fanerofiti (P lian)

Ch (Chamaephyta) – hamefiti imajo brste 10–20 cm nad tlemi. Ker je ta kategorija rastlin precej raznolika, znotraj nje ponavadi ločimo:

Polgrmi (Ch suffr)

Pritlikavi grmički (Ch frut)

Preprogasti grmički (Ch rept)

Blazinaste trajnice (Ch pulv)

Pritlikavi sukulenti (Ch succ)

H (Hemikryptophyta) – hemikriptofiti so zelne trajnice, katerim nadzemni deli odmrejo ob nastopu neugodnega letnega obdobja. Tudi med njimi ločimo več podskupin:

- Steblasti hemikriptofiti (H scap)
- Rozetasti hemikriptofiti (H ros)
- Šopasti hemikriptofiti (H caesp)
- Dvoletni hemikriptofiti (H bienn)
- Plazeči hemikriptofiti (H rept)

G (Geophyta ali Kryptophyta) – geofiti preživijo neugodno obdobje pod zemljo v obliki čebulic, gomoljev ali korenin, torej jih delimo na:

- Geofiti s čebulico ali gomoljem (G bulb)
- Geofiti s koreniko (G rhiz)
- Geofiti s koreninskimi gomolji (G rad)
- Parazitski geofiti (G rad)

T (Terophyta) – terofiti so enoletnice, ki preživijo zimo ali sušno obdobje v obliki semena. Podobno kot pri prejšnjih skupinah jih ločimo glede na obliko rasti:

- Steblasti terofiti (T scap)
- Šopasti terofiti (T caesp)
- Plazeči terofiti (T rept)
- Parazitski terofiti (T par)

I (Hydrophyta) – hidrofiti so vodne rastline. Sem uvrščamo tudi močvirske rastline (helofite). V nalogi sem upošteval naslednji dve kategoriji:

- Ukoreninjeni hidrofiti (I rad)
- Plavajoči hidrofiti (I nat)

V pozamezne horološke (geoelementne, fitogeografske) skupine uvrščamo vrste, ki imajo večji del areala v območju, ki ga označuje ime skupine, npr. mediteranske vrste so večinoma razširjene v Sredozemlju, čeprav nekatere od njih rastejo na precej oddaljenih območjih, npr. v Švici. Izhodišče za oblikovanje horoloških skupin mi je bil Atlas vaskularne flore Furlanije-Juljske krajine (POLDINI 1991, str. 25). Zaradi boljše preglednosti sem nekatere kategorije združil in iz 22 kategorij horoloških elementov oblikoval 11 kategorij. Pri tem sem se zgledoval tudi po ARGENTIJU & LASENU (2000), ki sta rastline iz narodnega parka Dolomiti Bellunesi razporedila med 27 horoloških elementov, te pa uvrstila v 9 horoloških skupin. Iz istih virov sem določil fitogeografsko pripadnost za večino rastlin. Pri tem je treba upoštevati, da je takšno oblikovanje horoloških skupin in določanje pripadnosti določenemu horološkemu elementu precej subjektivno in se razlikuje od avtorja do avtorja. Zato se lahko zgodi, da ima eno in isto območje različno horološko sestavo in se lahko tudi interpretira na več načinov (seveda v nekaterih splošno priznanih, uveljavljenih okvirjih). V poglavju Seznam rastlin sem vsaki rastlini pridružil eno od naslednjih horoloških oznak:

Kozmopoliti – so zelo razširjeni taksoni (»po vsem svetu«), kar pa ne pomeni, da so pogosti in da rastejo povsod. Nasprotno, mnogi od njih so vezani na zelo specifična rastišča.

Rastline zmernega pasu (temperatne vrste) – v to kategorijo sem poleg rastlin, ki večinoma naseljujejo evropski prostor, vključil tudi paleotemperatne (rastline zmernega pasu starega sveta) in evrazijske vrste.

Borealne vrste – imajo težišče razširjenosti v hladnejših predelih severne poloble. V to skupino sem vključil: arktično-alpanske (razširjene večinoma v arktični coni –

- Alaska, Labrador, Grenlandija, Skandinavija in evropskem visokogorju – Alpe, Karpati, Kavkaz), cirkumborealne in evrosibirske vrste.
- Pontske vrste – so pravzaprav stepske rastline, ki optimalno uspevajo v območjih aridne klime (Ukrajina, območja severno od Črnega morja), sem sem vključil tudi mediteransko-pontske vrste.
- Mediterske vrste – imajo večji del areala na sredozemski obali. Ta skupina vključuje evrimediteranske rastline, ki so razširjene v širšem območju Sredozemlja (submediteranske), in stenomediteranske (evmediteranske), ki so razširjene samo v obalnem pasu (teh v Breginjskem kotu nisem našel).
- Meditersko-montanske vrste – rastejo večinoma v gorovjih, ki obkrožajo Sredozemlje.
- Atlantske vrste – glavni del njihovega areala je v zahodni Evropi (Iberijski polotok, Francija, Danska). V to skupino sem vključil subatlantske in mediteransko-atlantske vrste (imajo večji del svojega areala na sredozemski obali Španije in Francije).
- Ilirske vrste – so najbolj pogoste na območju nekdanje Jugoslavije (definicija POLDINI 1991), ponavadi pa to območje zožimo na predele med Trnovskim gozdom in Črno Goro. Skupino sestavljajo ilirsko-alpske (severno-ilirske, N-ilir.), ilirsko-submediteranske (južno-ilirske, S-ilir.) in južnoevropske vrste (SE-evrop.).
- Alpske vrste – so značilne za Alpe, v manjši meri pa tudi za druga srednjeevropska visokogorja, znotraj njih so kot posebna kategorija vzhodno-alpske (E-alp.).
- Endemiti – so razširjeni na geografsko omejenem območju. V poglavjih, kjer obravnavam nekatere endemične rastline (Seznam rastlin, Raznolikost flore), sem se omejil na taksone, ki jih je kot endemične označil POLDINI (1991).
- Adventivne rastline – so neavtohtone rastline. Ločimo arheofite, ki jim časa »prijoda« ne moremo točno določiti, precej pa so povezane s selitvami narodov v zadnjih štirih tisočletjih. V neofite uvrščamo rastline, ki so se razširile po 15. st. (odkritje Amerike) iz kateregakoli konca sveta. Nekatere od njih so se povsem udomačile (naturalizirane vrste), druge pa se pojavljajo še prehodno (efemerne vrste).

SEZNAM RASTLINSKIH TAKSONOV

V seznamu so rastline razvrščene po abecednem vrstnem redu znanstvenih imen. Glavna nomenklatura vira sta knjigi Mala flora Slovenije (MARTINČIČ et al. 1999) in Vascular flora of Friuli Venezia Giulia (POLDINI et al. 2001). Seznam sem dopolnil z dosedanjimi podatki iz literature, popisnih listov in delovnega herbarija Regijske raziskovalne enote Biološkega inštituta ZRC SAZU v Tolminu (Dakskobler, neobjavljeno), iz rokopisnih virov M. Wraberja ter z nekaterimi podatki iz ljubljanskega univerzitetnega herbarija (LJU). Iz obsežnega Gradiva za Atlas flore Slovenije (JOGAN et al. 2001) sem v seznam uvrstil le taksone, ki jih sam nisem opazil v raziskanem območju. Natančne podatke o njihovih nahajališčih oziroma virih so mi posredovali iz Centra za kartografijo favne in flore. Kadar podatki niso moji, je to pri posameznem taksonu tudi navedeno.

Pri nekaterih taksonih sem trenutno veljavnemu znanstvenemu imenu dopisal sinonime, ki se še zmeraj precej uporabljajo (v oglatem oklepaju). Sledi slovensko ime rastline. Za nekatere rastline imamo v Kotu specifična imena. Navajam jih v oklepaju poleg slovenskega imena rastline kot krajevno ime in to le, če se bistveno razlikujejo od uradnega (knjižnega) slovenskega imena. Domačini dobro ločijo drevesne vrste in grme in le nekatere zelnate rastline. Med slednjimi predvsem spomladanske cvetice, nekaj zdravilnih rastlin ter pogostejše vrste trav.

V nadaljevanju sem navedel kvadrante, v katerih sem rastlino opazil. Sledi kratka ekološka oznaka rastišč (s presojo nekaterih abiotskih in biotskih dejavnikov) ter navajanje nahajališč pri redkih, oziroma raztreseno razširjenih vrstah. Slednje so večinoma dokumentirane s herbarijskim materialom. Geografske lokacije so po Atlasu Slovenije 1996 (merilo 1 : 50 000), Državni topografski karti (1 : 25 000 in 1 : 10 000). Pri manj znanih toponimih (npr. iz karte 1 : 10 000 ali iz katastrskega načrta) sem zraven navedel tudi kraj, ki ga lahko najdemo na kartah manjšega merila. Pomanjkljivi so podatki glede razširjenosti šašev. Tu sem se naslonil predvsem na lastni herbarijski material. Verjetno so nekatere vrste dosti bolj pogoste, vendar so mi floristični popisi bili vir le pri lahko prepoznavnih taksonih. Za pogoste in splošno razširjene vrste sem naštel le po nekaj lokacij, kjer se pojavljajo bolj množično, ali pa sem se omejil le na ekološko oznako njihovih rastišč brez navajanja točnih lokalitet, pogosto obenem pomeni, da jo bomo zanesljivo našli, če se mudimo na rastišču (najlažje ko rastlina cveti), ki je omenjeno pri določeni vrsti. Lokacije nekaterih rastlin v grobem lahko določimo, če podatek o rastišču (iz seznama) povežemo s preglednimi kartami kamnin, tal in vegetacije. Vsakem taksonu sem na koncu dopisal življenjsko obliko in horološko pripadnost.

Seznam ne vsebuje rastlin, ki jih je posadil človek in se same ne pomlajujejo, čeprav včasih mislimo, da so zrasle same. Pri tem mislim na nasade tujerodnih iglavcev, ki jih že dodobra prerašča avtohtono drevje, in nekatere grmovnice v okolici zapuščenih in podrtih domačij. Slednje so našete v poglavju Antropogeni vplivi.

- Acer campestre* L. – maklen; 9746/1,2,3,4; 9747/1,3, omejki senožeti (mejice), mezofilni logi ob Nadiži, kjer na evtrofnih (s hranili bogatih) rastiščih posamezna drevesa dosežejo precejšnjo velikost (do 20 m višine in 30 cm v premeru), delno zaraščena travišča na južnih pobočjih Breginjkega Stola; fanerofit, P scap, evrop.
- Acer negundo* L. – ameriški javor; 9746/4, nekaj manjših dreves na bregovih potoka Stanovišnik in v okolici gospodarskih poslopij in vrtov zahodno od Podbele (verjetno ga je sem zaneslo z dreves, posajenih okoli zapuščene karavle, ki je od tod oddaljena le dobrih 100 m); fanerofit, P scap, adventiv. (iz S. Amerike).
- Acer platanoides* L. – ostrolistni javor; 9746/1,2,3,4; 9747/1,3, grmišče na pobočnem grušču v grapi nad Sedlom ob cesti na Stol (800 m n.m.), ponekod na Miji (pod Komarjem, pri Pradolu, nad Napoleonovim mostom), toploljubno grmišče v ostenju pod Starijskim vrhom (1000 m n.m.), pionirski gozd med Krejskimi koriti in Sv. Volarjem, večinoma manjša drevesa v grmovni in spodnji drevesni plasti (5–10 m); fanerofit, P scap, evrop.
- Acer pseudoplatanus* L. – beli javor; 9746/1,2,3,4; 9747/1,3, pionirska drevesna vrsta na posekah in ob gozdnih cestah, tudi na zapuščenih senožetih na flišu (na slemenu Logje–Prekopa, v Zdrtu na Miji), kjer srečamo primerke zavidanja vrednih dimenzij (več kot 60 cm v prsnem premeru); fanerofit, P scap, evrop.
- Achillea clavenea* L. – planinski pelin; 9746/1,2, Na Verilih, kamnito travišče na hrbtu Stolovega pogorja, tik nad krpo subalpinskega bukovja (1550 m n.m.), tudi subalpina trata okoli Koče na Stolu (1650 m n.m.), v združbi izrodne zlatice in vednozelenega šaša (ass. *Ranunculo hybridi-Caricetum sempervirentis*); hemikriptofit, H scap, N-ilir.
- Achillea distans* W. & K. ex Willd. – nazobčani rman; 9746/1,2,3,4; 9747/1,3, Robidišče, zapuščena senožet pod mejnim prehodom (660 m n.m.), termofilna grmišča (*Ostryo-Fagetum*) pod Komarjem (1000 m n.m.), robovi grmišč in zapuščene senožeti nad Potoki (500 m n.m.); hemikriptofit, H scap, med.-mont.
- Achillea millefolium* L. – navadni rman (krajevno: modrasova roža); 9746/1,2,3,4; 9747/1,3, pogosta vrsta na gojenih travnikih in obdelanih tleh; hemikriptofit, H scap, evrosib.
- Achillea roseoalba* Ehrend. – rožnatobeli rman; 9746/1,2,4; 9747/1, zmerno suha travišča v gorskem pasu Stolovega pogorja, položni del pašnika na rjavih pokarbonatnih tleh (silificirani apnenec, tudi surovi humus), pri ostalinah kapele na Božci (1350 m n.m.); hemikriptofit, H scap, evrop.
- Achnatherum calamagrostis* (L.) PB. [*Stipa calamagrostis* (L.) Wahl.] – navadna sršica; 9746/1,2,3,4; 9747/1,3, ob Nadiži, prodišča nekoliko bolj drobne teksture in inicialna grmišča sive vrbe, melišča in delno poraščen grušč ob Beli za Breginjem, na Prekopi, v Plazih, tudi obcestni grušč Sedlo–Božca; hemikriptofit, H caesp, med.-mont.
- Acinos alpinus* (L.) Moench [*Calamintha alpina* (L.) Lam.] – alpski šetrajnik; 9746/1,2,4; 9747/1,3, obcestni zid in skalni useki na relaciji Nadkovik–Breginjski Stol, kamnita travišča na grebenu Stolovega pogorja, pečevje v Pradolu, podorni balvani nad Nadižo pri Robiču; hamefit, Ch suffr, med.-mont.
- Aconitum angustifolium* Bernh. ex Rchb – ozkolistna preobjeda; 9746/1,2,3,4; 9747/1,3, Breginj (Kokošarje), pašnik na ledeniški moreni nad vasjo (640 m n.m.), svetla grmišča v submontanskem pasu nad Potoki in Starim selom, poraščena melišča na pobočjih Mije nad Turjevo jamo, pogost na gorskih traviščih in planinah (800–1200 m n.m.); geofit, G rhiz, endemit Julijskih Alp.

- Aconitum degenii*** Gayer ssp. ***paniculatum*** (Arc.) Mucher [*A. paniculatum* auct. non Lam.] – latasta preobjeda; 9746/1,2,3,4; 9747/1,3, grmišča in sestoji visokih steblik v hudourniških grapah na južnih pobočjih Stolovega pogorja, v pionirskih gozdovih na flišu v okolici Homca in Sedla, robne združbe v mezofilnih grapah na severnih pobočjih Mije; geofit, G rhiz, med.-mont.
- Aconitum lycoctonum*** L. – ozkočeladasta preobjeda; 9746/1,2,3,4; 9747/1,3, logi na terasah Nadiže (tukaj raste podvrsta *A. lycoctonum* ssp. *lycoctonum*), gozdni robovi na Miji, zapuščene senožeti v vlažnih in senčnih grapah ter grmišča in pionirski gozdovi na flišu v submontanskem pasu (ass. *Ornithogalo pyrenaici-Fraxinetum excelsioris*); hemikriptofit, H scap, evraz.
- Actaea spicata*** L. – navadna črnoga; 9746/1,2,3,4; 9747/1,3, značilna vrsta združb iz reda *Fagetalia* ima tudi v Breginjskem kotu optimalno rastišče v bukovih gozdovih (ass. *Lamio orvalae-Fagetum*, ass. *Ranunculo platanifolii-Fagetum*), čeprav stalnica, ima v omenjenih združbah majhno pokrovnost, raste tudi v pionirskih gozdovih velikega jesena na flišu (Veliki breg–Logje) in logih ob Nadiži; geofit, G rhiz, evraz.
- Adenostyles alliariae*** (Gouan) A.Kerner – dlakavi lepen; 9746/1,2, poredko na subalpinskih traviških in v sestojih visokih steblik na grebenu Stolovega pogorja (med Kočo na Stolu in Velikim Muzcem); hemikriptofit, H scap, med.-mont.
- Adenostyles glabra*** (Mill.) DC. [*A. alpina* (L.) Bluff & Fingerh.] – goli lepen; 9746/1,2,4; 9747/1,3, na senčnih rastiščih v hudourniških grapah v Plazeh, povirje Bele, Klatnica (v združbah zveze *Petasition paradoxii*), zgornjegorski bukov gozd (ass. *Ranunculo platanifolii-Fagetum*) na Stolovem grebenu pri Božci (1300 m n.m.), mezofilna rastišča v Pradolu in ob vznožju Mije pri Robiču, bukov gozd na Komarju (Mija, 1100 m n.m.), Hum nad Kobaridom, ob robu bukovega gozda na gorskem hrbtu (800 m n.m.); hemikriptofit, H scap, med.-mont.
- Adoxa moschatellina*** L. – navadna pižmica; 9746/1,2,3,4; 9747/1,3, pogosta vrsta na mezofilnih in evtrofnih rastiščih, ki jih poraščajo združbe, kot so npr. podgorska bukovja (ass. *Fagetum submontanum* s. lat.), drugotni gozdovi belega gabra (ass. *Asperulo-Carpinetum*), leskova grmišča na flišu (npr. pod Logmi, Zlavje na Miji); geofit, G rhiz, cirkumboreal.
- Aegopodium podagraria*** L. – navadna regačica; 9746/1,2,3,4; 9747/1,3, pogosta vrsta polsenčnih in senčnih rastišč, na svežih, s hranili bogatih tleh, je stalnica s precejšnjo pokrovnostjo v podgorskih bukovih gozdovih ob vznožju Mije, mezofilnih in evtrofnih logih ob Nadiži in kot plevel po vrtovih; geofit, G rhiz, evrosib.
- Aethionema saxatile*** (L.) R.Br. – navadna kamnica; 9746/4; 9747/3, prodišče Nadiže pod Borjano, Robič (pod Turjevo jamo), v združbi močvirskega ciprja in pasje črnbobine (ass. *Epilobio-Scrophularietum caninae*), redko; hamefit, Ch suffr, med.-mont.
- Aethusa cynapium*** L. – navadni steničjak; 9746/2,3,4; 9747/1,3, pod Borjano, starejši sestoji sive vrbe na evtrofnih rastiščih ob potoku Mlaki pred sotočjem z Nadižo, pogosto po njivah in vrtovih (v ass. *Echinochloo-Setarietum pumilae*), tudi v toploljubnem bukovju pod Komarjem in na prodiščih Nadiže pri Robiču; terofit, T scap, evrosib.
- Agrimonia eupatoria*** L. – navadni repik; 9746/1,2,3,4; 9747/1,3, zaraščajoči se travnik na naplavinah potoka Malčk pod Vrnico, pri razvalinah karavle v Podbeli, travnata brežina pod cesto pred Logmi (nad pokopališčem), pašniki nad Breginjem in pri Kredu; hemikriptofit, H scap, kozmopol.

- Agrostis gigantea* Roth [*A. alba* L., p.p.] – orjaška šopulja; 9747/1, nad vasjo Potoki (400 m n.m.), ob kolovozu skozi pionirsko grmišče, rjava tla na flišu; hemikriptofit, H caesp, cirkumboreal.
- Agrostis stolonifera* L. – plazeča šopulja; 9746/2,3,4; 9747/3, pogosto v mivki ob strugi Nadiže, tudi v razlitjih potokov pod Borjano in pri Mostu na Nadiži ter ob lužah v vrbiščih; hemikriptofit, H rept, cirkumboreal.
- Agrostis tenuis* Sibth. [*A. capillaris* Huds., *A. vulgaris* With] – lasasta šopulja; 9746/1,2,3,4; 9747/1,3, travišča na distričnih rjavih tleh pod Oblacem (Logje), pašniki v okolici Robidišč na izpranih rjavih tleh, vrbišča in rečni bregovi Nadiže, gorski pašniki na Božci in Starijskem vrhu; hemikriptofit, H caesp, cirkumboreal.
- Ailanthus glandulosa* Desf. [*A. altissima* (Mill.) Swing.] – veliki pajesen; 9746/4; 9747/1,3, agresivna tujerodna vrsta, ki se je v Kotu razširila na večji površini le pri Potokih (ob kolovozu proti domačiji Hurja), manjša drevesa sem opazil tudi na nasutju ob Stanovišniku pri sotočju z Belo ter v obrečnem logu pri Robiču (za Derom); fanerofit, P scap, adventiv.
- Ajuga genevensis* L. – dlakavi skrečnik; 9746/1,2; 9747/1,3, Debeli Trn nad Sedlom, grušč ob cesti, melišče Lokarje nad Borjano (1000 m n.m.), Starijski vrh, grušč ob kolovozu pri lovski koči (1200 m n.m.) in v sestoji bohinske perunike in žarkaste košeničice na koti 1050 m n.m.; hemikriptofit, H scap, evraz.
- Ajuga pyramidalis* L. – piramidasti skrečnik; 9746/2, travišča na hrbtu Stolovega pogorja pri planini Božca (Dakskobler, floristični popis 29. 5. 2001); hemikriptofit, H scap, evrop.
- Ajuga reptans* L. – plazeči skrečnik; 9746/1,2,3,4; 9747/1,3, pogosto na zmerno vlažnih gojenih travnikih in mezofilnih grmiščih na globljih tleh; hemikriptofit, H rept, evrop.
- Alchemilla flabellata* Buser – pahljačastolistna plahtica; 9746/1,2, travišča na grebenu Stolovega pogorja med Malim Muzcem in vrhom Nad Ohojami, območje pašnikov na planini Božca (1400 m n.m.), subalpinska travišča okoli Koče na Stolu (1600 m n.m.); hemikriptofit, H ros, evraz.
- Alchemilla velebitica* Borbas [*A. plicatula* Gand.] – velebitska plahtica; 9746/1,2, kamnite trate in skalovje v subalpskem pasu med pl. Božco, Kočo na Stolu in Velikim Muzcem (1400–1650 m n.m.); hemikriptofit, H ros, S-ilir.
- Alchemilla vulgaris* agg. – navadna plahtica (skupina); 9746/2; 9747/1, travišča na Kuclju pri Sv. Marjeti (1000–1100 m n.m.), Na Verilih (1450–1550 m n.m.), majhne vrtače pod Malim vrhom (1600 m n.m.), Hum, zatravljen rob grmišča ob planinski stezi (900 m n.m.), Starijski vrh, travišča nad lovsko kočjo (1200 m n.m.); hemikriptofit, H ros, evraz.
- Alisma plantago-aquatica* L. – trpotčasti porečnik; 9746/1,2,3,4; 9747/3, Most na Nadiži, močvirnati kraji med pobočji Strmce in prodišči, na zmesi koluvija, proda in jezerske krede, »roja« pod Oblacem, mrtvica Bele za Lupom pri Podbeli, ob potoku Mlaki in lužah pod Borjano, v jarku pod magistralno cesto pri Robiču; hidrofit, I rad, kozmopol.
- Alliaria petiolata* Cav. & Grande [*A. officinalis*] – česnovka; 9746/2,3,4; 9747/1,3, na rečni terasi okoli 200 m gorvodno od Mejnega prehoda Most na Nadiži, na vlažnih obrečnih tleh (ass. *Alnetum incanae* s. lat.), vrbovje pri izteku potoka Gostenk, mezofilni logi pri Robiču; hemikriptofit, H bienn, paleotemp.
- Allium carinatum* L. ssp. *carinatum* – gredljasti luk; 9746/1,2,3,4; 9747/1,3, pogosto na suhih traviščih, ob poteh in v svetlih grmiščih na celotnem območju submontanskega pasu; geofit, G bulb, med.-atlant.

- Allium carinatum* L. ssp. *pulchellum* Bonnier & Layens – lepi luk; 9746/2; 9747/1,3, termofilna grmišča na južnih pobočjih Stolovega pogorja nad Borjano in Starim selom, tudi na Deru; geofit, G bulb, med.-mont.
- Allium ericetorum* Thore [*Allium ochroleucum* W. & K.] – rumenkasti luk; 9746/1,2,3,4; 9747/1,3, suha travišča na holocenskih terasah Nadiže in na pobočnem grušču v gorskem pasu Stolovega pogorja; geofit, G bulb, S-ilir.
- Allium schoenoprasum* L. ssp. *schoenoprasum* – drobnjak; 9746/2,3,4; 9747/1,3, pogost na gojenih travnikih, mezofilnih grapah in logih ob Nadiži, raste v šopih, ki so dobro vidni le spomladi, kasneje jih je težko opaziti ker jih zastrejo druga zelišča, cveti zelo redko, cvetočega sem nabral le v Gošči pri Podbeli; geofit, G bulb, cirkumboreal.
- Allium scorodoprasum* L. – divji luk; 9746/2,4; 9747/1,3, zmerno suhi opuščeni travniki nad Stanovišči, cestne brežine in gojeni travniki pri Starem selu, razmeroma redka vrsta; geofit, G bulb, evrimed.
- Allium ursinum* L. – čemaž; 9746/1,2,3,4; 9747/1,3, mezofilni logi ob Nadiži in bukovi gozdovi v vznožju Mije, tudi leskova grmišča v senčnih grapah in ob potokih na flišu, pogosto v preprogah; geofit, G bulb, evraz.
- Allium victorialis* L. – vanež; 9746/1,2; 9747/1, gorski greben Stolovega pogorja med Starijskim vrhom in Gnjilico, mezofilna travišča in visoka steblikovja na rjavih pokarbonatnih tleh (tudi T. WRABER 1967: 125); geofit, G bulb, cirkumboreal.
- Alnus glutinosa* (L.) Gaertn. – črna jelša (krajevno: črna uša); 9746/1,2,3,4; 9747/1,3, pogosta na flišnem hrbtu med Breginjem in Logmi ter na južnih pobočjih Mije nad Podbelo, tudi v Brdah pod Stanovišči in Koredi nad Starim selom, na svežih in globokih tleh (prevladujejo distrična rjava tla), povsod na opuščeni senožeti, zdaj večinoma že v fazi pionirskih gozdov. Črna jelša so v Kotu od zmeraj pospeševali, tako da je po senožeti vedno rastle nekaj šopov teh dreves. Uporabljali so jo v več namenov. Okleščene mlade veje in nagrabljeni listje so postlali pod živino. Tako je kasneje imela pomembno vlogo v dozorevanju in oblikovanju sestave hlevskega gnoja. Znanost je le potrdila staro ljudsko vednost, ugotovili so, da imajo listi ugodno C/N razmerje. Veje in debla so seveda uporabljali za kurjavo, manj kot gradbeni les. Zanimivo je tudi, da so ljudje sami ugotovili, da senožeti, kjer raste črna jelša, dajejo več krme. Jelša izboljšuje talno strukturo in bogati tla z atmosferskim dušikom; fanerofit, P scap, paleotemp.
- Alnus incana* (L.) Moench – siva jelša (krajevno: biela uša); 9746/1,2,3,4; 9747/1,3, prodne nasipine okoli 1 m nad poletnim vodostajem Nadiže, v asociacijah *Salicetum incano-purpureae* in *Alnetum incanae* s. lat., pionirska vrsta na cestnih brežinah in usadih, kjer je geološka podlaga morena s primesjo jezerske krede, npr. Podrečnica, povirnato območje pod Robidišči; fanerofit, P scap, cirkumboreal.
- Alnus viridis* (Chaix) DC. – zelena jelša; 9746/1,2, greben Stolovega pogorja med Gnjilico in Malim vrhom (1400–1600 m n.m.), mezofilna travišča, visoke steblikke in sestoji Waldštajnovne vrbe, le kot posamezni grmi, na plitvih prhninastih rendzinah; fanerofit, P scap, arkt.-alp.
- Alopecurus myosuroides* Huds. [*A. agrestis* L.] – njivski lisičji rep; 9746/3, Most na Nadiži, prodišče pri izlivu Namlena v Nadižo, inicialno vrbišče (det. N. Jogan); terofit, T scap, paleotemp. (arheofit).
- Alopecurus pratensis* L. – travniški lisičji rep; 9747/3, Staro selo, Kred, vlažni travniki na aluvialnih nanosih, evtrična rjava tla; hemikriptofit, H caesp, evrosib.
- Amaranthus lividus* L. [*A. blitum* L.] – goli ščir; 9746/2,4; 9747/1,3, vrtovi in okopavinske

- njive v okolici Kreda in Podbele, v Starem selu na mezofilnih ruderalnih rastiščih ob stavbah; terofit, T scap, evrimed.
- Amaranthus retroflexus*** L. – navadni ščir; 9746/2,3,4; 9747/1,3, pogosta plevelna vrsta v okopavinah, ponekod tudi ruderalno (nasutja pri Robiču in Potokih); terofit, T scap, adventiv. (iz S. Amerike).
- Ambrosia artemisiifolia*** L. – pelinolistna žvrklja; 9746/4; 9747/3, ob kolovozu pod Črpežami (Podbela) ter na obrežju Nadiže pri Robiču, posamezne rastline; terofit, T scap, adventiv. (domovina S. Amerika).
- Amelanchier ovalis*** Medik – šmarna hrušica; 9746/1,2,4; 9747/1,3, inicialna travišča in ostenja na dolomitnih pobočjih (Prekopa, Lokarje, nad Turjevo jamo) ter opuščene gorske senožeti na pobočnem grušču nad Stanovišči, na suh in svetlih rastiščih Stolovega pogorja in Mije; fanerofit, P caesp, med.-mont.
- Anacamptis pyramidalis*** (L.) L. C. Rich. – piramidasti pilovec; 9746/1,2,4; 9747/1,3, zmerno suhi travniki in svetla grmišča, npr. travišče na Trnu nad Podbelo, cestna brežina na Prapenku pri Borjani, opuščene senožeti nad Potoki; geofit, G bulb, evrimed.
- Anagallis arvensis*** L. – navadna kurja češnjica; 9746/1,2,3,4; 9747/1,3, pogosto na mezofilnih ruderalnih rastiščih, ob živih mejah, v združbah pohojenih tal, po vrtovih in njivah; terofit, T rept, evrimed.
- Anemone narcissiflora*** L. – kobulasta vetrnica; 9746/1,2, subalpinska travišča na grebenu Stolovega pogorja, zlasti pogosta na tratah v okolici Koče na Stolu (1600 m n.m.), tudi T. WRABER 1967: 121; geofit, G rhiz, arkt.-alp.
- Anemone nemorosa*** L. – podlesna vetrnica; 9746/1,2,3,4; 9747/1,3, pogosta vrsta, ki ima v leskovih grmiščih in pionirskih gozdovih na flišu tudi veliko zastiranje, v preprogah zastira ponekod več kot 90 % tal, opazimo jo tudi v bukovih gozdovih in na senčnih traviščih; geofit, G rhiz, cirkumboreal.
- Anemone ranunculoides*** L. – zlatičnata vetrnica; 9746/1,2,3,4; 9747/1,3, tudi ta vrsta vetrnice je v Breginjskem kotu zelo pogosta, spomladi jo opazimo kot zlatorumene šope v logih, sadovnjakih in grmiščih na morenah; geofit, G rhiz, evrop.
- Anemone trifolia*** L. – trilistna vetrnica; 9746/1,2,3,4; 9747/1,3, značilna vrsta submontanskih in gorskih bukovij na Miji in Breginjskem Stolu, pogosta tudi v zmerno suh in ruderalnih rastiščih na morenah in pobočnem grušču; geofit, G rhiz, N-ilir.
- Angelica sylvestris*** L. – navadni gozdni koren; 9746/1,2,3,4; 9747/1,3, mezofilni logi na terasah Nadiže, v starejših sestojih sive vrbe (ass. *Salicetum incanae-purpureae*), poseke in gozdovi v submontanskem pasu Mije; hemikriptofit, H scap, evrosib.
- Anisantha sterilis*** (L.) Nevski [*Bromus sterilis* L.] – jalovi glistnik; 9746/1,2,3,4; 9747/1,3, pogosta vrsta suh in ruderalnih rastišč, predvsem v naseljih, hišnih dvoriščih in na peščenih bregovih vodotokov, herbarijski primerki so nabrani ob cesti v Logjeh, na Snobišniku pri Podbeli in ob vrbišču sive vrbe pri Robiču; terofit, T scap, evrimed.
- Antennaria dioica*** (L.) Gaertner – navadna majnica; 9746/1,2, kamnita travišča in pašniki na hrbtu Stolovega pogorja, na zmerno kislih tleh, pogosta na pl. Božci; hamefit, Ch rept, cirkumboreal.
- Anthemis cotula*** L. – smrdljiva pasja kamilica; 9746/1,2,4; 9747/1,3, pogosta vrsta na ruderalnih rastiščih v naseljih ter ob cestah in kolovozih, npr. parkirišče Počivalnik pri Robiču, ob otroškem igrišču v Podbeli, na kamnitem tlaku in med hišami na Robidiščih; terofit, T scap, evrimed.
- Anthericum ramosum*** L. – navadni kosmuljek; 9746/1,2,3,4; 9747/1,3, toploljubna travišča

- in svetla grmišča na južnih pobočjih Stolovega pogorja in na terasah Nadiže, v preprogah na travnikih med Potoki in Borjano, na zasipih ledeniške morene; geofit, G rhiz, med.-atlant.
- Anthoxanthum odoratum*** L. – dišeča boljka; 9746/2,3,4, 9747/1,3, pogosto na gojenih, zmerno vlažnih travnikih, na globljih (rjavih) rendzinah in evtričnih rjavih tleh; hemikriptofit, H caesp, evraz.
- Anthoxanthum nipponicum*** Honda [*A. alpinum* Loeve & Loeve] – alpska boljka; 9746/1,2, subalpinska travišča na Breginjskem Stolu, tudi T. WRABER (herbarij LJU); hemikriptofit, H caesp, arkt.-alp.
- Anthriscus sylvestris*** (L.) Hoffm. – gozdna krebujlica; 9746/1,2,3,4; 9747/1,3, pogosta vrsta na robovih gojenih travnikov in globljih tleh ob cestnih brežinah, v preprogah na hrbtu Strmce, pri mlinu v Borjani in na poseki v Logu pod Mijo, tudi v grmiščih na flišu; hemikriptofit, H scap, paleotemp.
- Anthyllis vulneraria*** L. – pravi ranjak; 9746/1,2,3,4; 9747/1,3, predvsem na suhih rastiščih, kot so travišča na pobočnem grušču (npr. Boban nad Breginjem, Debeli trn nad Sedlom) in cestne brežine (med Potoki in Borjano), tudi na inicialnih traviščih na prodiščih ob Nadiži; hemikriptofit, H scap, pont.
- Aposeris foetida*** (L.) Less. – navadna smrdljivka; 9746/1,2,3,4; 9747/1,3, v Breginjskem kotu je pogosta na mezofilnih rastiščih, kot so npr. leskova grmišča na Binči za Breginjem in zmerno kisloljubni bukovi gozdovi pod Prekopo (oboje na distričnih rjavih tleh), opazimo jo tudi v sestojih belega gabra (ass. *Asperulo-Carpinetum*) na pobočjih nad strugo Nadiže ter v grmiščih na jezerski kredi nad Legrado; hemikriptofit, H ros, N-ilir.
- Aquilegia atrata*** Koch – črnikastovijolična orlica; 9746/1,2,3,4; 9747/1, opuščene senožeti na mezofilnih rastiščih (geološka podlaga fliš ali ledeniška morena s primesjo glin), svetla grmišča v submontanskem pasu (npr. Vlaka in Hrib nad Stanovišči), robne združbe na cestnih brežinah, ki mejijo na pionirski gozd, npr. na Preslavu in Žukenci), tudi na gorskih traviščih; hemikriptofit, H scap, med.-mont.
- Aquilegia einseleana*** F.W. Schultz – Einselejeva orlica; 9746/1,2,3,4; 9747/1,3, melišča in hudourniške grape med Sv. Marjeto in Ohojami (800–900 m n.m.), v združbi snežnobelega repuhovja (ass. *Petasitetum paradoxii*) pod Prekopo (850 m n.m.), redko na prodiščih Nadiže pri Mostu na Nadiži in pod Borjano; hemikriptofit, H scap, alp.
- Aquilegia nigricans*** Baumg. – velecvetna orlica; 9747/1,3, ob kolovozih in v grmiščih na flišu pri Kredu ter na senčnih in mezofilnih rastiščih pri Robiču; hemikriptofit, H scap, SE-evrop.
- Arabis alpina*** L. – alpski repnjak, 9746/1,2,3,4; 9747/3, senčna rastišča v sestojih plemenitih listavcev in degradacijskih stadijih bukovih gozdov, predvsem na strmih in kamnitih pobočjih Mije, tudi na vlažnem grušču v hudourniških grapah na Breginjskem Stolu; hemikriptofit, H scap, arkt.-alp.
- Arabis glabra*** (L.) Bernh. [*Turritis glabra* L.] – goli repnjak; 9746/1,2,3,4; 9747/1, mezofilna rastišča na rjavih rendzinah in evtričnih rjavih tleh na morenah in flišu, npr. rob gojenih travnikov pri Stanoviščih (stara vas), gozdni omejki na Priveku nad Sedlom, pionirski gozd velikega jesena in črne jelše pod Velikim bregom; hemikriptofit, H bienn, arkt.-alp.
- Arabis hirsuta*** (L.) Scop. – dlakavi repnjak; 9746/1,2,3,4; 9747/1,3, rastlina s široko ekološko amplitudo, saj jo dobimo na suhih in pustih rastiščih, kot so ruderalni kraji ob cestah, v razpokah kamnitih zidov, na prodiščih in bregovih rek in

- potokov, tudi na bolj mezofilnih rastiščih, kot so travniki in pašniki na flišnih pobočjih pri Podbeli in Kredu; hemikriptofit, H bienn, evrop.
- Arabis pauciflora*** (Grimm) Garcke [*A. brassica* (Leers) Rauschert] – malocvetni repnjak; 9746/1,2; 9747/1, pogosta vrsta na gorskih traviščih Stolovega pogorja, vendar jo, zlasti ko odcveti, lahko spregledamo, ker ima majhno pokrovnost (rastline rastejo posamično), tudi T. WRABER 1967: 115; hemikriptofit, H scap, med.-mont.
- Arabis turrita*** L. – slokastoplodni repnjak; 9746/1,2,3,4; 9747/1,3, pogost na svetlih in termofilnih rastiščih npr. na brežinah ob cesti Staro selo–Breginj, kamnito grmišče žarkaste košeničice in črnega gabra na Starijskem vrhu (1100 m n.m.), v toploljubnem bukovju (ass. *Ostryo-Fagetum*) pod Komarjem na Miji (okoli 900 m n.m.); hemikriptofit, H bienn, evrimed.
- Arabis vochinensis*** Sprengel [*Draba mollis* Scop.] – bohinjki repnjak; 9746/1,2, subalpinska grmišča Waldsteinove vrbe in vlažne gruščnate trate v žlebovih na grebenu Stolovega pogorja zahodno od Koče na Stolu, tudi Dakskobler (floristični popis 10. 6. 1998); hemikriptofit, H scap, N-ilir.
- Arctium lappa*** L. [*Lappa major* Gaertner] – navadni repinec; 9746/2,3,4; 9747/1,3, ruderalna rastišča v naseljih (npr. pri otroškem igrišču v Podbeli), ob poteh in nasutjih (npr. pri separaciji Robič, ob kolovozu Hurja–Mokar); hemikriptofit, H bienn, evraz.
- Arctium minus*** (Hill) Bernh. [*Lappa minor* Hill.] – mali repinec; 9746/4; 9747/1, razmeroma redka vrsta, posamezne rastline sem opazil ob vlakah skozi bukove gozdove na Miji, na gozdnemu robu pri Robidiščih ter v senčnem grmišču na Humu nad Kobaridom; hemikriptofit, H bienn, evrop.
- Arctium nemorosum*** Lej. – gozdni repinec; 9746/1,2,3,4; 9747/1, pogosta vrsta ob gozdnih cestah in posekah na Miji ter v gozdnih robovih za Breginjem in Humom nad Kobaridom (glej ČUŠIN & DAKSKOBLER 2001: 65-67); hemikriptofit, H bienn, evrop.
- Arctium tomentosum*** Mill. – volnati repinec; 9746/2,4; 9747/3, zelo redka vrsta, posamezne rastline na bregovih Nadiže, ki so nekoliko zasenčeni z okoliških grmovjem (pod Gabri, pod Debelim čelom, pri Počivalniku); hemikriptofit, H bienn, evraz.
- Arctostaphylos alpinus*** (L.) Sprengel – alpski gornik; 9746/1,2, subalpinske trate in kotliči (majhne vrtače) na grebenu Breginjskega Stola, zmerno vlažna rastišča s surovim humusom; hamefit, Ch suffr, arkt.-alp.
- Arctostaphylos uva-ursi*** (L.) Sprengel – vednozeleni gornik; 9746/1,2, na bolj suhih, gričevnatih in inicialnih rastiščih, npr. na Vrhu nad Ohojami, v nasadu rdečega bora na ledeniški moreni nad Stanovišči, na grušču pri Debelem trnu (800 m n.m.); hamefit, Ch suffr, arkt.-alp.
- Arenaria serpyllifolia*** L. – navadna peščenka; 9746/2,3,4; 9747/1,3, peščeni kraji ob cestah, vaških dvoriščih, poteh in na prodiščih, povsod na ruderalnih rastiščih; terofit, T scap, kozmopol.
- Aristolochia clematitis*** L. – navadni podraščec; 9746/4, Podbela, zapuščeni vrt na vhodu v vas in bližnji gojeni travnik, zdaj pašnik za ovce (ČUŠIN v DAKSKOBLER & ČUŠIN 2002: 14); geofit, G rad, evrimed.
- Armoracia rusticana*** Gaertn., Mey. & Scherb. – navadni hren; 9746/2,3,4; 9747/1,3, robovi njiv in gojeni travniki na evtričnih rjavih tleh in globokih (rjavih) rendzinah, npr. v Gošči pri Podbeli, na Robidiščih, pri karavli v Starem selu, pod Molido pri Robiču; geofit, G rhiz, evrop. (domovina JV Rusija).
- Arnica montana*** L. – navadna arnika; 9746/1,2,3,4; 9747/1, zmerno kisl travišča na hrbtu

Ko cveti Burserjev kamnokreč (*Saxifraga burseriana*), se belina njegovih velikih cvetov staplja s skalnatim ozadjem, zato lažje opazimo njegove semenske glavice. V dolomitnih ostenjih Stolovega pogorja cveti že sredi aprila, nenavadno zgodaj za rastlino odprtih (svetlih) rastišč.

Kukavičevke (*Orchidaceae*) se v Kotu pojavljajo raztreseno. Večina jih raste na zmerno suhih traviščih, nekaj je gozdnih vrst, so pa tudi take, ki imajo rajši vlažna rastišča.

Na sliki je čeladasta kukavica (*Orchis militaris*), ki raste na zmerno zasenčenih krajih in globljih tleh.

Rumena maslenica (*Hemerocallis lilioasphodelus*) je raztreseno razširjena po celi Sloveniji, vendar nas v času cvetenja vedno znova očara s svojimi velikimi cvetovi in prijetnim vonjem. Posamezne šope bomo našli v svetlih grmiščih na terasah Nadiže, v preprogah pa raste ob senčnem potoku pod Prekopo.

Bodeča lobodika (*Ruscus aculeatus*), ki raste nad Starim selom v posebni obliki podgorskega bukovja, ima tukaj severno mejo svoje razširjenosti v Sloveniji. Kar nekaj vrst ima na raziskovanem območju skrajno mejo areala. Seveda so najbolj zanimive tiste, ki imajo v Kotu vzhodno mejo areala – teh drugod po Sloveniji ni.

Kranjsko krhliko (*Rhamnus fallax*) imamo za ilirsko vrsto, ker se glavovina njenega areala razprostira v dinarskem gorstvu. Primerki, ki rastejo na stenah in meliščih pod Lokarji, so najzahodnejši za to vrsto nasploh. Naprej proti zahodu je ni več.

Polegla medvejka (*Spiraea decumbens*) je nizka grmovnica (do 20 cm), ki cveti v drugi polovici junija. Sodi v kategorijo endemitov Jugovzhodnih Apneniških Alp in redkih vrst slovenske flore. V Sloveniji raste samo v stenah in na meliščih zahodnih predelov Stolovega pogorja.

Kljunastoplodna lanika (*Thesium rostratum*). Če hočemo v Sloveniji videti to nežno, okoli 15 cm visoko rastlino z drobnimi belimi cvetovi, se moramo odpraviti v Breginjski kot, in sicer prav na njegov konec. Tukaj je razmeroma pogosta na meliščih pod Velikim in Malim Muzcem ter v povirju Nadiže.

V Kotu sta dve nahajališči alpskega volčina (*Daphne alpina*), in sicer eno na kamnitem, proti jugu obrnjenem pobočju, vzhodno od Prekope, in drugo v ostenjih Mije nad Robičem. Čeprav ima pridevek alpski, je ta volčin v alpskem prostoru redek, več ga je v submediteranskem območju.

Sestoji vrste *Petasites paradoxus* (lipenje) oblikujejo na stabilnih prodnih nasipinah posebno fitocenozo, ki je floristično dokaj revna, vendar izredno pomembna kot optimalni habitat za spodaj predstavljeno vrsto – Kernerjev mleček. Za ohranitev takšnih rastišč človeku ni potrebno vlagati lastnega truda in finančnih sredstev.

Kernerjev mleček (*Euphorbia kernerii*) je endemična vrsta, ki v Sloveniji raste le ob Nadiži. Našli jo bomo na inicialnih travščih pri Mostu na Nadiži in Kredu, na prodiščih v Berjaču in pod Logom pri Podbeli. Na posnetku tudi vidimo, da je med nadiškimi prodniki več peščenjakov kot apnenčastih kamnov. Pisana sestava nadiškega proda oblikuje specifično rastišče.

Kodrasta sivica (*Tephroseris pseudocrispa*). To več kot meter visoko nebinovko pogosto videmo na gozdnih robovih, v grapah in zasenčenih cestnih brežinah. Zanimiva je, ker je Breginjški kot, natančneje Pradol, njeno klasično nahajališče. To pomeni, da je bila tukaj spoznana in opisana kot nova rastlinska vrsta.

Nekatere rastline, ki so v Sloveniji pogoste, so v Kotu prava redkost in na tem mestu zaslužijo pozornost. Lep primer je navadni pasji zob (*Erythronium dens-canis*), ki raste le v predelu Zlavja na Miji. Njegovo rastišče so globoka rjava tla v pionirskem gozdu velikega jesena in gorskega javorja. Vrsta je tudi drugod na Tolminskem redka, na Idrijskem pa je sploh ni.

Bosenski ušivec (*Pedicularis hoermanniana*) je ilirska vrsta. Najdba tega ušivca na Breginjskem Stolu je prva v slovenskem delu Julijskih Alp. Z malo potrpežljivosti in vztrajnosti ga bomo opazili na opuščenih senožetih na Kuclju (1000 m n. m.).

Evropska gomoljčica (*Pseudostellaria europaea*) sodi med znamenite rastline slovenske flore. Verjetno je njena kratka vegetacijska doba (april) prispevala k temu, da je bila v Kotu botanikom neznana. Našel sem jo leta 1997 v leskovem grmišču na Strmci in ugotovil, da je razširjena v vseh gozdnih združbah na globokih tleh.

Peruša (*Matteuccia struthiopteris*) je verjetno naša (na ozemlju Slovenije) najbolj dekorativna praprotnica. V Kotu so bogata nahajališča peruše na pobočjih pred Globotnikovo grapo ter ob cesti na Robedišče in Mijo. Ugajajo ji globoka rodovitna tla in zmerna senca.

Pri določanju pojalnikov (*Orobanche*) si pomagamo z rastlinami, na katerih parazitirajo. Na posnetku je rumenkastobeli pojalnik (*Orobanche flava*), ki zajeda snežnobeli repuh (poslikano Na Zviralah v povirju Bele).

Maklen (*Acer campestre*). Temu javorju krajevno rečemo klén. Je pogost v mejicah in obrečnih logih, kjer sem opazil tudi primerke s prsnim premerom 30 cm. Ali ste opazili, da ima precej mladih osebkov s pluto okriljene veje? Nekateri ga imajo za posebno različico vrste.

Dob (*Quercus robur*). Ne vem, kako se je med Kotarji za hrast uveljavilo ime dob, vendar imajo domačini prav, saj je prav dob najpogostejša vrsta hrasta v Kotu. Raste ne samo na obrečnih terasah in flišnih pobočjih, temveč tudi na morenskih gričih (nekoliko presenetljivo dejstvo za botanike, manj pa za geografe in geologe).

Vse kobulnice so markantne rastline. Ena zanimivejših je bleščeča velestika (*Ligusticum seguieri*), vrsta z južnoalpsko razširjenostjo. Lahko jo bomo spoznali po kratkih igličastih lističih (pri določanju drugih kobulnic bomo morali biti bolj potrpežljivi). Raste na kamnitih traviščih Stolovega pogorja, npr. ob kolovozu pri lovski koči na Starijskem vrhu.

Slatinka (*Ceterach officinarum* s. lat.). Zanimiva sredozemska praprotnica, ki je v obdobju suše le klopčič rjavih listov, ob prvem deževju pa spet zaživi. Raste v razpokah kamnitih zidov in po meliščih. Fotografijo sem posnel v občestnem zidu pod cerkvijo v Logjeh.

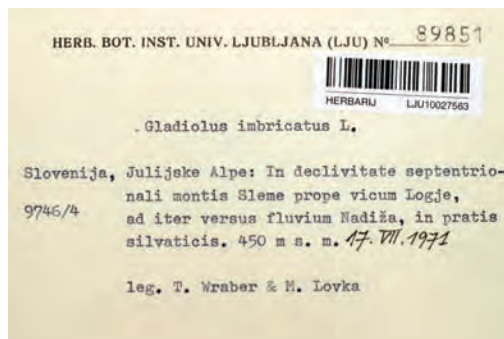

Borjanska rajda (1022 m n. m.). Travišče na napetem delu pobočja je še vedno floristično zelo raznoliko, čeprav se že desetletja ne kosi. Slika se spremeni, ko se premaknemo v uleknjene dele pobočij, torej na nekoliko bolj mezofilno rastišče. Tam so ponekod povsem prevladale kobulnice, ki zaradi alelopatških vplivov zavirajo rast drugih rastlin.

Močvirski meček (*Gladiolus palustris*) se pojavlja raztreseno na gorskih traviščih Breginjskega Stola v pasu od 1000 do 1200 m n. m. V Sloveniji so vitalne populacije tega mečka le še v Kamniško-Savinjskih Alpah. Je edina rastlina iz Priloge II Direktive o habitatih (Natura 2000), ki raste na območju Kota.

Pionirski gozdovi na flišu so posebnost Breginjskega kota. Nekoč večnamenske senožeti, ki so poleg krme dajale tudi steljo (listje in okleščeno vejevje) in drva za kurjavo, se danes hitro zaraščajo. Visok delež črne jelše je rezultat kmetijskega pospeševanja. Jelša danes počasi izginja in prepušča prostor drugim listavcem (jesenu, gorskemu javorju, brestu in dobu), ki oblikujejo novo združbo na rastišču bukovega gozda. Posneto na pobočju Slemena pri Logjeh.

Edino znano nahajališče strešnatega mečka (*Gladiolus imbricatus*) v Sloveniji so zahodna pobočja Slemena nad Logmi (ZGORAJ). Tam sta ga leta 1971 nabrala T. Wraber in M. Lovka (slika in etiketa iz Herbarija ljubljanske univerze). Potem ga botaniki v teh predelih nismo več videli. Od drugih vrst mečkov se loči po obliki gomolja in številu cvetov v socvetju.

Srebrna krvomočnica (*Geranium argenteum*) ima v raziskovanem območju samo eno nahajališče – pod Malim Stolom (1620 m). Tukaj je njena populacija številna in vitalna. Je vrsta, ki v Julijskih Alpah dosega vzhodno mejo areala.

Zakrasel hrbet Breginjskega Stola tik pod najvišjim vrhom. V majhnih vrtačah so se oblikovale primerne razmere za uspevanje visokogorske flore. Med zaplatami subalpinske vegetacije je srebrna krvomočnica (ZGORAJ) našla ustrezno življenjsko okolje.

Nadiški otavčič (*Leontodon hispidus* *L. ssp. brumatii*) je endemična rastlina porečij Nadiže in Soče. Je precej variabilen in včasih podoben navadnemu otavčiču. Če si ga hočemo ogledati, je najbolje, da ga poiščemo na njegovem rastišču – obrečnih skalah, npr. v koritih pri KREDU ali pod Napoleonovim mostom.

Schuttleworthov rogoz (*Typha schuttleworthii*) je uvrščen med redke vrste slovenske flore. Od navadnega rogoza se razlikuje po kratkem moškem socvetju in srebrnkastem poprhu ženskih socvetij. Ustreza mu mokrotno okolje brez hranil (oligotrofno rastišče). Raste v rokavu Nadiže pod Borjano in na povirnem travišču v Brdah nad Podbelo.

Travnolistni grintavec (*Scabiosa graminifolia*) je v Kotu redka rastlina, našel sem samo tri šope. Tudi drugod po Sloveniji je redka, več je le na južnem robu Trnovskega gozda. Fotografiral sem jo na zatavljenem prodišču Nadiže pod Batajonom pri Podbeli.

Močvirski regrat (*Taraxacum palustre*) je pogost na vlažnih travnikih Starijskega in Krejskega blata, najdemo ga pa tudi v osrednjem delu Kota, npr. za Lupom pri Podbeli, od koder je posnetek. Od navadnega regrata ga najlažje ločimo po ozkih listih.

Rapontika (*Stemmacantha rhapontica*). To lepo rastlino bomo zagotovo opazili, če gremo po lovski poti na Breginjskem Stolu od TV-pretvornika proti Bobanu. Več je je na krajih, kjer pot prečka žlebove in uleknjene dele pobočij. Tudi ko ne cveti, opozarja nase z orjaškimi listi, ki so zgoraj zeleni, spodaj pa belo polstenasti.

Šopasti repušnik (*Physoplexis comosa*) botaniki uvrščamo v družino zvončic (*Campanulaceae*). Je verjetno najredkejša rastlinska vrsta v Kotu. V stenah Plazi potoka rastejo le štiri rastline. Nahajališče je edino v slovenskem delu prigorja Julijskih Alp in sodi na južno mejo njene razširjenosti v Sloveniji.

Marjetičasta nebina (*Aster bellidiastrum*). Čeprav zelo podobna marjetici, jo botaniki zaradi zgradbe socvetja uvrščamo v rod nebin. Cveti spomladi na stenah ob Nadiži, v povirnem grušču pod Prekopo in še marsikje na kamnitih vlažnih rastiščih.

Alpska nebina (*Aster alpinus*). Ta cvetlica po videzu že dosti bolj spominja na »astre« kot zgornja vrsta. Če se odpravite iz Sedla na Božco sredi junija, jo boste opazili na kamnitih usekih ceste (1100 do 1300 m n. m.). Drugje v Kotu je nisem videl.

- Stolovega pogorja med Vrhom nad Ohojami in Gnjljico, planina Božca, pašnik za Malim vrhom (1350 m n.m.), travišče na kotanjastem hrbtu pod Kočo na Stolu (1600 m n.m.), Logje, zahodno travnato pobočje vzpetine Sleme (550 m n.m.), Mija, senožet na Ržiščah (800 m n.m.), pašnik na Robidiščih tik ob državni meji, le posamezne rastline; hemikriptofit, H ros, med.-mont.
- Arrhenatherum elatius*** (L.) P.Beauv. ex J. & C.Presl – visoka pahovka; 9746/1,2,3,4; 9747/1,3, značilna trava gojenih travnikov v okolici vasi, opazimo jo tudi na gozdnih robovih in mezofilnih ruderalnih krajih; hemikriptofit, H caesp, paleotemp.
- Artemisia vulgaris*** L. – navadni pelin; 9746/1,2,3,4; 9747/1,3, pogosto v robnih združbah ob gozdnih cestah, na posekah in ruderalnih rastiščih, tudi na prodiščih Nadiže v ass. *Epilobio-Scrophularietum caninae* ter na opuščeni njivi; hemikriptofit, H scap, cirkumboreal.
- Arum maculatum*** L. – pegasti kačnik; 9746/1,2,3,4; 9747/1,3, pogosta vrsta senčnih in mezofilnih rastišč, npr. pionirski gozdovi pri Logjeh in pod Robidišči, submontanska bukova v Bandu in pri Mokarju ob vznožju Mije, mezofilni logi ob Nadiži, grmišče v Močinku; geofit, G rhiz, evrop.
- Aruncus dioicus*** (Walter) Fernald [*A. sylvestris* Kost.] – navadno kresničevje; 9746/1,2,3,4; 9747/1,3, obilno se pojavlja na brežinah gozdne ceste na Miji, tudi na krušljivih flišnih pobočjih, npr. v Dulah pod Homcem in pod Oskom pri Podbeli, na zasenčenih delih desnega brega Nadiže med Legrado in Robičem, vrsta optimalno uspeva na mezofilnih rastiščih in svežih koluvialnih tleh na strmih pobočjih; hemikriptofit, H scap, cirkumboreal.
- Asarum europaeum*** L. – navadni kopitnik; 9746/1,2,3,4; 9747/1,3, v zeliščni podrasti bukovih gozdov in drugih pionirskih ali sekundarnih gozdnih združb, ki se razvijajo v smeri bukovega gozda; hemikriptofit, H rept, evrosib.
- Asparagus tenuifolius*** Lam. – lasasti beluš; 9746/2,3,4; 9747/1, grmišča velikega jesena in črne jelše pod Velikim bregom in na Spanogah, v grapi na opuščeni senožeti v Berjaču, pobočje nad potokom Gostenk, grmišče na sedimentu jezerske krede, grmišča nad Borjano in Potoki (potencialno *Ostryo-Fagetum*); geofit, G rhiz, pont.
- Asperula aristata*** L. – dolgocvetna perla; 9746/1,2,3,4; 9747/1,3, po skalovju in meliščih v gorskem in subalpinskem pasu Stolovega pogorja, zaneseno tudi na prodišča Nadiže (npr. pri Mostu na Nadiži, pod Lupom pri Podbeli); hemikriptofit, H scap, med.-mont.
- Asperula cynanchica*** L. – hribska perla; 9746/1,2,3,4; 9747/1,3, na podobnih rastiščih kot prejšnja vrsta, pogostejša v nižjih legah, npr. v obcestnem zidu pri Borjani, suhih traviščih nad Potoki, inicialnih traviščih ob Nadiži; hemikriptofit, H scap, evrimed.
- Asperula taurina*** L. – turinska perla; 9746/1,2,3,4; 9747/1,3, njena optimalna rastišča so senčne in vlažne doline v submontanskem pasu. Tukaj se je razrasla v nekaj kvadratnih metrov velike preproge, npr. v pionirskih gozdovih velikega jesena pod Robidišči, sestojih belega gabra (ass. *Asperulo-Carpinetum*) v grapah potokov Jamjak in Gostenk ter v mezofilnih logih ob Nadiži, tudi M. Wraber in T. Wraber v T. WRABER (1971: 209) ter Čušin v DAKSKOBLER (1996a: 33); geofit, G rhiz, med.-mont.
- Asplenium adiantum-nigrum*** L. – črni sršaj; 9746/2,4; 9747/1,3, svetli gozd na apnenčasti breči pod Logmi, kamnita grmišča nad Borjano, gozdovi bukve in črnega gabra (ass. *Ostryo-Fagetum*) med Potoki in Starim selom (okoli 800 m n.m.), tudi DAKSKOBLER (1996b: 41); hemikriptofit, H ros, paleotemp.

- Asplenium ruta-muraria* L. – pozidna rutica; 9746/1,2,3,4; 9747/1,3, stalnica v obcestnih zidovih, starih hišnih zidovih, kamnitih ograjah in podobnih osončenih rastiščih; hemikriptofit, H ros, cirkumboreal.
- Asplenium trichomanes* L. – rjavi sršaj; 9746/1,2,3,4; 9747/1,3, na enakih rastiščih kot prejšnja vrsta, vendar jo dobimo tudi na nekoliko zasenčenih krajih, npr. v skalnih razpokah v gozdovih; hemikriptofit, H ros, kozmopol.
- Asplenium viride* Huds. – zeleni sršaj; 9746/1,2,4; 9747/1,3, kamnite subalpinske trate na Stolovem pogorju, senčne skale ob cesti na Mijo in v bukovem gozdu nad Sv. Volarjem; hemikriptofit, H ros, cirkumboreal.
- Aster alpinus* L. – alpska nebina; 9746/2, ob gorski cesti na Breginjski Stol, obcestni gruč in skale (1100–1300 m n.m.), zelo redko; hemikriptofit, H scap, cirkumboreal.
- Aster amellus* L. – gorska nebina; 9746/1,2,3,4; 9747/1,3, pogosta vrsta na suhih traviščih v submontanskem pasu, tudi na osončenih gozdnih robovih, pašnikih in meliščih, stalnica inicialnih travišč na prodnih nasipinah ob Nadiži; hemikriptofit, H scap, cirkumboreal.
- Aster bellidiastrum* (L.) Scop. [*Bellidiastrum michelii* Cass.] – marjetičasta nebina; 9746/1,2,3,4; 9747/1,3, vrsta je pogosta na visokogorskih tratih in poraščenih meliščih v območju Plazi in Prekope in tudi na obrečnih skalah po celotnem toku Nadiže, zlasti v soteski pod Logmi; hemikriptofit, H ros, evraz.
- Astragalus glycyphyllos* L. – sladki grahovec; 9746/1,2,3,4; 9747/1,3, brežine potokov in rek, ruderalno (po vaških dvoriščih v Podbeli in Breginju), na nasipališčih, ob gozdnih cestah za Breginjem; hemikriptofit, H rept, evrosib.
- Astrantia bavarica* F.W. Schultz – bavarski zali kobilček; 9746/1,2, subalpinske trate in ruševje na grebenu Stolovega pogorja med Kočo na Stolu in Gnjljico, na svežih prhninastih tleh (1400–1600 m n.m.), tudi v zatravljeni hudourniški grapi Črnega potoka, ekološka oznaka vrste kot značilnice reda subalpskih travišč (*Seslerietalia*) je zato zelo primerna; hemikriptofit, H scap, E-alp.
- Astrantia carniolica* Jacq. – kranjski zali kobilček; 9746/1,2, mezofilna rastišča v presvetljenih grapah v bukovih gozdovih in grmiščih za Breginjem (Klatnica, povirje Plazi potoka), hemikriptofit, H scap, S-ilir.
- Astrantia major* L. – veliki zali kobilček; 9747/1, rob grmišča na Humu nad Kobaridom, okoli 800 m n.m. (začetek grebena Stolovega pogorja), mezofilno rastišče na globljih tleh; hemikriptofit, H scap, evrop.
- Athamantha cretensis* L. – alpska jelenka; 9746/1, dolomitni drobir v povirju Črnega potoka; hemikriptofit, H scap, med.-mont.
- Athamanta turbith* (L.) Brot. – skalna jelenka; 9746/1,2,4; 9747/1,3, v skalnih razpokah, npr. ob cesti na Breginjski Stol, v rečnih balvanih ob Nadiži pod Logmi, ostenja na Miji pri Turjevi jami, tudi T. WRABER (1967: 114); hemikriptofit, H scap, endemit prehodnega ilirskega območja (med južnimi predeli Julijskih Alp in Čičarijo v Istri).
- Athyrium filix-femina* (L.) Roth – navadna podborka; 9746/1,2,3,4; 9747/1,3, gorski bukovi gozdovi na Miji, alpski bukovi gozdovi za Breginjem, mezofilne senčne grape in jarki v submontanskem pasu; hemikriptofit, H ros, kozmopol.
- Atriplex patula* L. – navadna loboda; 9747/3, Staro selo, senčna ruderalna rastišča, na tlakovanih (s prodniki) vaških poteh in ob hišah; terofit, T scap, cirkumboreal.
- Atropa belladonna* L. – volčja češnja; 9746/1,2,3,4; 9747/1,3, pogosta vrsta na posekah bukovih gozdov in ob gozdnih cestah pod Sv. Marjeto, za Kalom in na Miji; hemikriptofit, H scap, med.-mont.

- Barbarea vulgaris*** R. Br. – navadna barbica; 9746/2,3,4; 9747/1,3, na ruderalnih rastiščih, zlasti pogosta na prodiščih Nadiže pod Borjano in evtrofnih rastiščih ob vrbiščih sive vrbe dolvodno od Robiča, tudi na peščenih bregovih potokov in reke Bele; hemikriptofit, H scap, evrosib.
- Bartsia alpina*** L. – alpska barčija; 9746/1,2, subalpinska travišča in ruševje na grebenu Stolovega pogorja (1600–1660 m n.m.), hemikriptofit, H scap, arkt.-alp.
- Bellis perennis*** L. – marjetica; 9746/1,2,3,4; 9747/1,3, v Kotu jo opazimo predvsem na vrtnih tratih in gojenih travnikih, ki se pogosto kosijo, raste tudi na pašnikih in zatravljenih kolovozih, povsod na svežih tleh in svetlih krajih; hemikriptofit, H ros, evrop.
- Berberis vulgaris*** L. – navadni češmin; 9746/1,2,3,4; 9747/1,3, termofilni logi na holocenskih terasah Nadiže, opuščene senožeti v spodnjem gorskem pasu Breginjskega Stola (700–900 m n.m.), gozdni omejki in grmišča; fanerofit, NP, evraz.
- Betonica alopecuroides*** L. [*Stachys jacquinii* (Gren. & Godr.) Fritsch] – Jacquinov čistec; 9746/1,2,3,4; 9747/1,3, suha in zmerno suha travišča na pobočnem grušču v gorskem pasu Stolovega pogorja ter v svetlih grmiščih in poraščenih meliščih na vzhodnih pobočjih Mije; hemikriptofit, H scap, med.-mont.
- Betonica officinalis*** L. [*Stachys officinalis* (L.) Trevisan] – navadni čistec; 9746/1,2,3,4; 9747/1,3, mezofilne senožeti in gozdni robovi v submontanskem pasu Breginjskega kota; hemikriptofit, H scap, evrop.
- Betula pendula*** Roth [*B. verrucosa* Ehrh.] – navadna breza; 9746/1,2,3,4, v Breginjskem kotu razmeroma redka drevesna vrsta, v večjem številu le na gozdnih posekah in opuščeni pašnikih na položnem hrbtu Mije (800 m n.m.) ter pri Robidiščih (na robu Dolince), globoka rjava tla na laporju, posamično ob gozdni cesti na Mijo (v Zlonkah, na Zlavju), nekaj primerkov v grmišču na Prapenu pri Podbeli in v bukovem gozdu na Kolenjaku ob cesti v Plazi; fanerofit, P scap, evrosib.
- Bidens frondosa*** L. [*Bidens melanocarpa* Wieg.] – črnoplodni mrkač; 9746/2,3,4; 9747/1,3, bregovi Nadiže, nasutja, ruderalna, vendar nekoliko vlažna rastišča, pogosto; terofit, T scap, adventiv. (iz S. Amerike).
- Bidens tripartita*** L. – trodelni mrkač; 9746/2,4; 9747/3, njive v Logjih (zahodno vznožje Korinde), plevel po vrtovih na Robidiščih, starejše nasutje pri Robiču (zdaj odlagališče hlodov), raztreseno; terofit, T scap, evraz.
- Biscutella laevigata*** L. – navadna šparnica; 9746/1,2,3,4; 9747/1,3, pogosta vrsta suhih rastišč (inicialna travišča ob Nadiži, skalne razpoke ob cestah na Stolovem pogorju, suha travišča v gorskem pasu); hemikriptofit, H scap, med.-mont.
- Blechnum spicant*** (L.) Roth – rebrenjača; 9746/2, Sončni kraj pri Breginju, 620 m n.m. (M. Wraber v T. WRABER 1969a: 175), fragmenti bukovja na hrbtu Stolovega pogorja pri pl. Božci, na svežih, ilovnato-glinastih tleh, revnih z bazami; hemikriptofit, H ros, cirkumboreal.
- Borago officinalis*** L. – zdravilna boraga; 9746/4, Podbela, ob kolovozu pod Zidom, peščeno, na robu prodišča pod Borjano (vidni znaki antropogene dejavnosti – kopanje proda, navažanje gradbenega materiala ipd.), glej ČUŠIN (2001a: 6); terofit, T scap, evrimed.
- Bothriochloa ischaemum*** (L.) Keng [*Andropogon ischaemum* L., *Dichanthium ischaemum* (L.) Rob.] – navadni obrad; 9746/2,3,4; 9747/1,3, suha rastišča v submontanskem pasu, najpogosteje na svetlih krajih ob cestah in kolovozih, Borjana (ob cesti pod cerkvijo), Podbela (ob kolovozu pod Črpežami), predeli neskljenjene ruše na suhih traviščih pri Potokih; hemikriptofit, H caesp, med.-pont.

- Botrychium lunaria* (L.) Sw. – navadna mladomeseca; 9746/2,4, kamnita travišča na grebenu Breginjskega Stola (Dakskobler, delovni herbarij ZRC SAZU 28. 5. 2001) in v Pradolu, sicer že v Italiji; geofit, G rhiz, kozmopol.
- Brachypodium rupestre* (Host) Roem. & Schult – skalna glota; 9746/1,2,3,4; 9747/1,3, pogosta vrsta na zmerno suhih traviščih v združbah zveze *Mesobromion*, v velikih šopih se pojavlja na robovih suhih travišč ob Nadiži (združbe zveze *Geranion sanguinei*); hemikriptofit, H caesp, evraz.
- Brachypodium sylvaticum* (Huds.) PB. – gozdna glota; 9746/1,2,3,4; 9747/1,3, grmišča ob Nadiži na peščeno-ilovnatih tleh, bogatih s hranili in bazami, npr. v starejših sestojih sive vrbe, v združbah zveze *Alno-Ulmion*, na nekoliko zasenčenih mestih (ob gozdnih cestah, na posekah ipd.); hemikriptofit, H caesp, paleotemp.
- Briza media* L. – navadna migalica; 9746/1,2,3,4; 9747/1,3, svetla mezofilna do zmerno vlažna rastišča, kot so npr. travišča na flišu (pod Velikim bregom, na Strmci), poraščene cestne brežine iz jezerske krede (pod Lupom, na Podrečnici), bregovi jarkov ipd.; hemikriptofit, H caesp, evrosib.
- Bromopsis erecta* (Huds.) Fourr. [*Bromus erectus* Huds.] – pokončni stoklasec; 9746/2,3,4; 9747/1,3, suha inicialna travišča na mladih terasah Nadiže in obpotja pri Kredu in Robiču; hemikriptofit, H caesp, paleotemp.
- Bromopsis ramosa* (Huds.) Holub [*Bromus ramosus* Huds.] – razvejeni stoklasec; 9746/1,2,3,4; 9747/1, na posekah in ob gozdnih cestah (Breginj–Plazi, Strmca–Most na Nadiži, Podbela–Robidišče), tudi v grmiščih nad Potoki (*Ostryo-Fagetum*), povsod v zmerni senci; hemikriptofit, H caesp, evraz.
- Bromopsis transsilvanica* (Steud.) Holub [*Bromus transsilvanicus* Steud.] – transilvanski stoklasec; 9746/1,2,4; 9747/1, suha travišča na pobočnem grušču in skalovje na južnih pobočjih Stolovega pogorja in Mije (800–1200 m n.m.); hemikriptofit, H caesp, paleotemp.
- Bromus hordaceus* L. em. Hyl. – ječmenasta stoklasa; 9746/3,4, obpotja v Logjih in na Robidiščih, na dvorišču hiše št. 2 v Podbeli (ruderalno rastišče); terofit, T scap, kozmopol.
- Buddleja davidii* Franch. – Davidova budleja; 9747/3, nekaj velikih grmov na prodiščih Nadiže dolvodno od Robiča, kot naturalizirano vrsto jo pri Kobaridu omenja JOGAN (1993: 37); fanerofit, P caesp, adventiv. (okrasna rastlina iz vzhodne Azije).
- Buphthalmum salicifolium* L. – vrbolistni primožek (krajevno: Ivanova roža); 9746/1,2,3,4; 9747/1,3, pogosta vrsta gozdnih robov, cestnih brežin in mezofilnih travišč v submontanskem in montanskem pasu, ni izbirčen glede tal in vlage, le zmerno svetlobo potrebuje, nekoč so na dan Sv. Ivana (24. junija) vse ganjke (balkone) kotarskih hiš krasili šopki teh cvetic; hemikriptofit, H scap, med.-mont.
- Calamagrostis arundinacea* (L.) Roth – gozdna šašulica; 9746/1,2,4; 9747/1, na zmerno kislih in svežih humusnih tleh v zgornjegorskih bukovih gozdovih na Breginjskem Stolu, tudi v pionirskih gozdovih na flišu (floristični popisi I. Dakskoblerja, 21. 5. 1996 in 23. 4 1997); hemikriptofit, H caesp, evraz.
- Calamagrostis epigejos* (L.) Roth. – navadna šašulica; 9746/1,2,3,4; 9747/1,3, travnata pobočja na flišu (Preslav, Korinda), vlažen travnik za Lupom, ob vrbovju pod Logom pri Podbeli (v mivki), v jarkih ob gozdni cesti na Miji (800–900 m n.m.); hemikriptofit, H caesp, evrosib.
- Calamagrostis varia* (Schrad.) Host [*Deyeuxia varia* (Schrad.) Kunth] – pisana šašulica; 9746/1,2,3,4; 9747/1,3, termofilna grmišča in inicialna travišča ob Nadiži, tudi višje v svetlih gozdovih in po kamnitih pobočjih; hemikriptofit, H caesp, evraz.

- Calamintha brauneana*** (Hoppe) Javorka – Braunejev čober; 9746/2; 9747/1, nad Potoki in Starim selom, pobočni gruč in skalovje v vrzelastih sestojih toploljubnega bukovja (ass. *Ostryo-Fagetum*); hemikriptofit, H scap, SE-evrop.
- Calamintha sylvatica*** Bromf. – navadni čober, 9746/1,2,3,4; 9747/1,3, pogosta vrsta suhih in svetlih rastišč, npr. v razpokah suhozidov, ki omejujejo nekdanje pašnike v okolici Podbele in Robidišč, tudi na submontanskih meliščih nad Novo Borjano in obcestnem gruču pri Sedlu; hemikriptofit, H scap, evrop.
- Calluna vulgaris*** (L.) Hull. – jesenska vresa; 9746/2,3,4, na hrbtu Stolovega pogorja pri pl. Božca, travišča na distričnih rjavih tleh pod Oblacom pri Logjeh, pašniki v okolici Robidišč, povsod na zmerno kislih tleh, ki so se na pl. Božci oblikovala na apnencu, pri Logjeh in na Robidiščih pa na flišu; hamefit, Ch frut, cirkumboreal.
- Caltha palustris*** L. – navadna kalužnica; 9746/1,2,3,4; 9747/1,3, rastlina vlažnih in senčnih rastišč, pogosta zlasti ob mirnejšem teku potokov, v znožjih pobočij, kjer zastaja voda (npr. pri Mostu na Nadiži, pod Borjano, tukaj v ass. *Scirpetum sylvatici*), v jarkih na Krejskem blatu in v povirjih nad Legrado (*Fraxinetum* s. lat.); hemikriptofit, H ros, cirkumboreal.
- Calystegia sepium*** (L.) R.Br. – navadni plotni slak; 9746/2,3,4; 9747/1,3, plevel na njivah in vrtovih, še posebej rad ovija koruzo; hemikriptofit, H scand, paleotemp.
- Campanula carnica*** Schiede [*C. linifolia* Nath.] – karnijska zvončica; 9746/1,2,4; 9747/1,3, v skalnih razpokah pod Sv. Volarjem, ponekod v soteski Nadiže pod Logmi in v Krejskih koritih, ostenja v Pradolu, v prisojnih stenah ob cesti Sedlo–Božca (1100–1400 m n.m.), slednji primerki (kot tudi rastline v drugih predelih Julijskih Alp) nimajo za vrsto značilnih, dolgih časnih zobcev; hemikriptofit, H caesp, endemit.
- Campanula cespitosa*** Scop. – rušnata zvončica; 9746/1,2,3,4; 9747/1,3, pogosta vrsta suhih, ruderalnih rastišč, zlasti v obcestnem gruču, na stičišču cestnih robnikov in vozišča ter v kamnitih zidovih, tudi na inicialnih traviščih ob Nadiži; hemikriptofit, H caesp, E-alp.
- Campanula glomerata*** L. – klobčasta zvončica; 9746/1,2,3,4; 9747/1,3, pogosto na suhih traviščih in svetlih grmiščih v gorskem pasu (600–1000 m n.m.), npr. pobočja Breginjskega Stola nad Stanovišči, kamnita travišča pod Starijskim vrhom, inicialna grmišča na rečnem produ pri Mostu na Nadiži; hemikriptofit, H scap, evraz.
- Campanula persicifolia*** L. – breskovolistna zvončica; 9746/2,3,4; 9747/1,3, opuščena mezofilna travišča na rjavih rendzinah in distričnih rjavih tleh ter na gozdnih robovih, npr. zahodna pobočja Slemena nad Logmi, steljniki v Brdah pod Stanovišči, grmišča na flišu pri avtobusni postaji Kred; hemikriptofit, H scap, evraz.
- Campanula rapunculoides*** L. – repuščevolistna zvončica; 9746/1,2,3,4; 9747/1,3, zelo pogosta vrsta, nezahtevna glede razmer na rastiščnih, opazimo jo na ruderalnih krajih ob cestah, raste iz starih zidov, tudi na gozdnih robovih in v senci bukovih gozdov; hemikriptofit, H scap, evrop.
- Campanula rotundifolia*** L. – okroglostna zvončica; 9746/1,2,3,4; 9747/1,3, mezofilna travišča in pusti kraji v submontanskem pasu, npr. travišča pri Oblacu, v razpokah kamnitega Napoleonovega mosta, zmerno suha travišča na pobočnem gruču pri Kamniku nad Stanovišči; H caesp, evrop.
- Campanula scheuchzeri*** Vill. – Scheuchzerjeva zvončica; 9746/1,2; 9747/1, pašniki in travišča na hrbtu Stolovega pogorja; hemikriptofit, H caesp, med.-mont.

- Campanula spicata*** L. – klasasta zvončica; 9746/2; 9747/1, skalovje in gruč v Lokarjah nad Borjano (800–950 m n.m.), svetla grmišča (potencialno *Ostryo-Fagetum*) pod Starijskim vrhom (glej ČUŠIN 2001a: 6); hemikriptofit, H bienn, alp.
- Campanula thyrsoides*** L. – šopasta zvončica; 9746/1,2; 9747/1, gruč in skale v gorskem pasu Stolovega pogorja, zlasti pogosta ob cesti Sedlo–pl. Božca, ponekod tudi na traviških z redko rušo (poraščena melišča); hemikriptofit, H bienn, med.-mont.
- Campanula trachelium*** L. – koprivasta zvončica; 9746/1,2,3,4; 9747/1,3, pogosta vrsta na posekah, gozdnih robovih in nekoliko zasenčenih cestnih brežinah; hemikriptofit, H scap, paleotemp.
- Campanula witasekiana*** Vierh. – Witasekina zvončica; 9746/1,2; 9747/3, travišča in pašniki na hrbtu Stolovega pogorja, npr. Na Verilih, Vršanja glava, Beli kamen (1200–1500 m n.m.); hemikriptofit, H scap, S-ilir.
- Capsella bursa-pastoris*** (L.) Med. – navadni plešec; 9746/1,2,3,4; 9747/1,3, v Kotu je pogost na ruderalnih rastiščih ob cestah in poteh, tudi na okopavinskih njivah; hemikriptofit, H bienn, kozmopol.
- Cardamine amara*** L. – grenka penuša; 9746/2,3,4; 9747/3, zamočvirjena rastišča ob vznožju pobočij in ob potokih, npr. sestoj velikega jesena ob kolovozu gorvodno od Mosta na Nadiži, starejši sestoji sive vrbe pod Borjano (občasno jih poplavlja hudourniški potok Gostenk); hemikriptofit, H caesp, evraz.
- Cardamine bulbifera*** (L.) Crantz [*Dentaria bulbifera* L.] – brstična konopnica; 9746/1,2,3,4; 9747/1,3, bukovi gozdovi za Breginjem, pionirski gozdovi pri Sv. Volarju, tudi v mezofilnih logih ob Nadiži in gorskem bukovju (*Lamio orvalae-Fagetum*) na Miji; geofit, G rhiz, pont.
- Cardamine enneaphyllos*** (L.) Crantz [*Dentaria enneaphyllos* L.] – deveterolistna konopnica; 9746/1,2,3,4; 9747/1,3, pogosta vrsta v bukovjih (*Lamio orvalae-Fagetum*, *Anemomo trifoliae-Fagetum*) in drugotnih gozdnih belega gabra (*Asperulo-Carpinetum*) na Miji in pobočjih Stolovega pogorja pod Sv. Marjeto in Kolenjakom, ponavadi v večjih krpah zastira precej gozdnih tal; geofit, G rhiz, SE-evrop.
- Cardamine flexuosa*** With. [*C. sylvatica*] – gozdna penuša; 9746/1,2,4, altimontansko bukovje na grebenu Stolovega pogorja, tudi M. Wraber (floristični popis 23. 10. 1963); hemikriptofit, H scap, cirkumboreal.
- Cardamine hirsuta*** L. – dlakava penuša; 9746/1,2,3,4; 9747/1,3, spomladi jo pogosto opazimo na gojenih travnikih, vrtnih tratah in ob poteh v submontanskem pasu; terofit, T scap, kozmopol.
- Cardamine impatiens*** L. – penuša nedotika; 9746/1,2,3,4; 9747/1,3, vlažni logi pod Borjano, kolovozi v gozdu na Miji, povirja pod Robidišči in podobna senčna rastišča s precej talne vlage; terofit, T scap, evraz.
- Cardamine pentaphyllos*** (L.) Crantz [*Dentaria pentaphyllos* L.] – peterolistna konopnica; 9746/1,2,3,4; 9747/3, bukovja v submontanskem in gorskem pasu Mije, mezofilni logi na terasah Nadiže, tudi Dakskobler (floristični popis 10. 6. 1998); geofit, G rhiz, SE-evrop.
- Cardamine pratensis*** L. – travniška penuša; 9747/1,3, nižje ležeči (vlažni) deli gojenih travnikov na Krejskem blatu in pod karavlo v Starem selu, vlažni travniki pri Robiču (vznožje Matajurja), povsod na evtričnih rjavih tleh; hemikriptofit, H caesp, evrop.
- Cardamine trifolia*** L. – trilistna penuša; 9746/1,2,3,4; 9747/1,3, stalnica v bukovih gozdnih na Miji (ass. *Lamio orvalae-Fagetum*), kjer raste na mezofilnih rastiščih na rjavih pokarbonatnih tleh, pogosto jo opazimo tudi v pionirskih gozdnih na

- flišu (npr. Spanuga pod Velikim bregom, Strmca pri Mostu na Nadiži), povsod na svežih, s hranili bogatih tleh; hemikriptofit, H ros, N-ilir.
- Cardaminopsis arenosa*** (L.) Hayek – peskovni penušnjek; 9746/2,4; 9747/3, na prodiščih Nadiže in na peščenih krajih ob cestah, npr. postajališče ob cerkvi v Logjeh, redko; terofit, T scap, evrop.
- Cardaminopsis halleri*** (L.) Hayek – Hallerjev penušnjek; 9746/1,2,3,4; 9747/1,3, pogosta vrsta mezofilnih travnikov in svetlih grmišč na globljih tleh, npr. med Kredom in Potoki na robu pionirskega gozda, travišča pri Obli Gorici za Breginjem, grmišče na moreni pod Vlako (nad Sedlom); hemikriptofit, H scap, evrop.
- Carduus crassifolius*** Willd. – debelolistni bodak; 9746/1,2,3,4; 9747/1,3, melišča, hudourniške grape in inicialna travišča v gorskem pasu, prodišča Nadiže, v obcestnem grušču na Stolovem pogorju; hemikriptofit, H caesp, alp.
- Carduus defloratus*** L. sensu Kazmi – alpski bodak; 9746/1,2; 9747/1, kamnita travišča in pašniki na grebenu Stolovega pogorja (1300–1600 m n.m.); hemikriptofit, H caesp, alp.
- Carduus nutans*** L. – kimasti bodak, 9746/1,2,3,4; 9747/1, posrečeno ime tega bodaka nam omogoča, da zanesljivo potrdimo našo določitev, posamezne rastline opazimo ob cestah Breginj–Logje, Obla Gorica–Most na Nadiži, na pašnikih pod Špičekom nad Breginjem idr.; hemikriptofit, H bienn, subatlant.
- Carex alba*** Scop. – beli šaš; 9746/1,2,3,4; 9747/1,3, na skeletnih in inicialnih tleh na produ, grušču in podobnih geoloških substratih, npr. v logih na terasah ob Nadiži, kjer je dominantna vrsta v zeliščni plasti, v preprogah tudi v termofilnih grmiščih na pobočnem grušču med Borjano in Kobaridom (potencialno *Ostryo-Fagetum*); geofit, G rhiz, evrosib.
- Carex brachystachys*** Schrank – tanki šaš; 9746/1,2,4; 9747/3, ostenja v Cerkvem dolu (1300 m n.m.) in pri Sv. Volarju, poraščena melišča na Prekopi in povirju Črnega potoka, razmeroma redko; hemikriptofit, H caesp, med.-mont.
- Carex caryophylla*** Latour [C. *verna* Chaix] – pomladanski šaš; 9746/2,3,4; 9747/1,3, gojeni travniki, senožeti, na kolovozih in posekah, pogosto; hemikriptofit, H scap, evraz.
- Carex digitata*** L. – prstasti šaš; 9746/1,2,3,4; 9747/1,3, submontanska in gorska bukovja, pionirski gozdovi in grmišča na bolj mezofilnih rastiščih, zelo pogosto; hemikriptofit, H caesp, evraz.
- Carex distans*** L. – razmaknjenoklasi šaš; 9746/4, Podbela (Vrnica, uleknine na produ pod Logom); hemikriptofit, H caesp, evrimed.
- Carex divulsa*** Stokes – zeleni šaš; 9747/3, Starijsko blato, vlažen travnik pod ostrim ovinkom ceste med Kobaridom in Starim selom; hemikriptofit, H caesp, evrimed.
- Carex elata*** All. [C. *stricta* Good.] – togi šaš; 9747/3, močvirni travniki in melioracijski kanali na Starijskem blatu in Krejskem polju; hemikriptofit, H caesp, evrop.
- Carex ferruginea*** Scop. – rjastorjavi šaš; 9746/2,4, zmerno mezofilna kamnita travišča na Božci in pri transformatorju pod Logmi; geofit, G rhiz, med.-mont.
- Carex firma*** Host – čvrsti šaš, 9746/1,2, kamnita travišča na grebenu Kopa–Veliki Muzec–Mali Stol; hemikriptofit, H caesp, med.-mont.
- Carex flacca*** Schreber [C. *glauca* Scop.] – sinjezeleni šaš; 9746/1,2,3,4; 9747/1,3, bregovi voda, opuščene senožeti, gorska travišča, zelo pogosto; geofit, G rhiz, evrop.
- Carex flava*** L. – rumeni šaš; 9746/2,3,4; 9747/3, luže pod Borjano, na kolovozih Pod Vrnico, povirje Gostenka, Krejsko blato, pogosto; hemikriptofit, H caesp, cirkumboreal.
- Carex hirta*** L. – dlakavi šaš; 9746/3,4; 9747/3, senožeti na vododržnih kamninah

- (pleistocenska glina, jezerski lapor, fliš) v okolici Podbele, Robidišč in Starega sela; geofit, G rhiz, evrop.
- Carex hostiana* DC. – hostov šaš; 9747/3, košeni »*Molinetum*« pri Starem selu; hemikriптоfit, H caesp, evrop.
- Carex humilis* Leyss. – nizki šaš; 9746/1,2,3,4; 9747/1,3, suha travišča na ledeniških morenah in pobočnem grušču, inicialna travišča na prodiščih Nadiže, kamnita grmišča na pobočjih, pogosto, hemikriптоfit; H caesp, evraz.
- Carex montana* L. – gorski šaš; 9746/2,4; 9747/1, zmerno suha travišča na Starijskem vrhu, svetla grmišča na ilovnatih tleh (Gradec pri Logjeh), submontanska bukovja nad Starim selom, raztreseno; hemikriптоfit, H caesp, evrop.
- Carex mucronata* All. – ostnati šaš; 9746/1,2,4; 9747/1,3, skalne razpoke v gorskem in subalpinskem pasu, pogosto; hemikriптоfit, H caesp, med.-mont.
- Carex nigra* (L.) Reichard [*C. fusca* All.] – črni šaš; 9746/3, 9747/3, povirnato pri Mostu na Nadiži, vlažna travišča pri Starem selu; geofit, G rhiz, kozmopol.
- Carex ornithopoda* Willd. – ptičjenogi šaš; 9746/1,2,3,4; 9747/1,3, inicialna travišča na meliščih in hudourniškem produ (povirje Nadiže in Bele), tudi T. WRABER 1969c: 78 (prodišče pri Mostu na Nadiži) in delovni herbarij I. Dakskoblerja (Starijski vrh, 21. 5. 96); hemikriптоfit, H caesp, evrop.
- Carex otrubae* Podp. [*Carex nemorosa* Reben.] – podlesni šaš; 9746/2; 9747/1, Staro selo, vlažen travnik, tudi pri Breginju (ob Žužejki); hemikriптоfit, H caesp, med.-mont.
- Carex pallescens* L. – blede šaš; 9746/4, 9747/1, travišča na Palohu (Robidišče) in Cerkovnici (Potoki); hemikriптоfit, H caesp, cirkumboreal.
- Carex panicea* L. – proseni šaš; 9746/4; 9747/3, vlažni travniki Za Lupom, na Krejskem polju in na Starijskem blatu, na omenjenih lokacijah v preprogah; geofit, G rhiz, evrosib.
- Carex pendula* Huds. – previsni šaš; 9746/3,4, grmišče ob potoku 200 m dolvodno od Mosta na Nadiži, obrežja Mlake pod Mokarjem, redko; hemikriптоfit, H caesp, evraz.
- Carex pilosa* Scop. – vejicasti šaš; 9746/3,4, grmišča ob Nadiži pod Strmco, sestoji belega gabra (ass. *Asperulo-Carpinetum*) pod Logmi (Tamošče); hemikriптоfit, H caesp, evrop.
- Carex pilulifera* L. – obloplodni šaš; 9746/3,4, Robidišče, pašniki pri pokopališču in pri Maloobmejnem prehodu, na nekoliko zakisanih izpranih tleh; hemikriптоfit, H caesp, evrop.
- Carex remota* L. – mlahavi šaš; 9746/3, Most na Nadiži, povirnato (fragmenti ass. *Carici remoate-Fraxinetum*); hemikriптоfit, H caesp, evrop.
- Carex sempervirens* Vill. – vednozeleni šaš; 9746/1,2, visokogorska travišča na Stolovem pogorju (1400–1600 m n.m.), pogosto; hemikriптоfit, H caesp, med.-mont.
- Carex spicata* Huds. [*C. contigua* Hoppe] – klasasti šaš; 9747/1, travišča na Starijskem vrhu; hemikriптоfit, H caesp, evraz.
- Carex sylvatica* Huds. – gozdni šaš; 9746/1,2,3,4; 9747/1,3, bukovi gozdovi (zlasti na poteptanih mestih, npr. vlake), mezofilni logi ob Nadiži, pogosto; hemikriптоfit, H caesp, evrop. hemikriптоfit,
- Carex tomentosa* L. – polstenoplodni šaš; 9746/4, Podbela (mezofilna senožet na Malčku); hemikriптоfit, H caesp, evrosib.
- Carex vesicaria* L. – mehurjasti šaš; 9746/2; 9747/3, močvirni travniki pri Robiču, Kredu in Breginju (Žužejka); hemikriптоfit, H caesp, cirkumboreal.

- Carlina acaulis* L. – bodeča neža; 9746/1,2,3,4; 9747/1,3, pašniki na hudourniškem vršaju Bele in Stanovišnika pri Podbeli, travišča med Marijo Snežno in Osredki (nad Breginjem), gorska travišča na Breginjskem Stolu in Miji, gruč ob cesti Sedlo–pl. Božca (800–1400 m n.m.); hemikriptofit, H ros, evrop.
- Carlina vulgaris* L. – navadna kompava; 9746/1,2,3,4; 9747/1,3, pogosta na inicialnih traviščih na prodnatih terasah Nadiže pod Borjano in pri Kredu (300 m n.m.), ob kolovozih skozi svetla grmišča na pobočnem gruču nad Starim selom (500–700 m n.m.); hemikriptofit, H scap, evrosib.
- Carpesium cernuum* L. – kimasta ovratnica; 9747/1, na mezofilnih in senčnih krajih kolovozov, ki so speljani skozi pionirske gozdove (*Fagetum submontanum* s. lat.) nad Starim selom (glej ČUŠIN 2001a: 6); terofit, T scap, pont.
- Carpinus betulus* L. – navadni gaber (krajevno: beli gaber); 9746/1,2,3,4; 9747/1,3, v Breginjskem kotu je navadni gaber pogosta drevesna vrsta, zlasti na flišnih pobočjih z inkluzijami apnenčaste breče v zgornjem delu Nadiške doline (ass. *Asperulo-Carpinetum*), v degradiranih sestojih gorskega bukovega gozda ob vznožju Mije ter na mlajših terasah Nadiže (ass. *Carici albae-Carpinetum betuli*); fanerofit, P scap, evrop.
- Carum carvi* L. – navadna kumina; 9746/2,3,4; 9747/3, rahlo zakisani pašnik v Dolinci pri Maloobmejnem prehodu Robidišče, vlažni travnik pod Vrnico (Podbela), mezofilni travnik pod Molido pri Robiču, tudi na travnatih površinah v okolici starih hiš v Logjeh; hemikriptofit, H scap, paleotemp.
- Castanea sativa* Mill. [*C. vesca* Gaertn.] – pravi kostanj; 9746/2,3,4, v pionirskih gozdovih na Miji (Oska, Ržišča), pod Homcem (Črpeža), med Breginjem in Logmi (Veliki breg, Oblac), povsod distrična rjava tla na flišu, verjetno rastišče zmerno kisloljubnega bukovja (ass. *Castaneo-Fagetum*), zdaj faza sekundarnega gozda na opuščeni senožeti (ass. *Ornithogalo pyrenaici-Fraxinetum excelsioris*); fanerofit, P scap, SE-evrop.
- Centaurea bracteata* Scop. [*C. gaudinii* Boiss. & Reuter] – Gaudinov glavinec; 9746/1,2; 9747/1, zmerno suha travišča na prisojnih pobočjih Breginjskega Stola; hemikriptofit, H caesp, SE-evrop.
- Centaurea carniolica* Host [*C. nigrescens* ssp. *vochinensis* (Bernh.) Nyman] – kranjski glavinec; 9746/1,2,3,4; 9747/1,3, pogosto na gozdnih robovih in v grmiščih na zmerno mezofilnih rastiščih v submontanskem pasu; hemikriptofit, H scap, SE-evrop.
- Centaurea dichroantha* A.Kerner [*C. alpigena* Paulin] – dvobarvni glavinec; 9746/1, melišča pod Gnjilico in v povirju Črnega potoka, tudi Dakskobler (floristični popis 10. 6. 1998); hemikriptofit, H scap, endemit.
- Centaurea haynaldii* Borbas ex Vuk. ssp. *julica* (Hayek) E.Mayer – julijski glavinec; 9746/1,2; 9747/1, travišča in prisojna grmišča v gorskem pasu na južnih pobočjih Stolovega pogorja; hemikriptofit, H scap, endemit Julijskih Alp.
- Centaurea jacea* L. – navadni glavinec; 9746/1,2,3,4; 9747/1,3, gojeni travniki, pašniki in grmišča v submontanskem pasu; hemikriptofit, H scap, evraz.
- Centaurea montana* L. – gorski glavinec; 9746/1; 9747/1, pod Humom (800 m n.m.), na robu gorskega bukovja in opuščenelega pašnika, rjava pokarbonatna tla, Gnjilica nad Breginjem (T. WRABER 1967: 115); hemikriptofit, H caesp, med.-mont.
- Centaurea scabiosa* L. ssp. *fritschii* (Hayek) Hayek [*C. fritschii* Hayek] – Fritschev glavinec; 9746/1,2,3,4; 9747/1,3, suha gorska travišča (Nadkovik nad Sedlom, Lepo brdo), inicialne združbe na prodiščih Nadiže, svetli gozdovi na pobočnem gruču (Krasca in Čelca nad Kredom), pogosto; hemikriptofit, H caesp, S-ilir.

- Centaurea triumfettii*** All. [*C. axillaris* Willd.] – Triumfettijev glavinec; 9746/1,2,3,4; 9747/1,3, pogosta vrsta na suhih in svetlih rastiščih, npr. v razpokah obcestnega zida pod Sv. Katarino v Borjani, umirjena melišča v Plazih, ostenja pod Starijskim vrhom; hemikriptofit, H scap, evrop.
- Centaureum erythraea*** Rafn [*C. umbellatum* auct., *C. minus* auct.] – navadna tavžentroža; 9746/1,2,4, z opuščanjem košnje je nekoč pogosta (in znana) zel izginila iz zmerno vlažnih senožetih, ki so bile njena optimalna rastišča, zdaj jo opazimo na podobnih, prav tako antropogeno nastalih rastiščih (flišni drobir v Gostenku, obcestni jarek na Ržiščah, usek ob gozdni cesti pri Globotniku, manjši usad jezerske krede za Lupom); hemikriptofit, H bienn, paleotemp.
- Centaureum pulchellum*** (Swartz) Druce [*Erythraea pulchella* (Swartz)] – zala tavžentroža; 9746/2,3,4, ob grmišču sive vrbe pod Borjano, inicialno travišče na terasi Nadiže pri Podbeli (pod Goščo, ob nogometnem igrišču), ob cesti Breginj–Strmca (pod Križcem), povsod na inicialnih in nekoliko vlažnih rastiščih, razmeroma redka vrsta, zaradi majhnosti pa sem jo verjetno marsikje spregledal; terofit, T scap, paleotemp.
- Cephalanthera damasonium*** (Mill.) Druce [*C. alba* (Crantz) Simk.] – bleda naglavka; 9746/1,2,4; 9747/1, bukovja za Breginjem, grmišča pod Stanovišči (potencialno *Ostryo-Fagetum*); geofit, G rhiz, evrimed.
- Cephalanthera longifolia*** (L.) Fritsch [*C. ensifolia* (Sw.) L. C. Rich] – dolgolistna naglavka; 9746/1,2,3,4; 9747/1,3, toploljubna grmišča na morenah med Homcem in Sedlom, zasenčena travišča pod Prekopo, presvetljeni deli bukovega gozda pri Borjanski plani in Globoščaku nad Starim selom, tudi T. WRABER 1967: 125; geofit, G rhiz, evraz.
- Cephalanthera rubra*** (L.) L.C.Rich. – rdeča naglavka; 9746/1,2,4; 9747/1, v nasadih rdečega in črnega bora v Plazih in nad Breginjem, presvetljena grmišča in zapuščeni travniki nad Potoki, omejek senožeti nad Podbelo; geofit, G rhiz, evraz.
- Cerastium glomeratum*** Thuill. [*C. viscosum* auct.] – klobčasta smiljka; 9746/1,2,3,4; 9747/1,3, ruderalna pripotja in peščeni kraji v submontanskem pasu; terofit, T scap, evrimed.
- Cerastium holosteoides*** Fries [*C. fontanum* agg.] – navadna smiljka, 9746/1,2,3,4; 9747/1,3, vlažni in mezofilni (gojeni) travniki ter ob njivah v Podbeli, Kredu in Starem selu; hemikriptofit, H scap, evraz.
- Cerastium carinthiacum*** Vest. – koroška smiljka; 9746/3, Most na Nadiži, prodišče pri izlivu Namlena v Nadižo, inicialni sestoj sive vrbe (višina 0,5 m); hamefit, Ch suffr, alp.
- Cerastium strictum*** Haenke [*C. arvense* L. ssp. *strictum* (Haenke) Gaudin] – toga smiljka; 9746/1,2,4; 9747/1,3, suha in kamnita travišča v gorskem pasu (1000–1400 m n.m.) na hrbtu Stolovega pogorja, tudi na skalnatih mestih v Pradolu in grebenu Mije pod Škrbino; hemikriptofit, H scap, med.-mont.
- Cerastium subtriflorum*** (Rchb.) Pacher [*C. sonticum* G. Beck] – soška smiljka; 9746/1,2,3,4; 9747/1,3, pogosto na kamnitih in zasenčenih krajih, npr. ob gozdni cesti na Mijo, severno pobočje Dera, hudourniški grušč pri Počivalniku, tudi Marchesetti v T. WRABER & P. SKOBERNE (1989: 105); hemikriptofit, H scap, endemit.
- Cerastium sylvaticum*** W. & K. – gozdna smiljka; 9746/1,2,3,4; 9747/1,3; pogosta vrsta vlažnih logov in mezofilnih grmišč na evtrofnihih rastiščih; hemikriptofit, H scap, evrop.
- Ceterach officinarum*** L. s. lat. [*Asplenium ceterach* L. s. lat.] – slatinka; 9746/2,3,4;

- 9747/1,3, pogost v kamnitih suhozidih v naseljih in njihovi okolici (Robidišče, Logje), v obcestnem zidu med Starim selom in Borjano, v ostenju Pradola, na submontanskih meliščih npr. na vzhodnih pobočjih Mije, tudi Maks in Tone Wraber v T. WRABER 1967: 113 (kot *C. officinarum*, na Ljubiji pod vasjo Robidišče, 620 m n.m.), verjetno povsod raste takson *C. javorkeanum* (Vida) Soó [*Asplenium ceterach* L. ssp. *bivalens* (D.E.Mayer) Greuter & Burdet]; hemikriptofit, H ros, evraz.
- Chaerophyllum aureum*** L. – zlato trebelje; 9746/1,2,4; 9747/1,3, mezofilna in delno zasenčena rastišča od 300–1300 m n.m., npr. gojeni travnik in sadovnjak v Ogrenjci nad Podbelo, visoko steblikovje ob kolovozu nad Novo Borjano, gorska travišča pod Nizkim vrhom; hemikriptofit, H scap, med.-mont.
- Chaerophyllum hirsutum*** L. – dlakavo trebelje; 9746/1,2,3,4; 9747/1,3, grmišča sive vrbe in logi ob Nadiži, submontanski in gorski bukovi gozdovi, senčni bregovi potokov in povirja; hemikriptofit, H scap, SE-evrop.
- Chamaecytisus ciliatus*** Wahlenb. [*C. hirsutus* (L.) Briq. ssp. *ciliatus* (Wahlenb.) Briq.] – vejicasta relika; 9746/1,2; 9747/1, na osončenih krajih v gorskem pasu Stolovega pogorja, npr. v obcestnem zidu pri TV pretvorniku (1100 m n.m.), kamnita travišča in grušč ob lovski poti v predelu Kurnje (1000 m n.m.); hamefit, Ch suffr, evrosib.
- Chamaecytisus hirsutus*** (L.) Briq. – dlakava relika; 9746/1,2,3,4; 9747/1,3, prisojna pobočja v nižjih legah, npr. na cestnih brežinah Nova Borjana–Potoki, inicialna travišča na prodiščih Nadiže idr.; hamefit, Ch suffr, evrosib.
- Chamaecytisus purpureus*** Scop. – rdeča relika; 9746/1,2,3,4; 9747/1,3, pogosta vrsta na suhih in plitvotalnih rastiščih, kot so npr. melišča v povirju Nadiže, hudourniške grape za Breginjem, erozijsko območje Mamurja pri Stanoviščih, opuščeni pašniki na prodnatih terasah pri Kredu; hamefit, Ch suffr, N-illir.
- Chamaecytisus supinus*** L. [*C. capitatus* Scop.] – nizka relika; 9746/2,3,4; 9747/3, termofilna grmišča na terasi Nadiže pod Kozjo pečjo, travniki pod Slemenom (Logje), gozdni rob ob cesti Breginj–Sv. Marjeta, v Kotu razmeroma redka vrsta; hamefit, Ch suffr, evrosib.
- Chamaenerion angustifolium*** (L.) Scop. [*Epilobium angustifolium* L.] – ozkolistno ciprje; 9746/1,2,4; 9747/1, poseke na Miji, pri Palohu (Robidišče) in v območju Brumaric pod Starijskim vrhom, v obcestnem grušču pri TV pretvorniku (1100 m n.m.); hemikriptofit, H scap, cirkumboreal.
- Chamaenerion palustre*** Scop. [*Epilobium dodonai* Vill.] – močvirsko ciprje; 9746/1,2,3,4; 9747/1,3, prodišča (v združbi močvirskega ciprja in pasje črnbobine) in bregovi Nadiže, peščeni kraji in kamniti zidovi ob cesti Staro selo–Breginj, grušč v Plazih, flišni regosol med Mostom na Nadiži in Jamnikom; hemikriptofit, H scap, med.-mont.
- Chamomilla recutita*** (L.) Rauschert [*Matricaria chamomilla* L. p.p.] – prava kamilica; 9746/2,3,4; 9746/1,3, predvsem po njivah in vrtovih, negojeno; terofit, T scap, adventiv. (iz JV Evrope).
- Chamomilla suaveolens*** (Pursh) Rydb. [*Matricaria discoidea* DC.] – vonjava kamilica; 9746/2,4; 9747/1,3, ruderalna rastišča, npr. ob kolovozu pri Počivalniku, po tlakovanih poteh v Borjani idr.; terofit, T scap, adventiv. (neofit).
- Chelidonium majus*** L. – krvavi mlečnik; 9746/1,2,3,4; 9747/1,3, na starih hišnih zidovih, razvalinah hlevov in ob vaških poteh; hemikriptofit, H scap, evraz.
- Chenopodium album*** L. – bela metlika; 9746/2,3,4; 9747/1,3, pogosta vrsta plevelnih združb na okopavinah in ruderalnih rastiščih; terofit, T scap, kozmopol.

- Chenopodium bonus-henricus* L. – stajska metlika; 9746/2; 9747/1, ob hlevih na Božci in na planini Hlek pri Starijskem vrhu; hemikriptofit, H caesp, cirkumboreal.
- Chenopodium polyspermum* L. – mnogosemenska metlika; 9746/4; 9747/1,3, prodišče Bele pri kampu Podbela, v cvetličnih gredicah na vhodu v Podbelo, nasutja pri KREDU in Robiču, okopavine; terofit, T scap, paleotemp.
- Chlorocrepis staticifolia* (All.) Griseb [*Hieracium staticifolium* All., *Tolpis staticifolia* (All.) Schultz] – zelenkasti pečnikovec; 9746/1, Benetke pod Velikim Muzcem, droben grušč ob hudourniku (800 m n.m.); hemikriptofit, H scap, N-ilir.
- Chondrilla chondrilloides* (Ard.) Karsten [*Lactuca prenanthoides* Scop.] – alpska hrustavka; 9747/3, prodišča Nadiže pri Robiču (Zirnich v MEZZENA 1986); hemikriptofit, H scap, E-alp. (ranljiva vrsta).
- Chrysopogon gryllus* (L.) Trin. [*Andropogon gryllus* L.] – zlatolaska; 9746/2,4; 9747/1,3, posamezni šopi na suhih traviščih in termofilnih cestnih brežinah, npr. pri Potokih, Novi Borjani, na Brdah pri Podbeli idr.; hemikriptofit, H caesp, evrosib.
- Chrysosplenium alternifolium* L. – premenjalnolistni vraničnik; 9746/1,2,3,4; 9747/1,3, na vlažnih in senčnih rastiščih, npr. ob potokih in jarkih v bukovih gozdovih na Miji, fragmentih jesenovja nad Legrado, sestojih belega gabra pri Mostu na Nadiži in pod Cvrčo; hemikriptofit, H scap, cirkumboreal.
- Cichorium intybus* L. – navadni potrošnik (krajevno: ta duj ldrk = divji radič); 9746/1,2,3,4; 9747/1,3, na peščenih mestih ob poteh in cestah, tudi na nasipališčih in bregovih reke Nadiže; hemikriptofit, H scap, paleotemp.
- Circaea lutetiana* L. – veliki nadlišček; 9746/1,2,3,4; 9747/1,3, v pasovih ob gozdnih cestah nad Podrečnico pri Podbeli in pod Prekopo za Breginjem, tudi ob cesti na Mostu na Nadiži, v submontanskem bukovju nad Starim selom in pionirskih grmiščih pod Sv. Volarjem (Kred); hemikriptofit, H scap, cirkumboreal.
- Cirsium arvense* (L.) Scop. – njivski osat; 9746/1,2,3,4; 9747/1,3, po zapleveljenih njivah, pašnikih in opušenih senožetih na globljih tleh, ob gozdnih cestah in posekah na Miji in za Breginjem (na Ladini, pod Brdom); geofit, G rad, evraz.
- Cirsium eriophorum* (L.) Scop. – volnatoglavi osat; 9746/1,2,4; 9747/1, na svetlih mestih ob kolovozih, npr. Črpeža pri Podbeli, Globoščak nad Starim selom, peščena brežina ob cesti pod Sv. Marjeto, tudi na pašnikih pod Špičkom (Breginj), raztreseno; hemikriptofit, H bienn, evrop.
- Cirsium erisithales* (Jacq.) Scop. – lepki osat; 9746/1,2,3,4; 9747/1, pogosta vrsta gorskih travišč in gozdnih robov na Stolovem pogorju in Miji; hemikriptofit, H scap, med.-mont.
- Cirsium x linkianum* Löhr (*C. erisithales* x *C. pannonicum*) – Linkov osat (rastlina ima deljene liste in vijolične cvetove); 9746/1,2; 9747/1, zmerno suha travišča na Breginjskem Stolu (800–1200 m n.m.), taksonomski vir T. WRABER (1998b: 49); hemikriptofit, H scap, med.-mont.
- Cirsium oleraceum* (L.) Scop. – mehki osat (krajevno: režak); 9746/1,2,3,4; 9747/1,3, v Kotu ga dobimo na vlažnih rastiščih in z bazami bogatih tleh, predvsem v združbah zveze *Calthion* (vlažna travišča, povirja na morenah, ob potokih) ter združbah zveze *Atropion* (na posekah in ob gozdnih vlakah); hemikriptofit, H scap, evrosibir.
- Cirsium palustre* (L.) Scop. – močvirski osat; 9746/1,2,3,4; 9747/1,3, jarki ob cesti Breginj–Prekopa, uleknjeni deli pašnikov na Božci in Robidiščih, na bregovih potokov Gostenk, Malenšek, Rakušek idr.; hemikriptofit, H bienn, paleotemp.
- Cirsium pannonicum* (L. f.) Link – panonski osat; 9746/1,2,3,4; 9747/1, zmerno suha travišča

- in grmovnata pobočja v podgorskem in gorskem pasu (400–1200 m n.m.), še posebej obilno na traviščih nad Potoki, Malčku nad Podbelo in Debelem Trnu nad Stanovišči, pogost tudi na zatravljenih cestnih brežinah; hemikriptofit, H scap, pont.
- Cirsium vulgare*** (Savi) Tenore – navadni osat; 9746/1,2,3,4; 9747/1,3, posamično ob gozdnih cestah za Breginjem (Obla Gorica), tudi na pašnikih pod Sv. Marjeto, na Božci in pri Palohu (Robidišče); hemikriptofit, H bienn, paleotemp.
- Clematis alpina*** (L.) Mill. – planinski srobot; 9746/1,2,4; 9747/3, grmišče Waldsteinove vrbe pod Kočo na Stolu, med ruševjem na grebenu Stolovega pogorja (Ribežni–Veliki Muzec), vrtača v Pradolju, v žlebovih pod Komarjem in nad Sv. Volarjem; fanerofit, P scap, arkt.-alp.
- Clematis recta*** L. – pokončni srobot; 9746/2,3,4; 9747/1,3, grmišča na terasah Nadiže, poseka ob levem nosilcu kamnitega Napoleonovega mostu pod Logmi, pod cestno bankino pri avtobusni postaji Kred, razmeroma redka vrsta; hemikriptofit, H scap, evrosib.
- Clematis vitalba*** L. – navadni srobot (krajevno: laza); 9746/1,2,3,4; 9747/1,3, pogosta vrsta zmerno svetlih rastišč (gozdni robovi, poseke in mejice), v bukovih gozdovih na Miji ponekod doseže mere tropskih plezalk (10 cm v premeru in več kot 20 m višine); fanerofit, P lian, evrop.
- Clinopodium vulgare*** L. [*Calamintha clinopodium* Moris] – navadna mačja zel; 9746/1,2,4; 9747/1,3, zmerno suha in svetla rastišča, ponavadi na posekah in robovih travnikov v submontanskem in gorskem pasu, npr. ob lovski poti v območju Kurnje, travišča pri karavli v Starem selu, ob gozdni cesti pri Globotniku, rob pašnika pod Oblo Gorico idr.; hemikriptofit, H scap, cirkumboreal.
- Coeloglossum viride*** (L.) Hartm. – zeleni volčji jezik; 9746/2, ob markirani planinski poti pl. Božca–Breginjski Stol, gorsko travišče (1500 m n.m.); geofit, G rhiz, cirkumboreal.
- Colchicum autumnale*** L. – jesenski podlesek (krajevno: kozličje); 9746/1,2,3,4; 9747/1,3, pogosta vrsta na vlažnih gojenih travnikih na globljih tleh (evtrična in distrična rjava tla), večinoma na flišu in jezerski kredi, tudi na opuščeni pašnikih in po svetlih mezofilnih grmiščih; geofit, G bulb, evrop.
- Commelina communis*** L. – modrocvetna komelina; 9746/2,4; 9747/1,3, kot plevel v gredicah okoli hiš ter na nasutjih v okolici Podbele, Breginja in Starega sela, tudi na krompirjevi njivi v Kredu; geofit, G bulb, adventiv. (vzh. Azija).
- Convallaria majalis*** L. – šmarnica (krajevno: s(ol)zica); 9746/1,2,4; 9747/1,3, velike preproge šmarnic (100 m² in več) opazimo v pionirskih gozdovih na flišu ob cesti Breginj–Logje ter na Miji (med Zdrtom in Ržiščami), tudi na kamnitih rastiščih bukovih gozdov nad Potoki in Robičem; geofit, G rhiz, cirkumboreal.
- Convolvulus arvensis*** L. – njivski slak; 9746/2,3,4; 9747/1,3, pogosta vrsta okopavske plevelne vegetacije, ponekod tudi na prodiščih in rečnih bregovih; geofit, G rhiz, paleotemp.
- Conyza canadensis*** (L.) Cronq. [*Erigeron canadensis* (L.) Cronq.] – kanadska hudoletnica; 9746/1,2,3,4; 9747/1,3, pogosto v ruderalnih združbah ob cestah, na nabrežjih vodotokov in po vaških dvoriščih; terofit, T scap, adventiv. (S. Amerika).
- Corallorhiza trifida*** Chatel. – trikrpi koralasti koren; 9746/1, subalpinsko bukovoje na Stolovem pogorju (Kopa, 1540 m), Dakskobler, delovni herbarij ZRC SAZU 10. 6. 1998; geofit, G rhiz, cirkumboreal.
- Cornus mas*** L. – rumeni dren; 9746/1,2,3,4; 9747/1,3, svetli gozdovi in termofilna grmišča v nižjih legah; fanerofit, P caesp, pont.

- Cornus sanguinea*** L. – rdeči dren, svib (krajevno: gobanč); 9746/1,2,3,4; 9747/1,3, pogosta vrsta gozdnih robov in posek, graditeljica zastorne vegetacije ob vodotokih in logih; fanerofit, P caesp, evraz.
- Coronilla emerus*** L. s. lat. – grmičasta šmarna detelja; 9746/2,3; 9747/1, grmovnato pobočje nad mostom čez Rakušek v Borjani, pri Mostu na Nadiži (T. WRABER 1967: 118), kamnita pobočja nad Starim selom (600 m n.m.), grmišča črnega gabra (ass. *Ostryo-Fraxinetum orni*). OPOMBA: Na nahajališčih pri Borjani in Starem selu raste podvrsta *C. emerus* ssp. *emeroides* Boiss. et Spr.; fanerofit, NP, evrop.
- Coronilla vaginalis*** Lam. – nožničnolistna šmarna detelja; 9746/1,2; 9747/1, poraščena melišča in kamnita travišča v gorskem pasu, npr. na Prekopi, pod Ohojami, v povirju Črnega potoka, na Starijskem vrhu, tudi T. WRABER (1967: 118); hamefit, Ch suffr, SE-evrop.
- Coronilla varia*** L. – pisana šmarna detelja; 9746/1,2,3,4; opuščene senožeti na flišnih gričih v okolici vasi Logje, steljniki za Breginjem (Kovačovnik ob cesti v Plazi); hemikriptofit, H scap, SE-evrop.
- Corydalis cava*** (L.) Schweigger & Koerte – votli petelinček; 9746/1,2,3,4; 9747/1,3, vlažna in senčna rastišča, npr. bukovi sestoji v Logu (vznožje Mije), pionirski gozdovi pri Strmci, leskovje v grapah potokov Berjač in Močilnik idr., tudi T. WRABER (1967: 120), geofit, G bulb, evrop.
- Corydalis solida*** (L.) Sw. – čvrsti petelinček; 9746/2,3,4; 9747/3, na podobnih, vendar še bolj vlažnih rastiščih kot prejšnja vrsta, npr. Močenjak pod Sedlom, vznožje Dera na osojni strani idr.; geofit, G bulb, evrop.
- Corylus avellana*** L. – navadna leska; 9746/1,2,3,4; 9747/1,3, mejice, opuščene senožeti, v strnjenih sestojih na nekdanjih pašnikih, v podrasti pionirskih gozdov na breginjskih steljnikih; fanerofit, P caesp, evrop.
- Cotoneaster tomentosus*** (Aiton) Lindl. – dlakava panešplja, 9746/1,2; 9747/1, kamniti in prisojni kraji na južnih pobočjih Stolovega pogorja med 600 in 1200 m n.m., npr. Javornik pod Kopo, Pod skalco nad Stanovišči, Vršanje nad Potoki; fanerofit, NP, pont.
- Crataegus monogyna*** Jacq. – enovrati glog (krajevno: beli trn); 9746/1,2,3,4; 9747/1,3, pogosta vrsta svetlih grmišč, živih mej in gozdnih obronkov po vsem Kotu; fanerofit, P caesp, paleotemp.
- Crepis biennis*** L. – dvoletni dimek; 9746/1,2,3,4; 9747/1,3, pogosto na ruderalnih rastiščih (pripotja, cestne brežine) ter na zmerno suhih in gojenih travnikih v submontanskem pasu; hemikriptofit, H bienn, evrop.
- Crepis paludosa*** (L.) Moench – močvirski dimek; 9746/2,4; 9747/3, vlažna rastišča na robu logov pod Borjano in pri Robiču, evtrofno prodišče pod Globokim potokom, občasno poplavljeno; hemikriptofit, H scap, evrop.
- Crepis rhoeadifolia*** Bieb. – makovolistni dimek; 9746/3, Most na Nadiži, prodišče pri izlivu Namlena v Nadižo, terofit, T scap, evrimed.
- Crepis slovenica*** Holub [*C. incarnata* (Wulf.) Tausch, *Hieracium incarnatum* Wulfen] – mesnordeči dimek; 9746/1,2,3,4, rob nasada rdečega bora na moreni nad Stanovišči (700 m n.m.), na hudourniškem produ ob Beli (Na Zviralah), peščene brežine ob kolovozu na Spanugah, inicialna travišča na dolomitnem drobirju pod Prekopo in Benetkami, tudi T. WRABER (1967: 117); hemikriptofit, H ros, N-ilir.
- Crocus vernus*** (L.) Hill ssp. *albiflorus* (Kit.) Ascherson & Graebner [*C. albiflorus* Kit.] – nunka; 9746/1,2,4; 9747/1, travišča na hrbtu Stolovega pogorja, senožeti pod Križcem (Breginj); geofit, G bulb, med.-mont.

- Crocus vernus* (L.) Hill ssp. *vernus* [*C. napolitanus* Mord. & Loisel.] – pomladanski žafran (krajevno: ušivka); 9746/1,2,3,4; 9747/1,3, nekoliko zasenčeni mezofilni travniki (npr. v sadovnjakih), leskovja na flišu, vlažni logi ob Nadiži, geofit, G bulb, evrimed.
- Cruciata glabra* (L.) Ehrend. [*Galium vernum* Scop.] – gola dremota; 9746/1,2,3,4; 9747/1,3, suhi logi na terasah Nadiže, grmišča črnega gabra in malega jesena na morenah (400–600 m n.m.), tudi v pionirskih gozdovih velikega jesena na flišu (med Breginjem in Logmi) in v sajenih sestojih rdečega bora med Stanovišči in Homcem; hemikriptofit, H scap, evraz.
- Cruciata laevipes* Opiz [*Galium cruciata* (L.) Scop.] – navadna dremota; 9746/2,3,4; 9747/1,3, prodišča in bregovi Nadiže (pod Namlenom, pri Počivalniku), termofilne brežine ob vaških poteh (Logje, Borjana); hemikriptofit, H scap, evraz.
- Cuscuta campestris* Yuncker – poljska predenica; 9746/2,4; Podbela, na snežnobelem repu (Petasites paradoxus) v stari strugi Nadiže pod Logom, na navadnem pelinu (*Artemisia vulgaris*) ob cesti pod Lupom, na kraškem šetraj (Satureja montana) v grušču ob gorski cesti na Breginjski Stol (Pod skalco); terofit, T par, adventiv.
- Cuscuta epithimum* (L.) L. – drobnocvetna predenica; 9746/4, na spodnjem delu grma forsitiije pri kapelici v Podbeli; terofit; T par, evraz.
- Cuscuta europaea* L. – navadna predenica; 9746/2,4, ruderalna rastišča na bregovih Stanovišnika v Podbeli, visoko steblikovje ob Beli nad Breginjem; terofit, T par, paleotemp.
- Cyclamen purpurascens* Mill. [*C. europeum* auct.] – navadna ciklama (krajevno: buhčova žličca, buhčova = od boga); 9746/1,2,3,4; 9747/1,3, v Kotu ji ugajajo mezofilna rastišča na sprsteninastih ilovnatih tleh, razen v bukovih gozdovih (značilna vrsta zveze *Aremonio-Fagion*), je pogosta tudi v nekoliko presvetljenih grmiščih na flišu in jezerski kredi v submontanskem pasu; geofit, G bulb, med.-mont.
- Cymbalaria muralis* Gaertn., Mey. & Scherb. [*Linaria cymbalaria* (L.)] – zidni poponec; 9747/1, Staro selo, na severni (senčni) strani starih zidov; hemikriptofit, H scap, evrimed.
- Cynodon dactylon* (L.) Pers. – prstasti pesjak; 9746/2,4, razpoke na asfaltnem vozišču ter v kamnitem obcestnem zidu (Logje, Borjana); geofit, G rhiz, kozmopol.
- Cynosurus cristatus* L. – navadni pasji rep; 9746/3,4; 9747/1,3, pašniki za mejno hišico na Robidiščih, travnik pred Krejskimi koriti, travišča na robu Starijskega blata, povsod na globokih, ponekod izpranih in zmerno oglejenih tleh; hemikriptofit, H caesp, evrop.
- Cyperus esculentus* L. – užitna ostrica; 9747/3, ob kolovozu pri Deru (Robič), ruderalno rastišče z naplavljenimi rečnimi sedimenti (Čušin v DAKSKOBLER & ČUŠIN 2002: 18), v koruznih njivah na območju Starijskega blata so jo agronomi videli že v 80-tih letih (G. Seljak, ustno sporočilo), o najdbi v okolici Kobarida pa poročata JOGAN & PODOBNIK (1995: 38); geofit, G rhiz, adventiv.
- Cyperus fuscus* L. – črnordeča ostrica; 9746/2,4; 9747/3,časne mrtvice Nadiže in luže v mivki pod Borjano in pri Turjevi jami; terofit, T caesp, paleotemp.
- Cystopteris fragilis* (L.) Bernh. – krhka priščanica; 9746/1,2,3,4; 9747/1,3, senčne in zmerno vlažne skale v gozdovih na Miji in v okolici pl. Na Klinu, tudi po vlažnih zidovih starih hiš (Logje, Robič); hemikriptofit, H caesp, kozmopol.
- Dactylis glomerata* L. – navadna pasja trava; 9746/1,2,3,4; 9747/1,3, pogosto na gojenih travnikih in na vlažnih gozdnih posekah, ugajajo ji sveža, zmerno kislilovnata in glinasta tla (distrična rjava tla); hemikriptofit, H caesp, paleotemp.

- Dactylis polygama* Horvatovszky [*D. aschersoniana* Graebn.] – gozdna pasja trava; 9746/1,2,3,4; 9747/3, grmišča in gozdovi v vzhodnih predelih Mije, pobočja nad Mostom na Nadiži, ob gozdni cesti pod Sv. Marjeto; hemikriptofit, H caesp, evrop.
- Dactylorhiza fuchsii* (Druce) Soó [*D. maculata* (L.) Soó ssp. *fuchsii* Hyl.] – Fuchsova prstasta kukavica, 9746/1,2,3,4; 9747/1,3, mezofilna in nekoliko presvetljena grmišča v submontanskem pasu, npr. na rečni terasi pri Mostu na Nadiži, ob vlaki za Osredki pod Sedlom, gozdni robovi na Miji idr.; geofit, G bulb, paleotemp.
- Dactylorhiza sambucina* (L.) Soó [*Orchis sambucina* L.] – bezgova prstasta kukavica; 9746/1,2,4; 9747/1, v gorskem pasu od 800 do 1300 m n.m., na zmerno suhih do mezofilnih traviščih na južnih pobočjih in na hrbtu Stolovega pogorja (Kamnik nad Stanovišči, pl. Božca, Hum nad Kobaridom) ter pri lovski koči na Miji, tudi T. WRABER (1967: 126); geofit, G bulb, evrop.
- Daphne alpina* L. – alpski volčin; 9746/2,4, stene na vzhodnih pobočjih Mije (floristični popis I. Dakskobler) in kamnito travišče na prisojeh Javorja ob Beli (800 m n.m.); fanerofit, NP, med.-mont.
- Daphne cneorum* L. – dišeči volčin; 9746/1, Gnjljica nad Breginjem, južno pobočje Stolovega pogorja 1080 m n.m. (T. WRABER 1967: 123); fanerofit, NP, med.-mont.
- Daphne laureola* L. – lovorolistni volčin; 9746/4, soteska Pradol (italijanski del soteske), prepadne stene (ass. *Saxifraga paetraeae-Tiliatum*) in grušč ob njihovem znožju (*Aceretum* s. lat.); fanerofit, P caesp, med.-atlant.
- Daphne mezereum* L. – navadni volčin; 9746/1,2,3,4; 9747/1,3, zelo pogosta vrsta mezofilnih in senčnih rastišč, kot so npr. bukovi gozdovi na Miji in Stolovem pogorju, logi ob Nadiži, grmišča na flišnih gričih; fanerofit, NP, evrosib.
- Datura stramonium* L. – navadni kristavec; 9746/2,4, po vrtovih in ob njivah v Borjani in Logjeh, Podbela (nasutje pod Japarčco, v mivki na bregu Nadiže pri kampu); terofit, T scap, adventiv. (neofit).
- Daucus carota* L. – navadno korenje; 9746/1,2,3,4; 9747/1,3, pogosta vrsta na suhih travnikih in ruderalnih rastiščih; hemikriptofit, H bienn, paleotemp.
- Deschampsia cespitosa* (L.) PB. – rušnata masnica; 9746/1,2,3,4; 9747/1,3, pogosta vrsta zmerno vlažnih rastišč na ilovnatih tleh, na pašnikih v okolici Podbele in Breginja se je razrasla v nekaj m² velike krpe, saj jo živina zaradi ostrih listov ne mara, v preprogah porašča uleknjene dele na hrbtu Stolovega pogorja, posamezne šope opazimo v pionirskih gozdovih (jesenovja) in fragmentih submontanskega bukovja na jezerski kredi in flišu, tudi v starejših sestojih sive vrbe; hemikriptofit, H caesp, kozmopol.
- Dianthus barbatus* L. – brkati nageljček; 9746/1,2,3,4; 9747/1,3, pašniki pod Malim vrhom (1400 m n.m.), gozdni robovi v Brdah (Podbela), tudi ob živih mejah na Robidiščih in v grmiščih sive vrbe ob Nadiži, raztreseno; hemikriptofit, H scap, med.-mont.
- Dianthus monspessulanus* L. – montpelijski nageljček; 9746/1,2,3,4; 9747/1,3, pogost na suhih traviščih in kamnitih pobočjih, poraščenih z redkim grmičevjem; hemikriptofit, H scap, evrop.
- Dianthus sternbergii* Sieber [*D. monspessulanus* L. ssp. *sternbergii* (Sieber) Hegi] – Sternbergov nageljček; 9746/1,3, umirjena melišča in kamnite trate v povirju Črnega potoka, redko tudi na prodiščih v zgornjem toku Nadiže; hemikriptofit, H scap, med.-mont.
- Dianthus sylvestris* Wulfen – divji nageljček; 9746/1,2,4; 9747/1, v gorskem pasu Stolovega pogorja in Mije, za rastišča v Breginjskem kotu ni boljšega opisa, kot ga je podal

- Wulfen, ko je opisal divji klinček kot novo vrsto (povzeto po T. WRABER 1990): »Ta zelo pogosta vrsta klinčkov je pri nas povsod na apnenčastih gorah, na kamnitih, golih, kredno-peščenih, pogosto soncu izpostavljenih in od njega izžganih pustih tleh«; hemikriptofit, H scap, med.-mont.
- Digitalis grandiflora*** Miller [*D. ambigua* Murray] – velecvetni naprstec; 9746/1,2,3,4; 9746/1,3, pogosta vrsta na posekah in ob gozdnih cestah na Miji in za Breginjem, tudi na kamnitem grebenu Stolovega pogorja med Humom in Starijskim vrhom; hemikriptofit, H scap, pont.
- Digitaria sanguinalis*** (L.) Scop. [*Panicum sanguinale* L.] – krvavordeča srakonja; 9746/1,2,3,4; 9747/1,3, pogost plevel po vrtovih in med okopavinami, tudi na ruderalnih mestih (ob cestah in po vaških dvoriščih); terofit, T scap, kozmopol.
- Diplotaxis muralis*** (L.) DC. – obzidni dvoredec; 9746/2,4; 9747/3, posamezne rastline sem opazil na prodiščih Nadiže pod Gabri, Kozjo pečjo pod Borjano in dolvodno od Robiča, razmeroma redka vrsta; terofit, T scap, med.-mont.
- Diplotaxis tenuifolia*** (L.) DC. – tankolistni dvoredec; 9746/1,2,3,4; 9747/1,3 prodišča Nadiže (stalnica v združbi močvirskega ciprja in pasje črnbobine), pogosto tudi na peščenih krajih ob kolovozih, makadamskih cestah in neutrjenih cestnih bankinah; hemikriptofit, H scap, med.-mont.
- Dipsacus fullonum*** L. [*Dipsacus sylvestris* Huds.] – divja ščetica; 9746/2,4; 9747/3, pašniki in pusta travišča v okolici Robidišč ter med Marijo Snežno in Osredki nad Breginjem, ruderalni kraj pri odcepu ceste za odlagališče hlodov pri Robiču; hemikriptofit, H bienn, evrimed.
- Doronicum austriacum*** Jacq. – avstrijski divjakovec; 9746/1,2,3,4; 9747/1,3, mezofilna rastišča na kambičnih tleh ob gozdni cesti v Plazi in v bukovjih za Breginjem, ob cesti Strmca–Most na Nadiži, v pionirskih gozdnih med Breginjem in Logmi na globokih distričnih rvajih tleh na flišu, severna pobočja Mije, predvsem na posekah in gozdnih robovih med visokimi steblikami; geofit, G rhiz, med.-mont.
- Dorycnium germanicum*** (Gremli) Rouy. – malocvetna španska detelja; 9746/4, kamnite brežine ob cesti Nadiža–Logje; hemikriptofit, H scap, pont.
- Dorycnium herbaceum*** Vill. – mnogocvetna španska detelja 9746/1,2,3,4; 9747/1, borovi nasadi in travnata pobočja na morenskih nasipih med Homcem in Stanovišči, suha travišča na terasah Nadiže, svetla in termofilna grmišča nad Starim selom idr.; hemikriptofit, H scap, pont.
- Draba aizoides*** L. – vednozelena gladnica; 9746/2, gruščnata trata na Stolovem grebenu nad Dolom (Dakskobler, delovni herbarij ZRC SAZU, 28. 5. 2001); hemikriptofit, H ros, med.-mont.
- Dryas octopetala*** L. – alpska velesa; 9746/1,2, delno poraščen grušč v povirju Bele, na zahodni strani Prekope in v območju Benetk (600–800 m n.m.), subalpinske trate na grebenu Stolovega pogorja med Kočo na Stolu in Velikim Muzcem; hamefit, Ch rept, arkt.-alp.
- Dryopteris affinis*** (Löve) Fraser-Jenkins – neprava glistovnica; 9746/4; 9747/1, bukovja na Stolu in na Miji (Dakskobler, floristični popisi 21. 5. 1996 in 31. 7. 2002); geofit, G rhiz, evrop.
- Dryopteris carthusiana*** (Vill.) Fuchs – bodičasta glistovnica; 9746/2,3,4; 9747/1,3, vlažni logi ob Nadiži, pionirski gozdovi na flišu in gorska bukovja na Miji (bolj redko); geofit, G rhiz, cirkumboreal.
- Dryopteris dilatata*** (Hoffm.) Gray. – širokolistna glistovnica; 9746/2,4, mezofilni bukovi gozdovi, npr. na Ljubiji pred Pradolom; geofit, G bulb, cirkumboreal.

- Dryopteris expansa* (C.Presl) Fraser-Jenkins & Jermy [*D. assimilis* Walker] – slična glistovnica; 9746/1,2, v bukovih gozdovih pod Sv. Marjeto in na Stolovem grebenu (Veliki Muzec–Gnjilica), tudi Dakskobler (floristični popis 10. 6. 1998); geofit, G rhiz, arkt.-alp.
- Dryopteris filix-mas* (L.) Schott [*Nephrodium filix-mas* (L.) Rich] – navadna glistovnica; 9746/1,2,3,4; 9747/1, pogosta vrsta v bukovih gozdovih, gozdovih belega gabra in leskovjih na mezofilnih rastiščih; geofit, G rhiz, kozmopol.
- Dryopteris remota* (A. Braun ex Doll) Druce – glistovnica; 9746/4, Ljubija, zahodna stran vzpetine Glava ob cesti na Robedišče, 550 m n.m., v podrasti smrekovega nasada (MARTINI & BONA 2004: 48); geofit, G rhiz, evrop.
- Dryopteris villarii* (Bellardi) Woynar [*Nephrodium villari* (Bell.) Beck] – villarjeva glistovnica; 9746/1,2, v skalnih razpokah in žlebičih na grebenu Stolovega pogorja (1500–1600 m n.m.) ter na vlažnih meliščih v združbah zveze *Petasition paradoxii* v subalpinskem pasu; geofit, G rhiz, med.-mont.
- Duchesnea indica* (Andrews) Focke – indijski jagodnjak; 9746/4, ruderalno rastišče ob severni steni cerkve v Logjeh; hemikriptofit, H rept, adventiv.
- Echinochloa crus-galli* (L.) P.Beauv. [*Panicum crus-galli* L.] – navadna kostreba; 9746/2,4; 9747/1,3, plevel v okopavinah, na zapuščenih njivah in ob njihovem robu, na nasipališčih in ob mrtvicah Nadiže na mivki in mulju; terofit, T scap, kozmopol. (arheofit).
- Echium vulgare* L. – navadni gadovec; 9746/1,2,3,4; 9747/1,3, pogosta rastlina suhih in ruderalnih rastišč, npr. na peščenih cestnih bankinah, prodiščih Nadiže, pustih travnikih pri Nadkoviku idr.; hemikriptofit, H bienn, evrop.
- Eleocharis palustris* agg. – (skupina) močvirska sita; 9746/3,4; 9747/3, mlake v Dolinci pri Robidiščih, vlažni travniki pri Starem selu in Robiču; geofit, G rhiz, kozmopol.
- Elymus caninus* L. [*Agropyron caninum* (L.) PB.] – navadni bored; 9746/1,2,3,4; 9747/1,3, vrbišča in prodišča ob Nadiži (ass. *Salicetum incano-purpureae*, ass. *Epilobio-Scrophularietum caninae*), na svetlih ruderalnih mestih ob cestah in kolovozih; hemikriptofit, H caesp, cirkumboreal.
- Elytrigia intermedia* (Host) Nevski [*Agropyron intermedium* (Host) PB.] – srednja pirnica; 9746/2; 9747/1, večja krpa ob kolovozu na robu gozda nad Potoki, brežina pod cerkvijo Sv. Katarine v Borjani, ob cesti pri avtobusni postaji Kred; geofit, G rhiz, evrop.
- Elytrigia repens* (L.) Desv. [*Agropyron repens* (L.) PB.] – plazeča pirnica; 9746/2,3,4; 9747/1,3, predvsem kot plevel po njivah, tudi na ruderalnih rastiščih npr. ob nogometnem igrišču v Kredu; geofit, G rhiz, cirkumboreal.
- Epilobium alpestre* (Jacq.) Krockner – predalpski vrbovec; 9746/2, Breginjski Stol, v grušču ob gorski cesti pri Poliški dolini (1300 m n.m.); hemikriptofit, H scap, med.-mont.
- Epilobium hirsutum* L. – dlakavi vrbovec; 9746/2,3,4; 9747/1,3, rečni breg pri sotočju Bele in Nadiže, ob potoku Cerkovnik pod Črpeži, ob vodnem jarku pod Turjevo jamo (Robič); hemikriptofit, H scap, paleotemp.
- Epilobium montanum* L. – gorski vrbovec; 9746/1,2,4; 9747/1, bukovi gozdovi v gorskem in altimontanskem pasu, npr. pri Belem kamnu na Stolovem pogorju (1250 m n.m.), Ljubiji (800 m n.m.), na Komarju (1000 m n.m.) idr.; hemikriptofit, H scap, evrop.
- Epilobium parviflorum* Schreber – drobnocvetni vrbovec; 9746/2,4; 9747/3, vlažen travnik na Preslavu (Breginj), obcestni jarek pod Lupom (Podbela), mivka ob luži na robu vrbovja pri Robiču; hemikriptofit, H scap, paleotemp.

- Epimedium alpinum*** L. – alpski vimček; 9746/2,3,4; 9747/1,3, rastlina mezofilnih grmišč in gozdov v nižjih legah, npr.: sestoji belega gabra (*Asperulo-Carpinetum*) na pobočju nad Mostom na Nadiži, submontanski bukov gozd na severnih pobočjih Mije in Ljubije med železnim mostom pod Logmi in Krejskimi koriti, mezofilni logi na terasah Nadiže pod kamnitim Napoleonovim mostom in pri Podrečnici, pionirski gozdovi pod Sv. Volarjem pri Robiču, tudi M. Wraber in T. Wraber v T. WRABER (1967: 115); hemikriptofit, H scap, SE-evrop.
- Epipactis atrorubens*** (Hoffm. ex Bernh.) Besser – temnordeča močvirnica; 9746/1,2,3,4; 9747/1,3, svetli in termofilni gozdovi listavcev na območju ledeniških moren, med spomladansko reso v nasadih rdečega bora na južnih pobočjih Stolovega pogorja, grmišča na pobočnem grušču ob vznožju Mije nad Turjevo jamo idr., geofit, G rhiz, evrop.
- Epipactis helleborine*** (L.) Crantz [*E. latifolia* All.] – širokolistna močvirnica; 9746/1,2,3,4; logi na terasah Nadiže, grmišča v Črpežah pod Homcem, bukovja za Breginjem in na Miji (Na Komarju, 1000 m n.m.), splošno povedano, v Kotu raste na mezofilnih rastiščih, ki jih označujejo srednje globoka ilovnata tla, bogata z bazami; geofit, G rhiz, paleotemp.
- Epipactis muelleri*** Godfery – Müllerjeva močvirnica; 9746/4, vzhodno pobočje Mije (360–500 m n.m.), ass. *Ostryo-Fagetum* (DAKSKOBLER 1994: 24); geofit, G rhiz, cirkumboreal.
- Epipactis palustris*** (L.) Crantz – navadna močvirnica; 9746/2,3,4, Most na Nadiži, zaraščajoče se travišče na delu rečne terase, ki je pod vplivom zlivnih voda s pobočja Strmce, za Lupom, v robni združbi ob kolovozu, na več mestih v svetlih grmiščih ob Nadiži med Podbelo in Borjano, povsod na vlažnih rastiščih z obilo trstikaste stožke (*Molinia caerulea* ssp. *arundinacea*), nekatera rastišča so na videz precej suha, kot so npr. holocenske terase Nadiže, vendar je med prodrom precej gline, ali pa so pod njim celo plasti jezerske krede; geofit, G rhiz, cirkumboreal.
- Equisetum arvense*** L. – njivska preslica; 9746/1,2,3,4; 9747/1,3, pogosta vrsta zmerno do precej vlažnih rastišč na ilovnatih tleh, kot so gojeni travniki, njive in obcestni jarki; geofit, G rhiz, cirkumboreal.
- Equisetum hyemale*** L. – zimska preslica; 9746/1,2,3,4; 9747/3, preproge v pionirskih gozdovih in submontanskem bukovju pod Gradecom nad Legrado in ob Nadiži pod Logmi, posamezno na rečnih bregovih pri sotočju Belega in Črnega potoka in v mezofilnih logih (npr. pod Lupom in pri Kredu), povsod na zasipih jezerske krede; geofit, G rhiz, cirkumboreal.
- Equisetum palustre*** L. – močvirna preslica; 9747/3, močvirni travniki in jarki na Krejskem in Starijskem blatu; geofit, G rhiz, cirkumboreal.
- Equisetum ramosissimum*** Desf. – razrasla preslica; 9746/3,4, Most na Nadiži, ob »roji« na travišču 100 m gorvodno od mosta, ponekod v mivki ob Nadiži (pri železnem mostu pod Logmi); geofit, G rhiz, cirkumboreal.
- Equisetum telmateia*** Ehrh. – velika preslica; 9746/1,2,3,4; 9747/1,3, vrsta se je precej razrasla na vlažnih in deloma zasenčenih rastiščih, tako jo opazimo v nekaj metrov dolgih pasovih v povirnatem območju Gošče pod Robidišči, ob cesti v Plazi, na sedimentih jezerske krede in proda pod Borjano in pri Mostu na Nadiži (ass. *Carici remotae-Fraxinetum*); geofit, G rhiz, cirkumboreal.
- Equisetum variegatum*** Schleicher – pisana preslica; 9746/2,4; 9747/1, obcestna uleknina pred Starim selom, vodna kotanja pod Oskom in pri Globokem potoku (vznožje Mije pri Podbeli); geofit, G rhiz, cirkumboreal.

- Eragrostis frankii* C. A. Mey – Frankova kosmatka; 9747/3, Der pri Robiču, ruderalno rastišče na bregu Nadiže nekaj metrov gorvodno od nasutja (platoja iz presejanega proda), ekskurzija Botaničnega društva Slovenije 29. 9. 2002, det. N. Jogan (glej JOGAN & ČUŠIN 2002: 68); terofit, T scap, adventiv.
- Eragrostis pilosa* (L.) PB. – prava kosmatka; 9746/2, 9747/3, peščeno, občasno poveženo rastišče na nasutju pri Robiču, ekskurzija Botaničnega društva Slovenije 29. 9. 2002, det. N. Jogan, tudi pri cerkvi Sv. Miklavža v Breginju (ruderalno); terofit, T scap, kozmopol.
- Erica carnea* L. [*E. herbacea* L.] – spomladanska resa (krajevno: rajžič, izpeljano iz besede riž); 9746/1,2,3,4; 9747/1,3, pogosta vrsta svetlih rastišč na inicialnih tleh, npr. cestne brežine iz morenskega gradiva med Homcem in Sedlom, inicialna travišča na dolomitnem drobirju v Plazih, svetla grmišča ob nadiških terasah; hamefit, Ch frut, med.-mont.
- Erigeron annuus* (L.) Pers. [*Stenactis annua* (L.) Less] – enoletna suholetnica; 9746/1,2,3,4; 9747/1,3, pogosta vrsta, predvsem na opuščeni njivi in vlažnih travnikih, tudi na ruderalnih rastiščih ob cestah in nasipalih; terofit, T scap, adventiv.
- Erigeron glabratus* Hoppe & Hornsch. [*E. polymorphus* Scop.] – mnogolična suholetnica; 9746/1,2,3,4; 9747/1,3, skalne razpoke v obrečnih skalah (korita Nadiže pod Logmi in pri Kredu), kamniti travniki v gorskem pasu; hemikriptofit, H scap, med.-mont.
- Eriophorum latifolium* Hoppe. – širokolistni munec; 9746/2,3,4; namočeni kraji ob izviri, npr. pod Oblacem (Logje), pri Žužejki (Breginj), Za Lupom (Podbela); hemikriptofit, H caesp, evraz.
- Erucastrum gallicum* (Willd.) O.E.Schulz – francoski rigeč; 9746/2,3,4; 9747/1,3, pogosta vrsta na prodiščih Nadiže in ruderalnih krajih ob cestah in kolovozih (glej ČUŠIN & DAKSKOBLER 2001: 71), tudi Zirnich v MEZZENA 1986, ob cesti pri Robiču); hemikriptofit, H scap, adventiv.
- Eryngium amethystinum* L. – ametistasta možina; 9746/1,2,4; 9747/1, suha travišča nad Stanovišči, v povirju Bele (Na Zviralah), pri karavli v Podbeli idr. (tudi T. WRABER 1967: 114 in 1989: 41); hemikriptofit, H scap, SE-evrop.
- Erysimum sylvestre* Scop. – gozdni šebenik; 9746/1,2,4; 9747/1, gruč na Debelem trnu in v Lokarjah (800–1000 m n.m.), skale pod Malim vrhom (1300 m n.m.), kamnita pobočja Nad Ohojami, cestne brežine pri Potokih in Starem selu; hemikriptofit, H scap, N-ilir.
- Erythronium dens-canis* L. – navadni pasji zob; 9746/4, Osojnica na Miji (500 m n.m.), leskova grmišča in pionirski gozdovi plemenitih listavcev na evtričnih rvjih tleh na flišu (glej ČUŠIN 2001a: 7); geofit, G bulb, evrosib.
- Euonymus europaea* L. – navadna trdoleska; 9746/1,2,3,4; 9747/1,3, pogosta vrsta v živih mejah in na opuščeni senožeti v submontanskem in gorskem pasu, večinoma na svežih ilovnatih tleh; fanerofit, P caesp, evraz.
- Euonymus latifolia* (L.) Mill. – širokolistna trdoleska; 9746/4, redka vrsta, opazil sem jo le v pionirskem gozdu plemenitih listavcev v Pradolu in v bukovju na rečni terasi pod Napoleonovim mostom; fanerofit, P caesp, med.-mont.
- Euonymus verrucosa* Scop. – bradavičasta trdoleska; 9746/2,3,4; 9747/1,3, grmišča na pobočjih Stolovega pogorja med Borjano in Starim selom, tudi v termofilnih grmiščih na terasah Nadiže; fanerofit, P caesp, pont.
- Eupatorium cannabinum* L. – konjska griva; 9746/1,2,3,4; 9747/1,3, zelo pogosta vrsta na gozdnih robovih, posekah, rečnih bregovih in v sestojih sive vrbe; hemikriptofit, H scap, paleotemp.

- Euphorbia amygdaloides* L. – mandeljevolistni mleček; 9746/1,2,3,4; 9747/1,3, podgorski in gorski bukovi gozdovi, logi, grmišča in pionirski gozdovi na opuščeni senožetih in pašnikih; hamefit, Ch suffr, evrop.
- Euphorbia carniolica* Jacq. – kranjski mleček; 9746/1,2,3,4; 9746/1,3, mezofilna rastišča v logih na terasah Nadiže (Most na Nadiži, Berjač), pionirski gozdovi ob vznožju Mije pri Robiču, pod Kozjo pečjo idr.; hemikriptofit, H scap, SE-evrop.
- Euphorbia cyparissias* L. – cipresasti mleček; 9746/1,2,3,4; 9747/1,3, pogosta vrsta suhih in svetlih rastišč (inicialna travišča, pašniki, obdelane površine, ruderalne združbe); hemikriptofit, H scap, evrop.
- Euphorbia dulcis* L. – sladki mleček; 9746/2,4; 9747/1,3, pionirski gozdovi na pobočnem grušču nad Starim selom, grmišča v okolici Sv. Volarja s precej lipovca, logi pod Borjano; geofit, G rhiz, evrop.
- Euphorbia helioscopia* L. – sončni mleček; 9746/2,3,4; 9747/1,3, v okopavinah (ass. *Echinochloa-Setarietum pumilae*) in na nasutih; terofit, T scap, kozmopol.
- Euphorbia humifusa* Willd. – polegli mleček; 9746/2; 9747/1, obdelana tla, peščene poti, razpoke v vozišču, (Sv. Križ, Kred); terofit, T rept, adventiv.
- Euphorbia kernerii* Huter [*E. triflora* Schott, Nym. & Kotsch. ssp. *kernerii* (Huter) Poldini] – Kernerjev mleček; 9746/1,3,4; 9747/3, prodišča in inicialna travišča ob Nadiži, tudi T. WRABER (1969 c: 78) in ČUŠIN (2001a: 8); hamefit, Ch suffr, endemit.
- Euphorbia nutans* Lag. – kimasti mleček; 9747/3, starejše nasutje pri Robiču, zdaj občasno odlagajo drva (ekskurzija Botaničnega društva Slovenije, 29. 9. 2002, det. N. Jogan); terofit, T scap, adventiv. (zaneseno iz S. Amerike).
- Euphorbia peplus* L. – vrtni mleček; 9746/2,4; 9747/1, na obdelanih tleh in ruderalnih krajih (npr. ob starih hišah v Logjih, vrt v Podbeli pri hiši št. 2, pri cerkvi v Sedlu); terofit, T scap, evrosib.
- Euphorbia verrucosa* L. – bradavičasti mleček; 9746/1,2,3,4; 9747/1, pogosta vrsta na suhih traviščih in v svetlih grmiščih, npr. na Trnu nad Podbelo, pod Krasco nad Potoki, pri Hurju pod Borjano; hamefit, Ch suffr, med.-mont.
- Euphrasia cuspidata* Host. [*E. carniolica* A. Kerner] – kranjska smetlika; 9746/2, 9747/3, Breginj (M. Wraber, floristični popis od 24.10.1963), Robič (E. MAYER 1955); terofit, T scap, endemit.
- Euphrasia rostkoviana* Hayne – navadna smetlika; 9746/2,3,4; 9747/1,3, pogosto na gojenih travnikih in tratah; terofit, T scap, cirkumboreal.
- Euphrasia salisburgensis* Funck – solnograška smetlika; 9746/1,2; 9747/1, porasla melišča, inicialna travišča na dolomitnem drobirju ter pečevje v gorskem pasu Stolovega pogorja (Prekopa, Benetke); terofit, T scap, evrop.
- Euphrasia stricta* D.Wolff ex J.F.Lehm. – toga smetlika; 9746/2,3,4; 9747/1,3, suha travišča na inicialnih tleh (terase Nadiže, pobočja na cesti Potoki–Borjana); terofit, T scap, evrop.
- Fagus sylvatica* L. – bukev; 9746/1,2,3; 9747/1,3, večje površine bukovih gozdov so na severnih pobočjih Mije in Ljubije, južnih pobočjih Stolovega pogorja nad Starim selom, ter v okolici Sv. Marjete in Kolenjaka za Breginjem, posamezna drevesa rastejo tudi v poseljenem delu Kota, ob vlakah, na senožetih, v grmiščih ipd.; fanerofit, P scap, evrop.
- Fallopia convolvulus* (L.) A.Löve [*Bilderdykia convolvulus* (L.) Dum., *Polygonum convolvulus* L.] – navadni slakovec; 9746/1,2,3,4; 9747/1,3, predvsem kot plevel po vrtovih in njivah, tudi ob starih zidovih in na ruderalnih rastiščih po vaških dvoriščih, pogosto; terofit, T scap, cirkumboreal.

- Fallopia dumetorum*** (L.) Holub [*Bilderdykia dumetorum* (L.) Dum., *Polygonum dumetorum* L.] – hostni slakovec; 9746/2,3,4; 9747/1,3, prodišča Nadiže, grmičasta mesta ob poteh in cestah (na vhodu v Podbela, pri avtobusni postaji Kred), nasutja, mejice; terofit, T scap, evrosib.
- Falopia japonica*** (Houtt.) Ronse Decraene [*Reynoutria japonica* Houtt.] – japonski dresnik; 9746/4, 9747/1,3, na bregu Pintarjevega potoka (Podbela), rob grmišča pod Kredom, ob vrbovju pri Robiču, za zdaj le posamezni grmi; geofit, G rhiz, adventiv. (z Japonske, naturalizirano).
- Festuca altissima*** All. [*F. sylvatica* (Poll.) Vill.] – gozdna bilnica; 9746/4, med podornim kamenjem v Pradolu, kraško površje na Miji (med Ržišči in Komarjem, 800–1000 m n.m., območje asociacije *Lamio orvalae-Fagetum*); hemikriptofit, H caesp, evraz.
- Festuca arundinacea*** Schreber [*F. elatior* p.p.] – trstikasta bilnica; 9746/2,3,4; 9747/3, peščeni bregovi Nadiže in grmišča sive vrbe; hemikriptofit, H caesp, paleotemp.
- Festuca calva*** (Hack.) K. Richter [*F. varia* ssp. *calva* (Hack.) Hack. ex Hegi] – gola bilnica; 9746/1,2; 9747/1, gorska travišča na grebenu in južnih pobočjih Stolovega pogorja (1000–1600 m n.m.), na kamnitih in gruščnatih mestih v preprogah, velikih tudi do 100 m² (npr. med Poliško dolino in Malim vrhom); hemikriptofit, H caesp, endemit.
- Festuca filiformis*** Pourr. [*F. tenuifolia* Sibth.] – tankolistna bilnica; 9746/2; 9747/1, travišča na hrbtu Stolovega pogorja med Malim vrhom in Belim kamnom (det. N. Jogan); hemikriptofit, H caesp, evrop.
- Festuca gigantea*** (L.) Vill. – orjaška bilnica; 9746/2,4; 9747/3, grmišča sive vrbe, ob kolovozih skozi loge ob Nadiži; hemikriptofit, H caesp, evraz.
- Festuca heterophylla*** Lam. – raznolistna bilnica; 9746/1,2,4; 9747/1, pogosta vrsta v grmiščih in pionirskih gozdovih, npr. sestoji toploljubnega bukovja v predelu Čelce nad Potoki, sestoji ass. *Ornithogalo pyrenaici-Fraxinetum excelsioris* med Breginjem in Logmi idr.; hemikriptofit, H caesp, evrop.
- Festuca ovina*** agg. – skupina ovčje bilnice; 9746/1,2,3,4; 9747/1,3, na suhih in svetlih rastiščih, travišča na pobočnem grušču pod Cerkvanim dolom (1200 m n.m.), termofilna grmišča nad Borjano, inicialna travišča ob Nadiži; hemikriptofit, H caesp, SE-evrop.
- Festuca pratensis*** Huds. – travniška bilnica; 9746/1,2,3,4; 9747/1,3, gojeni in zmerno suhi travniki na globljih tleh, pretežno v nižjih predelih; hemikriptofit, H caesp, evraz.
- Festuca rubra*** agg. – skupina rdeče bilnice; 9746/1,2,3,4; 9747/1,3, gorska travišča, griči v okolici Podbele (Lup, Vrnica), travišča pri karavli v Starem selu in na Starijskem blatu; hemikriptofit, H caesp, cirkumboreal.
- Festuca stenantha*** (Hack.) K. Richter [*F. halleri* p.p.] – ozkolatnata bilnica; 9746/1,2,4; 9747/1,3, pogosto v skalnih razpokah in na ustaljenemu grušču v gorskem pasu, npr. pod Malim vrhom, v Pradolu, pod Komarjem na Miji, tudi T. WRABER v herbariju LJU (Breginjski Stol); hemikriptofit, H caesp, E-alp.
- Festuca violacea*** agg. – skupina vijoličaste bilnice; 9746/2, kotanjasto travišče pod Kočo na Stolu (1600 m n.m.); hemikriptofit, H caesp, med.-mont.
- Filipendula ulmaria*** (L.) Maxim. – brestovolistni oslad; 9746/2,3,4; 9746/1,3, vlažna travišča pri Robiču in pod Vrnico (Podbela), občasno poplavljenjena grmišča in logi ob Nadiži, pogosta vrsta; hemikriptofit, H scap, evrosib.
- Filipendula vulgaris*** Moench [*F. hexapetala* Gilib] – navadni oslad; 9746/2,4; 9747/1, suha travišča nad Potoki, grmišča črnega gabra pri Sv. Križu; hemikriptofit, H scap, evrosib.

- Fragaria moshata* Duch. [*F. elatior* Ehrh.] – muškadni jagodnjak; 9746/1; 9747/1, travnate cestne brežine pri Globotniku (Med melmi), rob pionirskega gozda nad Kredom (flišnato pobočje); hemikriptofit, H rept, evrop.
- Fragaria vesca* L. – navadni jagodnjak; 9746/1,2,3,4; 9747/1,3, pogosta vrsta posek, svetlih grmišč in gozdnih robov; hemikriptofit, H rept, evrosib.
- Frangula alnus* Mill. [*Rhamnus frangula* L.] – navadna krhlika (krajevno: mišji les); 9746/1,2,3,4; 9747/1,3, pogosto v grmiščih na bregovih Nadiže in po opuščeni senožetih na flišu, ponekod oblikuje neprehodne goščave (npr. pod Slemenom in Velikim bregom); fanerofit, P caesp, evrop.
- Frangula rupestris* (Scop.) Schur [*Rhamnus rupestris* Scop.] – skalna krhlika; 9747/1, Staro selo, toploljubno grmišče pod Humom (600 m n.m.), nahajališče sodi v širše območje, na katerem je bila vrsta že večkrat zabeležena (npr. BECK 1907); fanerofit, NP, S-ilir. (razširjena od Albanije do SV Italije, T. WRABER 1989: 17).
- Fraxinus excelsior* L. – veliki jesen (krajevno: beli jesén); 9746/1,2,3,4; 9747/1,3, pogosta vrsta na mezofilnih rastiščih z globokimi tlemi (evtrična rjava tla ali koluvialna tla), v majhnih sestojih le v povirnatih območjih pod Robidišči in ob znojku Mije med Oskom in Logom, precejšnje zastiranje ima v pionirskih gozdovih na flišu in na rečnih terasah Nadiže, posamezno v bukovih gozdovih (predvsem v ass. *Lamio orvalae-Fagetum*); fanerofit, P scap, evrop.
- Fraxinus ornus* L. – mali jesen (krajevno: črni jesén); 9746/1,2,3,4; 9747/1,3, svetla grmišča na kamnitih delih Stolovega pogorja in grebenu Mije pod Komarjem (potencialno *Ostryo-Fagetum*), pionirska drevesna vrsta na opuščeni senožetih na pobočnem grušču, edifikator ass. *Orno-Ostryetum* (prepadna prisojna ostenja v območju Lokarji, pod Starijskim vrhom, nad sotesko Nadiže pri Robiču); fanerofit, P scap, med.-pont.
- Fumana procumbens* (Dunal) Gren. & Godr. [*F. vulgaris* Spach] – polegla poljanka; 9746/2,4; 9747/3, inicialna in suha travišča na mladih terasah reke Nadiže pod Borjano in pri Kredu, razmeroma redko; hamefit, Ch suffr, med.-pont.
- Fumaria officinalis* L. – navadna rosnica; 9746/2; 9747/3, ruderalna rastišča ob zidovih in vaških poteh (Sv. Križ pri Sedlu, Kred); terofit, T scap, paleotemp.
- Gagea lutea* (L.) Ker-Gawl. – rumena pasja čebula; 9746/1,2,3,4; 9747/3, grmišča belega gabra (ass. *Asperulo-Carpinetum*) pri Mostu na Nadiži, pod Sv. Volarjem pri Kredu, v Logu pri Podbeli in na strmih pobočjih nad sotesko Nadiže pod Logmi; geofit, G bulb, evrosib.
- Galanthus nivalis* L. – mali zvonček (krajevno: lažnica); 9746/1,2,3,4; 9747/1,3, pogosta vrsta v svetlih grmiščih na globljih tleh, tudi v sadovnjakih, mejicah in pionirskih gozdovih; geofit, G bulb, SE-evrop.
- Galega officinalis* L. – navadna jastrebina; 9746/1,2; 9747/1,3, evtrofna rastišča ob cesti med Starim selom in Breginjem (npr. pri Bavšenku), ob kolovozih in v svetlih grmiščih nad Potoki in pri Robiču; hemikriptofit, H scap, pont. (v alpskem fitogeografskem območju zelo redka, JOGAN et al. 2001).
- Galeobdolon flavidum* (F.Herm.) Holub [*Lamium flavidum* F.Herm.] – navadna rumenka; 9746/1,2,3,4; 9747/1,3, pogosta vrsta na mezofilnih in zasenčenih rastiščih kot, so npr. bukovni gozdovi, pionirski gozdovi na flišu, mezofilni logi ob Nadiži idr., tudi DAKSKOBLER (1995: 12); hamefit, Ch rept, evrop.
- Galeopsis angustifolia* Ehrh. – ozkolistni zebrat; 9746/2,4, prodišča Nadiže pod Borjano in v Berjaču, zelo redko; terofit, T scap, evrimed.
- Galeopsis pubescens* Besser – puhasti zebrat; 9746/1,2,3,4; 9747/1,3, pogosto na ruderalnih rastiščih in prodiščih v nižjih legah; terofit, T scap, evrop.

- Galeopsis speciosa* Mill. – pisani zebret; 9746/1,2,3,4; 9747/1,3, pogosto ob kolovozih skozi grmišča, na nasutih in gozdnih posekah; terofit, T scap, evraz.
- Galeopsis tetrahit* L. – navadni zebret; 9746/2,3,4, na gozdnem robu na Zlavju (Mija), grmišče na ovinku gorske ceste pri Nadkoviku (800 m n.m.), mejice in okopavine na Robidiščih; terofit, T scap, evraz.
- Galinsoga ciliata* (Rafin.) S.F.Blake – vejicasti rogovilček (krajevno: tamažin); 9746/2,3,4; 9746/1,3, plevel po vrtovih in okopavinskih njivah, ponavadi kot velika preproga na celotni obdelani površini; terofit, T scap, adventiv. (naturalizirano iz J. Amerike).
- Galinsoga parviflora* Cav. – drobnocvetni rogovilček (krajevno: tamažin); 9746/1,2,3,4; 9747/1,3, raste na njivah, kjer ima ponavadi manjše zastiranje kot vejicasti rogovilček, opazimo ga tudi na ruderalnih rastiščih (pripotja, nasutja ipd); terofit, T scap, adventiv. (naturalizirano iz J. Amerike, obe vrsti rogovilčka naj bi se v Kotu pojavili po 1. svetovni vojni, na Bovškem ga imenujejo »ta vojaški plevel«).
- Galium anisophyllum* Vill. – raznolistna lakota; 9746/1,2; kamnita gorska travišča in skalovje na grebenu Stolovega pogorja (1200–1600 m n.m.); hemikriptofit, H scap, med.-mont.
- Galium aparine* L. – plezajoča lakota; 9746/2,4; 9747/1,3, omejki vaških poti, zapuščeni travniki, njive krompirja; terofit, T scap, evraz.
- Galium laevigatum* L. – gladka lakota; 9746/1,2,3,4; 9747/1,3, bukovi gozdovi, grmišča na flišu, tudi na produ in flišnem regolitu, pogosta vrsta; hemikriptofit, H scap, N-ilir.
- Galium lucidum* All. – bleščeča lakota; 9746/1,2,4; 9747/1,3, inicialna travišča na prodnatih terasah Nadiže, melišča v submontanskem in gorskem pasu; hemikriptofit, H scap, evrimed.
- Galium mollugo* L. – navadna lakota; 9746/1,2,3,4; 9747/1,3, gojeni travniki, žive meje in mezofilna rastišča ob pripotjih; hemikriptofit, H scap, evraz.
- Galium odoratum* (L.) Scop. [*Asperula odorata* L.] – dišeča lakota; 9746/1,2,3,4; 9747/3, pogosta vrsta senčnih in mezofilnih rastišč, predvsem v gorskih bukovih gozdovih na Miji in drugotnih gozdovih belega gabra (*Asperulo-Carpinetum*) na flišnih pobočjih Strmce; geofit, G rhiz, evraz.
- Galium palustre* L. – močvirska lakota; 9747/3, vlažni travniki med Starim selom in Kredom; hemikriptofit, H scap, evrop.
- Galium purpureum* L. [*Asperula purpurea* (L.) Ehrend.] – škrlatna lakota; 9746/1,2,3,4; 9747/1,3, inicialna in suha travišča ob Nadiži, umirjena melišča in grušč ob gorskih cestah na Stolovem pogorju; hamefit, Ch suffr, med.-mont.
- Galium verum* L. – prava lakota; 9746/1,2,3,4; 9747/1,3, pogosta vrsta svetlih in suhih rastišč, ki so slabše založena s hranili, npr. terase Nadiže, travnata pobočja nad Potoki, pripotja, cestne brežine; hemikriptofit, H scap, evraz.
- Genista germanica* L. – nemška košeničica; 9746/1,2,3,4, pašniki na Robidiščih pri maloobmejnem prehodu, travišča pod Slemenom (Logje) in pri gozdarski koči na Miji, inicialna travišča na pobočnem grušču ob Črnem potoku in na Prekopi, tudi Dakskobler (floristični popis 10. 6. 1998); hamefit, Ch suffr, evrop.
- Genista radiata* (L.) Scop. [*Cytisanthus radiatus* (L.) Lang] – žarkasta košeničica; 9746/1,2,3,4; 9747/1,3, kamnita travišča in svetla, pionirska grmišča črnega gabra in malega jesena na južnih pobočjih Stolovega pogorja med Kobaridom in Gnjljico (1000–1400 m n.m.), posamezni grmi tudi na suhih inicialnih traviščih ob Nadiži (pri Mostu na Nadiži, pod Borjano, pri Kredu); fanerofit, NP, med.-mont.
- Genista tinctoria* L. – barvilna košeničica; 9746/1,2,3,4; 9747/1,3, zaraščajoča travišča

- na prodiščih Nadiže, peščena in pusta rastišča na robovih termofilnih grmišč, pogosto; hamefit, Ch suffr, evraz.
- Gentiana asclepiadea*** L. – kokoševčevolistni svišč; 9746/1,2,3,4; 9747/1,3, mezofilni robovi grmišč in rečnih bregov, pionirska grmišča na morenah in flišu, bukovi gozdovi, pogosto; hemikriptofit, H scap, evrop.
- Gentiana acaulis*** L. [*G. kochiana* Perr. & Song.] – Kochov svišč; 9746/2, na hrbtu Stolovega pogorja pri pl. Božci (Dakskobler, delovni herbarij ZRC SAZU, 28. 5. 2001); hemikriptofit, H ros, med.-mont.
- Gentiana clusii*** Perr. & Song. – Clusijev svišč; 9746/1,2,3; 9747/1, inicialna travišča na pobočnem grušču in v skalnih razpokah montanskega pasu Stolovega pogorja, ponekod tudi na umirjenih prodiščih v zgornjem toku Nadiže in ob Beli pri Breginju; hemikriptofit, H ros, med.-mont.
- Gentiana cruciata*** L. – navzkrižnolistni svišč; 9746/1,2,3,4; 9747/1, zmerno suha travišča in pašniki na Breginjskem Stolu (nad Stanovišči, pod Ohojami) in na Miji; hemikriptofit, H scap, evraz,
- Gentiana lutea*** L. ssp. *symphyandra* Murb. – bratinski košutnik; 9746/1,2; 9747/1, opuščena travišča v gorskem pasu Stolovega pogorja (1000–1300 m n.m.), zlasti pogosto na pobočju, po katerem je speljana gorska cesta na planino Božco; hemikriptofit, H scap, S-ilir.
- Gentiana pneumonanthe*** L. – močvirski svišč; 9746/2,4, vlažni travniki na flišu in jezerski kredi v submontanskem pasu (Za Lupom, Na Spanugah, Veliki breg, pod Oblacem); hemikriptofit, H scap, evrosib.
- Gentiana utriculosa*** L. – trebušasti svišč; 9746/2; 9747/1, pašniki in travišča na hrbtu Stolovega pogorja med Starijskim vrhom in planino Božco, redko; terofit, T scap, med.-mont.
- Gentiana verna*** L. – spomladanski svišč; 9746/1,2,3,4; 9747/1, zaradi opuščanja košnje ga vse redkeje opazimo po senožetih (npr. na Malčku pri Podbeli, pri Kamniku nad Stanovišči), bolj pogost je na cestnih brežinah, ki se redno kosijo (npr. Žukenca pod Velikim bregom, pri karavli na Strmci) ter na pašnikih in tratih v gorskem pasu; hemikriptofit, H ros, evraz.
- Gentianella anisodonta*** (Borbas) A.Löve & D.Löve [*Gentiana anisodonta* Borbas] – čašasti sviščevce; 9746/1,2; 9747/1, gorska in subalpinska travišča na grebenu Stolovega pogorja; terofit, T scap, alp.
- Gentianella ciliata*** (L.) Borkh. [*Gentiana ciliata* L.] – resasti sviščevce; 9746/1,2,3,4; 9747/3, toploljubna grmišča (pobočja pod Lupom, terasa Nadiže pri kampu Podbela), pašniki na Robidiščih in travnata mesta ob kolovozih pod Prekopo; terofit, T scap, med.-mont.
- Gentianella pilosa*** (Wettst.) Holub [*Gentiana pilosa* Wettst.] – dlakavi sviščevce; 9746/1,2,3,4; 9747/3, suha travišča ob Beli za Breginjem (okoli 700 m n.m.), dolomitni drobir v Benetkah, cestne brežine iz morenskega gradiva (pri razgledni točki pred Stanovišči, na Spanugah), glej ČUŠIN & DAKSKOBLER 2001: 71, tudi pri Robiču (Zirnich v MEZZENA 1986); hemikriptofit, H bienn, endemit.
- Geranium argenteum*** L. – srebrna krvomočnica; 9746/2, Breginjski Stol, zakraseli del grebena vzhodno od Koče na Stolu, kamnita subalpinska travišča v majhnih vrtačah (1600 m n.m.), glej ČUŠIN & DAKSKOBLER 2001: 71–72; hemikriptofit, H ros, endemit.
- Geranium columbinum*** L. – golobja krvomočnica; 9746/2,3,4; 9747/1,3, ob vaških cestah in ponekod v zidnih razpokah v Podbeli, Logjeh in Starem selu, tudi v okopavinski vegetaciji; terofit, T scap, evrosib.

- Geranium macrorrhizum*** L. – korenikasta krvomočnica; 9746/1,2,4; 9747/1,3, melišča in gruščnata mesta ob gozdnih cestah na Stolovem pogorju (Starijski vrh, Lokarje, pl. Božca, Plazi) in v Pradolu, tudi T. WRABER (1969a: 181); geofit, G rhiz, med.-mont.
- Geranium molle*** L. – mehka krvomočnica; 9746/2,3,4; 9747/1, zmerno suhi travniki na pobočnem grušču in starejših rečnih terasah pod Borjano in Potoki, evtrofna ruderalna rastišča ob poteh in obdelanih tleh v Logjih in na Robidiščih; terofit, T scap, evraz.
- Geranium palustre*** L. – močvirska krvomočnica; 9747/3, Robič, pod Molido, uleknina pod kolovozom, visoko steblikovje z brestovolistnim osladom (*Filipendula ulmaria*); hemikriptofit, H scap, evrop. (z območja »Primorske« v LJU ni primerkov, tudi JOGAN et al. 2001 jo v tem območju ne navajajo).
- Geranium phaeum*** L. – rjavordeča krvomočnica; 9746/2,4; 9747/1,3, večje populacije rjavordeče krvomočnice sem opazil na zapuščenih senožetih na flišu ob vznožju Mije, v robnih združbah pod Logmi (Rahot) ter v pionirskih gozdovih med Krejskimi koriti in Sv. Volarjem, povsod na polsenčnih in zmerno vlažnih rastiščih na kambičnih tleh; hemikriptofit, H scap, med.-atlant.
- Geranium pyrenaicum*** Burm. f. – pirenejska krvomočnica; 9746/2,4; 9747/1, robovi živih mej in grmišč v Podbeli, Homcu in pri Potokih; hemikriptofit, H scap, evrimed.
- Geranium robertianum*** L. – smrdljica; 9746/1,2,3,4; 9747/1,3, pogosto na kamnitih svetlih rastiščih, kot so jezovi, zidovi starih hiš in razvalin, kamniti suhozidi, grušč ob gozdnih cestah, tudi na skalah v bukovih gozdovih; hemikriptofit, H bienn, kozmopol.
- Geranium sanguineum*** L. – krvavordeča krvomočnica; 9746/1,2,3,4; 9747/1,3, opuščene senožeti in svetla, deloma še zatravljena grmišča na južnih pobočjih Breginjskega Stola, zaraščajoča suha travišča na prodnatih nanosih Nadiže, v združbah iz razreda *Trifolio-Geranietae*; hemikriptofit, H scap, evrop.
- Geranium sylvaticum*** L. – gozdna krvomočnica; 9746/1,2,3,4; 9747/1, visoko steblikovje v hudourniških grapah, gozdni robovi ter travišča na globljih ilovnatih tleh v gorskem pasu Stolovega pogorja (Starijski vrh, Kucelj), v senčnih in hladnih legah tudi nižje, npr. mezofilna travišča na flišu za Breginjem; hemikriptofit, H scap, evraz.
- Geum rivale*** L. – potočna sretena; 9746/1,2; 9747/1, gorska travišča, na katerih prevladujejo rušnata masnica in razne šašulice, npr. greben med Velikim in Malim Muzcem, pri Koči na Stolu in pod Humom, globlja ilovnata tla; hemikriptofit, H scap, cirkumboreal.
- Geum urbanum*** L. – navadna sretena; 9746/1,2,3,4; 9747/1,3, pogosta vrsta mezofilnih gozdov in grmišč; hemikriptofit, H scap, cirkumboreal.
- Gladiolus palustris*** Gaudin – močvirski meček; 9746/1,2, svetla grmišča v Plazih, gorska travišča v predelu Kurnje na južnih pobočjih Stolovega pogorja. V preteklosti smo rastline s Stola obravnavali kot ilirski meček (*G. illyricus*), ČUŠIN 2001a. Leta 2004 je Andrej Seliškar revidiral herbarijske primerke in ugotovil, da gre za močvirski meček; geofit, G bulb, evrop.
- Gladiolus imbricatus*** L. – strešnati meček; 9746/4, gozdnati travniki zahodno od vasi Logje (T. WRABER 1975b); geofit, G bulb, SE-evrop.
- Glechoma hederacea*** L. – bršljanasta grenkuljica; 9746/1,2,3,4; 9747/1,3, pogosta vrsta v pionirskih gozdovih (npr. Jablanje, Gošče), na posekah in v obrečnih logih; hemikriptofit, H rept, cirkumboreal.
- Globularia cordifolia*** L. – srčastolistna mračica; 9746/1,2,3,4; 9747/1,3, melišča na

- Stolovem pogorju (Prekopa, Benetke), prod v povirju Bele, gruč in skale ob cesti Sedlo–Božca, erodibilna območja morenskih zasipov (npr. Mamurja pri Stanoviščih), inicialna travišča ob Nadiži, opuščeni peskokopi nad Potoki in Breginjem; hamefit, Ch rept, alp.
- Globularia punctata*** Lapeyr. [*G. elongata* Hegetschw., *G. willkommii* Nym.] – navadna mračica; 9746/2,3,4; 9747/1,3, suha travišča na rečnih terasah pri Podbeli in Kredu, cestne brežine na Prapenku pri Borjani in nad Potoki; hemikriptofit, H scap, med.-mont.
- Glyceria notata*** Chevall. [*G. plicata* (Fries) Fries] – nagubana sladika, 9746/2,4; 9747/3, Podbela (luže na kolovozu v Berjaču, pod Goščo), pod Borjano in Robičem (mrtvice ob potokih pri Nadiži); geofit, G rhiz, kozmopol.
- Grafia golaka*** (Hacq.) Rchb. – kranjska selivka; 9746/1,2; 9747/1, travišča v gorskem pasu Stolovega pogorja, ponekod tudi v grmiščih in hudourniških grapah (900–1300 m n.m.), tudi T. WRABER (1967: 114 in 1990: 92); hemikriptofit, H scap, S-ilir.
- Gratiola officinalis*** L. – navadna božja milost; 9747/3, močvirni travniki in jarki med Starim selom in Robičem; hemikriptofit, H scap, cirkumboreal.
- Gymnadenia conopsea*** (L.) R.Br. – navadni kukovičnik; 9746/1,2,3,4; 9747/1,3, logi ob Nadiži, grmišča in travišča na vlažnih krajih in povirjih (ob Globotniku, med Borjano in Sedlom idr.), pogosto; geofit, G bulb, evraz.
- Gymnadenia odoratissima*** (L.) L. C.Rich. – dehteči kukovičnik; 9746/1,2; 9747/1, travišča na južnih pobočjih Stolovega pogorja (Rosovc, Boban), rendzine na pobočnem gruču; geofit, G bulb, evrop.
- Gymnocarpium dryopteris*** (L.) Newm. – hrastovka; 9746/4; 9747/3, bukovja na zmerno zakisanih tleh (surovi humus) v žlebu nad Sv. Volarjem ter pri Borjanski planini na Miji; geofit, G rhiz, cirkumboreal.
- Gymnocarpium robertianum*** (Hoffm.) Newm. – apnenka; 9746/1,2,4; 9747/1,3, melišča na Stolovem pogorju (v ass. *Moehringio-Gymnocarpietum*), kamnita, zmerno zasenčena mesta in podorno kamenje na Miji (Pradol, Sv. Volar, Krejska korita, pod Kozjo pečjo), ugajajo ji odcedna, sveža in humusna rastišča na gruču in v skalnih razpokah; geofit, G rhiz, cirkumboreal.
- Gypsophila repens*** L. – plazeča sadrenka; 9746/1,2,3,4; 9747/1,3, pogosto na meliščih v Plazih, povirju Bele ter v gruču in skalah ob cesti na Stol, stalnica na suhih traviščih ob Nadiži; hamefit, Ch suffr, med.-mont.
- Hedera helix*** L. – navadni bršljan; 9746/1,2,3,4; 9747/1,3, stalnica v bukovih gozdovih in leskovjih v submontanskem pasu, vendar z majhnim srednjim zastiranjem, tudi v logih ob Nadiži in na posameznih drevesih ob gozdnem robu; fanerofit, P lian, med.-atlant.
- Hedysarum hedysaroides*** (L.) Schinz & Thell [*H. obscurum* L.] – alpska medenica; 9746/1,2; kamnita travišča v subalpinskem pasu na grebenu Stolovega pogorja med Kočo na Stolu in vrhom Nad Ohojami; hemikriptofit, H scap, arkt.-alp.
- Helianthemum alpestre*** (Jacq.) DC. – alpski popon; 9746/1,2, na dolomitnem drobirju in v stenah na Prekopi in v Benetkah, nekoliko zasenčena rastišča (SZ lega) z nekaj cm debelo plastjo surovega humusa, skupaj s spomladansko reso (*Erica carnea*), tudi na gorskem grebenu med Puntarčičem in Velikim Muzcem; hamefit, Ch suffr, med.-mont.
- Helianthemum grandiflorum*** (Scop.) Lam. & DC. – velecvetni popon; 9746/1,2; 9747/1,3, kamnita travišča in ostenja v gorskem pasu na južnih pobočjih Stolovega pogorja, npr. v skalah ob cestnih usekih pod Božco, suha travišča pod Ribežnim in Velikim

- Muzcem, svetla grmišča na Starijskem vrhu (1100–1600 m n.m.); hamefit, Ch suffr, med.-mont.
- Helianthemum ovatum*** (Viv.) Dunal – jajčasti popon; 9746/1,2,3,4; 9747/1,3, inicialna travišča na terasah Nadiže, pusta mesta ob kolovozih v submontanskem pasu (pod Borjano in pri Kredu); hamefit, Ch suffr, evrop.
- Helianthus tuberosus*** L. – topinambur, 9746/2,4; 9747/1,3, bregovi Nadiže, evtrofna grmišča sive vrbe, v spodnjem toku potokov, pogosto; geofit, G bulb, adventiv.
- Helictotrichon praeustum*** (Rchb.) Tzvel. – alpska ovsika; 9746/1,2; 9747/1, Stolovo pogorje, gorski travniki na pobočnem grušču in ostenja pod Malim vrhom (1100–1400 m n.m.), hemikriptofit, H caesp, alp.
- Helictotrichon pubescens*** (Huds) Pilger – puhasta ovsika; 9746/1,2,4; 9747/1,3, zmerno suha travišča nad Stanovišči, rob Starijskega blata idr.; hemikriptofit, H caesp, evrosib.
- Helleborus odoratus*** Waldst. et Kit. – blagodišeči teloh; 9746/1,2,3,4; 9747/1,3, raztreseno po logih ob Nadiži, opuščeni traviščih na flišu (npr. na Ržiščah, pod Kriščem) in v mezofilnih grmiščih (npr. pod Derom); geofit, G rhiz, S-ilir.
- Hemerocallis fulva*** (L.) L. – rumenorjava maslenica; 9746/2,4; 9747/1,3, mejice pri Podbeli, logi pod Borjano, ob cesti med Starim selom in Robičem, pri Kobaridu jo omenja T. WRABER (1970: 211); geofit, G bulb, adventiv. (okrasna rastlina s Kitajske).
- Hemerocallis lilioasphodelus*** L. [*H. flava* L.] – rumena maslenica; 9746/1,3,4, ob potočku pod Prekopo, obrežno grmišče pri Mostu na Nadiži, grmišče na rečni terasi pod Skopačnico (v ass. *Alnetum incanae* s. lat.), Gnjljica nad Breginjem (T. WRABER 1967: 125); geofit, G bulb, evrosib.
- Hepatica nobilis*** Schreber [*Anemone hepatica* L.] – navadni jetrnik; 9746/1,2,3,4; 9747/1,3, pogosta vrsta listnatih gozdov in grmišč; hemikriptofit, G rhiz, cirkumboreal.
- Heracleum montanum*** Schleich. [*H. sphondylium* ssp. *elegans* (Crantz) Schübl. & M. Martens, *H. pyrenaicum* Lam.] – gorski dežen; 9746/1,2, hudourniške grape ob lovski poti TV pretvornik–Lepo Brdo, gorska travišča nad pl. Božco; hemikriptofit, H scap, med.-mont.
- Heracleum sphondylium*** L. – navadni dežen (krajevno: bršč); 9746/1,2,3,4; 9746/1,3, gozdni robovi, mezofilni travniki, pašniki, pogosto; hemikriptofit, H scap, paleotemp.
- Hesperis candida*** Kit. – bela nočnica; 9746/2,4; 9747/1,3, vlažen grušč v Pradolu, inicialna grmišča ob Nadiži pri Podrečnici, mezofilna grmišča in pionirski gozdovi na flišu nad Starim selom, v logih in evtrofnih vrbovih dolvodno od Robiča; hemikriptofit, H scap, pont.
- Hieracium hoppeanum*** Schultes – Hoppejeva škržolica; 9746/1,2; 9747/1, pašniki na Božci, kamnit travnik pod Starijskim vrhom, suha travišča pri planini Na Klinu; hemikriptofit, H ros, med.-mont.
- Hieracium murorum*** L. [*H. sylvaticum* (L.) L.] – gozdna škržolica; 9746/1,2,3,4; 9747/1,3, skalnati kraji v gozdovih, zasenčeni kamniti zidovi ob cestah ipd., pogosto; hemikriptofit, H scap, evrosib.
- Hieracium pilosella*** L. – dolgodlakava škržolica; 9746/1,2,3,4; 9747/1, pogosta vrsta zmerno suhih travišč in pašnikov (npr. Kopito pri Borjani, Dolinca za Robidiščem, Sedlišče nad Breginjem; hemikriptofit, H ros, evrop.
- Hieracium piloselloides*** Vill. [*H. florentinum* All.] – florentinska škržolica; 9746/1,2,3,4; 9747/1,3, prodišča in bregovi vodotokov, peščena mesta ob kolovozih, pogosto; hemikriptofit, H scap, evrop.

- Hieracium porrifolium* L. – porovolistna škržolica; 9746/1,2,3,4; 9747/1,3, melišča, prodišča in skalne razpoke v nižjih legah (300–800 m n.m.), pogosto tudi v občestnem grušču in kamnitih zidovih; hemikriptofit, H ros, subatlant.
- Hieracium praealtum* Vill. [incl. *H. bauhinii* Besser] – Bauhinova škržolica; 9746/2,4, Breginj (ob poti k Sv. Mariji Snežni), Robidišče (ob kolovozu pri pokopališču); hemikriptofit, H scap, evrosib.
- Hieracium racemosum* Waldst. & Kit. ex Willd [incl. *H. barbatum* Tausch] – grozdasta škržolica; 9746/1,2, grmovnate brežine ob cesti pod Sv. Marjeto, tudi M. Wraber (floristični popisi, 24.10.1963 in 31.7.1970); hemikriptofit, H scap, evrop.
- Hieracium sabaudum* L. [*H. boreale* Fries] – savojska škržolica; 9746/2,3,4; 9747/3, zaraščena travišča in grmišča ob Nadiži, na krajih, kjer je produ primešano precej glin (jezerski lapor) in se obilno pojavlja trstikasta stožka; hemikriptofit, H scap, evrop.
- Hieracium saxatile* Jacq. [*H. glaucum/laevigatum*] – skalna škržolica; 9746/1,2,3,4; 9747/1,3, prodišča in inicialna travišča ob Nadiži, poraščena melišča na Breginjskem Stolu; hemikriptofit, H scap, SE-evrop.
- Hieracium umbellatum* L. – kobulasta škržolica; 9746/2; 9747/1, svetla grmišča na območju moren nad Stanovišči, grmišča malega jesena in črnega gabra na pobočnem grušču nad Starim selom; hemikriptofit, H scap, cirkumboreal.
- Hieracium villosum* Jacq. – kosmata škržolica; 9746/1,2; 9747/1, skalne razpoke in kamnita travišča v gorskem in subalpinskem pasu Stolovega pogorja; hemikriptofit, H scap, med.-mont.
- Hierochloë australis* (Schrad.) Roem. & Schult. – šmarna trava; 9746/1,2,3,4; 9747/3, robovi suhih travišč in vrbišč ob Nadiži (polsenčna rastišča, inicialna tla), glej ČUŠIN (2001a: 8); hemikriptofit, H caesp, SE-evrop.
- Hippocrepis comosa* L. – navadna podkvica; 9746/1,2,3,4; 9747/1,3, suha, kamnita in svetla rastišča, zlasti pogosta na inicialnih traviščih na mlajših rečnih terasah in traviščih na pobočnem grušču nad Potoki; hemikriptofit, H caesp, evrop.
- Holcus lanatus* L. – volnata medena trava; 9746/2,3,4; 9747/1,3, pogosta vrsta mezofilnih travišč na globljih evtričnih ali distričnih rjavih tleh; hemikriptofit, H caesp, cirkumboreal.
- Homogyne alpina* (L.) Cass. – alpski planinšček; 9746/1,2,4, subalpinske trate na grebenu Stolovega pogorja (1500–1660 m n.m.), vrtača v Pradolju; hemikriptofit, H ros, med.-mont.
- Homogyne sylvestris* Cass. – gozdni planinšek; 9746/1,2,4; 9747/3, bukovi gozdovi v grapah zahodno od Prekope in nad Sv. Volarjem, tudi na Miji (Dakskobler, floristični popis 25. 7. 1990), sveža in hladna tla s surovim humusom; hemikriptofit, H ros, med.-mont.
- Humulus lupulus* L. – navadni hmelj; 9746/2,3,4; 9747/1,3, grmišča na bregovih Nadiže, poseke ob cestah, v spodnjem toku potokov Cerkovnik in Bavšnik; hemikriptofit, H rept, evrop.
- Huperzia selago* (L.) Mart. [*Lycopodium selago* L.] – brezklaso lisičje; 9746/1,2,4, subalpinska trata pri Koči na Stolu, bukovje v žlebu na Komarju (Mija), nasad smreke pod Sv. Marjeto; hamefit, Ch rept, kozmopol.
- Hypericum hirsutum* L. – dlakava krčnica; 9746/1,2,3,4; 9747/1,3, na gozdnih robovih ob cesti Podbela–Robidišče, na cestni brežini za Breginjem (Ladina), ob kolovozu skozi pionirski gozd (pod Krasco nad Potoki); hemikriptofit, H scap, paleotemp.
- Hypericum maculatum* L. – pegasta krčnica; 9746/1,2,3,4; 9747/1, gorska travišča Pod

- skalco (1000–1200 m n.m.), na hrbtu Stolovega pogorja (1500 m n.m.), jase na Miji okoli gozdarske in lovske koče, pašniki za mejnim preходом Robidišče (na omenjenih lokacijah rastlina uspeva v nekaj m² velikih krpah); hemikriptofit, H scap, evraz.
- Hypericum montanum*** L. – gorska krčnica; 9746/1,2,3,4; 9747/1,3, grmišča, poseke in bukovi gozdovi na celotnem območju Kota, opazimo jo bolj poredko, mogoče tudi zato, ker rastline rastejo posamično; hemikriptofit, H caesp, evrop.
- Hypericum perforatum*** L. – šentjaževka; 9746/1,2,3,4; 9747/1,3, suha travišča in nabrežja (ob Nadiži, na hudorniškem vršaju Bele pri Podbeli, nad Potoki), poseke in gozdni robovi na Miji (*Trifolio-Geranietae*, *Epilobietalia angustifolii*), razmeroma pogosta, do hranil nezahtevna in vsem dobro znana zdravilna rastlina z opuščanjem košnje in hitrim zaraščanjem senožeti postopoma izgublja optimalni življenjski prostor in se umika v robne zdužbe, kjer ima dosti manjšo pokrovnost in je slabše razraščena (le v šopih, medtem ko na senožetih raste v velikih krpah); hemikriptofit, H scap, evrimed.
- Hypericum tetrapterum*** Fries. – krilata krčnica; 9746/2,3,4; 9747/3, mokrotna rastišča, ob potočku nad Mostom na Nadiži (pri odcepu kolovoza), obcestni jarki pod Lupom, ob Žužejki pri Breginju, pri Mocarju pod Borjano idr.; hemikriptofit, H scap, paleotemp.
- Hypochoeris maculata*** L. – pegasti svinjak; 9746/1,2,4; 9747/1, zmerno suha gorska travišča, npr. na Bobanu, pod Cerkvenim dolom, tudi na zapuščenih senožetih v nižjih legah (*Origanetalia vulgaris*), npr. nad peskokopom pri Potokih, na Oblacu pri Logjeh; hemikriptofit, H ros, evrosib.
- Hypochoeris radicata*** L. – navadni svinjak; 9746/2,3; 9747/1, pašniki na Robidiščih (v združbah zveze *Cynosurion*), peščena mesta in grušč ob kolovozih nad Starim selom (*Sedo-Scleranthetea*); hemikriptofit, H ros, evrop.
- Iberis umbellata*** L. – kobulasti grenik; 9746/4; 9747/3, na prodiščih Nadiže pod Borjano in dolvodno od Robiča, redko; terofit, T scap, adventiv. (okrasna rastlina, ki izvira iz Sredozemlja).
- Impatiens balfourii*** Hook. fil. – Balfourova nedotika; 9746/4; 9747/1,3, senčni ruderalni kraji in nasutja, ob severnih zidovih zapuščenih hiš (Podbela, Potoki, Staro selo), tudi JOGAN et al. 1997: 89; terofit, T scap, adventiv. (okrasna rastlina iz Himalaje).
- Impatiens glandulifera*** Royle – žlezava nedotika; 9746/2,4; 9747/1,3, grmišča sive vrbe in evtrofna prodišča (nanosi mulja in prsti), ob cesti Potoki–Kred; terofit, T scap, adventiv. (okrasna rastlina, domovina Himalaja in Indija).
- Impatiens noli-tangere*** L. – navadna nedotika; 9746/2,3,4; 9747/3, mezofilni logi ob Nadiži (pod Lupom, v Logu, starejši sestoji sive vrbe z nanosi mulja pri ostalinah mlina pod Mocarjem), aceretalna rastišča na koluvijih v znožju Mije (pod Oskom in ob Globokem potoku); terofit, T scap, evraz.
- Impatiens parviflora*** DC. – drobnocvetna nedotika; 9746/2,3,4; 9747/1,3, prodišča Nadiže, bregovi Bele, nasutja ob kolovozih; terofit, T scap, adventiv. (naturalizirana, iz Srednje Azije).
- Inula conyza*** DC. [*I. vulgaris* Trevisan] – navadni oman; 9746/1,2,4; 9747/1, ob gozdnih cestah in na posekah (Kolenjak, Krasca, Koreda); hemikriptofit, H bienn, evrop.
- Inula ensifolia*** L. – mečastolistni oman; 9746/1, gruščnato pobočje v Plazih (v istem kvadrantu tudi Dakskobler, floristični popis 10. 6. 1998 in T. WRABER 1966: 57, vendar že v Italiji); hemikriptofit, H scap, pont.
- Inula hirta*** L. – srhkodlakavi oman; 9746/1,2,3,4; 9747/1,3, inicialna travišča na terasah

- Nadiže, suha travišča na pobočnem grušču (pod Ohojami, na Bobanu, Starijski vrh); hemikriptofit, H scap, evrosib.
- Iris graminea*** L. – travnolistna perunika; 9746/1,2,4; 9747/1, travišča na južnih pobočjih Stolovega pogorja in hrbtu Mije, tudi na opuščenih senožetih in svetlih grmiščih v gorskem pasu (800–1200 m n.m.); geofit, G rhiz, pont.
- Iris pallida*** Lam. ssp. ***cengialti*** (Ambrosi) Foster – južnoalpska perunika; 9746/1,2,4; 9747/1,3; kamnita travnata pobočja pod Kopo in Nizkim vrhom, grmišča na prepadnem skalovju med Lokarji in Starijskim vrhom (900–1100 m n.m.), delno poraščena ostenja in melišča na vzhodnih pobočjih Mije nad dolino Nadiže (tudi DAKSKOBLER 1994: 23 in ČUŠIN 2001a: 8-9); geofit, G rhiz, S-ilir.
- Isopyrum thalictroides*** L. – polžarka; 9746/1,2,3,4; 9747/3, mezofilna rastišča v pionirskih gozdovih (v sestojih ass. *Asperulo-Carpinetum* pri Mostu na Nadiži in pod kamnitim Napoleonovim mostom), vlažno grmišče ob vznožju Lupa (na vzhodni strani griča), sestoj sive jelše (*Alnetum incanae* s. lat.) ob Nadiži pri Počivalniku (Robič); geofit, G rhiz, evraz.
- Juglans regia*** L. – navadni oreh; 9746/1,2,3,4; 9747/1,3, pogost v obrečnih logih in na zapuščenih senožetih, ponekod tudi sajen (enakomerne razdalje med drevesi npr. Ladina za Breginjem); fanerofit, P scap, adventiv. (naturaliziran).
- Juncus alpino-articulatus*** Chaix – alpsko ločje; 9746/2, travišča na uleknjenem pobočju ob cesti na Stol, tudi precej trstikaste stožke (okoli 1000 m n.m.); hamefit, Ch suffr, cirkumboreal.
- Juncus articulatus*** L. – bleščečepločno ločje; 9746/1,2,3,4; 9747/1,3, pogosta vrsta na vlažnih travnikih, ob cestnih kanalih, v lužah na kolovozih in podobnih rastiščih, kjer zastaja voda; geofit, G rhiz, cirkumboreal.
- Juncus bufonius*** L. – žabje ločje; 9746/2,4; 9747/3, mrtvice Nadiže pod Kozjo pečjo in gramozne jame pri Robiču; terofit, T scap, kozmopol.
- Juncus compressus*** Jacq. – stisnjeno ločje; 9746/2,4, prodnati kraji ob Nadiži pod Borjano; geofit, G rhiz, evraz.
- Juncus conglomeratus*** L. – klobčasto ločje; 9747/1,3, močvirni travniki na Starijskem in Krejskem blatu; hemikriptofit, H caesp, evrosib.
- Juncus effusus*** L. – navadno ločje; 9746/2,3,4; 9747/3, na gozdni vlaki (poseka na flišnem hrbtu, Brdo pod Prekopo), senčna rastišča ob potokih (Most na Nadiži, Bavšnik), precej redko; hemikriptofit, H caesp, kozmopol.
- Juncus inflexus*** L. [*J. glaucus* Ehrh.] – sivozeleno ločje; 9746/2,3,4; 9747/1,3, pogosta rastlina mokrotnih heliofilnih rastišč, npr. mlaka na Robidiščih (za carinsko hišico), Podbela (ob luži za nogometnim igriščem), povirnato območje pod cesto Podbela–Borjana (na Brdah), mrtvice ob Nadiži pri Robiču; hemikriptofit, H caesp, paleotemp.
- Juncus monanthos*** Jacq. [*J. hostii* Tausch.] – enocvetno ločje; 9746/1,2, kamnita subalpinska travišča in trate na grebenu Stolovega pogorja (1500–1660 m n.m.); geofit, G rhiz, arkt.-alp.
- Juncus tenuis*** Willd. [*J. macer* S. F. Gray] – nežno ločje; 9746/2,3,4; 9747/1,3, luže na kolovozih in produ ob Nadiži (npr. v Berjaču, pod Gabri), poteptana vlažna tla (npr. kolovoz pod Korindo pri Logjeh), pogosto; hemikriptofit, H caesp, adventiv. (iz S. Amerike, naturalizirano).
- Juniperus communis*** L. – navadni brin; 9746/1,2,3,4; 9747/1,3, pogosta grmovnica suhih in sončnih rastišč na rendzinah, množično na opuščenih traviščih na pobočnem grušču (Kamnik, Pod skalco, Osredek, 600–1000 m n.m.) ter v svetlih grmiščih na terasah Nadiže; fanerofit, P caesp, cirkumboreal.

- Juniperus alpina* S. F. Gray [*J. sibirica* Burgsd., *J. nana* Willd.] – sibirski brin; 9746/1,2, greben Kopa–Veliki Muzec, Njivca (zahodno od Koče na Stolu, okoli 1600 m n.m.), v ruševju in sestojih Waldsteinove vrbe; fanerofit, P caesp, cirkumboreal.
- Kernera saxatilis* (L.) Reichenb. – skalna kernerjevka; 9746/1,2,4; 9747/3, v dolomitnih ostenjih nad Breginjem, obcestna stena na Deru (pri vodomerni postaji), ponekod tudi na prodiščih Nadiže (npr. Počivalnik); hemikriptofit, H ros, med.-mont.
- Knautia arvensis* (L.) Coult. – njivsko grabljišče; 9746/1,2,3,4; 9747/1,3, pogosta vrsta gojenih (*Arrhenatheretalia*) in zmerno suhih travnikov (*Mesobromion*); hemikriptofit, H scap, evraz.
- Knautia drymeia* Heuff. – ogrsko grabljišče; 9746/1,2,3,4; 9747/1,3, pogosta vrsta na gozdnih obronkih, gojenih travnikih na ilovnatih tleh ter v pionirskih gozdovih; hemikriptofit, H scap, SE-evrop.
- Knautia longifolia* (Waldst. & Kit.) Koch – dolgolistno grabljišče; 9746/1,2; 9747/1, hrbet Stolovega pogorja (1200–1600 m n.m.), mezofilna gorska travišča na rjavih pokarbonatnih tleh; hemikriptofit, H scap, med.-mont.
- Koeleria eriostachya* Panč. [*K. carniolica* Kerner] – volnata smiljica; 9746/1,2, travišča v Plazih in na grebenu Stolovega pogorja; hemikriptofit, H caesp, med.-mont.
- Koeleria pyramidata* (Lam.) PB. – navadna smiljica; 9746/1,2,3,4; 9747/1,3, inicialna travišča in pionirska, toploljubna svetla grmišča na prodiščih Nadiže, suha travišča na pobočnem grušču nad Stanovišči; hemikriptofit, H caesp, evrop.
- Laburnum alpinum* (Mill.) Bercht. & J.Presl – alpski nagnoj; 9746/1,2,3,4; 9747/1,3, svetla in toploljubna grmišča na Stolovem pogorju in Miji (potencialno *Ostryo-Fagetum*), tudi na bolj mezofilnih krajih (senčni in kamniti žlebovi ter ostenja v Pradolu in pri Robiču), inicialna tla na pobočnem grušču in v pečevju; fanerofit, P scap, med.-mont.
- Laburnum anagyroides* Med. – navadni nagnoj; 9746/2,3,4; 9747/1, pogosto v mejicah v naseljenih predelih Kota, npr. na Trnu nad Podbelo, pri avtobusni postaji Sedlo, pod Slemenom pri Logjeh, ob cesti na Maloobmejnem prehodu Robidišče, deloma antropogeno povzročena razširjenost – nekoč so pogosto uporabljali nagnojeve kole in potaknjence za ograje; fanerofit, P scap, evrimed.
- Lactuca serriola* L. [*L. scariola* L.] – pripotna ločika; 9746/3,4; 9747/1, poseka na Miji (pod Prevalom), Logje (na ruderalnem rastišču ob cesti), Kred (nasutje pri novi hiši v klancu, v združbi dvoletnih plevelov), Most na Nadiži (nabrežje); hemikriptofit, H bienn, evrosib.
- Lamium album* L. – bela mrtva kopriva; 9746/1,2,3,4; 9747/1,3, pogosta vrsta na robovih njiv, odlagališčih plevelov in ob živih mejah, tudi T. WRABER (1967: 119); hemikriptofit, H scap, evraz.
- Lamium maculatum* L. – lisasta mrtva kopriva; 9746/1,2,3,4; 9747/1,3, mezofilna in humozna rastišča ob vrtovih, vaških poteh in v logih; hemikriptofit, H scap, evraz.
- Lamium orvala* L. – velecvetna mrtva kopriva (krajevno: veliki cmuk); 9746/1,2,3,4; 9747/1,3, v mezofilnih grmiščih, na gozdnih robovih, ob gozdnih cestah, v logih in senčnih gozdovih, zelo pogosto; hemikriptofit, H scap, N-ilir.
- Lamium purpureum* L. – škrlatnordeča mrtva kopriva; 9746/1,2,3,4; 9747/1,3, predvsem kot plevelna vrsta na okopavinskih njivah; terofit, T scap, evraz.
- Lapsana communis* L. – navadni kolenček; 9746/1,2,3,4; 9747/1, ob cesti na pobočju Strmce, zelenjavni vrt v Podbeli, poseka pri Globoščaku (Staro selo) idr.; terofit, T scap, paleotemp.

- Larix decidua* Mill. [*L. europaea* DC.] – navadni macesen; 9746/2,3,4; 9747/1, večino dreves, ki rastejo v Kotu, je posadil človek (ponavadi v obliki pravokotnika ali pa v vrstah na robu parcel), posamezna drevesa na opuščenih senožetih in svetlih grmiščih ob Nadiži so verjetno samonikla (zelo redko); fanerofit, P scap, med.-mont. (naravno razširjen le v subalpinskem pasu v Alpah, drugod drugotno).
- Laserpitium latifolium* L. – širokolistni jelenovec; 9746/1,2,4; 9747/1, pogosta vrsta na opuščenih gorskih traviščih, gozdnih robovih in visokem steblikovju v hudourniških grapah; hemikriptofit, H scap, evrop.
- Laserpitium peucedanoides* L. – siljelistni jelenovec; 9746/1,2; 9747/1, inicialna in suha travišča na pobočnem grušču in ploščatem apnencu v gorskem pasu (800–1400 m n.m.) npr. v združbi gole bilnice (ass. *Avenastro parlatorei-Festucetum calvae*); hemikriptofit, H scap, N-ilir.
- Laserpitium prutenicum* L. – pruski jelenovec; 9746/1,2,3,4; 9747/1,3, zmerno vlažna travišča in svetla grmišča na uleknjenih delih prodnatih teras, cestne brežine, po katerih občasno meži voda (Prapenk, Berjač); hemikriptofit, H scap, evrop.
- Laserpitium siler* L. [*Siler montanum* Crantz] – gorski jelenovec; 9746/1,2,3,4; 9747/1,3, v preprogah na gorskih traviščih Stolovega pogorja (900–1300 m n.m.), posamezno tudi v submontanskem pasu, v obrečnih grmiščih ter na stenah ob Nadiži (pod Kozjo pečjo in pri izvirih pod Turjevo jamo); hemikriptofit, H scap, med.-mont.
- Lathraea squamaria* L. – navadni lusnec; 9746/1,2,3,4; 9747/1,3, mezofilni gozdovi (ass. *Asperulo-Carpinetum*), leskovja, stari sadovnjaki (jablane), večinoma v nižjih legah; geofit, G rhiz, evraz.
- Lathyrus latifolius* L. [*L. megalanthus* Steud.] – širokolistni grahor; 9747/1, prisojna brežina nad avtobusno postajo Kred (glej ČUŠIN & DAKSKOBLER 2001: 73); hemikriptofit, H scand, evrimed.
- Lathyrus occidentalis* (Fisch. & Mey.) Fritsch – rumeni grahor; 9746/1,2,4; 9747/1, travišča in grmovnate grape v gorskem pasu (npr. Rosovc, Ržišča, Osredok); hemikriptofit, H caesp, med.-mont.
- Lathyrus pratensis* L. – travniški grahor; 9746/1,2,3,4; 9747/1,3, gojeni travniki, opuščene senožeti in nesklenjena grmišča ob Nadiži; razmeroma pogost, vendar z majhnim zastiranjem; hemikriptofit, H scap, paleotemp.
- Lathyrus sylvestris* L. – gozdni grahor; 9746/1,2,3,4; 9747/1,3, mezofilna travišča in gozdni robovi (npr. cestna brežina pri Žukenci, rob travnika na Rbiščah nad Sedlom, gozdni rob V Partih); hemikriptofit, H scand, evrop.
- Lathyrus tuberosus* L. – gomljasti grahor; 9746/1,2,3,4; 9747/1, razmeroma redka rastlina svetlih in suhih rastišč, npr. ob gozdni cesti pri ostalinah karavle v Plazih, poseka nad kamnitim Napoleonovim mostom pod Logmi, ruderalno rastišče ob kolovozu skozi obrečno grmišče pri Kredu; hemikriptofit, H scap, paleotemp.
- Lathyrus vernus* (L.) Bernh. ssp. *vernus* – spomladanski grahor (širokolističasti); 9746/1,2,3,4; 9747/1,3, pogosta vrsta v leskovih grmiščih na morenah, pionirskih gozdovih ob Nadiži in gorskem bukovju na Miji; geofit, G rhiz, evraz.
- Lathyrus vernus* (L.) Bernh. ssp. *flaccidus* (Kit.) Arcang. – spomladanski grahor (ozkolističasti); 9746/1,2,3,4; 9747/3, na enakih rastiščih kot prejšnji takson (raseta tudi skupaj, npr. v leskovju pri potoku Gostenk pod Borjano, na rečni terasi v Berjaču, bukovem gozdu pod Pradolom idr.); geofit, G rhiz, alp.
- Legousia speculum-veneris* (L.) Chaix – navadno njivno zrcalce; 9746/4, rob njive pri Podbeli (glej ČUŠIN 2001: 9); terofit, T scap, evrimed.
- Lembotropis nigricans* (L.) Griseb. [*Cytisus nigricans* L.] – navadna kozja detelja;

- 9746/1,2,3,4; 9747/1,3, inicialna grmišča na mlajših prodnatih terasah ob Nadiži (pod Logom, pri Kredu), poraščena melišča v spodnjem gorskem pasu (npr. pod Prekopo, pod Lokarji); fanerofit, NP, pont.
- Lemna minor*** L. – mala vodna leča; 9746/2, 9747/1, pojila na Božci in pod Malim vrhom (1200–1300 m n.m.); hidrofit, I nat, kozmopol.
- Leontodon autumnalis*** L. – jesenski otavčič; 9746/2,3,4; 9747/3, pašniki, zatravljeni kolovozi in obcestne trate na ilovnatih tleh, pri Robidiščih in Breginju, vlažno travišče na robu Starijskega blata; hemikriptofit, H ros, paleotemp.
- Leontodon berinii*** (Bartl.) Roth – Berinijev jajčar; 9746/3; 9747/3, Most na Nadiži (T. WRABER v herbariju LJU), Robič (Zirnich v MEZZENA 1986, E. MAYER 1960b, T. WRABER 1967, 1990); hemikriptofit, H ros, endemit porečja Piave, Timenta, Nadiže in Soče (ranljiva vrsta).
- Leontodon hispidus*** L. ssp. ***brumatii*** (Schiede ex Reichenb) T. Wraber [*L. brumatii* Schiede ex Reichenb., *L. hispidus* var. *brumatii* (Schiede ex Reichenb.) Fiori] – Brumatijev otavčič; 9746/2,3,4; 9747/3, obvodno skalovje in rečni balvani v strugi Nadiže (tudi T. WRABER 1998a: 41 in ČUŠIN 2001a: 9); hemikriptofit, H ros, endemit v porečju Soče in Nadiže.
- Leontodon hispidus*** L. ssp. ***danubialis*** (Jacq.) Simonkai [*L. danubialis* Jacq., *L. hastilis* L.] – gololistni jajčar; 9746/1,2,3,4; 9747/1,3, predvsem na gojenih travnikih in mezofilnih gozdnih robovih; hemikriptofit, H ros, evrop.
- Leontodon hispidus*** L. ssp. ***hispidus*** L. – navadni jajčar; 9746/1,2,3,4; 9747/1,3, pogosta vrsta zmerno suhih travnikov in inicialnih travišč na prodiščih Nadiže in v povirju Bele; hemikriptofit, H ros, evrop.
- Leontodon incanus*** (L.) Schrank ssp. ***incanus*** – sivi jajčar; 9746/1,2,4; 9747/1,3, suha travišča na pobočnem grušču (Javornik, Boban), melišča (Prekopa, Benetke), dolomitna ostenja (Plazi, nad Turjevo jamo), posamezno tudi na prodiščih Nadiže; hemikriptofit, H ros, alp.-karp.
- Leontodon incanus*** (L.) Schrank ssp. ***tenuiflorus*** (Gaud.) Rchb. – raskavolistni sivi jajčar; 9746/1; hudourniški prod pri sotočju Črnega in Belega potoka, že T. WRABER (1969b) domneva, da ta jajčar raste v Kotu; hemikriptofit, H ros, endemit.
- Leontopodium alpinum*** Cass. – planika; 9746/1,2, južna pobočja Stolovega pogorja (1300–1600 m n.m.), kamniti travniki in stene (ass. *Ranunculo hybridi-Caricetum smpervirentis*, ass. *Potentilletum caulescentis* s. lat.); hemikriptofit, H scap, evraz.
- Lepidium virginicum*** L. – virginijska draguša; 9746/2,4; 9747/1,3, Podbela (nasutje ob Beli, pri otroškem igrišču, zapuščeno dvorišče pri hiši št. 2), ruderalna rastišča ob vaških cestah v Potokih in Starem selu (pri koritu); terofit, T scap, adventiv. (naturalizirano iz S. Amerike).
- Leucanthemum adustum*** (Koch) Gremler – temna ivanjščica; 9746/1,2,4; 9747/1, gorska travišča na pobočnem grušču, svetla grmišča in poraščena melišča v montanskem pasu (800–1400 m n.m.), tudi A. SELIŠKAR v herbariju LJU; hemikriptofit, H scap, med.-mont.
- Leucanthemum irtutianum*** (Turcz.) DC. – navadna ivanjščica; 9746/1,2,3,4; 9747/1,3, gojeni travniki, opuščene senožeti in gozdni robovi, pogosto; hemikriptofit, H scap, evrimed.
- Leucojum vernum*** L. – pomladanski veliki zvonček (krajevno: kokorika); 9746/1,2,3,4; 9747/1,3, pogosta vrsta mezofilnih rastišč na globljih tleh, npr. logi ob Nadiži, pionirski gozdovi med Breginjem in Logmi, bukovi gozdovi na Miji (ass. *Lamio orvalae-Fagetum*); geofit, G bulb, evrimed.

- Libanotis sibirica* (L.) C.A.Meyer [*Seseli libanotis* (L.) Koch] – navadna zdravilka; 9746/1,2,4; 9747/1,3, travišča in svetla grmišča na južnih pobočjih Breginjkega Stola (600–1400 m n.m.), pogost tudi v obcestnem grušču (Debeli trn–pl. Božca), na posekah in gozdnih robovih (Globoščak, pod Sv. Marjeto); hemikriptofit, H scap, pont.
- Ligusticum seguieri* (Jacq.) Koch – bleščeča velestika; 9746/1,2; 9747/1, gorska travišča (1100–1600 m n.m.), zlasti pogosto ob lovski poti Plaz–Kurnja ter ob gorski cesti med lovsko kočo na Starijskem vrhu in Belim kamnom, tudi PLANINA (1957) in T. WRABER (1967: 114); hemikriptofit, H scap, med.-mont.
- Ligustrum vulgare* L. – kalina; 9746/1,2,3,4; 9747/1,3, pogosta grmovnica v mejicah, svetlih grmiščih in vrzelastih gozdnih sestojih; fanerofit, NP, evrop.
- Lilium bulbiferum* L. – brstična lilija; 9746/1,2; 9747/1, gorska travišča na Breginjkega Stolu (600–1000 m n.m.), zlasti pogosta v območjih Kamnika, Nadkovika in Debelega trna nad Stanovišči; geofit, G bulb, med.-mont.
- Lilium carniolicum* Bernh. – kranjska lilija; 9746/1,2,3,4; 9747/1, gorska travišča na Stolovem pogorju (npr. Pod skalco, Kucelj, Lepo brdo), poseke in gozdni robovi na Miji (Podrečnica, V Zdrtu, V Logu); geofit, G bulb, N-ilir.
- Lilium martagon* L. – turška lilija; 9746/1,2,3,4; 9747/1,3, pogosto na traviščih, pašnikih in grmiščih na hrbtu Stolovega pogorja (1000–1400 m n.m.), redko v logih ob Nadiži in pionirskih gozdovih v submontanskem pasu; geofit, G bulb, evraz.
- Linaria vulgaris* Mill. – navadna madronščica; 9746/1,2,3,4; 9747/1,3, na ruderalnih rastiščih ob gozdnih cestah in na pašnikih, npr. Koreda nad Starim selom, ob cesti pri Ladini, na Palohu pri Robidiščih; hemikriptofit, H scap, evraz.
- Linum catharticum* L. – predivec; 9746/1,2,3,4; 9747/1,3, kamnišča (litosoli) na meliščih in gruščnatih gozdnih cestah (pod Sv. Marjeto, v Plazih, na Miji), tudi na kolovozih skozi vrbišča ob Nadiži ipd.; terofit, T scap, evrimed.
- Linum julicum* Hayek [*L. alpinum* ssp. *julicum* (Hayek) Hegi] – julijski lan; 9746/1,2, travišča med pl. Božco in vrhom Breginjkega Stola ter na gorskem grebenu med Ribežnim in Vrhom nad Ohojami (1400–1600 m n.m.); hemikriptofit, H ros, med.-mont.
- Linum tenuifolium* L. – drobnolistni lan; 9746/1,2,3,4; 9747/1,3, inicialna in suha travišča na terasah Nadiže, svetla in kamnita grmišča nad Stanovišči in Borjano; hamefit, Ch suffr, pont.
- Linum viscosum* L. – lepljivi lan; 9746/1,2,3,4; 9747/1, travišča na morenah (Prapenk), pobočnem grušču (Kamnik nad Stanovišči, Benetke) in flišu (ob Jamniku, na Oblacu); hemikriptofit, H scap, med.-mont.
- Listera ovata* (L.) R.Br. – jajčastolistni muhovnik; 9746/1,2,3,4; 9747/1,3, pogosta vrsta v bukovih gozdovih in mezofilnih grmiščih; geofit, G rhiz, evraz.
- Lithospermum officinale* L. – navadni železnik; 9746/4; 9747/3, rob grmišča sive vrbe v Bandu, rečni breg pri Počivalniku, zelo redko; hemikriptofit, H scap, evrosib.
- Lolium multiflorum* Lam. – laška ljuljka; 9746/2,4; 9747/1,3, na ruderalnih krajih in prodiščih; terofit, T scap, evrimed.
- Lolium perenne* L. – trpežna ljuljka; 9746/1,2,3,4; 9747/1,3, gojeni travniki, trate in zatravljene kolovozi na ilovnatih tleh; hemikriptofit, H caesp, evraz.
- Lonicera alpigena* L. – planinsko kosteničevje; 9746/1,2,4; 9747/3, bukovja pod Nizkim vrhom in na Komarju, žleb nad Sv. Volarjem, povsod na svežih in večinoma kamnitih rastiščih; fanerofit, P caesp, S-ilir.
- Lonicera caerulea* L. – modro kosteničevje; 9746/1,2, greben Stolovega pogorja med

- Ribežnim in Vrhom nad Ohojami (1400–1600 m n.m.), v ruševju in grmiščih zgornjegorskega bukovja; fanerofit, P caesp, arkt.-alp.
- Lonicera caprifolium*** L. – kovačnik; 9746/2; 9747/1,3, ob kolovozu skozi starejša vrbišča pod Borjano, rob grmišča nad karavlo v Starem selu, presvetljeni deli submontanskega bukovega gozda nad Kredom; fanerofit, P lian, pont.
- Lonicera nigra*** L. – črno kosteničevje; 9746/1,2,4, zgornjegorsko bukovje in ruševje na Stolovem pogorju, bukovje v žlebu pod Komarjem na Miji; fanerofit, P caesp, med.-mont.
- Lonicera xylosteum*** L. – puhasto kosteničevje; 9746/1,2,3,4; 9747/1,3, pogosta grmovnica v termofilnih logih ob Nadiži, v grmiščih črnega gabra med Borjano in Potoki ter v degradiranem bukovju (*Ostryo-Fagetum*) nad Starim selom, ustrezajo ji zmerno termofilna in presvetljena rastišča na peščenih in skeletnih tleh; fanerofit, P caesp, evrop.
- Lotus corniculatus*** L. – navadna nokota; 9746/1,2,3,4; 9747/1,3, pogosta vrsta na mezofilnih in zmerno suhih traviščih; hemikriptofit, H scap, paleotemp. OPOMBA: v obcestnem gruču pri lovski koči na Starijskem vrhu in v Plazih sem opazil primerke z rdečkastimi cvetovi in poleglo rastjo (blazinasta rastlina), takšno obliko rastlin imajo ponekod za poseben takson, *L. alpinus* (npr. LAUBER & WAGNER 1998: 610, LIPPERT 1985: 72).
- Lunaria annua*** L. – enoletna srebrenka; 9746/2,4, cestna brežina pod cerkvijo Sv. Katarine v Borjani, nabrežje Pod zidom pri Podbeli; hemikriptofit, H scap, adventiv. (okrasna rastlina iz južne Evrope, prehodno podivjana).
- Lunaria rediviva*** L. – trpežna srebrenka; 9746/1,2,3,4; 9747/1,3, gorski bukovi gozdovi na Miji, mezofilna grmišča ob Črnem potoku, pionirski gozdovi na aceretalnih rastiščih v Pradolu, na Ljubiji in nad Krejskimi koriti; hemikriptofit, H scap, evrop.
- Luzula campestris*** (L.) DC. – poljska bekica; 9746/1,2,3,4; 9747/1,3, travišča v Vrnici (Podbela), trate v Logjeh, poseka pod Prekopo, pašniki v okolici Robidišč, povsod na nekoliko zbitih ilovnatih tleh; hemikriptofit, H caesp, evrop.
- Luzula luzuloides*** (Lam.) Dandy & Wilm. [*L. albida* (Hoffm.) DC.] – belkasta bekica; 9746/1,2,3,4; 9747/1,3, travišča na hrbtu Stolovega pogorja (Hum, Beli kamen, Nizki vrh), ob gozdnih vlakah in v bukovih gozdovih na laporju (Mija); hemikriptofit, H caesp, evrop.
- Luzula multiflora*** (Ehrh. ex Retz.) Lej. – mnogocvetna bekica; 9746/1,2,4, travišča in pašniki na grebenu Breginjskega Stola; hemikriptofit, H caesp, cirkumboreal.
- Luzula nivea*** (L.) DC. – snežnobela bekica; 9746/1,2,4; 9747/1,3, senčna rastišča s precej prhninastega humusa v tleh, predvsem v bukovih gozdovih pod Sv. Marjeto in kraškem površju na Miji (Na pesku); hemikriptofit, H caesp, med.-mont.
- Luzula pilosa*** (L.) Willd. – dlakava bekica; 9746/1,2,3,4; 9747/1, pogosta na ilovnatih, rahlo zakisanih tleh, npr. grmišča na jezerski kredi Za Lupom, pionirski gozdovi na flišu pri Logjeh, sestoji velikega jesena in gorskega javorja pri Jablanju za Breginjem idr.; hemikriptofit, H caesp, cirkumboreal.
- Luzula sylvatica*** (Huds.) Gaudin – gozdna bekica; 9746/1,2,4; 9747/1, bukovi gozdovi in travišča v gorskem pasu Mije in na hrbtu Stolovega pogorja, na rahlo zakisanih rjavih pokarbonatnih tleh; hemikriptofit, H caesp, med.-mont.
- Lychnis flos-cuculi*** L. [*Silene flos-cuculi* (L.) Greuter & Burdet] – kukavičja lučca; 9746/1,2,3,4; 9747/1,3, mezofilna do zmerno vlažna travišča, pogosto; hemikriptofit, H scap, evrosib.

- Lycopodium annotinum* L. – brinolistni lisičjak; 9746/1,2,4 ruševje na grebenu Stolovega pogorja (območji Kope in Puntarčiča), tudi na Miji (Dakskobler, floristični popis 14. 5. 2001); hamefit, Ch rept, cirkumboreal.
- Lycopodium clavatum* L. – kijasti lisičjak; 9746/3,4, Robidišče, zakisana travišča za obmejno hišico (pri brezah); hamefit, Ch rept, kozmopol.
- Lycopus europaeus* L. – navadni regelj; 9746/2,3,4; 9747/3, mokrotni travniki v Dolinci (Robidišče) in na Starijskem blatu (*Filipenduletum*), evtrofna rastišča na robovih grmišč sive vrbe pod Borjano in pri Robiču, povirnat kraj ob kolovozu pri Mostu na Nadiži, na vseh nahajališčih v Kotu so rastline zelo dlakave, kar je značilno za podvrsto *L. europaeus* ssp. *mollis* (glej tudi ČUŠIN & DAKSKOBLER 2001: 75); hemikriptofit, H scap, paleotemp.
- Lysimachia nummularia* L. – okroglostna pijavčnica; 9746/3, 9747/3, ob potočkih pri Mostu na Nadiži, mokrotni travniki na Starijskem blatu; hemikriptofit, H scap, evrop.
- Lysimachia vulgaris* L. – navadna pijavčnica; 9746/1,2,3,4; 9747/1,3, opuščene senožeti in gozdni robovi, povsod na globokih rjavih tleh na flišu, npr. Veliki breg, Obla gorica, V Zdrtu idr., hemikriptofit, H scap, evraz.
- Lythrum salicaria* L. – navadna krvenka; 9746/1,2,3,4; 9747/1,3, pogosta vrsta na vlažnih travnikih, v jarkih in ob vodotokih (npr. v Vrnici pri Podbeli, pod Preslavom, mrtvice Nadiže pri Robiču, za jezom na Beli pri Petrinovi žagi); hemikriptofit, H scap, kozmopol.
- Maianthemum bifolium* L. – dvolistna senčnica; 9746/1,2,3,4; 9747/1,3, senčni gozdovi in leskovja, zlasti na flišu, npr. pod Velikim bregom, Strmca, Prvejk, tudi na subalpinskih tratah okoli Koče na Stolu; geofit, G rhiz, cirkumboreal.
- Malus sylvestris* (L.) Mill. – lesnika; 9746/2,4, 9747/1,3, zaraščajoče se senožeti pod Lokarji, grmišča med Borjano in Potoki, obrečni logi; fanerofit, P scap, evrop.
- Malva alcea* L. – ostrolistni slezenovec; 9746/1,2,4; 9747/1, ob cestah (pri avtobusni postaji Kred, na vhodu v Podbelo) in na posekah (Globotnik za Breginjem); hemikriptofit, H scap, evrop.
- Malva mauritiana* L. – mavretanski slezenovec; 9746/2, v Kotu sem našel le en primerek, ki je rasel na robu njive v Breginju. Tudi drugod po Sloveniji in sosednji Furlaniji so njegova nahajališča zelo redka. Ker gre za zaneseno vrsto, lahko sklepamo, da je njeno pojavljanje za zdaj še prehodno, temu v prid pa ni dejstvo, da ga je pri Kobaridu nabral že Zirnich (MEZZENA 1986: 322); hemikriptofit, H scap, adventiv.
- Malva neglecta* Wallr. – navadni slezenovec; 9746/2,4; 9747/3, pri starih, zapuščenih hišah (Logje 47, Borjana 64), ruderalni kraji ob vaških poteh v Starem selu; terofit, T scap, paleotemp. (naturalizirano).
- Malva sylvestris* L. – gozdni slezenovec; 9746/2,4; 9747/3, ruderalna rastišča ob starih zidovih in po zapuščenih cvetličnih gredah; hemikriptofit, H scap, evrosib. (naturalizirano).
- Matricaria perforata* Mrat [*Tripleurospermum inodorum* Schultz Bip] – nedišča trirobka; 9746/2,4; 9747/3, prodišča Nadiže pod Borjano in pri Robiču; terofit, T scap, evrop.
- Matteuccia struthiopteris* (L.) Todaro – navadna peruša; 9746/1,2,3,4, Globotnik (ob cesti v Plazi), drogovnjak velikega jesena, rjava tla na flišu, rob bukovega gozda Na Počivalu (Ljubija), leskovje na Osojnici (Mija), tudi M. Wraber v T. WRABER 1967: 113 (Jablanje pri Breginju in Napoleonov most pod Logmi); hemikriptofit, H caesp, cirkumboreal.

- Medicago falcata* L. – srpasta meteljka; 9746/1,2,4; 9747/1,3, suha travišča, npr. Podkorito nad Stanovišči, fragment travišča pod Goščo (Podbela), ob kolovozu Kred–Sv. Volar; hemikriptofit, H scap, evraz.
- Medicago lupulina* L. – hmeljna meteljka; 9746/1,2,3,4; 9747/1,3, suhi in ruderalni kraji (ob poteh, inicialna travišča), bregovi rek in potokov, prodišča, pogosto; terofit, T scap, paleotemp.
- Medicago pironae* Vis. – Pironova meteljka; 9746/4, kamnita pobočja Mije nad dolino Nadiže, vrh Mije (ČUŠIN & DAKSKOBLER 2001: 75-76); hemikriptofit, H scap, endemit.
- Medicago sativa* L. – lucerna; 9746/1,2,3,4; 9747/1,3, gojeni travniki, cestne brežine in robovi njiv v okolici vasi (včasih so jo tudi sejali); hemikriptofit, H scap, med.-pont.
- Melampyrum pratense* L. [*M. vulgare* Hill] – navadni črnivec; 9746/2; 9747/1,3, svetla rastišča (poseke, gozdni robovi) v območju toploljubnih bukovih gozdov (*Ostryo-Fagetum*) na južnih pobočjih Stolovega pogorja; terofit, T scap, evrosib.
- Melica ciliata* L. [*M. nebrodensis* Parl.] – vejicasta kraslika; 9747/3, Der pri Robiču, suho in kamnito rastišče med kolovozom in steno; hemikriptofit, H caesp, evrimed.
- Melica nutans* L. – previsna kraslika; 9746/1,2,3,4; 9747/1,3, grmišča, logi ob Nadiži, gozdovi v submontanskem in gorskem pasu, pogosto; geofit, H caesp, evrop.
- Melica uniflora* Retz. – encocvetna kraslika; 9746/1; 9747/3, pionirski gozdovi na pobočnem grušču ob vznožju Mije dolvodno od Robiča (tudi Dakskobler, floristični popis 25. 7. 1990), T. Wraber (na Gnjilici nad Breginjem, floristični popis in); hemikriptofit, H caesp, paleotemp.
- Melilotus alba* Medik – bela medena detelja; 9746/1,2,3,4; 9747/1,3, bregovi Nadiže, peščena mesta ob cestah, pogosto v sestojih (nekaj m²); hemikriptofit, H bienn, evraz.
- Melilotus officinalis* (L.) Pallas – navadna medena detelja; 9746/1,2,3,4; 9747/1,3, na enakih rastiščih, kot prejšnja vrsta, vendar jo opazimo v manjših šopih in bolj poredko; hemikriptofit, H bienn, evraz.
- Melittis melissophyllum* L. – navadna medenika; 9746/1,2,3,4; 9747/1,3, opuščene senožeti in svetla grmišča na prisojnih pobočjih (npr. Brumarice, pod Lokarji) ter na cestnih brežinah (npr. v Gostenku, pri Homcu), pogosto, vendar raztreseno (le posamezne rastline); hemikriptofit, H scap, evrop.
- Mentha aquatica* L. – vodna meta; 9746/4; 9747/1, mlaka pod Globokim potokom, ob kolovozu pri Mokarju (povirnato); hemikriptofit, H scap, paleotemp.
- Mentha arvensis* L. – njivska meta; 9746/1,2,3,4; 9747/1,3, njive (Potoki, Stanovišče, Logje), vlažni travniki (Brda pri Podbeli, Pod hosto nad Breginjem), ob gozdnih cestah in vlakah (npr. nad Napoleonovim mostom, pod Prekopo); hemikriptofit, H scap, cirkumboreal.
- Mentha longifolia* (L.) Huds. – dolgolistna meta; 9746/1,2,3,4; 9747/1,3, zelo pogosto ob vodotokih, ponekod v sestojih; hemikriptofit, H scap, paleotemp.
- Mercurialis ovata* Sternb. & Hoppe – jajčastolistni golšec; 9746/2; 9747/1, termofilna grmišča nad Potoki in pri Sv. Križu (Sedlo); geofit, G rhiz, pont.
- Mercurialis perennis* L. – trpežni golšec; 9746/1,2,3,4; 9747/1,3, zelo pogosto na senčnih in mezofilnih rastiščih (bukovi gozdovi), v preprogah na svežih koluvalnih tleh; geofit, G rhiz, evrop.
- Micromeria thymifolia* (Scop.) Fritsch [*Satureja thymifolia* Scop.] – timijanovolistni popovec; 9746/4; 9747/1, stene v Pradolu, ostenja pod Starijskim vrhom (floristični popis I. Dakskoblerja, 29. 5. 1996); hamefit, Ch suffr, S-ilir.

- Microrrhinum minus*** (L.) Fourr. [*M. praetermissum* (Delastre) Speta, *Chaenorrhinum minus* (L.) Lange] – mala zijalka; 9746/1,2,3,4; 9747/1,3, prodišča Nadiže, submontanska melišča, gruč ob cestah (Sedlo–pl. Božca, Strmca–Plazi); terofit, T scap, evrimed.
- Milium effusum*** L. – razprostrta prosulja; 9746/1,2,3,4; 9747/3, mezofilni logi v soteski Nadiže pod Logmi, grmišča na moreni s primesjo jezerske krede pod Robidišči, tudi v bukovih gozdovih na hrbtu Mije med Ržišči in pl. Spodnja Mija na svežih, ilovnatih tleh, pionirski gozdovi med Krejskimi koriti in Sv.Volarjem; geofit, G rhiz, cirkumboreal.
- Minuartia glaucina*** Dvorakova [*M. verna* (L.) Hiern subsp. *collina* (Neilr.) Domin sensu FL. Eur. 1] – hribska črvinka; 9746/1,2; 9747/1,3, v skalnih razpokah in kamnitih predelih gorskih travnišč na hrbtu Stolovega pogorja (900–1600 m n.m.), ob Nadiži pri Robiču (A. Martinčič v T. WRABER 1969a: 178), v bližini Kota jo omenjata JOGAN & PODOBNIK (1995: 39) in poudarjata njen nedorečeni taksonomski status; hamefit, Ch suffr, evraz.
- Moehringia muscosa*** L. – mahovna popkoresa; 9746/1,2,3,4; 9747/1,3, kamnita rastišča v bukovih gozdovih na Miji in Breginjskem Stolu, tudi v skalah in na meliščih, pogosto; hemikriptofit, H scap, med.-mont.
- Moehringia trinervia*** (L.) Clairv. – trižilna popkoresa; 9746/1,2,4; 9747/1,3, grmišča in gozdovi na pobočnem grušču in plitvih tleh, tudi na ruderalnih rastiščih, raztreseno; terofit, T scap, evraz.
- Molinia caerulea*** (L.) Moench ssp. *arundinacea* (Schrank) K.Richt [*M. arundinacea* Schrank] – trstikasta stožka; 9746/1,2,3,4; 9747/1,3, pogosta vrsta mezofilnih travnišč na morenah in opuščeni senožetih v submontanskem pasu, tudi na bregovih vodotokov, cestnih brežinah in gozdnih robovih; hemikriptofit, H caesp, evrop.
- Molinia caerulea*** (L.) Moench ssp. *caerulea* – modra stožka; 9746/2,4; 9747/3, vlažna rastišča na distričnih rjavih tleh na flišu (pod Slemenom pri Logjeh, Dolinica pri Robidiščih), močvirni travniki na Krejskem in Starijskem blatu; hemikriptofit, H caesp, cirkumboreal.
- Molopospermum peloponnesiacum*** (L.) Koch – progasti kobul; 9746/1,2,4, v grobem grušču v spodnjem delu Lokarij, Benetk in Pradola, travnate hudourniške grape ob lovski poti Plaz–Kurnja, na grebenu Stolovega pogorja med Velikim Muzcem in Ribežnim, tudi T. WRABER (1967: 114) in ČUŠIN & DAKSKOBLER (1996b: 45); hemikriptofit, H scap, med.-mont.
- Monotropa hypophegea*** Wallr. [*M. hypopitys* var. *glabra* Roth] – goli samovratec; 9746/2, bukov gozd na zahodni strani Prekope (800 m n.m.), osojna stran grape na dolomitnem pobočju; geofit, G par, cirkumboreal.
- Monotropa hypopitys*** L. [*M. hypopitys* var. *hirsuta* Roth] – dlakavi samovratec; 9746/1,2,4; 9747/1, bukov gozdovi na Stolovem pogorju (Ohoje, Globoščak) in Miji (severna pobočja pod Komarjem); geofit, G par, cirkumboreal.
- Morus alba*** L. – bela murva (krajevno: mular); 9746/2,4; 9747/1, posamezni grmi in manjša drevesa v bližini območij, kjer so jih nekoč gojili, npr. Na Brdah (ob cesti Podbela–Borjana), ob kolovozu Kred–Staro selo, zapuščeni sadovnjaki in gojeni travniki na antropogeno oblikovanih terasah v naseljenem delu Kota; fanerofit, P scap, adventiv.
- Morus nigra*** L. – črna murva; 9746/2,4, velja kot za prejšnjo vrsto; fanerofit, P scap, adventiv.

- Mycelis muralis* (L.) Dumort [*Lactuca muralis* (L.) Gaertner, *Cicerbita muralis* (L.) Wallr.] – navadni zajčji lapuh; 9746/1,2,3,4; 9747/1,3, gozdovi, groblje in ruderalni kraji, pogosto; hemikriptofit, H scap, evrop.
- Myosotis alpestris* Schmidt – planinska spominčica; 9746/1,2; 9747/1, kamniti kraji na gorskih tratih (1200–1600 m n.m.), npr. na Starijskem vrhu, Vršanji glavi, Kopi idr.; hemikriptofit, H scap, med.-mont.
- Myosotis arvensis* (L.) Hill – njivska spominčica; 9746/2; 9747/3, peščeni kraji pri obzidjih (Sv. Križ nad Sedlom, Kred); terofit, T scap, evrop.
- Myosotis scorpioides* L. [*M. palustris* (L.) Hill.] – močvirska spominčica; 9747/3, vlažni travniki pod karavlo v Starem selu in pri Robiču; hemikriptofit, H scap, evrop.
- Myosotis sylvatica* (Ehrh.) Hoffm. – gozdna spominčica; 9746/1,2,3,4; 9747/1,3, mezofilna rastišča na gozdnih posekah, ob senčnih kolovozih in mejicah, tudi na gojenih travnikih, pogosto; hemikriptofit, H scap, paleotemp.
- Myosoton aquaticum* (L.) Moench [*Stellaria aquatica* (L.) Scop.] – mokrica; 9746/2,3,4; 9747/1,3, na nasutjih in v jarkih ob vodotokih, kot plevel na njivah, tudi na prodiščih in ob vrbovih, pogosto; hemikriptofit, H scap, evrosib.
- Myriophyllum spicatum* L. – klasasti rmanec; 9747/3, Robič, počasi tekoče vode, Zirnich v MEZZENA 1986 (verjetno na ovinku Nadiže pri Deru, kjer je reka nekoč zalivala Krejsko polje), v istem kvadrantu ga zdaj lahko vidimo na obrobju Kota, v mlakah pri Frnaži zahodno od Kobarida; hidrofit, I rad, kozmopol.
- Myrrhis odorata* (L.) Scop. – dišeči kromač; 9746/1,2,4; 9747/1, nekoliko poraščene (z grmi leske in mokovca) hudourniške grape na Stolovem pogorju (okoli 1000 m n.m.), v preprogah ob gorski cesti Starijski vrh–planina Božca (1200–1300 m n.m.); hemikriptofit, H scap, med.-mont.
- Nardus stricta* L. – volk; 9746/2,3,4, uleknjen gorski hrbet Na Verilih, travišča zahodno od Robidišč in pod Oblacem (Logje); hemikriptofit, H caesp, evrosib.
- Nasturtium officinale* R. Br. – navadna vodna kreša; 9746/2,3,4; 9747/3, počasi tekoče vode, npr. v potoku pri ostalinah mlina pod Mokarjem, za jezovi na Stanovišniku in Beli; hemikriptofit, H scap, kozmopol.
- Neottia nidus-avis* (L.) L.C.Rich. – rjava gnezdovnica; 9746/1,2,3,4; 9747/1,3, grmišča in bukovi gozdovi, povsod, vendar raztreseno; geofit, G rhiz, evraz.
- Nigritella rhellicani* Teppner & Klein [*N. nigra* (L.) Rchb. fil. p. p.] – črna murka; 9746/1,2, subalpinska travišča na grebenu Stolovega pogorja (1500–1600 m n.m.) npr. kamniti pašnik nad Poliško dolino, kotanjast hrbet pred Kočo na Stolu; geofit, G bulb, arkt.-alp.
- Odontites vernus* (Bellardi) Dumort [*O. ruber* Bess] – rdeča zobnica; 9746/1,2,3,4; 9747/1,3, ob cestah (v razpokah med voziščem in robniki, npr. pred trgovino v Podbeli), na kamnitih kolovozih skozi vrbišča (npr. Robič–Krejska korita) in na ruderalnih krajih v naseljih; terofit, T scap, evraz.
- Oenothera biennis* L. – dvoletni svetlin; 9746/4; 9747/3, posamezni primerki na obrežjih Nadiže (Podrečnica, Počivalnik); hemikriptofit, H bienn, kozmopol.
- Oenothera erythrosepala* Borb. – rdečkasti svetlin; 9746/2; 9747/1, travnate cestne brežine na relaciji Potoki–Homec, predvsem gojeno kot okrasna rastlina; hemikriptofit, H bienn, adventiv.
- Omphalodes verna* Moench – spomladanska torilnica; 9746/1,2,3,4; 9747/1,3, gorski bukovi gozdovi na Miji, toploljubni bukovi gozdovi nad Potoki, grmišča v submontanskemu pasu in logi ob Nadiži, pogosto; tudi M. Wraber in T. Wraber v T. WRABER (1967: 115); hemikriptofit, H scap, med.-mont.

- Onobrychis viciifolia*** Scop. – navadna turška detelja; 9746/2; 9747/1,3, gojeni travniki in cestne brežine pri Kredu, Starem selu in Borjani; hemikriptofit, H scap, med.-mont.
- Ononis spinosa*** L. – navadni gladež; 9746/1,2,3,4; 9747/1,3, senožeti na plitvih tleh, pašniki na rečnih vršajih (npr. sotočje Bele in Nadiže), ter podobna svetla in suha rastišča (npr. pripotja) v nižjih legah; hemikriptofit, Ch suffr, evrimed.
- Ophioglossum vulgatum*** L. – navadni kačji jezik; 9746/3,4, Most na Nadiži, mezofilno leskovo grmišče na majhni uravnavi (100 m²), okoli 500 m severno od mejnega prehoda, tik pred prvo grapo oz. potokom, Podbela (Ogrenjca), gojeni travnik na blagem pobočju iz jezerske krede (glej DAKSKOBLER & ČUŠIN 2002: 23); geofit, G rhiz, cirkumboreal.
- Ophrys insectifera*** L. [*O. muscifera* Huds.] – muholiko mačje uho; 9746/1,2, suha travišča na pobočnem grušču (Prekopa–Plazi, okoli 900 m n.m.), tudi Dakskobler (floristični popis 10. 6. 1998); geofit, G bulb, evrop.
- Ophrys sphegodes*** Mill. [*O. aranifera* Huds.] – osjeliko mačje uho; 9746/4, Podbela, zmerno suho travišče nad vasjo; geofit, G bulb, evrimed.
- Orchis mascula*** (L.) L. – stasita kukavica; 9746/2,4; 9747/1, travišča na uleknjenih delih pobočij (npr. Pod Skalco 1000 m n.m., Na Trnu 360 m n.m.), na svežih tleh (rjava rendzina); geofit, G bulb, evrop.
- Orchis militaris*** L. – čeladasta kukavica; 9746/1,2,3,4; 9747/1,3, mezofilna travišča in gozdni robovi, pogosto; geofit, G bulb, evraz.
- Orchis morio*** L. – navadna kukavica; 9746/2; 9747/1, travišča okoli Vršanje glave (1300 m n.m.); geofit, G bulb, evrop.
- Orchis signifera*** Vest – zvezdnata kukavica; 9746/2, travnate police na ostenju pod Malim vrhom (1350 m n.m.); geofit, G bulb, evrop.
- Orchis tridentata*** Scop. – trizoba kukavica; 9746/1,2,4; 9747/1,3, zmero suha travišča v submontanskem pasu; geofit, G bulb, evrimed.
- Origanum vulgare*** L. – dobra misel (krajevno: ta žegnana roža); 9746/1,2,3,4; 9747/1,3, pusti travniki, robne združbe, ruderalna mesta ob makadamskih cestah, raztreseno; hemikriptofit, H scap, evraz.
- Ornithogalum pyrenaicum*** L. – pirinejsko ptičje mleko; 9746/1,2,3,4; 9747/1,3, mezofilna grmišča in logi ob Nadiži, zasenčena travišča v grapah, pionirski gozdovi na flišu, množično; geofit, G bulb, evrimed.
- Ornithogalum umbellatum*** L. – kobulasto ptičje mleko; 9746/2,4; 9747/1,3, gojeni travniki, stari sadovnjaki in grmišča v submontanskem pasu, raztreseno (npr. na Prapenu, pod Borjano, pri Starem selu); geofit, G bulb, evrimed.
- Orobanche flava*** Mart. ex F.W.Schultz – rumenkastobeli pojalnik; 9746/1,2, na melišču v Benetkah in na hudourniškem produ pri izviru Bele (Na Zviralah), zajeda snežnobeli repuh; terofit, T par, med.-mont.
- Orobanche gracilis*** Sm. – nežni pojalnik; 9746/1,2,3,4; 9747/1,3, suha travišča na terasah Nadiže, nad Potoki, ob Črnem potoku idr., večinoma ob travniškem grahorju; terofit, T par, evrop.
- Orobanche laserpitii-sileris*** Reut. ex Jordan – jelenovčev pojalnik; 9746/1,2; 9747/1, na gorskih traviščih Stolovega pogorja, herbarijske primerke sem nabral Pod skalco (1040 m n.m.), opazil pa sem ga tudi pri Belem kamnu, na Lepem brdu in pod Hribom (734 m n.m.) nad Sedlom, povsod v sestojih gorskega jelenovca; terofit, T par, med.-mont.
- Orobanche teucrii*** Holandre – vrednikov pojalnik; 9746/1,2, gruščnata travišča na

- Stolovem pogorju, npr. na Bobanu, pod Prekopo in na umirjenih meliščih nad Breginjem, npr. Javorje, pod Klatnico, povsod na gorskem vredniku; terofit, T par, evrop.
- Orobanche vulgaris** Poir. – navadni pojalnik; 9746/1,2,3,4; 9747/1,3, pogosto na zmerno suhih senožetih in gojenih travnikih v submontanskem pasu, ponavadi zajeda navadno lakoto; geofit, T par, evrimed.
- Orthilia secunda** (L.) House [*Pyrola secunda* L.] – enostranska hruškolistka; 9746/1,2; na plitvih, svežih tleh s surovim humusom, bukovje na severni strani dolomitnega slemena pod Prekopo, nasadi črnega bora na hudourniškem produ v zlivnem območju Bele; hamefit, Ch rept, cirkumboreal.
- Ostrya carpinifolia** Scop. – črni gaber; 9746/1,2,3,4; 9747/1,3, pogosta drevesna vrsta v degradiranih termofilnih bukovih gozdovih in logih na robnih delih prodnatih teras Nadiže, pionirska grmovnica na zapuščenih senožetih na morenah in pobočnem grušču, na strmih in kamnitih pobočjih Mije in Breginjskega Stola gradi sestoje; fanerofit, P caesp, med.-pont.
- Oxalis acetosella** L. – navadna zajčja deteljica; 9746/1,2,3,4; 9747/1,3, gorski bukovi gozdovi na Miji, pionirski gozdovi na flišu, mezofilna leskovja, zelo pogosto; geofit, G rhiz, cirkumboreal.
- Oxalis corniculata** L. – rogata zajčja deteljica; 9747/3, v razpokah pločnika ob cesti skozi Staro selo; hemikriptofit, H rept, evrimed.
- Oxalis fontana** Bunge [*O. stricta* L.] – toga zajčja deteljica; 9746/1,2,3,4; 9747/1,3, plevel v njivah in cvetličnih gredicah, tudi na mezofilnih ruderalnih krajih ob gozdnih cestah, pogosto; hemikriptofit, H scap, adventiv.
- Paederota bonarota** (L.) L. [*Veronica bonarota* L.] – modro milje; 9746/1,2, skale v hudourniškem žlebu pod Ohojami (1100 m n.m.), ostenja v Plazih (800 m n.m.), kamnito travišče pod Malim Muzcem (1500 m n.m.); hemikriptofit, H scap, E-alp.
- Paederota lutea** Scop. [*Veronica lutea* (Scop.) Wettst.] – rumeno milje; 9746/1,2,4; 9747/3, subalpinske trate pod Kočo na Stolu, stene v Pradolu in ponekod v soteskah Nadiže pod Logmi in pri Robiču; hemikriptofit, H scap, N-ilir.
- Panicum capillare** L. – lasasto proso; 9746/2,3,4; 9746/1,3, rob ceste nad Breginjem (pod Krišcem), bregovi Nadiže, ruderalno rastišče na levi strani ceste ob vhodu v Potoke; terofit, T scap, adventiv. (iz S. Amerike, zaneseno po letu 1917).
- Papaver rhoeas** L. – poljski mak; 9746/2; 9747/3, ruderalno rastišče ob cesti v Borjani in nasutje pri Robiču; terofit, T scap, adventiv.
- Papaver somniferum** L. – vrtni mak; 9746/4, ponekod v njivah kot plevel (npr. Pod zidom v Podbeli), ČUŠIN & ŠILC (2002); terofit, T scap, adventiv.
- Parietaria officinalis** L. [*P. erecta* Mert. et Koch] – navadna krišina; 9746/1,2,3,4; 9747/1,3, zmerno mezofilna in nitrofilna rastišča ob starih hišah in gozdnih cestah, tudi na nasutjih in evtrofiziranih bregovih potokov (Malenček, Mlaka, Bavšenk); hemikriptofit, H scap, evrop.
- Paris quadrifolia** L. – volčja jagoda; 9746/1,2,3,4; 9747/1,3, submontanski in gorski bukovi gozdovi, pionirski gozdovi na flišu, mezofilna grmišča in logi ob Nadiži, pogosto; geofit, G rhiz, evraz.
- Parnassia palustris** L. – močvirna samoperka; 9746/1,2,3,4; 9747/1,3, vlažni travniki, obcestni zidovi in brežine, po katerih meži voda, subalpinske trate, droben grušč v povirjih gorskih potokov; hemikriptofit, H scap, evrosib.
- Parthenocissus quinquefolia** (L.) Planch. – navadna vinika; 9746/2,4; 9747/3, Logje,

- zapuščen travnik in kamniti zidovi pri cerkvi, Borjana, grapa pod odcepom ceste za Podbele, nasutja pri Robiču; fanerofit, P lian, adventiv. (iz S. Amerike).
- Pastinaca sativa*** L. – navadni rebrinec; 9746/1,2,3,4; 9747/1,3, gojeni travniki v submontanskem pasu, pogosto; hemikriptofit, H bienn, evrosib.
- Pedicularis hoermanniana*** K. Maly – bosenski ušivec; 9746/1, gorsko travišče Na Kuclju (1000 m n.m.), glej ČUŠIN (2001a: 10); hemikriptofit, H scap, med.-mont.
- Pedicularis elongata*** A. Kerner ssp. ***julica*** (E. Mayer) Hartl [*P. julica* E. Mayer] – julijski ušivec; 9746/1,2; 9747/1, na suhih in kamnitih traviščih Stolovega pogorja (1200–1500 m n.m.), najpogosteje v ass. *Ranunculo hybridi-Caricetum sempervirentis*; hemikriptofit, H ros, endemit.
- Pedicularis rostratocapitata*** Crantz – glavičasti ušivec; 9746/1,2, kamnite trate v subalpskem pasu na grebenu Stolovega pogorja, v združbah iz reda *Seslerietalia*; hemikriptofit, H ros, alp.-karp.
- Pedicularis verticillata*** L. – vretenčasti ušivec; 9746/1,2; 9747/1, travišča in pašniki na hrbtu Stolovega pogorja, pogosto; hemikriptofit, H scap, arkt.-alp.
- Petasites albus*** (L.) Gaertn. – beli repuh; 9746/1,2,3,4; 9747/1,3, pogost na mezofilnih in delno zasenčenih krajih, kot so npr. grmišča v grapah hudourniških potokov (Cerkovnik, Stanovišnik, Bela) predvsem na flišu in jezerski kredi, bukovja v ulekninah na zahodnih pobočjih grebena Prekopa–Brda, vlažni kraji v območju usadov na morenah (pri Sv. Križu, pod Preslavom); geofit, G rhiz, evrop.
- Petasites hybridus*** (L.) Gaertn. – navadni repuh; 9746/1,2,3,4; 9747/1,3, vlažne grape in evtrofna rastišča v senčnih predelih ob vodotokih, npr. za jezovi ob Beli, pred sotočjem Gostenka z Nadižo, pogosto poplavljeno, v združbah razreda *Galio-Urticetea*; geofit, G rhiz, evraz.
- Petasites paradoxus*** (Retz.) Baumg. – snežnobeli repuh (krajevno: lipenje); 9746/1,2,3,4; 9747/1,3, inicialne združbe na sipkih litosolih iz zvez *Petasion* (gorska melišča) in *Epilobion* (rečna prodišča), npr. hudourniške grape v Plazih, prodišča Nadiže, grušč ob cesti na Stol, na neutrenjenih cestnih bankinah med Borjano in Breginjem; geofit, G rhiz, med.-mont.
- Petrorhagia saxifraga*** (L.) Link [*Tunica saxifraga* (L.) Scop] – navadna haljica; 9746/1,2,3,4; 9747/1,3, peščeni in suhi kraji ob poteh, po skalah in v obcestnih zidovih, pogosto; hemikriptofit, H caesp, evrimed.
- Peucedanum austriacum*** (Jacq.) Koch var. ***rablense*** (Wulf.) Koch. [*P. rablense* Koch] – rabeljski silj; 9746/1,2,4; 9747/1,3, Mija, pod Komarjem (1000 m n.m.), toploljubna bukove (*Ostryo-Fagetum*), Stolovo pogorje, kamnita grmišča malega jesena in črnega gabra pod Sv. Marjeto in Lokarji; hemikriptofit, H scap, alp.
- Peucedanum cervaria*** (L.) Lapeyr. – jelenov silj; 9746/2; 9747/1, travnata pobočja in svetla grmišča na pobočnem grušču med Kredom in Borjano; hemikriptofit, H scap, evrosib.
- Peucedanum oreoselinum*** (L.) Moench – gorski silj; 9746/1,2,3,4; 9747/1,3, razen na senožetih (je značilnica razreda suhih travišč) ga pogosto opazimo tudi na mezofilnih traviščih na flišu in gozdnih robovih; hemikriptofit, H scap, evrop.
- Peucedanum palustre*** (L.) Moench – močvirski silj; 9747/3, močvirnati travniki v fazi zaraščanja (visoke steblike, »*Filipenduletum*«) pri Frnaži in Starem selu; hemikriptofit, H scap, evrosib.
- Peucedanum schottii*** Besser – Schottov silj; 9746/1,2,4; 9747/1,3, toploljubna rastišča na Stolovem pogorju (grmišča črnega gabra, travišča na pobočnem grušču), kamnito pobočje nad Turjevo jamo (Robič), pogosto; hemikriptofit, H scap, S-ilir.

- OPOMBA: ponekod, skupaj s tipično obliko rastline, raste tudi skalni Schottov silj, *Peucedanum schottii* Besser var. *petraeum* (Noë) Koch, npr. v hudourniških grapah v Plazih, ob Beli za Breginjem, podporni kamniti zid ob cesti pod cerkvijo v Borjani, na Deru pri Robiču (9746/1,2; 9747/3).
- Peucedanum venetum* (Spreng.) Koch – beneški silj; 9746/2,4; 9747/1,3, zmerno suha travišča na morenah med Borjano in Podbelo (Prapenk, Brda), pusto travišče pod karavlo pri Podbeli, cestna brežina na ovinku ceste pod Logmi, travnato pobočje nad cesto pri tabli Breginjski kot (pri karavli v Starem selu), glej ČUŠIN & DAKSKOBLER 2001: 76; hemikriptofit, H scap, med.-atl.
- Peucedanum verticillare* (L.) Koch [*P. altissimum* (Mill.) Thell.] – orjaški silj; 9746/1,2,3,4; 9747/1,3, inicialna grmišča ob Nadiži in obrežja številnih potokov v submontanskem pasu, pogosto, tudi T. WRABER 1967: 114; hemikriptofit, H scap, med.-mont.
- Phalaris arundinacea* L. [*Typhoides arundinacea* (L.) Moench] – pisanka; 9747/3, vodni jarki pri Starem selu in Robiču; hemikriptofit, He, cirkumboreal.
- Phegopteris connectilis* (Michx.) Watt [*Thelypteris phegopteris* (L.) Slosson] – bukovčica; 9746/1,2,3,4; 9747/1, pionirski gozdovi na flišu (npr. Osojnica, V Zdrtu, pri Dolgem čelu na Miji, Veliki breg, Prvejk nad Sedlom), tudi pri Koči na Stolu (surovi humus na apnencu); geofit, G rhiz, cirkumboreal.
- Phleum rhaeticum* (Humphries) Rauschert [*P. alpinum* ssp. *rhaeticum* Humphries] – retijski mačji rep; 9746/1,2; 9747/1, travniki in pašniki na hrbtu Stolovega pogorja, na nekoliko zakisanih tleh (1200–1600 m n.m.); hemikriptofit, H caesp, med.-mont.
- Phleum hirsutum* Honck. [*P. michelii* All.] – dlakavi mačji rep; 9746/1,2,4, gorska travišča na Breginjskem Stolu (na Plazu, pod Cerkvanim dolom, Za mejico), svetel gozd na kamnitem pobočju pod Komarjem na Miji; geofit, G rhiz, med.-mont.
- Phleum phleoides* (L.) Karsten [*P. boehmeri* Wib.] – čučkasti mačji rep; 9746/2; 9747/1, suha travišča nad Sedlom in Stanovišči (600–1000 m n.m.); hemikriptofit, H caesp, evrosib.
- Phleum pratense* L. – travniški mačji rep; 9746/4; 9747/1,3, gojeni travniki na Podbelskem polju in pri Kredu, ob vrbiščih in na bregovih Nadiže; hemikriptofit, H caesp, evrop.
- Phragmites australis* (Cav.) Trin. ex Steud. [*P. communis* Trin.] – navadni trst; 9746/1,2,3,4; 9747/3, vlažni travniki ob cesti Breginj–Logje, v kanalih na Starijskem blatu, tudi na mezofilnih rastiščih ob gozdni cesti na Mijo (Osojnica) in Na Kolenu pod Sv. Marjeto; geofit, G rhiz, kozmopolit.
- Phyllitis scolopendrium* (L.) Newm. [*Scolopendrium vulgare* L.] – jelenov jezik; 9746/1,2,3,4; 9747/1,3, na vlažnih krajih v bukovih gozdovih in mezofilnih leskovjih, pogosto; hemikriptofit, H ros, cirkumboreal.
- Physalis alkekengi* L. – navadno volčje jabolko; 9746/1,2,3,4; 9747/1,3, svetla grmišča in cestne brežine, npr. Gošče pod Robidišči, med Strmco in Mostom na Nadiži; hemikriptofit, H scap, evraz.
- Physoplexis comosa* (L.) Schur [*Phyteuma comosum* L.] – šopasti repušnik; 9746/1, dolomitno ostenje nad vodno kotanjo v Plazih (ČUŠIN & DAKSKOBLER 2001: 77); hemikriptofit, H scap, evraz.
- Phyteuma orbiculare* L. – glavičasti repuš; 9746/1,2,3,4; 9747/1,3, travišča na pobočnem grušču in apnencu v gorskem pasu Stolovega pogorja, na inicialnih traviščih v povirju Bele in Črnega potoka, bolj redka na mezofilnih traviščih na ilovnatih tleh (Ržišča na Miji, Oblac nad Logmi) in v stenah ob Nadiži; hemikriptofit, H scap, med.-mont.

- Phyteuma ovatum* Honck. [*P. halleri* All.] – jajčasti repuš; 9746/1,2,4; 9747/1,3, pogosto v bukovich gozdovih in senčnih rastiščih na Miji (npr. v Krejskih koritih, nad Kozjo pečjo); hemikriptofit, H scap, med.-mont.
- Phyteuma zahlbruckneri* Vest – zahlbrucknerjev repuš; 9746/1,2,3,4; 9747/1,3, gorska travišča in svetla grmišča na južnih pobočjih Stolovega pogorja, tudi na opuščenih senožetih v okolici Velikega brega in Ržišč; hemikriptofit, H scap, E-alp.
- Picea abies* (L.) Karsten [*P. excelsa* (Lam.) Link] – navadna smreka; 9746/1,2,3,4; 9747/1,3, grmišča in pionirski gozdovi na holocenskih terasah Nadiže, tudi na inicialnih rastiščih v bližini nasadov, npr. na hudourniškem produ ob Beli, povsod drugotno razširjena; fanerofit, P scap, evrosib.
- Picris hieracioides* L. – navadna skrka; 9746/1,2,3,4; 9747/1,3, ruderalni kraji ob starih zidovih in na cestnih robovih, pogosto tudi na pustih travnikih; hemikriptofit, H scap, evrosib.
- Pimpinella alpina* Host [*P. saxifraga* L. ssp. *alpestris* (Spr.) Vollm.] – alpski bedrenec; 9746/1,2, kamnita gorska travišča na Breginjskem Stolu (1200–1600 m n.m.); hemikriptofit, H scap, evraz.
- Pimpinella major* (L.) Huds. ssp. *major* – veliki bedrenec; 9746/1,2,3,4; 9747/1,3, zelo pogosto in s precejšnjim zastiranjem na gojenih travnikih, tudi v mezofilnih gozdnih robovih (združbe iz zveze *Aegopodion podagrariae*); hemikriptofit, H scap, evrop.
- Pimpinella major* (L.) Huds. ssp. *rubra* (Hoppe) O.Schwarz [*P. rubra* Hoppe] – rdeči bedrenec; 9746/1,2; 9747/1, Stolovo pogorje, na visokogorskih traviščih (1300–1600 m n.m.); hemikriptofit, H scap, evrop.
- Pimpinella saxifraga* L. – navadni bedrenec; 9746/1,2,3,4; 9747/1,3, suha travišča na pobočnem grušču in prodnatih terasah ob Nadiži; hemikriptofit, H scap, evrop.
- Pinguicula alpina* L. – alpska mastnica; 9746/1,2,4; 9747/3, povirja na morenah v submontanskem pasu (npr. cestna brežina med Stanovišči in Homcem), vlažna dolomitna ostenja v Plazih in pri Studencih (Robič); hemikriptofit, H ros, arkt.-alp.
- Pinus mugo* Turra [*P. montana* Miller] – rušje (krajevno: počepje); 9746/1,2,3, v sestojih na grebenu Stolovega pogorja, posamezno na meliščih in v hudourniških grapah v gorskem pasu nad Breginjem, tudi na prodišču pri Mostu na Nadiži (T. WRABER 1969c: 78); fanerofit, P caesp, evraz.
- Pinus nigra* Arnold – črni bor; 9746/1,2,3,4; 9747/1,3, obsežni nasadi na erodibilnem območju nad Breginjem (Sv. Marjeta–Prekopa–Črni potok), posamezna drevesa na prodiščih Nadiže in v stenah na pobočjih Velikega in Malega Muzca; fanerofit, P scap, S-ilir.
- Pinus sylvestris* L. – rdeči bor; 9746/1,2,3,4; 9747/1,3, sklenjeni sestoji rdečega bora so le nasadi v območju Mamurje nad Homcem in v zlivnem območju Gostenka nad Stanovišči, manjše skupine opazimo tudi po zapuščenih senožetih in v pionirskih grmiščih na holocenskih terasah Nadiže; fanerofit, P scap, evraz.
- Plantago lanceolata* L. – ozkolistni trpotec; 9746/1,2,3,4; 9747/1,3, gojeni travniki in senožeti na zmerno vlažnih, večinoma globokih, glinastih tleh, značilnica razreda *Molinio-Arrhenatheretea*; hemikriptofit, H ros, evraz.
- Plantago major* L. ssp. *intermedia* (Godr.) Lange [*P. intermedia* Godr.] – močvirski trpotec; 9746/4, Logje, njiva krompirja, uleknjeni del platoja pod vasjo, distrična rjava tla na flišu (skupaj z vrstami *Stachys palustris*, *Petasites hybridus* in *Bidens tripartita*); hemikriptofit, H ros, evraz.

- Plantago major* L. ssp. *major* – veliki trpotec; 9746/1,2,3,4; 9747/1,3, pogosto na pohojenih rastiščih (npr. kolovozi, vaške poti in dvorišča); hemikriptofit, H ros, evraz.
- Plantago media* L. – srednji trpotec; 9746/1,2,3,4; 9747/1,3, zmerno suha travišča in pašniki na srednje globokih rendzinah; hemikriptofit, H ros, evraz.
- Platanthera bifolia* (L.) L.C.Rich. – dvolistni vimenjak 9746/1,2,3,4, nestrnjeno ruševje na grebenu Stolovega pogorja med Ribežnim in Vrhom nad Ohojami, Most na Nadiži (mezofilno travišče na rečni terasi), leskovje v Zdrtu na Miji; geofit, G bulb, paleotemp.
- Platanthera chlorantha* (Custer) Rchb. – zelenkasti vimenjak; 9746/2, T. WRABER 1967: 126 (Mali Muzec, 1000 m n.m.); geofit, G bulb, evrosib.
- Poa alpina* L. – alpska latovka; 9746/1,2,4; 9747/1, pašniki in travišča na hrbtu Stolovega pogorja in Mije (1100–1500 m n.m.), na svežih tleh, bogatih s hranili in bazami, zlasti pogosto na planini Božca; hemikriptofit, H caesp, cirkumboreal.
- Poa annua* L. – enoletna latovka; 9746/1,2,3,4; 9747/1,3, ruderalna rastišča (kolovozi, obpotja) in obdelana tla (njive, vrtovi), pogosto; terofit, T caesp, kozmopol.
- Poa bulbosa* L. – gomoljasta latovka; 9747/1,3, ruderalni kraji ob kolovozih pri Kredu in Robiču; hemikriptofit, H caesp, paleotemp.
- Poa compressa* L. – dvorezna latovka; 9746/2,3,4; 9747/1,3, prodišča in suha travišča ob Nadiži, suhe cestne brežine in obpotja v naseljih (Borjana, Logje); hemikriptofit, H caesp, cirkumboreal.
- Poa hybrida* Gaud. – hibridna latovka; 9746/2, subalpinsko bukovje na grebenu Stolovega pogorja med Puntarčičem in Ribežnim (Dakskobler, delovni herbarij ZRC SAZU, 13. 6. 2001); hemikriptofit, H caesp, evrop.
- Poa nemoralis* L. – podlesna latovka; 9746/1,2,4; 9747/1,3, ob gozdnih cestah pod Prekopo in na Miji (800–1000 m n.m.), tudi na posekah, v termofilnih bukovih gozdovih (nad Potoki) in na ruderalnih rastiščih (pri trgovini v Logjeh), ponavadi v krpah, vendar raztreseno; hemikriptofit, H caesp, cirkumboreal.
- Poa palustris* L. – močvirska latovka; 9747/3, mokrotni travniki na Krejskem polju in Starijskem blatu; hemikriptofit, H caesp, cirkumboreal.
- Poa pratensis* L. – travniška latovka; 9746/1,2,3,4; 9747/1,3, zmerno suha travišča in gojeni travniki na rjavih rendzinah ali evtričnih rjavih tleh, pogosto; hemikriptofit, H caesp, cirkumboreal.
- Poa supina* Schrad. – polegla latovka; 9746/2, pašniki na pl. Božci, okoli 1450 m n.m. (Dakskobler, delovni herbarij ZRC SAZU, 13. 6. 2001); hemikriptofit, H caesp, arkt.-alp.
- Poa trivialis* L. – navadna latovka; 9746/1,2,3,4; 9747/1,3, mezofilna travišča in gozdni robovi na rodovitnih ilovnatih, humoznih tleh; hemikriptofit, H caesp, evraz.
- Polygala alpestris* Rchb. – predalpska grebenuša; 9746/1,2; 9747/1, kamnita rastišča na gorskih in subalpskih traviščih na Stolovem pogorju, npr. ob planinski stezi Pod pragom (1500 m n.m.); hemikriptofit, H scap, med.-mont.
- Polygala amarella* Crantz – močvirska grebenuša; 9746/3, prodišče pri Mostu na Nadiži (T. WRABER 1969: 78); hemikriptofit, H ros, evrop.
- Polygala chamaebuxus* L. [*Chamaebuxus alpestris* Spach] – žanjevec; 9746/1,2,3,4; 9747/1,3, kamnita rastišča na prisojeh, npr. melišča, obcestni zidovi, ostenja, inicialna travišča na prodiščih in morenskem drobirju, pogosto; hamefit, Ch suffr, evrimed.
- Polygala comosa* Schkuhr – čopasta grebenuša; 9746/2,3,4; 9747/1, suha travišča v submontanskem pasu, npr. Trn nad Podbelo, Polog nad Kredom; hemikriptofit, H scap, evrosib.

- Polygala nicaeensis* Risso ssp. *forojulensis* (Kerner) Graebn. [*P. carniolica* Kerner] – furlanska grebenuša; 9746/1,2,3,4; 9747/1,3, pogosto na dolomitnih meliščih in hudourniškemrodu v povirjih Bele in Nadiže (Prekopa, Plazi), tudi na kamnitih suhih traviščih (Starijski vrh, Cerkevni dol) in na prodiščih Nadiže (Most na Nadiži, Kozja peč), tudi T. WRABER 1967: 120 (Tam za lepim brdom, Sv. Marjeta nad Breginjem) in T. WRABER & M. PALMA 1982: 120; hemikriptofit, H scap, endemit.
- Polygala vulgaris* L. – navadna grebenuša; 9746/1,2,3,4; 9747/1,3, na zmerno suhih travnikih in v svetlih grmiščih; hemikriptofit, H scap, evraz.
- Polygonatum multiflorum* (L.) All. – mnogocvetni salamonov pečat; 9746/1,2,3,4; 9747/1,3, pogosta vrsta v mezofilnih bukovih gozdovih, pionirskih gozdovih na flišu in v logih ob Nadiži; geofit, G rhiz, evraz.
- Polygonatum odoratum* (Mill.) Druce [*P. officinale* All.] – dišeči salamonov pečat; 9746/1,2,3,4; 9747/1,3, suha travišča na pobočnem grušču (npr. Nadkovik; Boban) in na terasah Nadiže; geofit, G rhiz, cirkumboreal.
- Polygonatum verticillatum* (L.) All. – vretenčasti salamonov pečat; 9746/1,2,4; 9747/1, gorska travišča in altimontansko bukovje na Stolovem pogorju in Miji, pogosto; geofit, G rhiz, evraz.
- Polygonum amphibium* L. [*Persicaria amphibia* (L.) Gray] – vodna dresen; 9747/3, močvirnato travišče (sestoj visokih steblik »*Filipenduletum*«) pri Frnaži (kopenska oblika rastline); geofit, G rhiz, kozmopol.
- Polygonum arenastrum* Boreau – pohojena dresen 9746/1,2,3,4; 9747/1,3, ruderalna in pohojena rastišča, npr. na kolovozih, po vaških dvoriščih; terofit, T rept, kozmopol.
- Polygonum aviculare* L. – ptičja dresen; 9746/2,4, ponekod na okopavinskih njivah (Na potoku pri Borjani, vzhodno od stare vasi Stanovišča); terofit, T rept, kozmopol.
- Polygonum bistorta* L. [*Persicaria bistorta* (L.) Samp.] – kačja dresen; 9746/1,2; 9747/1, gorska travišča in pašniki na hrbtu Stolovega pogorja, globlja tla na jurskih, deloma silificiranih apnencih, pogosto; geofit, G rhiz, cirkumboreal.
- Polygonum hydropiper* L. [*Persicaria hydropiper* (L.) Spach] – poprasta dresen; 9746/3,4; 9747/3, na vlažnih travnikih in pašnikih, npr. ob pojilih na Robidiščih in na Lipeti pri Starem selu; terofit, T scap, cirkumboreal.
- Polygonum lapathifolium* L. [*Persicaria lapathifolia* (L.) Gray] – ščavjelistna dresen; 9746/2,4; 9747/1,3, vlažna evtrofna rastišča, npr. ob vrbiščih pri Robiču in pod Hurjo, jarki na Krejskem polju; terofit, T scap, paleotemp.
- Polygonum mite* Schrank [*Persicaria laxiflora* (Weihe) Opiz] – mila dresen; 9746/1,2,3,4; 9747/1,3, plevelna vrsta na okopavinah in po vrtovih, tudi na mezofilnih rastiščih ob kolovozih, na rečnih bregovih ipd., pogosto; terofit, T scap, evrop.
- Polygonum persicaria* L. [*Persicaria maculosa* Gray] – breskova dresen (krajevno: gejduc); 9746/1,2,3,4; 9747/1,3, njive, tudi ruderalna rastišča, nasipališča in prodišča Nadiže; terofit, T scap, kozmopol.
- Polygonum viviparum* L. [*Persicaria vivipara* (L.) Ronse Decraene] – živorodna dresen; 9746/1,2; 9747/1, subalpinske trate na Stolovem pogorju; geofit, G rhiz, arkt.-alp.
- Polypodium interjectum* Shivas [*Polypodium vulgare* L. ssp. *prionodes* (Aschers.) Rothm.] – srednja sladka koreninica; 9747/3, na zasenčenih rastiščih z visoko zračno vlago, npr. korita Nadiže pri Kredu, pionirski gozdni sestoji na podorih pod Sv. Volarjem; hemikriptofit, H ros, evrimed.
- Polypodium vulgare* L. – navadna sladka koreninica; 9746/1,2,3,4; 9747/1,3, stene in drevesni štori v senčnih bukovih gozdovih; hemikriptofit, H ros, cirkumboreal.

- Polystichum aculeatum* (L.) Roth [*P. lobatum* (Huds.) Chevall.] – bodeča podlesnica; 9746/1,2,3,4; 9747/1,3, gorski bukovi gozdovi; geofit, G rhiz, evraz.
- Polystichum braunii* (Spenn.) Feé – Braunova podlesnica; 9746/1,2,3,4; 9747/1,3, mezofilni bukovi gozdovi v podgorskem in gorsken pasu, tudi T. WRABER 1967: 112 (v dolini Nadiže pod Robidišči, 450 m n.m.); geofit, G rhiz, cirkumboreal.
- Polystichum lonchitis* (L.) Roth – kopjasta podlesnica; 9746/1,2, skale nad cesto pred planino Božca (1300 m n.m.), subalpinsko bukoveje Pod pragom (1500 m n.m.), melišča na Prekopi; geofit, G rhiz, cirkumboreal.
- Polystichum setiferum* (Forsk.) Woyнар – luskastodlakava podlesnica; 9746/4; 9747/3, bukovi gozdovi na osojah Mije (V Bandu, pod Debelim čelom); geofit, G rhiz, cirkumboreal.
- Populus nigra* L. – črni topol; 9746/2,3,4; 9747/1,3, vrbišča in logi ob Nadiži, na zaraščenih senožetih in v mejicah (območje ledeniških moren), raztreseno; fanerofit, P scap, paleotemp.
- Populus tremula* L. – trepetlika; 9746/2,3,4, opuščene senožeti in grmišča na flišu v okolici Robidišč, tudi na Ržiščah na Miji ter na Ušju nad Breginjem; fanerofit, P scap, evrosib.
- Portulaca oleracea* L. – navadni tolščak; 9746/2,4; 9747/1,3, v stiku vozišča in cestnih robnikov ter v razpokah na pločnikih v Breginju, Podbeli in Potokih; terofit, T scap, kozmopol.
- Potamogeton natans* L. – plavajoči dristavec; 9746/2; 9747/1,3, pojila (mlake) na Stolovem pogorju med planino Božco in Starijskim vrhom; hidrofit, I rad, kozmopol.
- Potentilla alba* L. – beli petoprstnik; 9746/1,2,4, mezofilna travišča na ledeniških morenah, npr. v Brdah nad Podbelo, Kamnik nad Stanovišči, pri Benetkah v Plazih, redko; hemikriptofit, H ros, pont.
- Potentilla caulescens* L. – predalpski petoprstnik; 9746/1,2,4; 9747/1,3, skalne razpoke v gorskem pasu, tudi nižje, npr. v soteski Nadiže pod Logmi, v Krejskih koritih, skalni gmoti nad Suhim potokom v Borjani; hemikriptofit, Ch suffr, med.-mont.
- Potentilla crantzii* (Crantz) G.Beck ex Fritsch – Crantzev petoprstnik; 9746/1,2; 9747/1, kamniti travniki v zgornjegorskem in subalpinskem pasu, pogosto v sestojih z gladko bilnico; hemikriptofit, H scap, arkt.-alp.
- Potentilla erecta* (L.) Rausch. [*P. tormentilla* Neck.] – srčna moč; 9746/1,2,3,4; 9747/1,3, svetla mezofilna grmišča in vlažna travišča, zelo pogosto; hemikriptofit, H scap, evraz.
- Potentilla micrantha* Ramond ex DC. – drobnocvetni petoprstnik; 9746/2,4, v zmerno termofilnih, pionirskih gozdovih na ledenodobnem materialu, npr. južna pobočja v Berjaču, grapa Bavšenka, raztreseno; hemikriptofit, H ros, evrimed.
- Potentilla pusilla* Host [*P. puberula* Krašan] – pritlični petoprstnik; 9746/2,3,4; 9747/1,3, na suhih travnikih (npr. Pod Lupom, Pod Vrnico), peščenih kolovozih ter inicialnih traviščih na nadiškemrodu; hemikriptofit, H scap, evrop.
- Potentilla reptans* L. – plazeči petoprstnik; 9746/1,2,3,4; 9747/1,3, pogosta rastlina vlažnih rastišč, npr. ob vodnih jarkih, cestnih kanalih, povirjih, na bregovih potokov ipd.; hemikriptofit, H ros, paleotemp.
- Prenanthes purpurea* L. – škrlatnordeča zajčica; 9746/1,2,3,4; 9747/1,3, najbolj pogosta je na rastiščih z malo apnenca v tleh (zmerno kisloljubni bukovi gozdovi za Breginjem, pionirski gozdovi na flišu), tudi na humoznih tleh v gorskem pasu (visoko steblikovje v mezofilnih grapah na Stolovem pogorju, sestoji ass. *Ranunculo platanifolii-Fagetum*); hemikriptofit, H scap, evrop.

- Primula auricula* L. – avrikelj; 9746/1,2,4; 9747/1,3, skalne razpoke v gorskem pasu, v obcestnem zidu med Nadkovikom in pl. Božco, tudi nižje, npr. stene pod Kozjo pečjo in pri Sv. Volarju; hemikriptofit, H ros, med.-mont.
- Primula elatior* (L.) Hill – visoki jeglič; 9746/1,2, altimontansko bukovje nad Breginjem (Daskobler, floristični popis 10. 6 1998); hemikriptofit, H ros, evrop.
- Primula veris* L. ssp. *columnae* (Ten.) Lüdi – belopolsteni pomladanski jeglič; 9746/1,2,3,4; 9747/1,3, senožeti in svetli gozdovi na pobočjih, pogosto, tudi T. WRABER (1966: 57); hemikriptofit, H ros, med.-mont.
- Primula vulgaris* Huds. [*P. acaulis* (L.) Hill] – trobentica (krajevno: piskavka); 9746/1,2,3,4; 9747/1,3, grmišča, logi in bukovi gozdovi, zelo pogosto; hemikriptofit, H ros, evrop.
- Prunella grandiflora* (L.) Scholler – velecvetna črnoglavka; 9746/1,2,3,4; 9747/1,3, peščena in gruščnata rastišča, zlasti pogosto na pašnikih, meliščih in kolovozih v gorskem pasu; hemikriptofit, H scap, med.-mont.
- Prunella vulgaris* L. – navadna črnoglavka; 9746/1,2,3,4; 9747/1,3, gojeni travniki, vrtnate trate, združbe pohojenih tal na ilovnatih tleh, pašniki na mezofilnih rastiščih ipd., pogosto; hemikriptofit, H scap, cirkumboreal.
- Prunus avium* L. – češnja; 9746/1,2,3,4; 9747/1,3, zaraščajoče se senožeti in pionirski gozdovi v podgorskem in gorskem pasu (pogosto v Zdrtu, Cerkovnici, pod Velikim bregom), tudi v bukovih gozdovih (posamezna drevesa); fanerofit, P scap, pont.
- Prunus spinosa* L. – črni trn; 9746/1,2,3,4; 9747/1,3, mejice, grmišča in gozdni robovi na prisojah, na holocenskih terasah Nadiže ponekod oblikuje zastore med travišči in pionirskimi gozdovi; fanerofit, P caesp, evrop.
- Pseudolysimachion barrelieri* Schott ex Roem. & Schult. [*Veronica spicata* ssp. *barrelieri* (Schott ex Roem. & Schult.) Murb. – Barrelierov pajetičnik; 9746/2,3,4; 9747/1,3, suha rastišča na inicialnih tleh, npr. travišča Pod Vrnico, pašniki ob Nadiži pri Kredu, na hudourniškem vršaju Bele pod Črpeži, sredi kolovozov na južnih pobočjih Stolovega pogorja (Pod skalco, Brunarice); hemikriptofit, H rept, SE-evrop.
- Pseudostellaria europaea* Schaeftlein [*Stellaria bulbosa* Wulf.] – evropska gomoljčica; 9746/1,2,3,4; 9747/3, leskovja in pionirski gozdovi na flišnem hrbtu med Prekopo in Logmi, vznožje Mije med Podrečnico in Logom ter med Krejskimi koriti in Sv. Volarjem, povsod na mezofilnih rastiščih in globokih tleh (glej ČUŠIN 2001a: 10-12); geofit, G bulb, evrop.
- Pteridium aquilinum* (L.) Kuhn – orlova praprotnica; 9746/1,2,3,4; 9747/1,3, v preprogah na opuščeni senožeti in pašnikih med Breginjem in Logmi na distričnih rjavih tleh, tudi na gozdnih robovih ob cesti k Sv. Marjeti, v Plazi in na Mijo; geofit, G rhiz, kozmopol.
- Pulicaria dysenterica* (L.) Bernh. [*P. uliginosa* Stev. ex DC.] – srčastolistna bolhača; 9746/2,3,4; vlažni travniki na jezerski kredi npr. v Vrnici pri Podbeli, Strmola pod Homcem idr.; hemikriptofit, H scap, evrimed.
- Pulmonaria officinalis* L. – navadni pljučnik; 9746/1,2,3,4; 9747/1,3, pogosto v bukovih gozdovih in grmiščih v celotnem raziskovanem območju; hemikriptofit, H scap, evrop.
- Pulsatilla alpina* (L.) Delarbre – alpski kosmatinec; 9746/1,2, subalpinska travišča na grebenu Stolovega pogorja, večinoma v ass. *Ranunculo hybridi-Caricetum sempervirentis*; hemikriptofit, H scap, cirkumboreal.
- Pyrola rotundifolia* L. – okroglostna zelenka; 9746/1,2, nasadi črnega bora pod Sv. Marjeto in v povirju Črnega potoka, hemikriptofit, H ros, cirkumboreal.

- Pyrus pyraister* (L.) Burgsd. – drobnica; 9746/2,4, zelo redko v pionirskih gozdovih in na opuščenih senožetih (Dolina nad Borjano, Klančič pod Borjano); fanerofit, P scap, evraz.
- Quercus petraea* (Matt.) Liebl. [*Q. sessiliflora* Salisb.] – graden; 9746/1,2,3,4; 9747/1,3, svetli gozdovi in grmovnata pobočja, raztreseno; fanerofit, P scap, evrop.
- Quercus pubescens* Willd. [*Q. lanuginosa* Thuill.] – puhasti hrast; 9747/1,3, grmišča v pečevjih pod Starijskim vrhom in v soteski Nadiže nad Robičem (floristični popisi I. Dakskoblerja, 25. 7. 1990 in 21. 5. 1996); fanerofit, P caesp, pont.
- Quercus robur* L. [*Q. pedunculata* Ehrh.] – dob; 9746/2,3,4; 9747/1,3, pogosta drevesna vrsta v gričevju na zmerno mezofilnih rastiščih (rjave rendzine na flišu oziroma na morenah), npr. Brda, Veliki breg, Prapenk, Cerkevica (območje senožeti v zaraščanju), tudi v logih ob Nadiži in grapah ob vznožju Mije; fanerofit, P scap, evrop.
- Ranunculus acris* L. – ripeča zlatica; 9746/1,2,3,4; 9747/1,3, pogosta vrsta na gojenih travnikih in pašnikih, na svežih in rodovitnih, ilovnatih tleh; hemikriptofit, H scap, kozmopol.
- Ranunculus aesculentus* Pign. – soška zlatica; 9746/2,4; 9747/1,3, mezofilno grmišče pri odcepu ceste za Sužid, v submontanskem bukovju nad Starim selom, ob jarkih in mejicah med Robičem in Starim selom (Čušin 2001a), obrečni log na levi terasi Nadiže nasproti Turjeve jame, pionirski sestoji belega gabra pod Sv. Volarjem, starejši sestoj sive vrbe pri ostalinah mlina pod Mokarjem, severno pobočje Lupa (Sv. Helena); hemikriptofit, H scap, evrosib.
- Ranunculus bulbosus* L. – gomoljasta zlatica; 9746/1,2,3,4; 9747/1,3, na zmerno suhih travniščih, ki so razširjena v območju ledeniških moren in starejših rečnih teras (300–800 m n.m.), na rastiščih, kjer med talnimi tipi prevladujejo srednje globoke rendzine; hemikriptofit, H scap, evraz.
- Ranunculus carinthiacus* Hoppe – koroška zlatica; 9746/2, trate in pašniki nad pl. Božco (okoli 1400 m n.m.); hemikriptofit, H scap, med.-mont.
- Ranunculus cassubicus* L. – kašubska zlatica; 9746/1,2,3,4; 9747/1,3, logi in grmišča na terasah in pobočjih ob Nadiži (ass. *Asperulo-Carpinetum*), bukov gozd pri Globokem potoku in v Logu (Mija), pionirski gozdovi pod Sv. Volarjem in pri Robiču (Der), povsod na mezofilnih rastiščih in globljih tleh (rjava pokarbonatna tla, evtrična rjava tla); hemikriptofit, H scap, evraz.
- Ranunculus ficaria* L. ssp. *bulbilifer* Lambinon [*Ficaria verna* Huds.] – lopatičasta zlatica; 9746/1,2,3,4; 9747/1,3, vlažna rastišča na globljih tleh, npr. mezofilni logi ob Nadiži, pionirski gozdovi na flišu ipd.; geofit, G bulb, evraz.
- Ranunculus hybridus* Boria – izrodna zlatica; 9746/2, subalpinska travišča na kamnitih pobočjih Malega Muzca (1500–1600 m n.m.), tudi Dakskobler (delovni herbarij ZRC SAZU 10. 6. 1998); geofit, G rhiz, E-alp.
- Ranunculus lanuginosus* L. – kosmata zlatica; 9746/1,2,3,4; 9747/1,3, splošno razširjena vrsta, najpogosteje na bregovih potokov ob vznožju Mije, v mezofilnih logih ob Nadiži ter na gozdnih robovih; hemikriptofit, H scap, evrop.
- Ranunculus montanus* Willd. – gorska zlatica; 9746/1,2, visokogorska travišča na grebenu Stolovega pogorja; hemikriptofit, H scap, alp.
- Ranunculus nemorosus* DC. [*R. polyanthemus* s. lat.] – gozdna zlatica, 9746/2, travišča na južnih pobočjih Breginjskega Stola (800–1400 m n.m.); hemikriptofit, H scap, evraz.
- Ranunculus platanifolius* L. – platanolistna zlatica; 9746/1,2,4; 9747/1, predvsem v

- gorskem pasu Stolovega pogorja nad 1200 m n.m. (altimontansko in subalpinsko bukoveje, visoka steblikovja v hudourniških grapah, travišča na gorskem hrbtu med Starijskim vrhom in Nizkim vrhom), poredko tudi v bukovju pod vrhom Mije (Škrbina); hemikriptofit, H scap, evraz.
- Ranunculus repens*** L. – plazeča zlatica; 9746/1,2,3,4; 9747/1,3, pogosta plevelna vrsta na njivah in po vrtovih, tudi na gojenih travnikih, v sadovnjakih ter na vlažnih krajih ob kolovozih in poteh; hemikriptofit, H rept, paleotemp.
- Ranunculus sardous*** Crantz – srhkodlakava zlatica; 9746/2,4; 9747/1,3, ruderalni kraji po vaseh (pusta, peščena rastišča ob kolovozih, otroških igriščih in po vaških dvoriščih); terofit, T scap, evrimed.
- Ranunculus traunfellneri*** Hoppe – Traunfellnerjeva zlatica; 9746/1,2; vlažni žlebiči in skalne razpoke na subalpinskih tratih pod Kočo na Stolu in Velikim Muzcem (1600–1650 m n.m.); hemikriptofit, H scap, endemit (areal obsega slovenske Alpe, Snežnik in vzhodni del Karnijskih Alp, T. Wraber v HEGI et al. 1980: 89).
- Ranunculus trichophyllus*** Chaix [*Batrachium trichophyllum* (Chaix) van den Bosch] – lasastolistna vodna zlatica; 9747/3, vodni jarki pri Robiču in Starem selu; hidrofrit, I rad, evrop.
- Reseda lutea*** L. – rumeni katanec; 9746/1,2,3,4; 9747/1,3, prodišča Nadiže, ruderalni kraji v submontanskem pasu, tudi ob gorski cesti na Breginjski Stol (do 1000 m n.m.); hemikriptofit, H scap, evrop.
- Rhamnus catharticus*** L. – čistilna kozja češnja; 9746/1,2,3,4; 9747/1,3, mejice in zaraščajoči se travniki na pobočjih Breginjskega Stola (nad Borjano, Stanovišči), posamezno na opušenih senožetih in v grmiščih na starejših terasah Nadiže; fanerofit, P caesp, pont.
- Rhamnus fallax*** Boiss. – kranjska kozja češnja; 9746/2, 9747/1, svetla grmišča in melišča med Borjano (v Lokarjah) in Starim selom (800–1000 m n.m.), vrsta je razširjena v Jugovzhodnih Apneniških Alpah in dinarskem gorstvu (v Italiji le ob meji med Matajurjem in Kolovratom), tako nahajališča v Breginjskem kotu pravzaprav sodijo na zahodno mejo njenega areala; fanerofit, P caesp, N-ilir.
- Rhamnus pumilus*** Turra. – nizka kozja češnja; 9746/1,2,4; 9747/1,3, pogosta v ostenjih nad Lokarji, v Konjski dolini, na Prekopi (800–1200 m n.m.), tudi ob Nadiži pri Robiču (stena pri Studencih) in pod Kozjo pečjo (oboje 300 m n.m.); fanerofit, NP, med.-mont.
- Rhamnus saxatilis*** Jacq. – razkrečena kozja češnja; 9746/1,2,3,4; 9747/1,3, termofilna rastišča na opušenih suhih traviščih in pašnikih ter v svetlih grmiščih na kamnitih pobočjih v submontanskem in gorskem pasu, raztreseno; fanerofit, P caesp, pont.
- Rhinanthus glacialis*** Personnat [*Rh. aristatus* Čelak.] – resasti škrobotec; 9746/1,2,3,4; 9747/1,3, inicialna travišča na prodnih nanosih Nadiže, gorska travišča in poraščena melišča na Breginjskem Stolu; terofit, T scap, evrop.
- Rhinanthus freynii*** (A. Kerner ex Sterneck) Fiori – Freynov škrobotec 9746/2,3,4; 9747/1,2, zmerno suhi do mezofilni travniki na evtričnih rvajih tleh (npr. na starejših rečnih terasah med Podbelo in Borjano); terofit, T scap, N-ilir.
- Rhinanthus minor*** L. [*Rh. crista-galli*] – mali škrobotec; 9747/1,3, zmerno vlažna travišča med Kredom in Robičem; terofit, T scap, cirkumboreal.
- Rhodiola rosea*** L. [*Sedum rosea* (L.) Scop] – navadni rožni koren; 9746/2, na manjših skalah v okolici Koče na Stolu (1600 m n.m.); hemikriptofit, Ch suffr, arkt.-alp.
- Rhododendron ferrugineum*** L. – rjasti sleč; 9746/1,2, na grebenu Puntarčič–Veliki Muzec–

- Vrh nad Ohojami, v ruševju, T. WRABER (1967: 118) in Dakskobler (floristični popisi 10. 6. 1998 in 13. 6. 2001); fanerofit, NP, med.-mont.
- Rhododendron hirsutum*** L. – dlakavi sleč; 9746/1,2,4, greben Stolovega pogorja, dolomitna ostenja in pionirska grmišča na pobočnem grušču na potezi Sv. Marjeta–Prekopa–Črni potok (800–900 m n.m.), v žlebovih pod Komarjem (Mija); fanerofit, NP, alp.
- Rhodothamnus chamaecistus*** (L.) Rchb. – navadni slečnik; 9746/1,2, v ruševju in na subalpinskih tratah (greben Stolovega pogorja), tudi nižje, npr. na osojnem dolomitnem pobočju pod Prekopo (900 m n.m.); hamefit, Ch suffr, E-alp.
- Ribes alpinum*** L. – alpsko grozdičje; 9746/1,2, bukova grmišča in ruševje v subalpinskem pasu, na kamnitih, vendar svežih (zmerno zakisanih) rastiščih; fanerofit, NP, evrosib.
- Robinia pseudacacia*** L. – robinija; 9746/2,3,4; 9747/1,3, posamezno, oziroma v manjših skupinah na bregovih Nadiže pri Robiču, grmiščih pod Vrnico (Podbela), ob vznožju Mije pod Goščo (robni deli gozda), v manjših sestojih s primesjo drugih drevesnih vrst le na flišnem pobočju nad Kredom; fanerofit, P caesp, adventiv.
- Rorippa austriaca*** (Crantz) Besser – avstrijska potočarka; 9746/2,4, Borjana, ob cesti na koncu vasi, Podbela, brežina ob otroškem igrišču in na robu zmerno suhega travnika (ob cesti na vhodu v vas), rastišča lahko označim kot ruderalna; hemikriptofit, H scap, med.-pont. (v alpskem fitogeografskem območju zelo redka, JOGAN et al. 2001).
- Rorippa palustris*** (L.) Besser – navadna potočarka; 9746/4, luža pod Krajcem (Podbela), terofit, T scap, kozmopol.
- Rorippa sylvestris*** (L.) Besser – divja potočarka; 9746/2,4; 9747/1,3, ob vodotokih, ruderalni kraji ob vaških poteh, nasipališča; hemikriptofit, H scap, evraz.
- Rosa arvensis*** Huds. – njivni šipek; 9746/1,2,3,4; 9747/1,3, submontansko bukovje (Skopačnica, pri Napoleonovem mostu), mezofilni logi ob Nadiži, pionirski gozdovi na pobočnem grušču nad Potoki (potencialno *Ostrya-Fagetum*), alpski bukov gozd pod Sv. Marjeto; fanerofit, NP, med.-atlant.
- Rosa canina*** L. – navadni šipek; 9746/1,2,3,4; 9747/1,3, mejice in redka grmišča na območju nekdanjih senožeti in pašnikov v submontanskem in spodnjem montanskem pasu; fanerofit, NP, paleotemp.
- Rosa glauca*** Pourret non Vill. [*R. rubrifolia* Vill.] – rdečelistni šipek; 9746/1,2; 9747/1, raztreseno po opuščeni senožeti in grmovnatih krajih v gorskem pasu Stolovega pogorja (700–1200 m n.m.), tudi pod Komarjem na Miji; fanerofit, NP, med.-mont.
- Rosa pendulina*** L. [*R. alpina* L.] – kimastoplodni šipek; 9746/1,2,4; 9747/3, altimontansko bukovje in ruševje na Breginjskem Stolu, na Miji tudi nižje, npr. v osojnem žlebu nad Sv. Volarjem; fanerofit, NP, med.-mont.
- Rosa tomentosa*** Sm. – puhasti šipek; 9746/1,2; 9747/1, kamnito travišče nad pl. Ohoje (1000 m n.m.), južna pobočja Breginjskega Stola, pogosto v obcestnem grušču (800–1100 m n.m.); fanerofit, NP, pont.
- Rubus caesius*** L. – sinjezelena robida; 9746/1,2,3,4; 9747/1,3, grmišča sive vrbe in logi ob Nadiži, pionirski gozdovi na jezerski kredi pod Robidišči, v visokem steblikovju ob potokih; fanerofit, NP, evraz.
- Rubus fruticosus*** agg. – robida; 9746/1,2,3,4; 9747/1,3, pogosta rastlina na gozdnih robovih, posekah in zaraščajočih se senožetih; fanerofit, NP, evrop. (iz taksonomsko zapletene skupine sem določil le dva taksona, *R. plicatus* in *R. ulmifolius*).

- Rubus hirtus*** W. & K. – srhkostebelna robida; 9746/2,3,4; 9747/1,3, submontanska bukovja in pionirski gozdovi na njihovem rastišču npr. Zašica nad Legrado, v Bandu na Miji; fanerofit, NP, evrop.
- Rubus idaeus*** L. – malinjak; 9746/1,2,4; 9747/1,3, svetli gozdovi in grmišča v gorskem pasu Stolovega pogorja, ob gorskih cestah (npr. Sedlo–pl. Božca, Globotnik–Plazi), poseke na Miji idr., pogosto; fanerofit, NP, cirkumboreal.
- Rubus saxatilis*** L. – skalna robida; 9746/1,2,4, kamnita grmišča in ostenja med Malim Muzcem in Nizkim vrhom, tudi na Miji (Dakskobler, floristični popis 25. 7. 1990); hemikriptofit, H caesp, cirkumboreal.
- Rudbeckia hirta*** L. – srhkodlakava rudbekija; 9747/3, opuščeno travišče pod glavno cesto pri Starem selu, nasutje pod Derom pri Robiču, posamezne rastline; hemikriptofit, H bienn, adventiv. (domovina S. Amerika).
- Rudbeckia laciniata*** L. – deljenolistna rudbekija; 9746/2,4; 9747/1,3, Stanovišča, grmišče ob kolovozu zahodno od stare vasi, Sleme pri Logjeh, travnata brežina ob cesti v Molidi pri Robiču, povsod v večjih krpah; hemikriptofit, G bulb, adventiv.
- Rumex acetosa*** L. – navadna kislica; 9746/1,2,3,4; 9747/1,3, gojeni travniki in mezofilne senožeti, raztreseno; hemikriptofit, H scap, cirkumboreal.
- Rumex alpestris*** Jacq. [*R. arifolius*] – planinska kislica; 9746/2, Breginj (M. Wraber, floristični popis 24.10.1963); H scap, evraz.
- Rumex alpinus*** L. – alpska kislica; 9746/2; 9747/1, v okolici hlevov na pl. Božci in Starijskem vrhu; hemikriptofit, H scap, evrop.
- Rumex crispus*** L. – kodrastolistna kislica; 9746/2; 9747/3, vlažni travniki na Krejskem polju in ob Žužejki (Breginj); hemikriptofit, H scap, kozmopol.
- Rumex obtusifolius*** L. – topolistna kislica (krajevno: ščavje); 9746/1,2,3,4; 9747/1,3, mezofilni kraji ob kolovozih, na njivah, v jarkih in po vlažnih travnikih, pogosto; hemikriptofit, H scap, evrop.
- Rumex scutatus*** L. – ščitasta kislica; 9746/1,2; 9747/1,3, melišča nad Breginjem in na vzhodnih pobočjih Mije, tudi na hudourniškem produ in v obcestnem grušču v gorskem pasu Breginjskega Stola (800–1200 m n.m.); hemikriptofit, H scap, med.-mont.
- Ruscus aculeatus*** L. – bodeča lobodika; 9747/1,3, Krasca nad Potoki, toploljubna grmišča črnega gabra in malega jesena, Bant nad Starim selom, submontansko bukovje, tudi DAKSKOBLER (1995a: 32) in ČUŠIN (2001: 12-13); geofit, G rhiz, evrimed.
- Salix alba*** L. – bela vrba (krajevno: muleka); 9746/1,2,3,4; 9747/1,3, fragmenti sestojev le ob jarkih na Krejskem polju za Derom, posamezno na bregovih potokov (Stanovišnik, Močilnik, Gostenk) pred izlivom v Nadižo in okoli izvirov v območju moren; fanerofit, P scap, paleotemp.
- Salix alpina*** Scop. [*S. jacquinii* Host] – alpska vrba; 9746/2, subalpinska trata in ruševje pod vrhom Stola, 1650 m n.m.; fanerofit, C frut, alp.-karp.
- Salix appendiculata*** Vill. [*S. grandifolia* Ser.] – velikolistna vrba; 9746/1,2,3,4; 9747/1,3, v senčnih in kamnitih grapah potokov ob vznožju Mije, v soteski Nadiže med Mostom na Nadiži in Napoleonovim mostom pod Logmi, Krejska korita, ob hudournikih v Plazih; fanerofit, P caesp, med.-mont.
- Salix caprea*** L. – iva; 9746/1,2,3,4; 9747/1,3, na posekah in ruderalnih krajih ob cestah in po vaseh, pogosto; fanerofit, P caesp, evraz.
- Salix cinerea*** L. – pepelnatosiva vrba; 9747/3, vlažna travišča, nabrežja in ob melioracijskih jarkih na Starijskem blatu in pri Robiču; P caesp, paleotemp.
- Salix eleagnos*** Scop. [*S. incana* Schrank] – siva vrba (krajevno: črna beka); 9746/1,2,3,4;

- 9747/1,3, v sestojih na bregovih Nadiže, tudi na hudourniškem grušču v povirju Bele, morenskih usadih (ob Cerkovniku) in podobnih inicialnih rastiščih; fanerofit, P caesp, med.-mont.
- Salix glabra*** Scop. – gola vrba; 9746/1,2,4; 9747/1, melišča in hudourniške grape v gorskem pasu (npr. Prekopa, Benetke), tudi na Miji (Dakskobler, floristični popis 25. 7. 1990); fanerofit, NP, N-ilir.
- Salix purpurea*** L. – rdeča vrba (krajevno: bela beka); 9746/1,2,3,4; 9747/1,3, posamezno v grmiščih sive vrbe, na cestnih brežinah med Borjano in Stanovišči, na svežih nasipinah proda ob vodotokih; fanerofit, P caesp, evraz.
- Salix retusa*** L. – topolistna vrba; 9746/2, greben Stola (Dakskobler, floristični popis in herbarij 13. 6 2001), Ch frut, evrop.
- Salix waldsteiniana*** Willd. – Waldsteinova vrba; 9746/1,2, v sestojih na grebenu Stolovega pogorja, v manjših krpah na meliščih v povirju Bele in Črnega potoka; fanerofit, NP, alp.-karp.
- Salvia glutinosa*** L. – lepljiva kadulja; 9746/1,2,3,4; 9747/1,3, pogosta vrsta na gozdnih robovih, posekah, nabrežjih, v bukovih gozdovih in grmiščih; hemikriptofit, H scap, evraz.
- Salvia pratensis*** L. – travniška kadulja; 9746/1,2,3,4; 9747/1,3, gojeni in zmerno suhi travniki v nižjih legah, večinoma na rendzinah in plitvih evtričnih rjavih tleh na karbonatni podlagi (pobočni grušč ali prod), pogosto; hemikriptofit, H scap, evrimed.
- Salvia verticillata*** L. – vretenčasta kadulja; 9746/1,2,3,4; 9747/1,3, pogosto na pustih ruderalnih rastiščih ob cestah; hemikriptofit, H scap, med.-mont.
- Sambucus ebulus*** L. – smrdljivi bezeg; 9746/1,2,3,4; 9747/1, na opuščeni senožetih na flišu (pod Oblo Gorico) in ob gozdnih cestah (npr. Ržišča na Miji, Kolenjak, Hum); geofit, G rhiz, evrimed.
- Sambucus nigra*** L. – črni bezeg; 9746/1,2,3,4; 9747/1,3, evtrofna in nitrofilna rastišča ob starih hišah, tudi na posekah in v mejicah; fanerofit, P caesp, evrop.
- Sambucus racemosa*** L. – divji bezeg; 9746/1,2,4; 9747/1,3, vrzeli v altimontanskem bukovju, ob gozdnih cestah in na posekah (Globočanec, nad Dolgim čelom); fanerofit, P caesp, med.-mont.
- Sanguisorba minor*** Scop. s. lat. – mala strašnica; 9746/1,2,3,4; 9747/1,3, inicialna in suha rastišča, npr. prodišča Nadiže, razpoke v obcestnih zidovih, peščeni kraji ob cestah in poteh, pogosto (OPOMBA: Nabrane herbarijske primerke lahko uvrstimo v takson *S. minor* ssp. *muricata* (Spach) Aschers. & Graebn.); hemikriptofit, H scap, paleotemp.
- Sanicula europaea*** L. – navadni ženikelj; 9746/1,2,3,4; 9747/1,3, mezofilni pionirski gozdovi na terasah Nadiže (Most na Nadiži, Berjač), sestoji belega gabra na flišnih pobočjih pod Logmi (Tamošče) in na Oskah, submontanska bukovja (Gradec nad Legrado, Krejska korita), raztreseno; hemikriptofit, H scap, med.-mont.
- Saponaria officinalis*** L. – navadna milnica; 9746/1,2,3,4; 9747/1,3, na vlažnem in nekoliko zasenčenem produ ob rekah in potokih, pogosto; hemikriptofit, H scap, evrosib.
- Satureja montana*** L. ssp. *variegata* (Host.) P.W.Ball – pisani šetraj; 9746/1,2,3,4; 9747/1,3, suha travišča na mladih rečnih terasah, kamnita travišča nad Breginjem, skalne razpoke v cestnih usekih in soteskah Nadiže, tudi T. WRABER (1969: 181); hamefit, Ch frut, med.-mont.
- Saxifraga aizoides*** L. – vednozeleni kamnokreč; 9746/1,2, subalpinske trate in vlažni žlebovi na grebenu Breginjskega Stola, dolomitni grušč na osojnih delih Prekope in Benetk; hamefit, H scap, cirkumboreal.

- Saxifraga burseriana*** L. – Burserjev kamnokreč; 9746/1,2, hudourniški grušč in skalne razpoke v gorskem in subalpinskem pasu Stolovega pogorja, pogosto zlasti v povirju Bele in v Plazih, tudi T. WRABER 1967: 122 (dealpinski »seslerietum« pod Sv. Marjeto, 880 m n.m.); hamefit, Ch pulv, E-alp.
- Saxifraga caesia*** L. – sinjezeleni kamnokreč; 9746/1,2, skalne razpoke na subalpskih traviških pri Koči na Stolu ter na grebenu med Kopo in Nad Ohojami, tudi nižje, npr. po gruščnatih tratah na Prekopi; hamefit, Ch pulv, med.-mont.
- Saxifraga crustata*** Vest – skorjasti kamnokreč; 9746/1,2,4; 9747/1, skalovje na grebenu Stolovega pogorja in na vrhu Mije; hamefit, Ch pulv, N-ilir.
- Saxifraga cuneifolia*** L. – klinolistni kamnokreč; 9746/1,2,4; 9747/1,3, po senčnih skalah in kamnitih pobočjih z visoko zračno vlago, na inicialnih prhninastih tleh, pogosto v bukovih gozdovih na Miji in Ljubiji, npr. Klanca, V Lini, Debelo čelo; hemikriptofit, H ros, med.-mont.
- Saxifraga hostii*** Tausch – Hostov kamnokreč; 9746/1,2,3,4; 9747/1,3, pogosto v skalnih razpokah na osončenih krajih v submontanskem in gorskem pasu, tudi po kamnitih obcestnih zidovih; hamefit, H ros, endemit.
- Saxifraga petraea*** L. – skalni kamnokreč; 9746/1,2,4; 9747/1,3, razmeroma vlažna in senčna rastišča na apnenčastih skalah, npr. Klatnica za Breginjem, Tamošče in Skopačnica pod Logmi (previsne skale in spodmoli na potoku), Pradol, Kozja peč, Sv. Volar, Studenci (Robič), tudi T. WRABER 1967: 132 (pri Napoleonovem mostu pod Logmi); hemikriptofit, H bienn, endemit.
- Saxifraga rotundifolia*** L. – okroglostni kamnokreč; 9746/1,2,4, hladna in sveža rastišča na apnenčastih tleh, npr. subalpiska bukovja na grebenu Stolovega pogorja, sestoji visokih steblik in javorovje v Pradolu idr.; hemikriptofit, H scap, med.-mont.
- Saxifraga squarrosa*** Sieber – nasršeni kamnokreč; 9746/1,2, na kamnitih pobočjih Malega in Velikega Muzca (1500–1600 m n.m.), tudi v hudourniških grapah in ostenjih nad Breginjem; hamefit, Ch pulv, alp.
- Saxifraga tenella*** Wulfen – nežni kamnokreč; 9746/4; 9747/3, vrtača v Pradolu, senčni žlebovi pod Komarjem, tudi Zirnich v MEZZENA 1986 (dolina Nadiže pri Robiču); hamefit, Ch pulv, endemit.
- Scabiosa columbaria*** L. – navadni grintavec; 9746/2,4; 9747/1,3, termofilno grmišče pod Lokarji, suha travišča ob Nadiži pri Kredu, droben grušč ob kolovozu nad Starim selom (Brumarice), razmeroma redka vrsta; hemikriptofit, H scap, evraz.
- Scabiosa graminifolia*** L. – travnolistni grintavec; 9746/3,4, inicialna suha travišča na terasah Nadiže (Most na Nadiži, Pod Lupom, Pod Vrnico), le posamezne manjše krpe (glej ČUŠIN 2001: 13); hamefit, Ch suffr, med.-mont.
- Scabiosa lucida*** Vill. ssp. *stricta* (Waldst. & Kit.) Jasiewicz. – bleščeči grintavec; 9746/1,2; 9747/1, gorska travišča na pobočnem grušču na južnih pobočjih Stolovega pogorja (800–1200 m n.m.); hemikriptofit, H scap, med.-mont.
- Scabiosa triandra*** L. [*S. gramuntia* L.] – poljski grintavec; 9746/1,2,3,4; 9747/1,3, pogosta vrsta suhih in pustih rastišč v nižjih legah; hemikriptofit, H scap, evrimed.
- Schoenus nigricans*** L. – črnkasti sitovec; 9746/2,4, povirja in vlažni kraji na morenah in lehnjaku podobnih tvorbah, npr. Mamurja pri Stanoviščih, v Dulah nad Podbelo, na cestnih brežinah med Borjano in Sedlom; hemikriptofit, H caesp, kozmopol.
- Scilla bifolia*** L. – dvolistna morska čebulica; 9746/1,2,3,4; 9747/3, logi na terasah Nadiže, predvsem grmišča leske in belega gabra na nekoliko globljih obrečnih tleh, sekundarni gozdovi belega gabra (ass. *Asperulo-Carpinetum*) na flišnih pobočjih pod Logmi in Strmco, bukovja na hrbtu Stolovega pogorja; geofit, G bulb, evrop.

- Scirpus sylvaticus* L. – gozdni sitec; 9746/2,3,4; 9747/3, pod Borjano (močvirje pred sotočjem potoka Mlake in Nadiže), Logje (ob roji pod Oblacem), Breginj (travišča ob Žuzejki), močvirni travniki na Starijskem blatu; geofit, G rhiz, evraz,
- Scorzonera rosea* Waldst. & Kit. [*S. purpurea* L. ssp. *rosea* (Waldst. & Kit.) Nyman] – rožnati gadnjak; 9746/2, travišča na južnih pobočjih pod Kočo na Stolu, (1400–1600 m n.m.); hemikriptofit, H scap, med.-mont.
- Scrophularia canina* L. – pasja črnobina; 9746/1,2,3,4; 9747/1,3, prodišča Nadiže in peščeni kraji ob cestah, pogosto, tudi T. WRABER (1967: 123); hemikriptofit, H scap, evrimed.
- Scrophularia juratensis* Schleicher [*S. hoppei* Koch] – jurska črnobina; 9746/1,2,4; 9747/1,3, melišča v Lokarjah, na Lepem brdu, v povirju Črnega potoka, nad Turjevo jamo idr.; hemikriptofit, H scap, med.-mont.
- Scrophularia nodosa* L. – navadna črnobina; 9746/1,2,3,4; 9747/1,3, pogosto v naseljih na ruderalnih, zmerno zasenčenih in precej nitrofilnih krajih, tudi v bukovih gozdovih, mezofilnih grmiščih (Ljubija, Pod Gabri, Veliki breg) ter ob gozdnih cestah in na posekah za Breginjem, povsod na svežih, s hranili bogatih tleh; hemikriptofit, H scap, cirkumboreal.
- Scrophularia umbrosa* Dumort. – krilata črnobina; 9746/2,3,4; 9747/3, prodišča Nadiže, bolj vlažna in evtrofna rastišča (tam, kjer je med prodniki več mivke in glinastih delcev); hemikriptofit, H scap, evraz.
- Scrophularia vernalis* L. – spomladanska črnobina; 9746/4, 9747/3, gorski bukovi gozdovi na Miji (DAKSKOBLER 1997: 53); hemikriptofit, H scap, evrop.
- Scutellaria galericulata* L. – navadna čeladnica; 9747/3, mokrotni travniki in vodni jarki na Starijskem blatu in Krejskem polju; hemikriptofit, G rhiz, cirkumboreal.
- Sedum acre* L. – ostra homulica; 9746/1,2,3,4; 9747/1,3, kamniti obcestni zidovi (npr. v Novi Borjani), suhozidi, ki omejujejo nekdanje pašnike (Robčič pod Logmi), gričevnati kraji, npr. na kupih kamenja ob kmetijskih površinah (Bejsko polje); hamefit, Ch succ, evrop.
- Sedum album* L. – bela homulica; 9746/1,2,3,4; 9747/1,3, v skalnih razpokah od nižin do subalpinskega pasu (pogosta npr. ob mulatieri pod Malim vrhom, 1400 m n.m.) in na podobnih inicialnih rastiščih (po starih zidovih, na gruščnatih delih suhih traviščih ipd.), pogosto; hamefit, Ch succ, evrimed.
- Sedum hispanicum* L. [*S. glaucum* W. & K.] – španska homulica; 9746/1,2,4; 9747/3, ostenja v soteskah Nadiže (npr. pri Napoleonovem mostu, pod Kozjo pečjo), v gorskih bukovih gozdovih (npr. Javornik, Na Komarju), grušč ob stezi skozi Pradol; terofit, T scap, pont.
- Sedum maximum* (L.) Hoffm. – hermelika; 9746/1,2,4; 9747/1,3, svetla in topla rastišča, npr. osameli ledeniški balvani v submontanskem pasu (Prapenk, Brda), kamnita rastišča v grmiščih malega jesena in črnega gabra (pri Turjevi jami, Brumarice, Starijski vrh), po kamnitih suhozidih, suhih traviščih nad Potoki ipd., pogosto; hemikriptofit, H scap, evrop.
- Sedum sarmentosum* Bunge – plazeča homulica; 9746/2,4; 9747/1,3, po dvoriščih in ob cestah skozi naselja, ruderalna, zmerno mezofilna rastišča; hamefit, Ch succ, adventiv.
- Sedum sexangulare* L. [*S. boloniense* Lois.] – šesterokotna homulica; 9746/1,2,3,4; 9747/1,3, kamnita in gruščnata rastišča, npr. inicialna in suha travišča na prodnatih terasah Nadiže, obcestni zidovi med Potoki in Breginjem ipd., pogosto; hamefit, Ch succ, evrop.

- Selaginella helvetica* (L.) Spring. – švicarska drežica; 9746/4; 9747/3, grmišča na senčnih bregovih Nadiže (Napoleonov most, Podrečnica, Krejska korita); hamefit, Ch rept, evraz.
- Selinum carvifolia* L. – navadna seljanka; 9746/2,3,4; 9747/1, mezofilna rastišča na flišu, npr. kolovoz pri železnem mostu pod Logmi, brežina na drugem ovinku ceste nad Mejnim preходом Most na Nadiži, gozdni obronki (Brda nad Podbelo, Polog nad Kredom), povsod na evtričnih rjavih tleh; hemikriptofit, H scap, evrosib.
- Sempervivum tectorum* L. [*S. schottii* Baker] – navadni netresk; 9746/1,2,4; 9747/1,3, v obcestnem zidu in kamnitih usekih ob cesti na Breginjski Stol, stene pod Ohojami in Malim Muzcem, kamniti zid v Vrnici pri Podbeli, skalnata mesta pod Malim vrhom pri Božci in pri Lovski koči na Starijskem vrhu, Robič (Der, stena nad strugo Nadiže); hamefit, Ch succ, med.-mont.
- Senecio abrotanifolius* L. – abraščevolistni grint; 9746/1,2; 9747/1, južna pobočja Stolovega pogorja, kamnita travišča v pasu 1400–1600 m n.m., predvsem v združbi vednozelenega šašja (ass. *Ranunculo hybridi-Caricetum sempervirentis*), tudi nižje, npr. na poraščenih meliščih Prekope; hamefit, Ch suffr, N-ilir.
- Senecio barbareaifolius* Wimm. & Grab. [*S. erraticus* Bertol. s. lat., *S. aquaticus* Hill ssp. *barbareaifolius* (Wimm.& Grab.) Walters] – razkrečeni grint; 9747/3, močvirni travniki na Krejskem polju (Močilnice) in pod cesto v Starem selu; hemikriptofit, H bienn, evrimed.
- Senecio cacaliaster* Lam. – cevastocvetni grint; 9746/1,2,4, hrbet Stolovega pogorja, visokogorska travišča, visoka steblikovja in grmišča bukve (1400–1600 m n.m.), manj tipični primerki tudi na Miji (1100 m n.m.), na robu bukovega gozda; hemikriptofit, H scap, med.-mont.
- Senecio fuchsii* C. C. Gmelin – Fuchsov grint; 9746/1,2,3,4; 9747/1,3, mezofilni logi in grape, ob vrbiščih, gozdnih cestah (robne združbe) in na posekah, v bukovih gozdovih na Miji in za Breginjem, zelo pogosto; hemikriptofit, H scap, evrop.
- Senecio jacobaea* L. – šentjakobov grint, 9746/2,4, Breginj, pašniki nad vasjo, travišča ob cesti Logje–Veliki breg; hemikriptofit, H scap, paleotemp.
- Senecio nemorensis* L. – gozdni grint; 9746/1,2,4, pionirski gozdovi na flišu (Breg pod Prekopo, Veliki breg pri Logjeh, ob gozdni cesti na Mijo (pri odcepu steze za Pradol), leskovja in sestoji visokih steblik v hudourniških grapah nad Sv. Marjeto, raztreseno; hemikriptofit, H scap, evrop.
- Senecio vulgaris* L. – navadni grint; 9746/1,2,3,4; 9747/1,3, peščeni ruderalni kraji (pripotja, nasipališča, ob hišah), pogosto; terofit, T scap, evrimed.
- Serratula tinctoria* L. ssp. *tinctoria* – barvilna mačina; 9746/2,3,4; 9747/1, zaraščajoče se senožeti in grmišča v submontanskem pasu na svežih tleh (Slеме pri Logjeh, Rbišča nad Sedlom, Strmca); hemikriptofit, H scap, evrosib.
- Serratula tinctoria* L. ssp. *macrocephala* (Bertol.) Rouy. [*S. macrocephala* Bertol.] – veleglava mačina; 9746/1,2; 9747/1, travišča na rjavih rendzinah v gorskem pasu Stolovega pogorja (Cerkveni dol, Kurnja); hemikriptofit, H scap, evrosib.
- Seseli annuum* L. – enoletna konjska kumina; 9746/2,4; 9747/1, zmerno suha travišča na morenah in cestne brežine med Potoki in Podbelo; hemikriptofit, H bienn, pont.
- Seseli gouanii* Koch [*S. elatum* L. ssp. *gouanii* (Koch) P. W. Ball] – Gouanova konjska kumina; 9746/2,3,4; 9747/1,3, morenski prod nad Stanovišči, grušč ob gorski cesti (Pod skalco 1026 m n.m.), inicialna travišča ob Nadiži, ostenja pod Starijskim vrhom, tudi DAKSKOBLER 1994: 28; hemikriptofit, H scap, S-ilir.
- Sesleria coerulea* (L.) Ard. ssp. *calcaria* (Opiz) Čelak.ex Hegi. [*S. varia* (Jacq.) Wettst.,

- S. albicans* Kit. ex Schult.] – pisana vilovina; 9746/1,2,3,4; 9747/1,3, pogosta vrsta na kamnitih traviščih in umirjenih meliščih v gorskem in subalpskem pasu Stolovega pogorja, tudi v skalnih razpokah v soteskah Nadiže in na suhih inicialnih traviščih na rečnih terasah (pod Borjano, pri Kredu); hemikriptofit, H ros, med.-mont.
- Sesleria autumnalis* (Scop.) F. W. Schultz – jesenska vilovina; 9746/4, jugovzhodna pobočja Mije, v ass. *Ostryo-Fagetum* (delovni herbarij I. Dakskoblerja, 25. 7. 1990); hemikriptofit, H caesp, SE-evrop.
- Setaria pumila* (Poir.) Roem. & Schult. [*S. lutescens* (Weig.) F. T. Hubb.] – sivozelene muhvič; 9746/2,4; 9747/1,3, pogosto na okopavinskih njivah, tudi na suhih ruderalnih krajih; terofit, T scap, kozmopol. (arheofit).
- Setaria viridis* (L.) PB. [*Panicum viride* L.] – zelene muhvič; 9746/1,2,3,4; 9747/1,3, peščena rastišča ob cestah in kolovozih, prodišča Nadiže; terofit, T scap, kozmopol. (arheofit).
- Silene alpestris* Jacq. [*Heliosperma alpestre* (Jacq.) Rchb.] – planinski slanozor; 9746/1,2; 9747/1, kamnita travišča in grušč v montanskem in subalpskem pasu, npr. na območju Prekope in Benetk (800–900 m n.m.), v okolici Koče na Stolu in Malega Muzca (okoli 1600 m n.m.), na Starijskem vrhu; hamefit, H caesp, N-ilir.
- Silene dioica* (L. em. Mill) Clairv. [*Melandryum sylvestre* (Schkuhr) Röhling] – rdeči slizek; 9746/1,2,3,4; 9747/1,3, gozdni robovi, poseke, visoko steblikovje, mezofilna in senčna rastišča ob cestah, ponekod v preprogah; hemikriptofit, H scap, paleotemp.
- Silene hayekiana* Handel-Mazzetti & Janchen – Hayekova lepnica; 9746/1,2,4; 9747/1,3, na dolomitnih ostenjih (Benetke, Črni potok), v apnenčastih skalah pod Božco, Malim vrhom in Lokarji (1000–1300 m n.m.), melišča nad Turjevo jamo; hamefit, Ch rept, N-ilir.
- Silene latifolia* Poiret [*Melandryum album* (Mill.) Garcke] – beli slizek; 9746/1,2,3,4; 9747/1,3, gojeni travniki, gozdni robovi in ruderalni kraji; hemikriptofit, H bienn, paleotemp.
- Silene nutans* L. – kimasta lepnica; 9746/1,2,3,4; 9747/1,3, zmerno suha travišča, gozdni robovi in grmišča, večinoma v montanskem pasu, pogosto; hemikriptofit, H ros, paleotemp.
- Silene vulgaris* (Moench) Garcke ssp. *antelopum* (Vest) Hayek [*S. bosniaca* (Beck) Handel-Mazzetti] – bosenska lepnica; 9746/1,2, gorska travišča na Stolovem pogorju, npr. Pod skalco, Na Kuclju; hamefit, Ch rept, med.-mont.
- Silene vulgaris* (Moench) Garcke ssp. *glareosa* (Jordan) Marsden-Jones & Turill [*Silene willdenowii* Sweet] – meliščna pokalica; 9746/1,2,3,4; 9747/1,3, melišča na Breginjskem Stolu in vzhodnih pobočjih Mije, tudi na prodiščih Nadiže in Bele; hamefit, Ch rept, med.-mont.
- Silene vulgaris* (Moench) Garcke ssp. *vulgaris* – pokalica; 9746/1,2,3,4; 9747/1,3; gojeni travniki, senožeti, robne združbe, pogosto; hamefit, Ch rept, paleotemp.
- Sinapis arvensis* L. – njivska gorjušica; 9746/4; 9747/3, prodišča Nadiže pod Oskom (Podbela) in pri Počivalniku (Robič), redko; terofit, T scap, evrop.
- Sisymbrium officinale* (L.) Scop. – navadni dihenik; 9746/1,2,3,4; 9747/1,3, pusta ruderalna rastišča (pripotja, ob zidovih, nasipališča), povsod; terofit, T scap, paleotemp.
- Solanum dulcamara* L. – grenkoslad; 9746/1,2,3,4; 9747/1,3, na bregovih rek in potokov, ob gozdnih cestah in v mezofilnih logih; fanerofit, NP, paleotemp.
- Solanum nigrum* L. – pasje zelišče; 9746/1,2,3,4; 9747/1,3, predvsem na antropogeno

- vplivanih rastiščih (groblje, nasutja, odlagališča vrtnih odpadkov); terofit, T scap, kozmopol.
- Soldanella alpina*** L. – navadni alpski zvonček; 9746/1,2, subalpinske trate na grebenu Stolovega pogorja, predvsem v kotanjah, žlebovih in podobnih, z vlago bogatih rastiščih; hemikriptofit, H ros, med.-mont.
- Solidago gigantea*** Aiton – orjaška zlata rozga; 9746/1,2,3,4; 9747/1,3, na nabrežjih, ob cestah in gozdnih robovih, ponavadi v pasovih (Kovačovnik, Sleme, Strmola, Brežec); hemikriptofit, H scap, adventiv. (domovina S. Amerika).
- Solidago virgaurea*** L. – navadna zlata rozga; 9746/1,2,3,4; 9747/1,3, svetli gozdovi, poseke, ob gozdnih cestah, povsod, vendar raztreseno; hemikriptofit, H scap, cirkumboreal.
- Sonchus arvensis*** L. – njivska škrbinka; 9746/4; 9747/1, na robu njive v Podbeli (Gošča) in pri Kredu (Lašče), redko; hemikriptofit, H scap, evrosib.
- Sonchus asper*** (L.) Hill. – hrapava škrbinka; 9746/1,2,3,4; 9747/1,3, prodišča in nabrežja ob vodotokih, tudi kot plevel po vrtovih; terofit, T scap, evraz.
- Sonchus oleraceus*** L. – navadna škrbinka; 9746/1,2,3,4; 9747/1,3, zelo pogosto na okopavinskih njivah in stičiščih vozišča z obcestnim zidom; terofit, T scap, evraz.
- Sorbus aria*** (L.) Crantz – navadni mokovec; 9746/1,2,3,4; 9747/1,3, svetli gozdovi in kamnita pobočja v gorskem pasu, npr. sestoji toploljubnega bukovja na vzhodnih pobočjih Mije, grmišča pod Ohojami, opuščene senožeti na pobočnem grušču nad Stanovišči idr.; fanerofit, P caesp, paleotemp.
- Sorbus aucuparia*** L. – jerebika; 9746/1,2,3,4; 9747/1,3, pionirski gozdovi na globljih tleh, pogosta na nekdanjih senožetih, npr. na slemenu med Logmi in Prekopo, Na Ržiščih, V Zdrtu idr.; fanerofit, P caesp, evrop.
- Sorbus chamaemespilus*** (L.) Crantz – pritlikava jerebika; 9746/1,2, ruševje in sestoji Waldsteinove vrbe z zeleno jelšo na grebenu Stolovega pogorja (1600 m n.m.); fanerofit, NP, med.-mont.
- Sorghum halepense*** (L.) Pers. – divji sirek; 9746/4, Podbela, kot plevel med koruzo (redko); hemikriptofit, G rhiz, kozmopol. (v alpskem fitogeografskem območju zelo redek, JOGAN 2001).
- Sparganium erectum*** L. s. lat. – pokončni ježek; 9746/2,3,4; 9747/3, Most na Nadiži (ob potočku dolvodno od mosta), izvir pod Oblacem (Logje), pod Borjano (močvirje pred sotočjem potoka Patučiča in Nadiže), kanali na Starijskem blatu; hidrofit, I rad, evraz.
- Spiraea decumbens*** Koch – polegla medvejka; 9746/1,2,3; melišča in dolomitna ostenja v povirju Bele in Nadiže, redko na prodiščih pri Mostu na Nadiži, tudi T. WRABER (1969c: 73-74), OPOMBA: Navedba, da polegla medvejka raste pri Kobaridu (PRAPROTNIK 1997), je napačna. V soteski Soče pri Kobaridu smo namreč zaman iskali poleglo medvejko na lokaciji, ki nam jo je ustno posredovala avtorica najdbe. Točno na omenjeni lokaciji pa raste okoli 2 m visok grm okrasne medvejke (verjetno Houtejeva medvejka, *Spiraea x vanhoutti*), sicer starejše hortikulturene sorte, ki je podobna polegli medvejki le, če imamo v rokah samo njene vejice (in po katerih jo bomo po Mali flori Slovenije tudi določili kot poleglo medvejko). Zato je pomembno opozoriti na velikost polegle medvejke, ki ne zraste več kot 20 cm v višino); fanerofit, NP, endemit.
- Spiraea chamaedryfolia*** L. ssp. *ulmifolia* (Scop.) J. Duvign. [*S. ulmifolia* Scop.] – vrednikovolistna medvejka; 9746/4; 9747/1,3, kamnita rastišča v zasenčenih

- žlebovih na vzhodnih pobočjih Mije (Na Koreninki, V Skalci), tudi pod Starijskim vrhom (floristični popis I. Dakskoblerja 21. 5 1996); fanerofit, NP, evraz. (mogoče zahodna meja areala, v Italiji raste le še ob meji s Slovenijo, POLDINI 2002).
- Sporobolus neglectus*** Nash – prezrti plodomet; 9747/3, peščeno rastišče na nasutju pri Robiču (ekskurzija Botaničnega društva Slovenije 29. 9. 2002, det. N. Jogan); terofit, T caesp, adventiv.
- Stachys alpina*** L. – alpski čišljak; 9746/1,2,4; 9747/1, grmišča v hudourniških grapah nad Breginjem, gorsko bukovje na Ljubiji, gozdovi bukve in črnega gabra nad Potoki in Starim selom; hemikriptofit, H scap, med.-mont.
- Stachys palustris*** L. – močvirnati čišljak; 9746/2,3,4; 9747/3, njive na flišu (Logje, Robidišče) in jezerski kredi (Podbela, vzhodno od vasi), tudi v mivki ob vrbiščih (V Logu, Turjeva jama); hemikriptofit, H scap, cirkumboreal.
- Stachys recta*** L. – pokončni čišljak; 9746/1,2,3,4; 9747/1,3, suha travišča na Stolovem pogorju in terasah Nadiže, grušč ob cesti Sedlo–pl. Božca, pogosto; hemikriptofit, H scap, med.-mont.
- Stachys sylvatica*** L. – gozdni čišljak; 9746/1,2,3,4; 9747/1,3, na gozdnih robovih, ob gozdnih vlakah, na posekah in podobnih mezofilnih in zmerno zasenčenih rastiščih, pogosto; hemikriptofit, H scap, evrosib.
- Staphylea pinnata*** L. – navadni kloček; 9746/4, 9747/3, mezofilna grmišča v Pradolu in Pod Gabri, senčna grapa nad Sv. Volarjem, redka grmovnica; fanerofit, P caesp, pont. (v alpskem fitogeografskem območju zelo redek, JOGAN et al. 2001).
- Stellaria graminea*** L. – travnata zvezdica; 9746/1,2,3,4; 9747/1,3, mezofilna travišča na flišu in jezerski kredi, npr. Za Lupom, Kovačovnik, pod Goščo, Dolinca idr.; hemikriptofit, H scap, evraz.
- Stellaria holostea*** L. – velecvetna zvezdica; 9746/2; 9747/1, na raziskovanem območju sem rastlino opazil v manjših šopih le na dveh krajih, in sicer na robu bukovega gozda, ob poti nad Humom (1015 m n.m.) in na subalpinskem travišču pri Koči na Stolu (1600 m n.m); hemikriptofit, H scap, evrop.
- Stellaria media*** (L.) Vill. [*S. media* (L.) Vill. ssp. *media*] – navadna zvezdica; 9746/1,2,3,4; 9747/1,3, predvsem kot plevelna vrsta po vrtovih in njivah, zlahka jo opazimo spomladi (kasneje jo prekrijejo bolj visoke rastline); terofit, T rept, kozmopol.
- Stellaria montana*** Pierrat [*S. glochidisperma* (Murb.) Freyn] – kljukastosemenska zvezdica; 9746/1,2,3,4; 9747/1,3, mezofilna in senčna rastišča na humusno-illovnatih tleh, npr. pionirski gozdovi pod Pradolom, fragmenti bukovja pri pl. Božci, mezofilni logi pri Mostu na Nadiži, gozdnata pobočja Mije med Krejskimi koriti in Sv. Volarjem; hemikriptofit, H scap, med.-mont.
- Stellaria neglecta*** Weihe [*S. media* (L.) Vill ssp. *neglecta* (Weihe) Simonkai] – prezrta zvezdica; 9746/2,3,4; 9747/1,3, pogosta vrsta polsenčnih rastišč ob kolovozih in v grapah na globljih tleh; terofit, T scap, paleotemp.
- Stellaria nemorum*** L. – gozdna zvezdica; 9746/1,2, zgornjegorsko in subalpinsko bukovje med Malim Muzcem in Nizkim vrhom, tudi Dakskobler (floristični popis 10. 6. 1998); hemikriptofit, H scap, evrop.
- Stemmacantha rhapontica*** (L.) Dittrich [*Rhaponticum lyratum* (Bellardi) Nyman] – rapontika; 9746/1,2, hudourniške grape in kamnita travišča v gorskem pasu (900–1300 m n.m.), tudi T. WRABER (1967: 115); hemikriptofit, H scap, alp.
- Succisa pratensis*** Moench – travniška izjevka; 9746/1,2,3,4, travišča na flišnem slemenu med Breginjem in Logmi ter v gorskem pasu med Bobanom in Javornikom; hemikriptofit, H scap, evrosib.

- Symphytum officinale*** L. – navadni gabez; 9746/4; 9747/3, v Kotu zelo redka vrsta, posamezne rastline sem opazil na gojenem travniku pod Logmi, na senčnem ruderalnem kraju v Starem selu (za hišo št. 23) ter na 20 let starem nasutju pri Robiču (zdaj odlagališče hlodov); hemikriptofit, H scap, evrop.
- Symphytum tuberosum*** L. – gomoljasti gabez; 9746/1,2,3,4; 9747/1,3, bukovi gozdovi, logi in grmišča, zelo pogosto; geofit, G rhiz, pont.
- Tamus communis*** L. – navadni bljušč; 9746/1,2,3,4; 9747/1, pogosto v grmiščih ob cesti Strmca–Most na Nadiži, posamezno v mejicah med Podbela in Borjano, tudi vzhodni predeli Stolovega pogorja med Kobaridom in Starim selom (Dakskobler, floristični popis 21. 5. 1996); geofit, G rhiz, evrimed.
- Tanacetum corymbosum*** (L.) Schultz Bip. [*Chrysanthemum corymbosum* L.] – češuljasti vratič; 9746/1,2,4; 9747/1, raztreseno po opuščenh senožetih, svetlih grmiščih in gozdnih robovih v gorskem pasu Stolovega pogorja in Mije, npr. Hrib nad Stanovišči, pl. Ohoje, Rut nad Potoki; hemikriptofit, H scap, evrimed.
- Tanacetum vulgare*** L. [*Chrysanthemum vulgare* (L.) Bernh.] – navadni vratič; 9746/1,2,3,4; 9747/1,3, pogost na prodiščih (v ass. *Epilobio-Scrophularietum caninae*), rečnih bregovih in ruderalnih rastiščih ob poteh v submontanskem pasu; hemikriptofit, H scap, evraz.
- Taraxacum palustre*** auct. – močvirski regrat; 9746/4; 9747/3, vlažni travniki Za Lupom (Podbela), pri Kredu (Krejsko blato) in Robiču; hemikriptofit, H ros, evraz.
- Taraxacum officinale*** Weber in Wiggers – navadni regrat; 9746/1,2,3,4; 9747/1,3, gojeni travniki na glinastih ilovicah, pogosto v preprogah, tudi na evtrofni krajih ob poteh in hišah; hemikriptofit, H ros, cirkumboreal.
- Taxus baccata*** L. – tisa; 9746/4; 9747/3, posamični primerki dreves (visokih okoli 10 m) in grmov na vzhodnih pobočjih Mije nad dolino Nadiže pri Robiču (400 m n.m.), grmišča malega jesena na pobočnem grušču, tudi v soteski Pradol (že v Italiji); fanerofit, P scap, paleotemp.
- Telekia speciosa*** (Schreber) Baumg. [*Buphtalmum speciosum* Schreber] – navadna ognjica; 9746/4, Mija (Na pesku, 800 m n.m.), ob cesti nad gozdarsko kočjo, gozdni rob (DAKSKOBLER & ČUŠIN 2002: 26); hemikriptofit, H scap, SE-evrop. (nahajališče v Kotu sodi v območje, na katerem je rastlina razširjena drugotno, PRAPROTNIK 1998: 56).
- Tephrosia pseudocrispa*** (Fiori) Holub [*Senecio rivularis* Waldst. & Kit. ssp. *pseudocrispa* (Fiori & Paoletti) E. Mayer] – kodrasta sivica; 9746/1,2,3,4; 9747/1,3, pogosta vrsta na rahlo zasenčenih mezofilnih krajih, kot so gozdni robovi in zaraščajoče se senožeti na flišu in jezerski kredi, tudi na klasičnem nahajališču v soteski Pradolu (T. WRABER 1990: 152), od podobnih vrst rodu *Tephrosia* ga znesljivo ločimo le po dlakavih plodovih; hemikriptofit, H ros, endemit.
- Teucrium chamaedrys*** L. – navadni vrednik; 9746/1,2,3,4; 9747/1,3, kamnita travišča, melišča, redka grmišča na grušču in podobna svetla in suha rastišča, pogosto; hamefit, Ch suffr, evrimed.
- Teucrium montanum*** L. – gorski vrednik; 9746/1,2,3,4; 9747/1,3, inicialna travišča na terasah Nadiže (pod Vrnico, pri Kredu) in melišča na Stolovem pogorju (Lepo brdo, Kamensko brdo, povirje Črnega potoka); hamefit, Ch suffr, med.-mont.
- Thalictrum aquilegifolium*** L. – vetrovka; 9746/1,2,3,4; 9747/1,3, senčna rastišča (logi ob Nadiži, aceretalna grmišča ob vznožju Mije), tudi na opuščeni mezofilnih gorskih travnikih (zdaj sestoji visokih steblik); hemikriptofit, H scap, evrosib.
- Thalictrum flavum*** L. – rumeni talin; 9747/3, v sestojih visokih steblik (»*Filipenduletum*«) na Starijskem blatu, redko; hemikriptofit, H scap, evraz.

- Thalictrum lucidum* L. – ozkolistni talin; 9746/1,2,3,4; 9747/1,3, pogosto na zmerno vlažnih travnikih na flišu in slabo prepustnih pleistocenskih sedimentih (npr. med Breginjem in Logmi, Na Lupu, pri Hurju, Podrečnica, Starijsko blato); hemikriptofit, H scap, SE-evrop.
- Thalictrum minus* L. – mali talin; 9746/1,2,4; 9747/1,3, pogosta vrsta na suhih traviščih in kamnitih grmiščih na južnih pobočjih Stolovega pogorja; hemikriptofit, H scap, evraz.
- Thesium alpinum* L. – alpska lanika; 9746/2; 9747/1, skalne razpoke v usekih nad kolovozom Mali vrh–Starijski vrh ter kamnita gorska travišča (Na Verilih, 1500 m n.m.); hemikriptofit, H scap, arkt.-alp.
- Thesium bavarum* Schrank [*T. montanum* Ehrh.] – bavarska lanika; 9746/1,2,3,4; 9747/1,3, travišča in grmišča na kamniščih in plitvih tleh (terase Nadiže, delno poraščena melišča na pobočjih Stolovega pogorja); geofit, G rad, pont.
- Thesium rostratum* Mert. et Koch – kljunastoplodna lanika; 9746/1,2,3,4, inicialna travišča na meliščih in kamnitih pobočjih Velikega in Malega Muzca, redko na prodiščih Nadiže (Most na Nadiži, Podrečnica), tudi T. WRABER (1969c: 75-77) in ČUŠIN (2001a: 13); geofit, G rad, alp.
- Thymus pulegioides* L. – materina dušica; 9746/1,2,3,4; 9747/1,3, suha, svetla in kamnita rastišča, pogosto; hamefit, Ch rept, evraz.
- Thymus alpinus* Kerner – alpska materina dušica; 9746/1,2; 9747/1, skalni useki, stene in kamnita travišča na Stolovem pogorju (1000–1500 m n.m.); hamefit, Ch rept, med.-mont.
- Tilia cordata* Mill. – lipovec; 9746/1,2,3,4; 9747/1,3, pogosta drevesna vrsta v pionirskih gozdovih ob Nadiži, v mejicah in na zapuščenih senožetih v submontanskem in gorskem pasu na globljih tleh, na kamnitih in gruščnatih pobočjih v vzhodnih predelih Mije in Breginjskega Stola; fanerofit, P scap, evrop.
- Tilia platyphyllos* Scop. – lipa; 9746/1,2,4; 9747/1,3, posamezna drevesa rastejo na robovih senožetih in v pionirskih gozdovih v naseljenem delu Kota, na pobočnem grušču nad Starim selom ter v grmiščih v hudourniških grapah zahodno od Sv. Marjete (1000 m n.m.), raztreseno; fanerofit, P scap, evrop.
- Tofieldia calyculata* (L.) Wahlenb. – navadna žiljka; 9746/1,2,3,4; 9747/1,3, na kamnitih vlažnih krajih, npr. v obcestnem zidu med Stanovišči in Homcem, na grušču v povirju Bele in Nadiže, ob kolovozu Na Spanogah, pod Studenci pri Robiču idr., pogosto; hemikriptofit, H scap, evrop.
- Torilis japonica* (Houtt.) DC. – japonska oklobnica; 9746/1,2,3,4; 9747/1,3, ob gozdni cesti Breginj–Plazi, gozd bukve in črnega gabra pod Komarjem, prodišča in bregovi Nadiže, grmišča na pobočjih Stolovega pogorja nad Starim selom; terofit, T scap, paleotemp.
- Tragopogon pratensis* L. [*T. orientalis* L.] – travniška kozja brada (krajevno: patuša); 9746/1,2,3,4; 9747/1,3, gojeni travniki in zmerno suhe do mezofilne senožeti, pogosto; hemikriptofit, H scap, evraz.
- Traunsteinera globosa* (L.) Rchb. [*Orchis globosa* L.] – navadna oblasta kukavica; 9746/1,2, mezofilni gorski travniki (npr. Cerkvni dol, Kurnja, 1100–1400 m n.m.) in subalpinska travišča pod vrhom Breginjskega Stola (1600 m n.m.), raztreseno; geofit, G bulb, med.-mont.
- Trifolium campestre* Schreber – poljska detelja; 9746/2,3,4; 9747/3, suha inicialna travišča pri karavli v Podbeli, na prodišču pri Mostu na Nadiži, pusti kraji na Krejskem polju, redko; terofit, T scap, paleotemp.

- Trifolium hybridum* L. – hibridna detelja; 9746/2,4; 9747/3, vlažni travniki na Starijskem blatu, pod Preslavom in ob vznožju Korinde; hemikriptofit, H caesp, med.-atlant.
- Trifolium medium* L. – srednja detelja; 9746/1,2,3,4; 9747/1,3, zmerno vlažni, vendar pusti kraji, npr. ob grmiščih na terasah Nadiže (pod Strmco, Pod Vrnico), zatravljene brežine gozdne ceste (Kokošarje nad Breginjem), zaraščajoče se senožeti (Vlaka nad Sedlom); hemikriptofit, G rhiz, evraz.
- Trifolium montanum* L. – gorska detelja; 9746/1,2,3,4; 9747/1,3, travišča, opuščene senožeti in gozdni robovi v podgorskem in gorskem pasu, pogosto, vendar le posamezne rastline; hemikriptofit, H scap, pont.
- Trifolium pratense* L. – črna detelja; 9746/1,2,3,4; 9747/1,3, predvsem na gojenih travnikih, pogosto; hemikriptofit, H scap, evraz.
- Trifolium repens* L. – plazeča detelja; 9746/1,2,3,4; 9747/1,3, pogosta vrsta na vrtnih tratah, gojenih travnikih in pašnikih (tudi v gorskem pasu 1400–1500 m n.m.); hemikriptofit, H rept, paleotemp.
- Trifolium rubens* L. – škrlatnordeča detelja; 9746/1,2,3,4; 9747/1,3, svetla in suha rastišča, kot so npr. gorska travišča na pobočnem grušču, grmišča ob Nadiži, toploljubni gozdovi na južnih pobočjih Stolovega pogorja, pogosto; hemikriptofit, H scap, evrop.
- Trisetum argenteum* (Willd.) Roem. & Schult. – srebrni ovsenec; 9746/1,2, kamnita gorska travišča in melišča na Stolovem pogorju; geofit, G rhiz, E-alp.
- Trisetum flavescens* (L.) PB. [*T. pratense* Pers.] – rumenkasti ovsenec; 9746/2,3,4; 9747/1,3, predvsem na mezofilnih senožetih na rjavih evtričnih tleh, npr. pri karavli v Starem selu, gojeni travniki z vzhodne strani Stanovišč (stara vas); hemikriptofit, H caesp, evraz.
- Trollius europaeus* L. – navadna pogačica; 9746/1,2,3,4; 9747/1, na gorskih traviščih v preprogah (npr. med Starijskim vrhom in Vršanjo glavo, na Kurnji), v manjših krpah tudi v submontanskem pasu in sicer na mezofilnih senožetih in gozdnih robovih (npr. pod Laščo, na Ržiščah); hemikriptofit, H scap, arkt.-alp.
- Tussilago farfara* L. – navadni lapuh; 9746/1,2,3,4; 9747/1,3, peščena, nekoliko vlažna ruderalna rastišča, npr. obpotja, nasipališča, rečni bregovi ipd.; geofit, G rhiz, paleotemp.
- Typha latifolia* L. – širokolistni rogoz; 9746/2,3,4; 9747/1,3, pojila na Božci in Robidiščih, ob Nadiži pri Robiču; geofit, G rhiz, kozmopol.
- Typha schutteworthii* Koch & Sonder – Schutteworthov rogoz; 9746/2,4, mrtvica Nadiže pod Borjano (pravzaprav kotanja v mivki), vlažen povirnat travnik na Brdah (pod cesto Borjana–Podbela), sodi v kategorijo redkih vrst; geofit, G rhiz, evrop.
- Ulmus glabra* Huds. [*U. scabra* Mill.] – goli brest (krajevno: lim); 9746/1,2,3,4; 9747/1,3, pogosto v pionirskih gozdovih na Miji in v grapah ob vznožju Breginjskega Stola, na rodovitnih (aceretalnih) rastiščih; fanerofit, P scap, evrop.
- Ulmus minor* Mill. – poljski brest; 9746/2; 9747/1,3, redka drevesna vrsta, opazil sem jo nad cestno brežino pri avtobusnem postajališču Kred, na robu pionirskega gozda pod Sv. Volarjem in na zapuščeni senožeti na Trnu, tudi M. WRABER 1965: 5; fanerofit, P caesp, evrop.
- Urtica dioica* L. – velika kopriva; 9746/1,2,3,4; 9747/1,3, na naravnih in antropogeno oblikovanih evtrofni (s hranili bogatih) rastiščih (koluviji ob vznožju pobočij, v manjših vrtačah na Miji in Ljubiji, ob vaških poteh, na opuščeni njivah, v bližini staj); hemikriptofit, H scap, kozmopol.
- Vaccinium myrtillus* L. – borovnica (krajevno: črnice); 9746/1,2,4; 9747/1, večje površine

- porašča na planotastem svetu Stolovega pogorja (Vršanja glava, Božca, Mali Stol), v manjših krpah na Ržiščah, Za Osredki pod Logmi, Rbišča nad Sedlom, posamezno v sestojih ass. *Asperulo-Carpinetum* v zgornjem toku Nadiže, na paleocenskem flišu in lapornatih apnencih; hamefit, Ch frut, cirkumboreal.
- Vaccinium vitis-idaea*** L. – brusnica; 9746/1,2,3,4; ruševje in subalpinske kotanje na Breginjskem Stolu, pašniki pri Mejnem prehodu na Robidiščih; hamefit, Ch frut, cirkumboreal.
- Valeriana collina*** Wallr. [*Valeriana wallrothii* Kreyer] – hribska špajka; 9746/1,2; 9747/1, travišča na pobočnem grušču in kamnita grmišča v gorskem pasu Stolovega pogorja, pogosto; hemikriptofit, H scap, evrop.
- Valeriana dioica*** L. – dvodomna špajka; 9747/3, močvirski travniki na Krejskem polju in Starijskem blatu, tudi v sestoji črne jelše pod Molido pri Robiču (povirje Idrije); hemikriptofit, H scap, subatlant.
- Valeriana montana*** L. – gorska špajka; 9746/1,2, greben Stolovega pogorja med Puntarčičem in Kopo, ruševje; hemikriptofit, H scap, med.-mont.
- Valeriana nemorensis*** Turk – gozdna špajka; 9746/4; 9747/3, v sestojih ass. *Ostryo-Fagetum* pod Komarjem na Miji (1000 m n.m.), nad Turjevo jamo (400 m n.m.) v grmiščih malega jesena na grušču in dolomitnem pečevju; hemikriptofit, H scap, evrop. (tetraploidni takson iz skupine *Valeriana officinalis* agg., doslej znan le na Primorskem, JOGAN et al. 2001).
- Valeriana officinalis*** L. – zdravilna špajka; 9746/1,2,3,4; 9747/1,3, pogosta vrsta na vlažnih in evtrofnih rastiščih, npr. senožeti na flišu pod Velikim bregom, jarki ob gozdni cesti na Mijo, rob gozda ob vzhodnem vznožju Lupa idr.; hemikriptofit, H scap, evrop.
- Valeriana saxatilis*** L. – skalna špajka; 9746/1,2,4; 9747/1,3, subalpinske trate v okolici Koče na Stolu, vlažen grušč v povirju Bele, v soteski Nadiže pri Kredu; hemikriptofit, H scap, alp.
- Valeriana tripteris*** L. – tripernata špajka; 9746/1,2,3,4; 9747/1,3, kamnita, senčna in zmerno vlažna rastišča, npr. severozahodno pobočje Prekope, na grebenu Stolovega pogorja, fragmenti bukovja ob vznožju Mije pod Kozjo pečjo in pri Deru; hemikriptofit, H scap, med.-mont.
- Veratrum album*** L. – bela čmerika; 9746/1,2,4; 9747/1, gorska travišča na Miji in Breginjskem Stolu, na globokih in svežih tleh (na Miji tudi v leskovjih in pionirskih gozdovih, v območju, kjer so nekoč bile senožeti), pogosto, ponekod v preprogah; geofit, G rhiz, evraz.
- Veratrum nigrum*** L. – črna čmerika; 9746/1,2,3,4; 9747/1,3, presvetljena, razmeroma termofilna grmišča in pionirski gozdovi na plitvih tleh (terase Nadiže, morenski zasipi med Homcem in Sedlom, gruščnata pobočja nad Potoki), pogosta tudi na gorskih traviščih (1000–1300 m n.m.) na pobočnem grušču, tudi T. WRABER 1969: 188 (na desnem bregu Nadiže vzhodno od Logjeh in pod Sv. Volarjem pri Kredu) in DAKSKOBLER (1996b: 46–47); geofit, G rhiz, evraz.
- Verbascum densiflorum*** Bertol. [*V. thapsiforme* Schrader] – velecvetni lučnik; 9746/2,4; 9747/3, posamezno na bregovih Nadiže med Podbelo in Kredom, večja populacija rastlin na nasutju pri Počivalniku (dolvodno od Robiča); hemikriptofit, H bienn, evrimed.
- Verbascum alpinum*** Turra [*V. lanatum* Schrader] – volnati lučnik; 9746/1,2,3,4; 9747/1, ob gozdnih cestah (Sv. Marjeta, Sedlo–Nadkovik, Bant–Preval); hemikriptofit, H scap, SE-evrop.

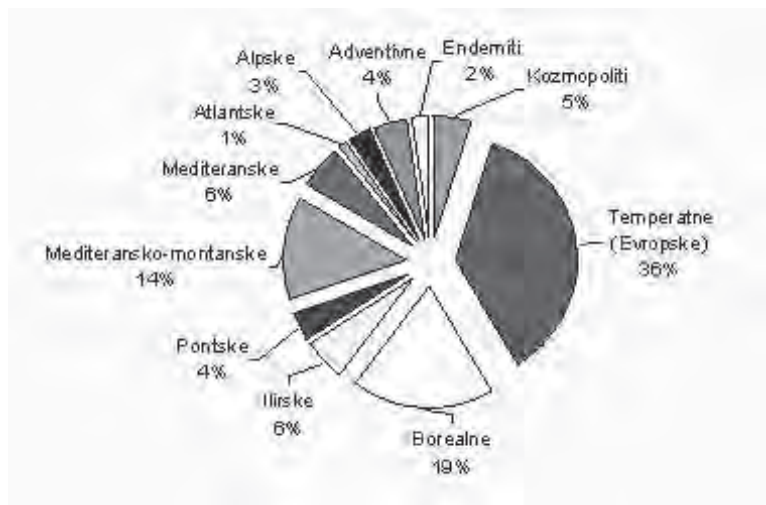
- Verbascum lychnitis* L. – naprašeni lučnik; 9746/1,2; 9747/1, zmerno svetla in grušcnata mesta kot so npr. kamnita grmišča, poseke in gozdni robovi na pobočjih Stolovega pogorja; hemikriptofit, H bienn, evrop.
- Verbascum nigrum* L. – črni lučnik; 9746/2,3,4; 9747/1,3, pogosto na travnatih pobočjih ob cesti Borjana–Breginj, tudi na posekah in nabrežjih; hemikriptofit, H scap, evrosib.
- Verbascum thapsus* L. – drobnocvetni lučnik; 9746/1,2,3,4; 9747/1,3, pusti in suhi ruderalni kraji, npr. na neutrjenih cestnih bankinah, ob starih hišah in zidovih ipd., raztreseno; hemikriptofit, H bienn, evrop.
- Verbena officinalis* L. – navadni sporiš; 9746/1,2,3,4; 9747/1,3, rob asfaltnih vozišč, pusta rastišča po vaških dvoriščih in obpotja; hemikriptofit, H scap, paleotemp.
- Veronica agrestis* L. – njivski jetičnik; 9746/4, njiva v Gošči (Podbela); terofit, T scap, evrop.
- Veronica anagallis-aquatica* L. – vodni jetičnik; 9746/2,4; 9747/3, močvirski kraji, npr. sotočje Nadiže in Bele, luže pod Borjano, jarki pri Starem selu (ob cesti); hemikriptofit, H scap, kozmopol.
- Veronica aphylla* L. – brezlistni jetičnik; 9746/2, pašniki na Božci (1400 m n.m.), Dakskobler (delovni herbarij ZRC SAZU 29. 5. 2001); hemikriptofit, H ros, med.-mont.
- Veronica arvensis* L. – poljski jetičnik; 9746/2,3,4; 9747/1,3, vrtno trate in njive v nižjih legah; terofit, T scap, kozmopol.
- Veronica beccabunga* L. – studenčni jetičnik; 9746/2,3,4; 9747/3, v hitro tekočih vodah, npr. Stanovišnik pri Podbeli, Nadiža pri ostalinah mlina pod Mokarjem, občestni kanal v Borjani (pri hiši št. 54) idr.; hemikriptofit, H rept, evraz.
- Veronica chamaedrys* L. – vrednikov jetičnik; 9746/1,2,3,4; 9747/1,3, pogosta vrsta na gojenih travnikih, senožetih na flišu, ob živih mejah in na gozdnem robu; hemikriptofit, H scap, evrosib.
- Veronica fruticans* Jacq. – skalni jetičnik; 9746/1,2, po kamnitih pašnikih in v manjših stenah ob poti po Stolovemu grebenu (Pod pragom, Kopa), precej redko; hamefit, Ch suffr, med.-mont.
- Veronica fruticulosa* L. – grmičasti jetičnik; 9746/1,2; 9747/1, skalnati kraji, cestni useki in kamniti suhozidi v gorskem pasu; hamefit, Ch suffr, med.-mont.
- Veronica hederifolia* L. – bršljanovolistni jetičnik; 9746/4, Podbela, log pod Japarčco, občasno se po njem razlije Pintarjev potok, evtrofno karpinetalno rastišče, sestoj belega gabra; terofit, T scap, evraz.
- Veronica officinalis* L. – zdravilni jetičnik; 9746/1,2,3,4, Robidišče, pašniki med vasjo in državno mejo, izprana tla na flišu, bukov gozd pod Sv. Marjeto, steljnik za odcepom ceste v Plazi; hemikriptofit, H rept, evraz.
- Veronica persica* Poir. – perzijski jetičnik; 9746/1,2,3,4; 9747/1,3, predvsem pogosto na okopavinskih njivah, cvetličnih gredicah in podobnih antropogeno vplivanih rastiščih; terofit, T scap, evraz.
- Veronica serpyllifolia* L. – timijanov jetičnik; 9746/2,3,4; poseka na vzhodni strani Brda (nad Breginjem), na kolovozu in gozdnih vlakah v območju Borjanskih livad (Mija, 750 m n.m.), obpotja v Logjeh, povsod na nekoliko poteptanih ilovnatih tleh; hemikriptofit, H rept, cirkumboreal.
- Veronica teucrium* L. – veliki jetičnik; 9746/1,2; 9747/1,3, gorska travišča na Stolovem pogorju, pogosto v pasu 800–1200 m n.m.; hemikriptofit, H scap, evrop.
- Veronica urticifolia* Jacq. – koprivolistni jetičnik; 9746/1,2,3,4; 9747/1,3, senčni in vlažni gozdovi ter ostenja v soteskah Nadiže; zelo pogosto; hemikriptofit, H scap, evrop.

- Viburnum lantana*** L. – dobrovita; 9746/1,2,3,4; 9747/1,3, mejice, gozdni robovi in grmišča na opuščenih senožetih, pogosto; fanerofit, P caesp, med.-pont.
- Viburnum opulus*** L. – brogovita; 9746/1,2,3,4; 9747/1,3, grmišča in logi na terasah in obrežjih Nadiže; fanerofit, P caesp, evraz.
- Vicia cracca*** L. – ptičja grašica; 9746/1,2,3,4; 9747/1,3, predvsem na gojenih travnikih in košenicah, tudi na gozdnih robovih in kot plevel v njivah; hemikriptofit, H scap, evraz.
- Vicia incana*** Gouan – siva grašica; 9747/1, robne združbe ob grmiščih in delno zasenčenih kolovozih med Potoki in Starim selom; hemikriptofit, H scap, evrimed.
- Vicia sepium*** L. – obplotna grašica; 9746/1,2,3,4; 9747/1,3, zmerno suha do mezofilna travišča na morenah in jezerski kredi, zapuščena obpotja in cestne brežine, pogosto; hemikriptofit, H scap, evrosib.
- Vinca minor*** L. – mali zimzelen; 9746/1,2,3,4; 9747/1,3, bukovja v nižjih legah, leskovja in pionirski gozdovi na flišu, logi na terasah Nadiže, vrsta mezofilnih rastišč, ponavadi v preprogah; hamefit, Ch rept, evrop.
- Vincetoxicum hircundinaria*** Medicus [*Cynanchum vincetoxicum* (L.) Pers.] – navadni kokoševc; 9746/1,2,3,4; 9747/1,3, suhi travniki in grmišča na toplih legah, pogosto; hemikriptofit, H scap, evraz.
- Viola alba*** Besser – bela vijolica; 9746/2,4; 9747/1,3, v svetlih grmiščih na sončnih legah (predvsem na aluvialnih in ledeniških nanosih), tudi na cestnih brežinah (npr. nad Kredom) in podobnih termofilnih rastiščih; hemikriptofit, H ros, evrimed.
- Viola arvensis*** Murray [*Viola tricolor* L. ssp. *arvensis* (Murray) Gaudin] – njivska vijolica; 9746/1,2,4, razmeroma redka vrsta, raste na ruderalnih rastiščih in nasipališčih ob gorskih cestah na Breginjski Stol in Mijo; terofit, T scap, evraz.
- Viola biflora*** L. – dvocvetna vijolica; 9746/1,2,4; 9747/3, kotanje med skalami na grebenu Breginjskega Stola (območje subalpskih trat), vrtača na začetku Pradola, žlebovi pod Komarjem in nad Turjevo jamo, vsa nahajališča označujejo podobne ekološke razmere (lege z visoko zračno vlago, s hranili in bazami bogata tla, malo svetlobe); hemikriptofit, H scap, cirkumboreal.
- Viola hirta*** L. – srhkodlakava vijolica; 9746/1,2,3,4; 9747/1,3, suha travišča na pobočnem grušču in prodnatih rečnih terasah, tudi v svetlih in termofilnih grmiščih, pogosto; hemikriptofit, H ros, evrop.
- Viola mirabilis*** L. – navadna vijolica; 9746/2; 9747/1,3, grmišča in pionirski gozdovi nad Potoki in Starim selom, na pobočjih, zgrajenih iz morenskega gradiva in grušča, tudi ob vznožju Mije nad Robičem (Dakskobler, delovni herbarij ZRC SAZU 25. 7. 1990), raztreseno; hemikriptofit, H scap, evrosib.
- Viola odorata*** L. – dišeča vijolica; 9746/2,4; 9747/1, humozna rastišča ob živih mejah, na gozdnem robu in na cestnih brežinah v okolici vasi (Logje, Podbela, Sv. Križ), razmeroma redko; hemikriptofit, H ros, evrimed.
- Viola reichenbachiana*** Jordan ex Boreau – gozdna vijolica; 9746/1,2,3,4; 9747/1,3, bukovji gozdovi na Miji in Stolovem pogorju, grmišča na flišnih gričih in mezofilnih logih ob Nadiži, zelo pogosto; hemikriptofit, H scap, evrosib.
- Viola riviniana*** Rchb. – Rivinova vijolica; 9746/1,2,3,4; 9747/1,3, mezofilna rastišča na svežih, večinoma evtričnih rjavih tleh, npr. pionirski gozdovi pod Velikim bregom, grmišča Pod Lupom, ponekod na obrežjih Nadiže idr., raztreseno; hemikriptofit, H scap, evrop.

HOROLOŠKI SPEKTER

Pripadnost posameznega taksona določenemu horološkemu elementu sem povzel po POLDINIJU (1991). Horološke skupine, ki so v grafičnem prikazu, pa sem oblikoval po lastni presoji, upoštevajoč ARGENTIJA in LASENA (2000). Naše analize smo opravili pred izidom celovitega dela Flora alpina (AESCHIMANN et al. 2004), ki prinaša tudi horološko oznako vseh v Alpah uspevajočih vrst. Spodnja slika prikazuje deleže horoloških skupin v Breginjskem kotu, tabela 1 pa podrobne rezultate analize flore po horoloških elementih in po horoloških skupinah.

Horološki spekter
flore v Breginjskem
kotu

Rezultati so pričakovani glede na geografski položaj Breginjskega kota. Prevladujejo rastline s širšo razširjenostjo (temperatna in borealna skupina geoelementov), katerih skupni delež je večji od polovice (55 %). Od drugih skupin je še pomemben delež mediteransko-montanskih vrst (14 %), ostale skupine pa so zastopane s podobnimi deleži (okoli 5 %), razen atlantskih vrst, ki jih je le 1 % (in še to v širšem pojmovanju te horološke skupine).

Tudi primerjava s horološkimi spektri iz bližnje sosesčine je le potrdila moja predvidevanja. V Flori Zaplane (ROZMAN 2000) v okolici Logatca je (v primerjavi s floro Breginjskega kota) več evropskih (temperatnih) geoelementov, saj je območje osrednje Sloveniji bolj kontinentalno, manj pa je mediteransko-montanskih vrst (zaradi oddaljenosti od Sredozemlja in neugodne smeri orografskih barier). Nasprotno je v Kotu več endemitov (verjetno, ker so bližje njihovim razvojnim centrom oziroma v

močnejših disjunkcijah) in seveda alpskih rastlin. Razumljivo je tudi, da je v Kotu nekaj več adventivk (za 1 %, kar sicer v absolutnem številu znaša kar 18 taksonov) glede na odprtost Kota proti jugu in večji izpostavljenosti antropogenim vplivom.

Do podobnih sklepov pridemo, če primerjamo geoelementno sestavo flore v Breginjskem kotu s horološkim spektrom narodnega parka Dolomiti Bellunesi (ARGENTI & LASEN 2000). V širšem območju tega parka je manjše število evropskih (rastline zmernega temperatnega pasu) in ilirskih rastlin, nekoliko večji pa je delež mediteranskih vrst in adventivk. Oboje si razlagam z geografskim položajem primerjanih območij. ARGENTI in LASEN (2000) poudarjata večji vpliv rastlin (na oblikovanje flore v območju parka) iz jugovzhodnega alpskega loka (»orientalne« vrste) kot tistih z zahoda (skupina atlantskih vrst), kar je še bolj izrazito v flori Breginjskega kota.

Podobna sta si tudi horološka spektra celotne Furlanije (POLDINI 1991) in Breginjskega kota. Manjše razlike izhajajo iz velikosti sosednje pokrajine, ki vključuje obalo Jadranskega morja in Alpe. Tako je v flori Furlanije npr. večji delež evrimediteranskih vrst (za 6 %), manjši pa delež npr. evropskih (za 5 %) in cirkumborealnih vrst (za 3 %). Nekatere razlike se opazijo tudi v območju, ki se nadaljuje proti zahodu in je na isti geografski širini kot Breginjski kot. Deleži posameznih geoelementov se bistveno spremenijo šele, ko pridemo

Tabela 1: Geoelementna sestava flore v Breginjskem kotu

HOROLOŠKA SKUPINA	ŠTEVILO VRST	DELEŽ	HOROLOŠKI ELEMENT	ŠTEVILO VRST	DELEŽ
Kozmopoliti	52	5,0 %	kozmpoliti	52	5,0 %
Temperatne (Evropske)	376	36,4 %	evropske	165	16,0 %
			evrazijske	138	13,3 %
			paleotemperatne	73	7,0 %
Borealne	195	18,8 %	cirkumborealne	102	9,8 %
			evrosibirske	70	6,8 %
			arktično-alpanske	23	2,2 %
Ilirske	59	5,7 %	severnoilirske	21	2,0 %
			južnoilirske	15	1,4 %
			južnoevropske	23	2,2 %
Pontske	39	3,7 %	pontske	32	3,1 %
			mediteransko-pontske	7	0,6 %
Mediteransko-montanske	143	13,8 %	mediteransko-montanske	143	13,8 %
Mediteranske	61	5,9 %	evrimediteranske	61	5,9 %
Atlantske	11	1,1 %	mediteransko-atlantske	8	0,8 %
			subatlantske	3	0,3 %
Alpske	31	3,0 %	alpske	16	1,6 %
			vzhodnoalpske	11	1,0 %
			alpsko-karpatske	4	0,4 %
Adventivne	46	4,4 %	adventivne	46	4,4 %
Endemiti	23	2,2 %	endemiti	23	2,2 %
SKUPAJ	1036	100 %		1036	100 %

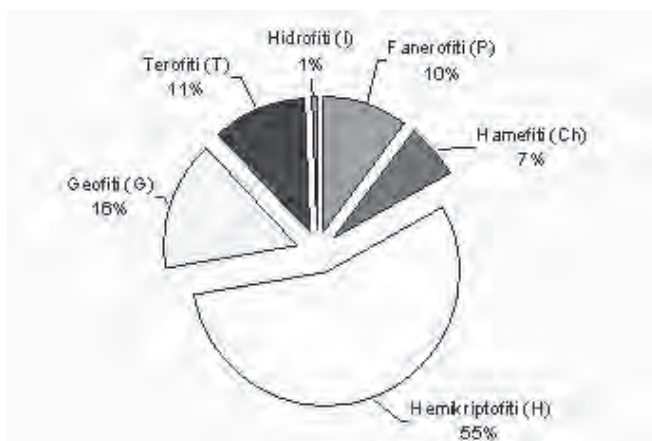
do reke Tagliamento, po kateri segajo vplivi z juga daleč na sever. Zlasti je velika razlika v številu alpskih in arktično-alpinskih rastlin. To dokazuje da je v Kotu večji alpski vpliv kot v sosednjih predelih Italije in da je območje bolj zaprto za vplive z juga. Kotu je še najbolj podobna geoelementna sestava Rezije, ki je bolj na severu.

Rad bi poudaril, da bi bilo dobro upoštevati pri vrstah, ki imajo center razširjenosti v geografsko bolj oddaljenih območjih (druge florne province), tudi ugotovitve, ali je vrsta redka oziroma ali raste povsod na ustreznih rastiščih. To bi lahko celo uporabljali kot merilo pri uvrščanju oziroma delitvi območij na fitogeografske enote. Takih podatkov, ki bi jih lahko primerjali, pa navadno nimamo. Večji pomen bodo imele tovrstne analize, ko bodo narejene podobne raziskave v neposredni bližini Kota, npr. na Bovškem, seveda le, če bomo upoštevali horološko oznako po enem avtorju. Geoelementna analiza, narejena v območju, ki se stika s Kotom na zahodu (MAINARDIS & SIMONETTI 1990), je za neposredno primerjavo manj uporabna, ker sta avtorja za določanje pripadnosti horološkim elementom uporabila drug vir (PIGNATTI 1982).

Na osnovi primerjave horoloških spektrov Breginjskega kota in parka Julijske Predalpe (GOBBO & POLDINI 2005: 15), lahko dokončno sklenemo, da so geografski dejavniki (geomorfologija, podnebje, pa tudi gostota poseljenosti in infrastrukture), tisti, ki v največji meri vplivajo na geoelementno sestavo nekega območja. Zaradi večjega vpliva Alp in geografske zaprtosti je v območju parka Julijske Predalpe precej več alpskih rastlin (8,9 %), adventivk in kozmopolitov pa dvakrat manj kot v Breginjskem kotu.

ŽIVLJENJSKE OBLIKE

Podatki o življenjskih oblikah rastlin so večinoma povzeti po POLDINIJU (1991). Za nekatere vrste so navedeni podatki iz Male flore Slovenije (MARTINČIČ et al. 1999), saj so bolje označevali rastline, ki rastejo v Kotu.

Biološki spekter flore v Breginjskem kotu

Biološki spekter kaže strukturo, ki je značilna za floro zmernega klimatskega pasu v srednji Evropi. V primerjavi z nekaterimi spektri iz sosesčine se kažejo minimalne razlike (POLDINI 1991, ARGENTI & LASEN 2000, ROZMAN 2000, GOBBO & POLDINI 2005). Razlike so posledica predvsem velikosti obravnavanega območja, njegove geomorfologije in deleža območja, ki je poseljen (mesta, kmetijske površine).

Območje, ki ga obravnava Poldini, je vsekakor preveliko (razteza se od morja do visokogorja), predvsem pa bolj pestro glede števila habitatov, za neposredno primerjavo z Breginjskim kotom. Vendar so razlike minimalne, tudi če primerjamo celotno območje. V Breginjskem kotu je nekoliko večji odstotek hemikriptofitov (za 5 %) in geofitov (za 3 %), delež terofitov pa je nekoliko manjši (za 7 %). Terofiti kažejo zgostitev v bolj suhih in toplih predelih (npr. obala), v urbanih okoljih in seveda v kmetijskih območjih. Dosti bolj so uporabne karte, na katerih so med seboj povezani podatki istih vrednosti (»izopodatkovnice, izodate«). V Furlaniji se lepo vidi, kako je v obdelani ravnici manj fanerofitov, več pa terofitov. Število hamefitov raste proti severu, skladno z ostrejšimi življenjskimi razmerami. Hidrofitov je več v poplavnih nižinah in v delti Soče (4 %), bolj severno pa enak delež, kot v Kotu (0,6 %). V primerjavi z Breginjskim kotom je na isti geografski širini v Furlaniji (osnovno polje 9745) povsem enak delež vseh življenjskih oblik (POLDINI 1991, str. 23 in 24). Do zamika pride šele ob široki dolini reke Tagliamento

(pri mestu Gemona). Tukaj se zmanjša število hemikriptofitov in hamefitov, poveča pa se število terofitov in hidrofitov.

Najbližje območje, za katero obstajajo tovrstne analize, so Julijske Predalpe (GOBBO & POLDINI 2005:13). V primerjavi s floro Breginjskega kota je delež geofitov (13 %) in terofitov (8,7 %) precej manjši, hemikriptofitov (61 %) pa je občutno več. Glede na to, da so v parku Julijske Predalpe ostrejšje podnebne razmere, nadmorske višine tudi čez 2500 m in večje površine pionirskih in ekstremnih rastišč, je takšna struktura biološkega spektra pričakovana.

Zanimiva je tudi primerjava z narodnim parkom Dolomiti Bellunesi (ARGENTI & LASEN, 2000), ki je na isti geografski širini kot Breginjski kot. Ko primerjamo širše območje parka in Breginjski kot, ne opazimo značilnih razlik. Nasprotno, zelo velike razlike sta avtorja ugotovila med osrednjim delom parka (hrboviti svet pod zaščito, H 60 %, T 10 %, I 0,5 %) in območjem, ki ga obkroža (ravnine, H 31 %, T 44 %, I 4 %), kar le dokazuje, da so razlike med območji, ki so zelo blizu, lahko večje (kot če bi npr. med seboj primerjali travnik in gozd v Kotu ali pa subalpinska travišča na Breginjskem Stolu in vrbišča ob Nadiži), kot med oddaljenimi kraji. Skleпам, da so rezultati tovrstnih

Tabela 2: Analiza življenjskih oblik rastlin v flori Breginjskega kota

ŽIVLJENJSKA OBLIKA	ŠTEVILO VRST	DELEŽ	ŽIVLJENJSKA OBLIKA (podskupina)	ŠTEVILO VRST	DELEŽ
Fanerofiti (P)	107	10,3 %	steblasti (P scap)	36	3,5 %
			šopasti (P caesp)	39	3,8 %
			nanofanerofiti (NP)	28	2,7 %
			plezalke (P lian)	4	0,4 %
Hamefiti (Ch)	70	6,7 %	polgrmi (Ch suffr)	41	3,9 %
			pritlikavi grmički (Ch frut)	4	0,4 %
			preprogasti grmički (Ch rept)	15	1,4 %
			blazinaste trajnice (Ch pulv)	5	0,5 %
			sukulentni (Ch succ)	5	0,5 %
Hemikriptofiti (H)	572	55,3 %	rozetasti (H ros)	69	6,6 %
			steblasti (H scap)	334	32,4 %
			šopasti (H caesp)	115	11,1 %
			dvoletni (H bienn)	38	3,7 %
			plazeči (H rept)	16	1,5 %
Geofiti (G)	163	15,7 %	čebulica ali gomolj (G bulb)	50	4,8 %
			s koreniko (G rhiz)	106	10,2 %
			s koreninskimi gomolji (G rad)	5	0,5 %
			paraziti (G par)	2	0,2 %
Terofiti (T)	118	11,4 %	steblasti (T scap)	102	9,8 %
			plazeči (T rept)	5	0,5 %
			šopasti (T caesp)	3	0,3 %
			paraziti (T par)	8	0,8 %
Hidrofiti (I)	6	0,6 %	ukoreninjeni (I rad)	5	0,5 %
			plavajoči (I nat)	1	0,1 %
SKUPAJ	1036	100 %		1036	100 %

analiz zelo predvidljivi, potrebna pa je previdnost pri njihovi interpretaciji, če ne vemo natančno za kakšno območje gre.

Če primerjamo spekter življenjskih oblik rastlin v Breginjskem kotu še s spektrom flore v okolici Logatca (ROZMAN 2000), pridemo do enakih ugotovitev. Manjša razlika je le v deležu hamefitov, kar je spet pričakovano, saj smo pri naših raziskavah zajeli tudi subalpinski pas.

Tako kot pri horološkemu spektru bi poudaril, da bi bilo pri primerjanju pomembno upoštevati tudi pogostnost posameznih vrst. Ni vseeno, ali je v Kotu od šest vrst hidrofitov le nekaj primerkov na enem ali dveh pojilih ali pa rastejo v preprogah na močvirjih, enako lahko razmišljamo tudi o terofitih, ki so lahko le na cestnih robovih ali pa na obsežnih kmetijskih površinah in drugih antropogeno vplivanih rastiščih.

FITOGEOGRAFSKA OPREDELITEV OBMOČJA

Prvo fitogeografsko členitev Slovenije je podal M. WRABER (1969). Na podlagi realne gozdne vegetacije in razširjenosti ilirske flore je razdelil Slovenijo na šest fitogeografskih območji: alpsko, dinarsko, submediteransko, subpanonsko, preddinarsko in predalpsko območje. Po tej členitvi sodi Breginjski kot v alpsko fitogeografsko območje.

Členitev Slovenije, ki se vklaplja v evropske fitogeografske enote, so podali ZUPANČIČ et al. (1989). Kasneje sta ZUPANČIČ & ŽAGAR (1995) korigirala členitev preddinarskega območja. Primerjavo med fitogeografsko delitvijo Slovenije ter narečnimi in etnološkimi območji Slovenije sta naredila ZUPANČIČ in SMOLE (1997, 1999). V Sloveniji so zastopane tri fitogeografske (floristične) regije: alpsko-visokonordijska regija (obsega le najvišje predele Julijskih Alp, Karavank in Kamniško-Savinjskih Alp), mediteranska regija (obsega območje južno od črte: Trnovski gozd–Postojna–Ilirska Bistrica) in evrosibirsko-severnoameriška regija (vsa preostala Slovenija). Večji del območja, ki pripada slednji regiji, uvrščajo v ilirsko provinco, območje severovzhodno od črte Maribor–Slovenska Bistrica–Ptuj in manjše površine na Gorenjskem pa v srednjeevropsko provinco. Celotno območje naših raziskav je v območju ilirske province in sicer v t. i. jugovzhodnoalpskem sektorju. Le manjši del raziskanega območja (greben Breginjskega Stola) uvrščajo v primorsko-julijskoalpski distrikt podalpskega podsektorja jugovzhodnoalpskega sektorja ilirske flore province. Zanj je značilna asociacija *Anemone trifoliae-Fagetum* ter vrste *Luzula nivea*, *Anemone trifolia* in *Leontodon berinii*. Ker v Kotu uspevajo sestoji prej omenjenega alpskega bukovega gozda in vse tri rastline (Berinijev jajčar sicer le na prodiščih Nadiže), lahko napišem, da je uvrstitev tega dela Breginjskega kota v prej navedeni distrikt utemeljena.

Večji del Breginjskega kota uvrščajo v submediteransko-predalpski distrikt predalpskega podsektorja jugovzhodnoalpskega sektorja ilirske flore province. Ta distrikt določajo naslednje asociacije: *Fagetum submontanum* var. geog. *Sesleria autumnalis* (= *Ornithogalo-Fagetum*), *Ostryo-Fagetum* var. geog. *Luzula nivea*, *Cytisantho-Ostryetum*, *Ornithogalo-Carpinetum ostryetosum* (fragmenti) in *Asplenio-Piceetum* (fragmenti), značilne rastline pa so *Sesleria autumnalis*, *Ruscus aculeatus*, *Chrysopogon gryllus* in *Luzula nivea*. Od naštetih vrst je le *Luzula nivea* razširjena po vsem Kotu, ostale tri vrste pa le na njegovem vzhodnem obrobju. Tudi glede združb so podobne razmere. V submontanskem bukovju ne raste jesenska vilovina. Fitocenoze asociacij *Ostryo-Fagetum* var. geog. *Luzula nivea* in *Cytisantho-Ostryetum* poraščajo le vzhodne predele Kota (Dakskobler, ustno sporočilo), sestoji zadnjih dveh združb pa niso razviti niti v fragmentih. Po navedenem bi v submediteransko-predalpski distrikt lahko uvrstili le vzhodne predele raziskanega območja, na robu Breginjskega kota. Mejo tega distrikta bi lahko povlekli po vzhodnem grebenu Mije do njenega vznožja pri Kredu in nadaljevali v severozahodni smeri do vasi Potoki. Na 600 m n.m. bi jo usmerili proti severovzhodu

in jo zaključili na grebenu Stolovega pogorja (Baba nad Kobaridom, 800 m n.m.). V tako omejenem območju rastejo še nekatere vrste, ki jih v drugih predelih Kota nisem opazil, nakazujejo pa na večje vplive z jugovzhoda. To so: *Campanula spicata*, *Cymbalaria muralis*, *Lathyrus latifolius*, *Melica ciliata*, *Oxalis corniculata* in *Vicia incana*, ki jih POLDINI (1991) uvršča v evrimediteranske vrste.

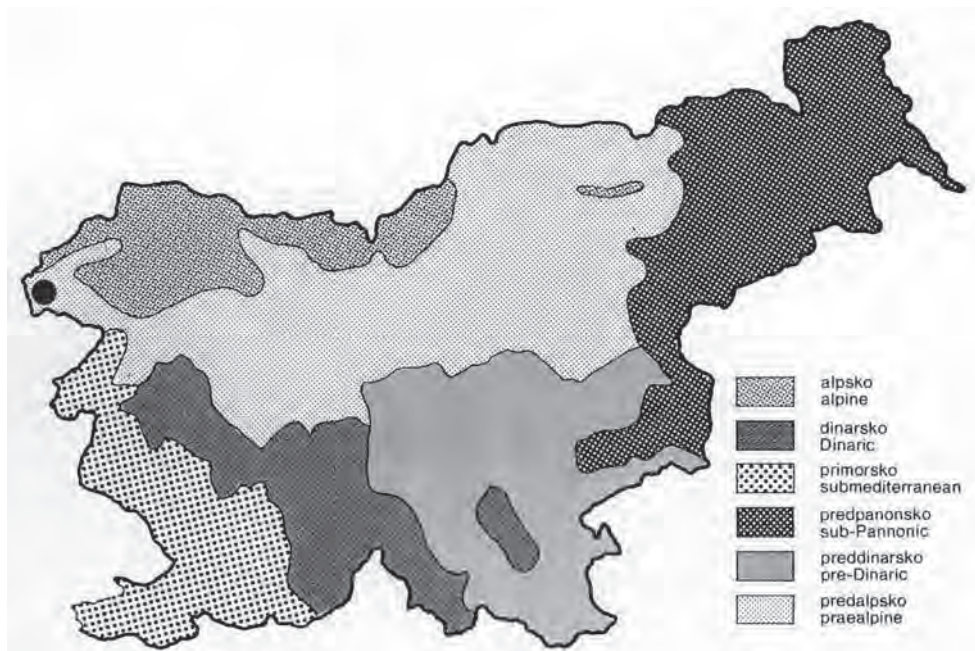
Če bi Kot tako razdelili, bi večji del območja ostal neopredeljen. Zato predlagam, da preostali del Kota uvrstimo v že obstoječi primorsko-julijskoalpski distrikt podalpskega podsektorja, kamor so doslej pripadali le najvišji predeli Stolovega pogorja. Ta del Breginjskega kota bi lahko obravnavali tudi kot poseben (predalpski) distrikt. Trditev, poleg s prej naštetimi dejstvi, utemeljujem še z deležem rastlin, ki pripadajo alpskemu in alpsko-karpatskemu geoelementu. V primerjavi s stičnim območjem v sosednji Furlaniji (nadaljevanje Stolovega pogorja, Mt. Chiampon) je namreč število omenjenih vrst dvakrat večje (v Furlaniji 7 alpskih in 2 alpsko-karpatski rastlini, POLDINI 1991: str. 30, v Kotu 16 alpskih in 4 alpsko-karpatske rastline). Vse navedeno kaže, da je Breginjski kot pod močnejšim vplivom visokogorja (Alpe) in da v njegov osrednji del submediteranske rastline težje prodirajo. Taki delitvi v prid govorijo tudi rezultati mojih raziskav gozdov belega gabra (ČUŠIN 2002). Fitocenoze belega gabra na holocenskih terasah Nadiže namreč kažejo večjo floristično podobnost s tistimi na terasah reke Save na Gorenjskem (ass. *Helleboro nigri-Carpinetum*), kot s tistimi v submediteranu (ass. *Ornithogalo pyrenaici-Carpinetum*). Da v srednji Soški dolini vplivi z juga niso tako močni, nakazuje že DAKSKOBLER (1996c: 10-11), ki jo je, skupaj z dolino Idrije, priključil submediteransko-predalpskemu distriktu, v Mediteransko regijo pa bi po njegovi delitvi sodili le Goriška Brda in spodnje Posočje z Vipavsko dolino. Ker je spremenjena in antropogeno vplivana, je conalna vegetacija submontanskega pasu Breginjskega kota težko primerljiva s conalno vegetacijo srednje Soške doline in doline Idrije. Raziskave pionirskih gozdov na flišu (ČUŠIN & DAKSKOBLER 2003) kažejo na določeno podobnost s sestoji ass. *Ornithogalo-Fagetum*, ki so razširjeni v tem prehodnem submediteransko-predalpskem območju (MARINČEK et al. 1990, DAKSKOBLER 1996c). Vendar v pionirskih gozdovih v Kotu ne rastejo pomembne diferencialne vrste te asociacije: *Ruscus aculeatus*, *Sesleria autumnalis* in *Lathyrus venetus*, redke pa so tudi indikativne termofilne drevesne (*Ostrya carpinifolia*, *Fraxinus ornus* in *Sorbus aria*), oziroma jih v teh sestojih nismo opazili (*Quercus cerris*).

Čeprav lahko celotno območje nedvomno uvrstimo v ilirsko florno provinco, kar utemeljujejo številne ilirske vrste, se njihovo število proti zahodu zmanjšuje, predvsem pa se manjša številčnost posameznih vrst (postajajo vse bolj redke). Zanimivo je tudi, da imata dve značilni vrsti ilirskega flornega geolemeta (*Rhamnus fallax* in *Spiraea chamaedryfolia* ssp. *ulmifolia*) po doslej znanih podatkih zahodno mejo svojega areala prav v vzhodnih predelih Kota.

Najbolj primerna se mi zdi fitogeografska razdelitev Slovenije po MARINČKU (1987: 26), ki temelji na potencialno naravni vegetaciji. Po tej členitvi sodi Breginjski kot v predalpsko območje. Omenjena členitev je zelo uporabna za vsakdanjo rabo in v zadnjem času priljubljena med botaniki (JOGAN & ČERNAČ 1998, ROZMAN 2001, TRČAK & JOGAN 2001).

Zanimivo fitogeografsko členitev dobimo na podlagi rezultatov analize floristične podobnosti med kvadranti (JOGAN & KOTARAC 2001). Po teh merilih se v Sloveniji dobro ločita le alpski svet in submediteran, vse ostalo ozemlje, pa lahko obravnavamo kot prehodno območje.

Položaj Breginjskega kota na fitogeografski karti Slovenije (po Marinčku 1987)

RAZNOLIKOST FLORE

Območje, ki sem ga zajel z raziskavami, zajema šest kvadrantov v mreži srednjeevropskega kartiranja flore (tabela 3). Kot vidimo, so deleži omenjenih kvadrantov precej različni. Le dva sta zastopana z več kot polovico svoje površine (kvadranta 9746/2 in 9746/4), medtem ko je delež ostalih kvadrantov med 5 in 25 %. Skupna površina raziskanega območja je okoli 64 km², kar ustreza velikosti dveh kvadrantov. Na celotnem območju smo doslej popisali 1036 taksonov praprotnic in semenk. Število vrst v kvadrantih, kjer sem obdelal polovico njihove površine, že prekaša povprečno število vrst v srednjeevropskem prostoru. Število vrst v ostalih kvadrantih pa že sedaj nakazuje na njihovo izjemno floristično pestrost, čeprav glede na delež njihove površine v raziskanem območju ni reprezentančno in uporabno za primerjave. Za ilustracijo navajam nekaj podatkov o številu vrst v Sloveniji in sosednjih deželah. Tako so npr. na Koroškem zapisali povprečno nekaj manj kot 550 taksonov v enem kvadrantu, v floristično najbogatejših alpskih kvadrantih pa pričakujejo od 900 pa vse do 1200 taksonov (HARTL et al. 1992: 55). JOGAN et al. (2001) pa ob razmeroma nižji stopnji floristične obdelanosti in glede na upoštewane podatke navajajo za Slovenijo nekaj več kot 350 taksonov na kvadrant in v nekaj najbolj obdelanih kvadrantih v okolici večjih mest in na Primorskem med 900 in 1000 taksonov. Zagotovo pa lahko v številnih geomorfološko, geološko in ekološko najbolj raznolikih kvadrantih pričakujemo precej več kot 1000 taksonov. Zdaj že precej bolje poznamo raznolikost flore tudi v sosednjih območjih Zgornjega Posočja. V okvirni analizi za Baško grapo DAKSKOBLER (2005: 17) navaja za kvadrante te doline med 650 in 960 vrst. Podobno bogata je flora okolice Tolmina (skoraj 900 vrst) in doline Učje (Dakskobler, pisno sporočilo) ter flora Drežniškega območja s Krnom (več kot 800 vrst, DAKSKOBLER & ČUŠIN 1999, dopolnjeno). V parku Julijske Predalpe, ki je po površini skoraj dvakrat večji od območja Breginjskega kota in kjer relativne višinske razlike presegajo 2000 m so popisali 1253 taksonov (GOBBO & POLDINI 2005: 364). Skupno število taksonov v Breginjskem kotu se približuje številu vrst v osnovnih poljih v sosednji Furlaniji. Na isti geografski širini in podobno razgibanem površju je povprečno število vrst 1200 (POLDINI 2002: 12). Nekoliko večje število je razumljivo, saj gre v Furlaniji za precej večja območja. Če bi v naše raziskave vključili še severna pobočja Stolovega pogorja (sodijo v isto osnovno polje), kjer so alpski vplivi močnejši, bi bile številke verjetno zelo izenačene. Število taksonov se bo zanesljivo povečalo, ko bodo herbarijski material pregledali specialisti za posamezne družine oziroma rodove, saj nekatere taksone obravnavam le kot agregate (skupine podobnih vrst).

Če v splošnem povzamem, ima Breginjski kot bogato floro. Vrstno pestrost povežujem z geografsko lego v prigorju Jugovzhodnih Alp, raznolikostjo geomorfoloških enot (ravnine, rečna dolina, gričevje, hribi) in površinskih oblik (soteske, ostenja, melišča) ter razmeroma veliko relativno višinsko razliko – več kot 1400 m (območje zajema submontanski, montanski in subalpinski pas).

Tabela 3: Število rastlinskih taksonov v Breginjskem kotu

Kvadrant	9746/1	9746/2	9746/3	9746/4	9747/1	9747/3
Delež površine v Kotu	20 %	65 %	5 %	70 %	25 %	10 %
Število vrst	705	904	575	775	709	688

V raziskanem območju raste precej endemitov. Seveda se tukaj odpira vprašanje, kako široko pojmujeemo kategorijo endemitov glede na velikost njihovega areala. V poglavju Seznam rastlinskih taksonov smo kot endemite obravnavali taksone, ki jih je kot take opredelil POLDINI (1991). Nekateri od njih imajo razmeroma širok areal v Jugovzhodnih Alpah. V Breginjskem kotu tako uspeva 23 taksonov, ki jih Poldini uvršča med endemite: *Aconitum angustifolium*, *Athamantha turbith*, *Campanula carnica*, *Centaurea dichroantha*, *Centaurea haynaldii* ssp. *julica*, *Cerastium subtriflorum*, *Euphrasia cuspidata*, *Euphorbia kernerii*, *Festuca calva*, *Gentianella pilosa*, *Leontodon berinii*, *Leontodon hispidus* ssp. *brumatii*, *Leontodon incanus* ssp. *tenuiflorus*, *Medicago pironae*, *Pedicularis elongata* ssp. *julica*, *Polygala nicaeensis* ssp. *forojulensis*, *Ranunculus aesontinus*, *Ranunculus traunfellneri*, *Saxifraga hostii*, *Saxifraga petraea*, *Saxifraga tenella*, *Spiraea decumbens*, *Tephrosieris pseudocrispa*.

V nadaljevanju diskusije o endemitih pa se bom naslonil predvsem na domače vire, ki so za tovrstno problematiko bolj primerni (T. WRABER 1996, 1999, MAYER 1960). Iz seznama endemitov Slovenije in bližnje sosesčine, ki jih navaja WRABER (1996), raste v Breginjskem kotu 14 vrst, kar je razmeroma veliko število taksonov za tako majhno območje (64 km²). V seznam sodi večina prej naštetih vrst, kot endemičen takson pa navaja tudi bohinjsko peruniko (*Iris pallida* ssp. *cengialti*, syn. *Iris cengialti* f. *vochinensis*), vrsto, ki ima večji del areala v Julijskih Alpah (redka nahajališča še v Karnijskih Alpah).

Zanimivo je, zlasti s fitogeografskega aspekta, da v Kotu ne raste noben endemit iz skupine endemitov, značilnih za dinarski in predalpski svet, pač pa le tisti, ki imajo večji del svojega areala v Alpah, kar še enkrat potrjuje pomemben vpliv Alp na floristično sestavo Breginjskega kota (glej prejšnja poglavja). Absolutni endemiti Jugovzhodnih Apneniških Alp, ki rastejo tudi v Breginjskem kotu, so: *Festuca calva*, *Pedicularis elongata* ssp. *julica* in *Ranunculus traunfellneri* (slednji tudi na Snežniku, kjer ima jugovzhodno mejo areala). Kot endemite Julijskih Alp pa štejemo: *Aconitum angustifolium*, *Athamantha turbith* (tudi na Krasu in v Čičariji), *Centaurea haynaldii* ssp. *julica* (posamično tudi v Karnijskih Alpah), *Cerastium subtriflorum* (tudi v Zasavju), *Saxifraga tenella* (tudi na severnem robu Banjšic, v Karnijskih Alpah, Zasavju in Krških Alpah na avstrijskem Štajerskem), *Leontodon berinii*, *Leontodon hispidus* ssp. *brumatii*, *Medicago pironae*, *Ranunculus aesontinus* (zadnje štiri vrste so razširjene tudi v Furlaniji). Če upoštevamo še MAYERJA (1960) in WRABERJA (1969c), lahko v seznam endemičnih cvetnic v Breginjskem kotu uvrstimo še Kernerjev mleček (*Euphorbia kernerii*) in poleglo medvejko (*Spiraea decumbens*), oba endemita Južnih Apneniških Alp, ter dvobarvni glavinec (*Centaurea dichroantha*). Vse tri vrste med endemite uvršča že POLDINI (1991).

Razen posoške zlatice, ki jo dobimo v svetlih mezofilnih gozdovih, rastejo ostale našete vrste na inicialnih rastiščih, kot so prodišča, melišča in skale. Ker omenjeni biotopi

lahko obstajajo v naravi, ne da bi jih človek moral vzdrževati (ravno nasprotno, pustiti jih mora pri miru), se ni bati, da bi nekatere od endemičnih rastlin izginile z območja Kota. Manjše število prej obravnavanih vrst je uvrščenih tudi v Rdeči seznam praprotnic in semenk v Sloveniji, tako da jih obravnavam v naslednjem odstavku, o ostalih pa je več podatkov v poglavju Seznam rastlinskih taksonov.

Tabela 4: Endemične vrste rastlin v Breginjskem kotu

ENDEMITI JUGOVZHODNIH APNENIŠKIH ALP	ENDEMITI JULIJSKIH ALP
<i>Centaurea dichroantha</i>	<i>Aconitum angustifolium</i>
<i>Euphorbia kernerii</i>	<i>Athamantha turbith</i>
<i>Festuca calva</i>	<i>Centaurea haynaldii</i> ssp. <i>julica</i>
<i>Pedicularis elongata</i> ssp. <i>julica</i>	<i>Cerastium subtriflorum</i>
<i>Ranunculus traunfellneri</i>	<i>Saxifraga tenella</i>
<i>Spiraea decumbens</i>	<i>Leontodon berinii</i>
	<i>Leontodon hispidus</i> ssp. <i>brumatii</i>
	<i>Medicago pironae</i>
	<i>Ranunculus aesontinus</i>

Pomemben delež v flori Breginjskega kota imajo rastline z Rdečega seznama (T. WRABER & P. SKOBERNE, 1989). Navajam jih po kategorijah IUCN (Mednarodna zveza za varstvo narave in naravnih virov). V kategorijo ranljivih vrst sta uvrščeni alpska hrustavka (*Chondrilla chondrilloides*) in Berinijev jajčar (*Leontodon berinii*). Da gre res za ogroženi vrsti, podkrepi dejstvo, da jih na njihovih nahajališčih in potencialnih rastiščih nisem opazil. Iz kategorije redkih vrst so v Kotu doslej zapisani gozdni repinec (*Arctium nemorosum*), malocvetni repnjak (*Arabis pauciflora*), Kernerjev mleček (*Euphorbia kernerii*), strešnati meček (*Gladiolus imbricatus*), Pironova meteljka (*Medicago pironae*), posoška zlatica (*Ranunculus aesontinus*), kašubska zlatica (*Ranunculus cassubicus*), polegla medvejka (*Spiraea decumbens*), navadna rapontika (*Stemmacantha rhapontica*), kljunastoplodna lanika (*Thesium rostratum*) in Shuttleworthov rogoz (*Typha shuttleworthii*). Razen gozdnega repinca in Shuttleworthovega rogoza so bile ostale rastline v Kotu že prej znane. Medtem ko si Shuttleworthov rogoz zasluži uvrstitev v to kategorijo (le dve nahajališči manjšega obsega), tega ne bi trdil za gozdni repinec, ki raste povsod ob gozdnih cestah. Z mojimi raziskavami sem potrdil uspevanje ostalih redkih vrst, edino strešnati meček sem zaman iskal v širši okolici vasi Logje (njegovega edinega nahajališča v Sloveniji). V kategorijo neogroženih vrst sta uvrščeni ozkolistna preobjeda (*Aconitum angustifolium*) in soška smiljka (*Cerastium subtriflorum*). Obe vrsti sta tudi v Kotu zelo pogosti. Kot nezadostno znane vrste v slovenski flori so opredeljeni: mavretanski slezenovec (*Malva mauritiana*), vrednikov pojalnik (*Orobanche teucrii*) in kodrasta sivica (*Tephrosia pseudocrispa*, syn. *Senecio pseudocrispus*). Medtem ko sem gozdni slezenovec našel le ob robu njive v Breginju, za ostali dve vrsti lahko trdim, da sta bolj pogosti, vrednikov pojalnik raste marsikje na umirjenih meliščih po Breginjskem Stolu, kodrasta sivica (grint) pa povsod na mezofilnih gozdnih robovih.

Pred kratkim je izšel novi Rdeči seznam praprotnic in semenk (Uradni list Republike Slovenije 24. 9. 2002). Med novimi vrstami so številne vrste kukavičevk, ki rastejo

tudi v Breginjskem kotu npr.: *Cephalanthera damasonium*, *Cephalanthera longifolia*, *Cephalanthera rubra*, *Dactylorhiza sambucina*, *Epipactis palustris*, *Ophrys insectifera*, *Ophrys sphegodes*, *Orchis militaris*, *Orchis morio*, *Orchis tridentata* idr. Prav je, da so na seznamu tudi takšne rastline, čeprav v Kotu niso redke niti ogrožene. Manj pa se strinjam, da je v kategorijo redkih vrst uvrščena užitna ostrica (*Cyperus esculentus*), ki je v Kotu sicer redka, vendar kot neofit ne bi smela biti v Rdečem seznamu.

Še nekaj besed o rastlinah in habitatih, uvrščenih v sezname evropskih dokumentov, ki obravnavajo naravovarstvo. Med evropskimi dokumenti, ki obravnavajo naravovarstvo, velja omeniti poleg Nature 2000 še Bernsko konvencijo, ki ureja zakonodajo in koordinacijo med državami s področja ohranjanja prostoživečih rastlin in živali ter njihovih naravnih življenjskih prostorov (habitatov). Iz seznama strogo zavarovanih rastlinskih vrst (dodatek 1), ki jih je prepovedano namerno nabirati, zbirati, rezati in ruvati, raseta v Kotu dve rastlini: *Physoplexis comosa* in *Typha shuttleworthii*, njihova rastišča pa so deležna posebnega varstva (4. člen omenjene konvencije). V Sloveniji je Konvencija pravnomočna od 1. 1. 2000, ko jo je ratificiral Državni zbor.

VPLIVI ČLOVEKA

Človek je začel puščati vidnejše sledove v naravi od časa, ko se je trajno naselil v kakem kraju. Najstarejši dokazi o poseljenosti Kota segajo v železno dobo (halštat). Takrat se je začelo obdobje, ko je človek s svojimi dejanji začel vplivati na biodiverzitetu kraja, v katerem je živel. K oblikovanju krajine je največ prispevalo gospodarstvo območja, ki je bilo vezano na kmetijstvo, in sicer večinoma na živinorejo, manj na poljedelstvo. Kdaj so izkrcili južna pobočja Stolovega pogorja, je težko ugotoviti, zanesljivo pa vem, da so nekatere gozdne površine ob vznožju Mije izkrcili na začetku prejšnjega stoletja, ko je občinska posest v rabi vaške skupnosti bila razdeljena na privatne parcele. Mogoče se je namembnost uporabe naravnih virov spreminjala že prej v preteklosti, odvisno od interesa lastnika.

Na bolj položnih pobočjih Breginjskega Stola (med Sedlom in Borjano) so kosili do samega grebena (do polovice prejšnjega stoletja), na bolj strmih in kamnitih pobočjih pa so pasli drobnico. Koze in ovce so prispevale k ogolelosti strmali nad Breginjem. Razen slabše rasti mladega gozda je bila močno poškodovana travna ruša in tudi tla, ki so v teh predelih plitva. Zato so se v zlivnem območju Bele pojavila številna erozijska žarišča, kar je povzročilo dodatno ogolevanje površin in seveda zmanjšano kvaliteto pašnih površin. Takrat so prepovedali pašo, zgradili številne jezove na Beli, ogolele površine pa pogozdili. Zadnjih nekaj let država spodbuja vzrejo ovac. Moje ugotovitve o vplivih paše na naravo iz okolice Podbele in Breginja z vidika preprečevanja zaraščanja niso preveč optimistične, saj prihaja do negativne selekcije rastlin, ki jih ovce na marajo. Tako se oblikujejo centri širjenja nekaterih rastlin (rušnata masnica, osati, kopriva, robida), ki zmanjšujejo pašne površine in seveda tudi možnost uspevanja drugih travniških rastlin. Takšne pašnike bi bilo potrebno enkrat letno pokositi. Potrebno je tudi omejiti število živali na ograjenih površinah. Zaradi slednjega je ponekod travna ruša povsem uničena, na pobočjih pa je zaznaven pojav erozije.

Raznolikosti flore v Kotu so v polpretekli zgodovini prispevali tudi kolovozi skozi polja in loge, tlakovane vaške poti, kamniti zidovi, vaška dvorišča, ki so vsi po vrsti specifični biotopi za številne organizme. Z asfaltiranjem cest, betoniranjem dvorišč in sodobno gradnjo stavb se je nekaterim rastlinam zmanjšal življenjski prostor. Nasprotno je promet prinesel nove, manj dobrodošle rastline, ki v Kotu za zdaj resda niso preveč agresivne, vprašanje pa je, do kdaj bo tako. Ko govorim o adventivkah, naj omenim, da se v večji množini pojavljajo le topinambur (*Helianthus tuberosus*), žlezava nedotika (*Impatiens glandulifera*) in orjaška zlata rozga (*Solidago gigantea*). Pomembna se mi zdi ugotovitev, da uspevajo na motenih rastiščih, npr. ob cestah, na gozdnih robovih, med grmišči sive vrbe, nikoli pa ne v stabilnih biocenozah, kot je npr. gozd, oziroma v redno oskrbovanih antropogenih združbah (travniki). Zato mislim, da za zdaj ne predstavljajo večje grožnje vegetaciji v Kotu. Glede načrtno sajenih vrst pa je lep primer kmeta iz

Gladka bilnica (*Festuca calva*) je endemična vrsta trave v Jugovzhodnih Apneniških Alpah. Že od daleč jo spoznamo po značilnih šopih. Na južnih pobočjih Stola, tik pod grebenom, gradi posebno rastlinsko združbo (Na skalci 1400 m n. m.).

Prav je, da je med izbranimi fotografijami še ena trava, saj je ta velika skupina rastlin (družina *Poaceae*) izredno pomembna tudi za človeka. Na sliki je šmarna trava (*Hierochloë australis*), ki v Sloveniji doslej ni bila znana v alpskem območju. Raste v svetlih grmiščih ob Nadiži, zaradi skromnih dimenzij in zgodnjega cvetenja pa je verjetno marsikje spregledana.

Od kotarskih gozdov so v območje Natura 2000 uvrščena pobočja Stola nad Breginjem, ki jih večinoma porašča združba alpskega bukovega gozda (*Anemone trifoliae-Fagetum*). Prevladujejo mladi gozdovi v fazi drogovnjaka, redki pa so starejši sestoji kot tale na posnetku pod Prekopo.

Mezofilna travišča na hrbtu Stolovega pogorja sodijo med habitate, ki so uvrščeni v Prilogo I Direktive o habitatih (Natura 2000). Razvila so se na srednje globokih rjavih pokarbonatnih tleh. Značilen videz jim dajeta bela čmerika (*Veratrum album*) in pogačica (*Trollius europaeus*).

Prekopa nad Breginjem sodi v cilje vseh botaničnih ekskurzij, s primernimi tablam pa bi lahko bila učilnica še za mnoge druge. Je mozaik različnih življenjskih prostorov (okolij), ki so vsi po vrsti na seznamu Priloge I Direktive o habitatih (Natura 2000).

Einselejeva orlica (*Aquilegia einseleana*) raste na meliščih Stolovega pogorja. Pri orlicah so tudi največji specialisti včasih v dvomih, ko ugotavljajo, za katero vrsto gre. Rastline so zelo variabilne in marsikje najdemo prehodne oblike. Včasih nam pri določevanju pomagata kraj in rastišče, kjer smo jih nabrali.

Sestoji sive jelše (*Alnetum incanae*) so ob Nadiži razviti v manjšem obsegu. K oblikovanju rastišča, ki ga označuje občasno naplavljanje rečnega materiala, ponekod prispevajo tudi potoki, ki se izlivajo v Nadižo. Takšni habitati (mehkolesne loke) so uvrščeni v Prilogo I Direktive o habitatih (Natura 2000).

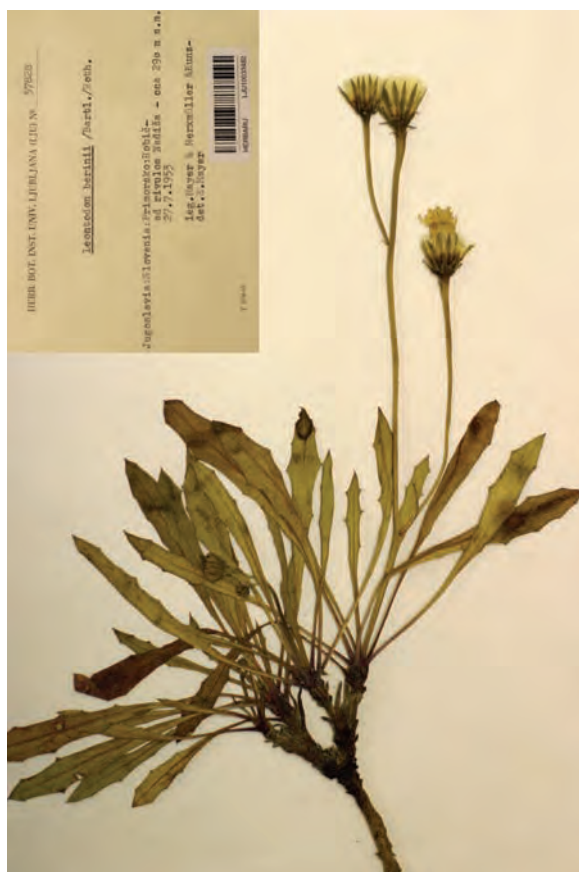
Ker so se razvili na najmlajši rečni terasi, so gozdovi belega gabra vegetacijska posebnost Nadiške doline. K temu je verjetno prispevala mineralna sestava geološke podlage (proda), tako da se je kljub plitvim tlom oblikovalo mezofilno rastišče.

Opisal sem jih kot novo združbo belega gabra z belim šašem (*Carici albae-Carpinetum betuli*).

Na ustaljenih prodnih nasipinah se razvijejo floristično bogate fitocenozе zelnatih trajnic. V teh združbah so vrbe zelo redke, ker je zanje rastišče presuho (je okoli 1,5 m nad vodno gladino). V času vsesplošnega zaraščanja travnikov predstavljajo takšna rastišča refugije za negozdne rastline (Počivalnik pri Robiču).

Berinijev otavčič (*Leontodon berinii*).

Na prodiščih Nadiže ga je leta 1935 zapisal Karlo Zirnich, v 60. letih prejšnjega stoletja pa sta ga pri Mostu na Nadiži in Robiču nabirala Ernest Mayer in Tone Wraber. Čeprav so ob Nadiži še vedno velike površine ohranjenih prodišč, ga v zadnjem desetletju nismo opazili. Zato sklepam, da ima vrsta zapleteno biologijo in specifične rastiščne potrebe, ki jih ne poznamo zadosti.

Obvodni prostor je zanimivo okolje, ker se na majhni razdalji hitro spreminjajo ekološke razmere. To se odraža v nastanku različnih fitocenoz. V mirni vodi se razvijejo združbe parožnic (*Chara* sp.), v blatu sestoji sit (*Eleocharis*) in različnih ostric (*Cyperus*), sledita pasova enoletnic, v prvem prevladujejo dresni (*Polygonum*), v drugem zebrati (*Galeopsis*), nad njimi so visoke trajnice (*Lythrum salicaria*, *Thypha* sp.) in naposled mlada drevesca belih vrb (*Salix alba*). Posneto ob rečni mrtvici pod Borjano.

Sestoji vrb v različnih razvojnih fazah se ne razlikujejo samo po višini. Z zmanjšanjem količine svetlobe in oblikovanjem talnega substrata v starejših sestojih prihaja do značilne razlike v floristični sestavi zeliščne plasti. Pod Ogracem pri Podbeli.

Starijsko blato, nekoč obsežno mokrišče, je z melioracijami spremenjeno v obdelovalne površine. Zadnjih nekaj let se je na celotnem območju nadaljeval proces kmetijske intenzifikacije, tako da so ostali le še otočki mokrotne vegetacije.

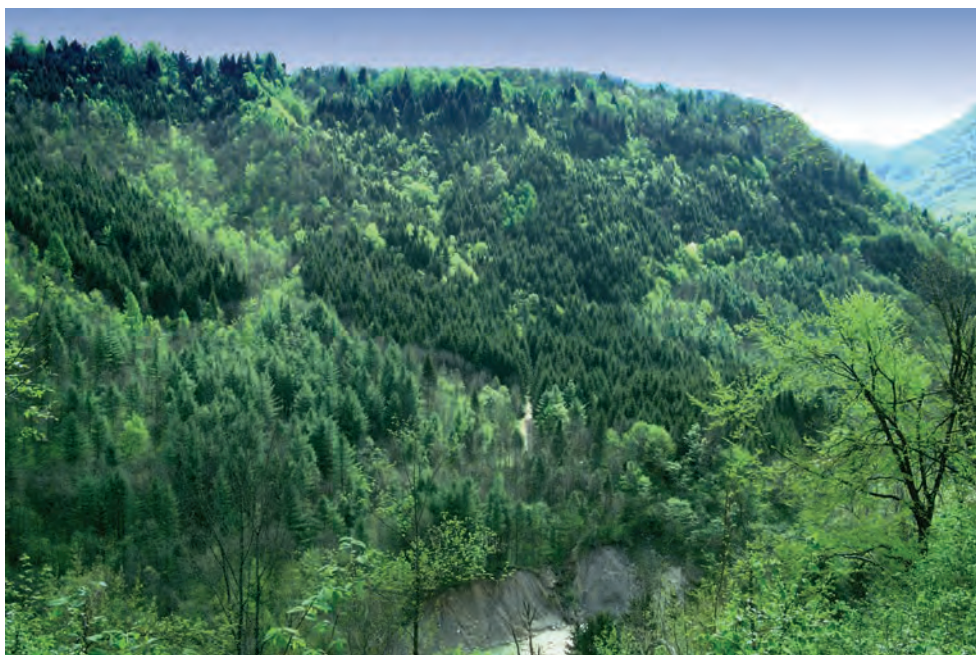

Navadni brin (*Juniperus communis*) ima pionirsko vlogo pri zaraščanju opuščeni senožeti v gorskem pasu Stolovega pogorja (do 1000 m n. m.). Verjetno so bili takšni habitati na območju držav takratne EU v času sprejetja Direktive o habitatih redki in so ga uvrstili med pomembne habitate Nature 2000.

Čeprav so goloseki na Miji v današnjem času izjema, mislim, da tako drastični posegi niso potrebni, še zlasti zato, ker je šlo v obeh primerih za posek avtohtone vegetacije. Pristojne gozdarske službe bi lahko uredile, da se poseg izpelje na naravi (okolju) bolj prijazen način. Najbolj evidentna posledica takšnih posegov je erozija, pri kateri se hitro uničujejo tla, ki so nastala v tisočletnem procesu. Tisto leto (2002) so me turisti in drugi obiskovalci Kota spraševali, ali se je tudi na Miji sprožil plaz (takrat se je utrgalo nad Kosečem pod Krnom). Golosek pri Podgrobli (LEVO) in golosek nad Dolgim čelom (SPODAJ).

Zahodno pobočje Strmce nad Mostom na Nadiži je mozaik nasadov neavtohtonih vrst iglavcev. Eksperimentiranje s tujerodnimi vrstami je nevarno, lahko se udomačijo in potem podivjajo. Prav tako je nespametno saditi smreko na strma flišna pobočja z globokimi tlemi, ker zaradi njenih plitvih korenin obstaja možnost proženja zemeljskih usadov in vetrolomov.

Vodni ekosistemi so zelo občutljiva okolja. Zato je vse posege potrebno skrbno načrtovati ob sodelovanju različnih strokovnjakov. Pri urejanju struge v turistične namene (poslikano pod Goščo pri Podbeli) se po nepotrebnem uničuje obrežna vegetacija, ki ima varovalno vlogo, delovni stroj v vodi pa je neposredna grožnja za kontaminacijo vode.

Vzhodna pobočja Mije so uvrščena v predloge območij Natura 2000 zaradi habitatov iz Priloge I Direktive o habitatih. To so submontanska (nižinska) melišča in karbonatne stene, vmes pa najdemo tudi fragmente gozdov plemenitih listavcev.

Mahovi poraščajo ne samo senčna in vlažna rastišča, kot je tale nad Napoleonovim mostom, precej jih najdemo tudi na osončenih stenah, meliščih in produ. Žal je mahovna flora v Kotu zaenkrat popolnoma neraziskana

V Kotu primanjkuje ravnega sveta, zato so vsa primerna pobočja v okolici vasi ljudje preoblikovali v terase in na njih uredili njive. Zdaj so to območja gojenih travnikov (*Arrhenatheretum* s. lat.). Posneto na Gromarku pred Breginjem.

Medtem ko sodobno kmetovanje do neke mere lahko ohrani krajinsko podobo, je tradicionalna košnja edini način ohranjanja floristične raznolikosti. Je tudi optimalen način vzdrževanja travnikov kot življenjskega okolja za druge vrste organizmov, npr. nekaterih vrst ptic. Na posnetku spravilo sena v Podbeli.

Potokov, ki se jezi, da se ne more znebiti drevesa, ki ga je njegova teta prinesla z »božje poti« in posadila ob hlevu. Ko sem šel pogledat, za kaj gre, sem na naznačeni lokaciji (ob kolovozu iz Potok proti Hurju) opazil večji sestoj pajesena (*Ailanthus glandulosa*), ki je za zdaj edini v Kotu. Tudi robinijo (*Robinia pseudacacia*) opazimo le v manjših skupinah. Od drugih neofitov sta bolj pogosta le še črnoplodni mrkač (*Bidens frondosa*) in enoletna suholetnica (*Erigeron annuus*), ostali pa so precej redki (*Acer negundo*, *Amaranthus retroflexus*, *Ambrosia artemisiifolia*, *Commelina communis*, *Cuscuta campestris*, *Cyperus esculentis*, *Datura stramonium*, *Eragrostis frankii*, *Euphorbia humifusa*, *E. nutans*, *Falopia japonica*, *Hemerocalis fulva*, *Impatiens balfuori*, *Lepidium virginicum*, *Panicum capillare*, *Partenocisus quinquefolia*, *Rudbeckia hirta*, *R. laciniata*, *Sedum sarmetosum*, *Sporobolus neglectus*).

Omenil bi še nekaj drevesnih vrst in grmovnic, ki jih opazimo v bližini naselij in včasih dajejo občutek, da so samonikle. Vendar pri bolj pozornem ogledu rastišča zmeraj v njihovi bližini najdemo ostaline hiš, hlevov, mlinov, čebelnjakov in podobnih stavb, iz česar sklepam, da so jih povsod posadili ljudje. To so: divji kostanj (*Aesculus hippocastanum*), pušpan (*Buxus sempervirens*), navadni skobotevec (*Philadelphus coronarius*) in španski bezeg (*Syringa vulgaris*).

Če ocenjujemo splošno stanje narave v Breginjskem kotu z vidika sodobne biologije, je precej zaskrbljujoče. Temu prispevajo trije izključno antropogeni dejavniki: gospodarjenje z gozdovi, zamrlo kmetijstvo in razvoj turizma. Medtem ko se s propadom kmetijstva zmanjšuje biodiverziteteta, se narava postopoma razvija v smeri gozda, v sicer manj pestrih, vendar naravnih biocenozah, pa so bila početja gozdarjev z vnosom tujerodnih vrst dosti bolj nevarna. Podobno je z razvojem turizma ob Nadiži, ko se z reguliranjem struge zmanjšujejo površine, na katere bi se lahko naselile rastline, ki postopoma izginjajo z zaraščajočih se travnikov. Z večjim obiskom ljudi iz različnih krajev se povečuje možnost nenamerne prenosa adventivnih vrst.

Gozdov v preteklosti resda niso najbolje negovali, prevladovali so panjevski gozdovi in sečnja na glavo. Vendar je verjetno tudi to boljši način gospodarjenja, kot pogozdovanje z iglavci. Pred drugo svetovno vojno so pogozdili gruščnata pobočja v zlivnem območju Bele nad Breginjem s smreko in črnim borom. Vsekakor smreka, kot drevo, ki plitvo korenini, ni dobro izbrana vrsta za umiritev melišč, ki se zaradi gravitacije stalno premikajo. Smreka na takšnih rastiščih sicer ima določeno pionirsko vlogo (vprašljivo pa je, če je to lahko v Breginjskem kotu, ki ni območje njene naravne razširjenosti), vendar ne v monokulturah. Če se že nekako sprijaznimo s početji pred šestdesetimi leti, ko so želeli zmanjšati površino erozijskih območij nad Breginjem, težko sprejmemo posege gozdarjev pred nekaj desetletji, ko so sadili smreko in druge tujerodne iglavce na flišnih pobočjih v zgornji Nadiški dolini. Proti takšnim posegom govorijo: globoka rjava tla (do 1 m), mehka geološka podlaga (fliš), velik naklon rastišča (okoli 25°) in perhumidna klima območja, za katerega so značilni hudi nalivi. Verjetno so zdrsi razmeroma redki zato, ker večina nasadov propada in se postopoma uveljavlja naravna vegetacija. Drugo, kar govori proti takšnim nasadom, je dejstvo, da so eksperimenti s tujerodnimi vrstami v naravi lahko nevarni, če dobro ne poznamo ekologije vrste oziroma njenega razvoja v novem okolju. Obstaja možnost, da se nekatere vrste začnejo spontano širiti in ogrozijo oz. izpodrinejo avtohtono vegetacijo. Naštel bom iglavce, ki jih opazimo v širšem območju za Breginjem in ponekod dajejo vtis, da so tam samonikli, ker je vmes že precej naravne vegetacije: duglazija (*Pseudotsuga menziesii*), pacipresa (*Chamaecyparis lawsoniana*), zeleni bor (*Pinus strobus*), črni bor (*Pinus nigra*), jelka (*Abies alba*), sudetski macesen (*Larix decidua*).

NARAVOVARSTVENA PROBLEMATIKA

V Breginjskem kotu ima naravovarstveni status reka Nadiža. Zavarovana je kot naravni spomenik od izvira do Mednarodnega mejnega prehoda Robič, se pravi v celotnem toku v Sloveniji (Uradno glasilo občin Ajdovščina, Nova Gorica in Tolmin, št. 5 - Nova Gorica, 6. junij 1990). Zavarovana je na podlagi 18. in 19. člena Zakona o naravni in kulturni dediščini (Uradni list RS, št. 1/81). Ima status geomorfološke, hidrološke in botanične naravne dediščine, za katere veljajo predpisani varstveni režimi (15, 18. in 19. člen Odloka, Uradno glasilo št. 5, N. Gorica, 6. Junij 1990). Po tem odloku so dovoljeni nekateri posegi v ekosistem reke, vendar le v soglasju z Zavodom za varstvo naravne in kulturne dediščine v Novi Gorici (zdaj MOPE ARSO Zavod za varstvo narave OE Nova Gorica).

Dolina Nadiže je znana po botaničnih redkostih. Kernerjev mleček (*Euphorbia kernerii*), kljunastoplodna lanika (*Thesium rostratum*) in polegla medvejka (*Spiraea decumbens*) so vrste, ki v Sloveniji rastejo le v Breginjskem kotu. Novejšega datuma je odkritje polegla medvejke v dolomitni steni pod Drnohlo v dolini Učje (Dakskobler 2003b). Kot floristično posebnost v Nadiški dolini moram omeniti še dve endemični rastlini: Berinijev otavčič (*Leontodon berinii*) in Brumatijev otavčič (*Leontodon hispidus* ssp. *brumatii*), vrsti, ki sta sicer znani tudi iz drugih predelov Posočja. Zaščita prej naštetih vrst je seveda možna le, če varujemo njihova rastišča. Kljunastoplodna lanika in polegla medvejka rasteta tudi na dolomitnih, erodibilnih območjih na Prekopi in v Plazeh, tako da ti dve vrsti nista ogroženi. Tudi Brumatijev otavčič ni ogrožen, saj raste na velikih rečnih balvanih in na ostenjih v vlažnih soteskah, kamor človek za zdaj še ne posega. Drugače je s Kernerjevim mlečkom in Berinijevim otavčičem. Njihova rastišča so umirjene prodne nasipine. Če so prodišča motena prepogosto, kar se dogaja pri kopanju gramoza, se na njih lahko razvijejo le sestoji terofitov (opazil sem, da prevladujejo vrste iz rodov *Polygonum* in *Galeopsis*). Da bi se razvile združbe trajnic (npr. ass. *Leontodonti berini-Chondriletum*) in vrbišča, je potrebno več časa od ene do druge motnje (velike povodnji so vsakih nekaj let oziroma desetletij).

Pred leti je v dolini Nadiže Biološki inštitut ZRC SAZU začel bazične raziskave rastlinstva (vegetacije). Začetne raziskave so pokazale, da je tudi glede rastlinstva Nadiža edinstveni ekosistem. Verjetno je lega med alpskim in submediteranskim območjem na eni strani ter med ilirskim in srednjeevropskim prostorom na drugi strani botrovala uspevanju v znanosti še neopisane vegetacije. Opisali smo geografsko varianto grmišča sive vrbe z ogrskim grabljiščem (ŠILC & ČUŠIN 2000), ki sta jo tržaška fitocenologa ORIOLO in POLDINI (2002) v obsežni analizi podobnih fitocenoz spoznala za ekološko posebnost na bolj evtrofnih in mezofilnih rastiščih ter jo opredelila kot posebno subasociacijo (*Salicetum incano-purpureae petasitetosum hybridi*). Druga posebnost so prodišča, na katerih so kljub izrazito inicialni pedosferi naše svoj dom številne rastline (na 14 popisnih

ploskev smo zapisali več kot 100 rastlinskih vrst). Opisana združba pasje črnbine s snežnobelim repuhom (*Epilobio-Scrophularietum caninae petasitetosum paradoxo*, ČUŠIN 2001b) je odraz ugodnega podnebja, kjer se sicer še čutijo alpski vplivi, in specifične kamninske sestave prodnikov (mešanica apnenca, glinavcev in peščenjakov). Tudi suha travišča, ki so se razvila kot oaze med termofilnimi grmišči, so rastlinska posebnost. Za zdaj jih še nismo sintaksonomsko opredelili, so pa floristično pestra. Med rastlinami rastejo vrste, značilne za subalpinska travišča (npr. *Sesleria coerulea* ssp. *calcaria*), in številne termofilne vrste nižjih leg (npr. *Fumana procumbens*). Geomorfološka lastnost Nadiške doline, da ima široko in ravno dno, nam omogoča, da istočasno spremljamo več različnih fitocenoz v različnih sukcesijskih stadijih (npr. inicialne sestoje sive vrbe, visoke 0,5 m, in gozdnate sestoje, kjer sive vrbe dosežejo 10 m višine). Na mladih rečnih terasah pa so se razvili logi, ki smo jih uvrstili v novo asociacijo belogabrovih gozdov (*Carici albae-Carpinetum betuli*, ČUŠIN 2002). Tukaj sem omenil le del vednosti o naravnih bogastvih Nadiške doline, ki so jih prispevale botanične vede. V literaturi zasledimo tudi precej podatkov o geologiji in geografiji tega območja (pomembna je npr. ugotovitev našega priznanega geologa Stanka Buserja, da Nadiža več proda erodira kot akumulira), še veliko pa bodo morale povedati druge biološke vede, predvsem zoologija.

Ker so se zadnja leta stopnjevali neprimerni posegi v strugi Nadiže, sem na simpoziju Flora in vegetacija Slovenije (26.–27. novembra 1999 v Ljubljani) sprožil pobudo za strožje varovanje tega enkratnega ekosistema. Na peticijo in spremno obrazložitev, ki sem jo poslal pristojnim službam na Ministrstvu za okolje in prostor (MOP), sem v kratkem dobil odgovor, da tedanji (in še zmeraj veljavni) status Nadiže zagotavlja njeno učinkovito varovanje. Vendar se uničevanje tega občutljivega ekosistema še nadaljuje. Omenil bom le nekatere posege, ki vplivajo na naravno dinamiko rečnega ekosistema. Če so že v kampu Nadiža pri Podbeli prenehali vsako poletje izkopavati plavalni bazen (investicija se ni obrestovala, saj ga je prva visoka voda zasula), se drugod vrstijo nedovoljeni posegi. Ne morem si predstavljati, da je tako veliko podjetje, kot je Splošno gradbeno podjetje Primorje jeseni leta 1999 gradilo most čez Nadižo brez soglasja naravovarstvene službe. Niso vedeli, da je potrebno. Tega očitno ne ve tudi Cestno podjetje Nova Gorica, ki je nekaj mesecev kasneje rekonstruiralo cesto Podbela–Robidišče in pri gradnji podpornih zidov na več krajih poseglo v strugo reke Nadiže. Kot kaže, je najbolj enostavno narediti po svoje, potem pa pridobiti soglasje, če ga kdo sploh zahteva. Pri zgoraj naštetih posegih je dobro to, da po končanem delu prenehajo negativni vplivi in reka sama čez nekaj let vzpostavi naravno stanje. Čeprav se zavedamo nujnosti razvoja infrastrukture, bi bilo prav, da v ohranjenih predelih narave pred načrtovanimi posegi strokovnjaki naravoslovnih ved najprej pregledajo območje, ugotovijo stanje in ocenijo posledice posega na naravo. Posebej ranljivi so specifični življenjski prostori, ki se navadno oblikujejo na manjših površinah (npr. spodmoli, barja), in ki bi jih bilo zaradi redkosti vsekakor vredno ohraniti, a so prepogosto uničeni prav zaradi nepremišljenih posegov v okolje.

Zgodba zase je kopanje gramoza pri Robiču. Pod pretvezo zaščite ceste Robič–MMP Robič že nekaj let VGP Soča d.d. in njeni podizvajalci kopljejo, sejejo in prodajajo prod na omenjenem odseku reke. Za to dejavnost jih plačuje še država, saj naj bi s posegi zavarovali cesto pred poškodbami od povodenj. V ta namen je VGP Soča izdelalo projekt št. 1/2000 (Nadiža – vzdrževanje pretočnega profila), ki naj bi imel za cilj usmeriti tok Nadiže k Miji. Kot kaže, se s sedanjim načinom dela ta projekt ne bo zlepa uresničil, kar je vsekakor v interesu posameznih podjetnikov in krajevne oblasti. Podizvajalci delajo ravno nasprotno, prod kopljejo pod cesto, da bi tudi v prihodnje dobili opravičilo za svoja početja. Sploh pa je neumno usmerjati Nadižo proti Miji, ker že sedaj naredi oster

ovinek pri Deru, potem pa bi ta kot znašal skoraj 180° (kot meander kakšne nižinske reke). VGP Soča d.d. je znano po neprofesionalnih posegih in kršitvi zakonov. Pred leti so npr. odlagali kamnite bloke vsepovsod na prodiščih Nadiže, pred dvema letoma pa so za utrjevanje rečnega brega pri Podbeli dovažali zdrobljene apnenčaste skale iz Molide (zavarovanega arheološkega območja). S posegi so kršili Zakon o ohranjanju narave (ZON) in sicer drugi, tretji in četrti odstavek 14. člena, prvi in drugi odstavek 15. člena ter 104. in 105. člen. Po prvem odstavku 160. člena ZON so naredili številne prekrške (pod zaporednimi številkami 2, 3, 4, 10, 23, 33), po prvem odstavku 161. člena ZON pa prekrška št. 1 in 12. Vsi posegi se lahko obravnavajo kot prekrški tudi po 333. členu Zakona o kazenskem postopku (Uradni list 63/1994 – kazniva dejanja zoper okolje, prostor in naravne dobrine). Kaže pa, da za takšna početja ne bodo nikoli kaznovani (na moj zahtevek o prepovedi njihovega delovanja nisem še dobil odgovora). Vprašljivo je, kdaj bo Zakon o ohranjanju narave sploh operativen. Zato je zmeraj bolje, če se neprimernim posegom spontano upre lokalna skupnost in širša javnost, saj se ponavadi doseže boljše učinke.

K takšnemu stanju na območju naravnega spomenika prispevajo s svojimi početji tudi službe, ki imajo v pristojnosti varovanje okolja. Prvič me je presenetil podatek o varstvenem statusu Nadiže v turističnem vodniku Naravne znamenitosti Slovenije (HABJAN & SKOBERNE 2000), kjer na str. 63 piše, da je reka Nadiža šele v predlogu za zavarovanje. Drugič me je presenetilo (zdaj že nekoliko manj), da gospa Mateja Kocjan (sicer oseba, odgovorna za stike z javnostjo na MOPu), na vprašanje medijev o dogajanjih na Nadiži odgovarja: »Predlagamo, da g. Čušin strokovno sodeluje pri pripravi programov za vzdrževanje, če želi zaščititi prej omenjeno reko ...« (12. 7. 2002 desk@mladina.si). Sklepam, da tudi omenjena gospa ni vedela, da Nadiža že ima pravni status naravovarstvenega objekta. V tem okviru lažje razumem, zakaj na moje številne dopise o nedovoljenih posegih v Nadižo, ki sem jih naslovil na Inšpektorat za okolje in prostor, nisem dobil pisnega odgovora. Prvič se je to zgodilo poleti 2002 in sicer šele potem, ko so se v polemiko vključili mediji (tednik MLADINA) in je o posegih na Nadiži začel poizvedovati Boštjan Pihler. Poudariti moram, da se biologi premalo angažiramo pri neustreznih posegih v naravo in imamo zato majhen vpliv na njihovo končno podobo. Prof. T. Wraber je eden od redkih biologov, ki se ob takih dogodkih oglasi v medijih (dnevnik Delo, 21. 12. 1996 in 6. 6. 1997). Žalostno je tudi to, da druge organizacije in ustanove, ki bi lahko prispevale k boljšemu varovanju narave, to počnejo le v okviru svojih interesov, npr. Zavod za ribištvo intervenira le, če je uničen ribji fond, gozdarske službe pa premalo skrbijo za obrečne loge, čeprav imajo v njihovih načrtih status varovalnih gozdov.

Če je še pred desetletjem širša javnost podpirala varstvo okolja in izražala odkrito zaskrbljenost nad tem, kaj se počne z naravo, se v zadnjih letih odziva bolj medlo. V letih 1993 in 1994 se je namreč širša in lokalna skupnost odločno uprla izgradnji jezua na Nadiži, ki so jo načrtovali v takratni Občini Tolmin. Ustrezno so reagirali tudi mediji, kar je vse skupaj preprečilo načrtovani poseg. Akumulacija, ki bi nastala za pregrado, je bila predvidena izključno za turistično rabio, rečna dolina med Kredom in Podbelo pa bi bila za vedno uničena. Vodilni v občini, ki so projekt podpirali, se očitno niso zavedali pomena ohranitve osrednjega dela Nadiške doline, oziroma posledic, ki bi jih imel poseg na okolje. V Arhivu občine Tolmin lahko preberemo marisikaj o takratnih dogodkih, med drugim tudi o neprimernem odnosu občinskih oblasti do naravnih vrednot nacionalnega pomena, kar najbolje ilustrira del njihovega pisma, namenjega javnosti: »Neumestno je trditi, da so prodišča, delno pokrita z vrbišči, naravna znamenitost. Korito in vrbišča

nimajo stalnosti, velike vode menjavajo korita. Poleg tega prodišča in vrbišča nimajo estetske vrednosti. Niso vzdržne trditve, da so 4 travce (*mišljene so štiri endemične vrste*) bolj važne kot pa dobrobit naših ljudi« (citac iz pisma od 24.12.1994). Prav takšne redkosti (endemične rastline) lahko pripomorejo k boljši prepoznavnosti kraja in poleg geoloških, hidroloških in drugih znamenitosti obogatijo turistično ponudbo, saj je ohranjena narava tisto, ki v današnjem času vabi obiskovalce. Źal je Nadiža na prelomu tisočletja postala množično kopališče s kampiranjem, pikniki in sindikalnim turizmom v najslabšem pomenu besede. Aktivnosti lokalnega turističnega društva so pripomogle, da se je stanje zadnja leta nekoliko izboljšalo.

Varovanje Nadiže je za državo pomembno, ne samo zaradi njene enkratnosti, ampak tudi zato, ker so podobni ekosistemi v Sloveniji zelo degradirani ali povsem uničeni (Soča med Kobaridom in Tolminom, glej npr. JOGAN & ČUŠIN 2002, Sava Dolinka med Kranjsko Goro in Mojstrano).

NATURA 2000 V BREGINJSKEM KOTU

Natura 2000 je evropski naravovarstveni projekt. Njegov cilj je ohraniti redke rastlinske in živalske vrste ter ogrožene habitate (življenjska okolja) z oblikovanjem mreže varstvenih območij. Projekt temelji na dveh evropskih direktivah: na Direktivi o pticah (1979) in Direktivi o habitatih (1992). Vse države članice EU so zavezane k upoštevanju direktiv oziroma doseganju zastavljenih ciljev, pri čemer se posamezne direktive ne izvajajo neposredno, temveč jih vsaka članica vgradi v svojo nacionalno zakonodajo (SKOBERNE 2004). Omenjeni direktivi nalagata članicam opredelitev posebnih varstvenih območij, t. i. SPA (Special protected area), in posebnih ohranitvenih območij, t. i. SAC (Special area of conservation), ki jih v prvi fazi projekta države predlagajo kot območja, pomembna za skupnost, t. i. pSCI (potential Site of Community interest). Naj na tem mestu poudarim, da Natura 2000 ni sistem zavarovanih, temveč varstvenih območij, na katerih se opravljajo aktivnosti, ki omogočajo ohranjanje biotske raznovrstnosti, to je predvsem kmetijska dejavnost lokalnega prebivalstva.

V Breginjskem kotu so predlagana štiri območja Nature 2000, in sicer: **negozdna pobočja Stolovega pogorja** kot SPA območje ter **bukovi gozdovi nad Breginjem, Nadiža s pritoki in melišča pod Mijo** kot pSCI območja.

Južna pobočja Breginjskega Stola, ki jih poraščajo večinoma traviščne združbe, so že razglašena za posebno varstveno območje na osnovi Direktive o pticah. Tukaj živi kosec (*Crex crex*), ki je svetovno ogrožena vrsta ptic. Populacija šteje okoli 60 parov in je najbolj številčna v gorskem svetu Slovenije. Ostale evropsko ogrožene vrste ptic, ki jih lahko opazimo na Breginjskem Stolu, so: beloglavi jastreb (*Gyps fulvus*), kotorna (*Alectoris graeca*), repaljščica (*Saxicola rubetra*), rjavi srakoper (*Lanius collurio*) in slegur (*Monticola saxatilis*) – <http://www.natura2000.gov.si/obmocja.htm> (10. 7. 2006a).

Na tem območju je tudi nekaj habitatov iz Priloge I Direktive o habitatih in nahajališče močvirskega mečka (*Gladiolus palustris*), edine rastlinske vrste iz Priloge II Direktive o habitatih, ki raste v Breginjskem kotu. **Močvirski meček** je v Sloveniji raztreseno razširjen v gorskem svetu alpskega območja. Vitalne populacije vrste, ki smo jih predlagali za ohranitev vrste, so le v Kamniško-Savinjskih Alpah (SELIŠKAR 2004). Torej so južna pobočja Breginjskega Stola edino nahajališče močvirskega mečka v Julijskih Alpah. S tem je ohranitev gorskih travnikov dobila še večji pomen. Močvirski meček raste na mezofilnih predelih zmerno suhih travnikov, ki se raztezajo v nekajkilometrskem pasu od Lokarij nad Borjano do Bobana nad Breginjem v nadmorski višini od 900 do 1200 m. Posamezne primerke bomo najlažje opazili ob lovski stezi zahodno od TV-pretvornika. Rastišča močvirskega mečka so v rahlo uleknjenih delih pobočij, kjer so tla nekoliko globlja. Spoznamo jih po obilni prisotnosti kobulnic in trstikaste stožke (*Molinia arundinacea*), zgodnjeoletni aspekt pa označuje cvetenje bele čmerike (*Veratrum album*) in pogačice (*Trollius europeus*). Zaenkrat so prav kobulnice edina grožnja ne samo močvirskemu

mečku, temveč tudi vsem ostalim rastlinam, saj so ponekod oblikovale sestoje, v katerih povsem prevladujejo in je malo prostora za druge vrste. V prihodnjih desetletjih pa bo verjetno postal problem tudi zaraščanje z grmovnicami. Rastišča močvirskega mečka lahko obravnavamo kot habitatni tip **gorski ekstenzivno gojeni travniki**, ki je na seznamu Priloge I Direktive o habitatih. V isti habitatni tip lahko uvrstimo tudi travnike na položnem gorskem hrbtu Stolovega pogorja med Starijskim vrhom in planino Božca. Na tem mestu velja omeniti še nekaj habitatnih tipov iz Priloge I Direktive o habitatih, ki jih najdemo znotraj opredeljenega SPA območja. **Polnaravna suha travišča** se raztezajo v montanskem pasu od 600 do 800 m med Stanovišči in Sedlom. Razvila so se na plitvih rendzinah na pobočnem grušču. Zaenkrat so floristično še izredno raznolika, kukavičevk pa je razmeroma malo. Nekoliko številčnejša je le populacija bezgove kukavice (*Dactylorhiza sambucina*), ostale vrste so redke, posamično opazimo še trizobo kukavico (*Orchis tridentata*), piramidasti pilovec (*Anacamptis pyramidalis*) in muholiko mačje uho (*Ophrys insectifera*). Znotraj tega območja lahko ponekod opredelimo habitatni tip **sestoji navadnega brina**, ki ga lahko imamo za fazo zaraščanja suhih travišč. Seveda je floristično bogastvo na račun brina in drugih grmovnic (trdoleska, mokovec, mali jesen, čistilna kozja češnja idr.) nekoliko manjše, verjetno pa so brinovi sestoji pomemben življenjski prostor za druge vrste organizmov (živali). Podoben habitat srečamo tudi na najmlajši terasi Nadiže, kjer pa so tla bolj inicialna in brinovi sestoji dosti bolj strnjeni kot na območju Breginjskega Stola. Pobočja nad Breginjem ponekod presekajo pasovi melišč, ki jih po Direktivi o habitatih lahko določimo kot **karbonatna melišča od montanskega do alpskega pasu**. Na njih prevladujejo vrste iz razreda *Thlaspietea*, na umirjenih delih pa je tudi precej rastlin iz redov *Brometalia* in *Seslerietalia*. Melišča so dinamičen življenjski prostor, kjer istočasno srečamo različne razvojne faze vegetacije, od skoraj golega, neporaščenega grušču preko zaplat travišč do povsem grmovnatih delov. Kot mozaik različnih fitocenoz dajejo posebno vrednost temu življenjskemu okolju z vidika ohranjanja biodiverzitete. Od ostalih habitnih tipov iz Priloge I v tem SPA območju opazimo še **karbonatna skalnata pobočja z vegetacijo skalnih razpok** (med Malim vrhom in Velikim Muzcem), kjer bomo poleg planike in avriklja našli tudi zanimive vrste trav, šašev in radičevk ter manjše površine **ruševja in subalpskih travišč**, ki pa so v večjem obsegu razviti na severni strani grebena, torej izven območja raziskav.

Drugi predlog območja Nature 2000, ki se stika s prejšnjim, so gozdnata območja nad Breginjem. Največje površine porašča alpski bukov gozd, v manjši meri in višjih legah tudi zgornjegorski bukov gozd (v Prilogi I Direktive o habitatih opredeljeni kot habitatni tip **ilirski bukovi gozdovi**). Matična kamnina je karbonatna, večinoma v obliki pobočnega grušču. Ker se je v preteklosti tod veliko sekalo, so gozdovi razmeroma mladi (večinoma v fazi drogovnjaka), a lepo oblikovani in negovani. Zeliščna plast ima majhno zastiranje (pokrovnost), vendar pa v njej pa najdemo vse značilne vrste ilirskih bukovih gozdov (*Aremonio-Fagion*), kot so npr. ciklama (*Cyclamen purpurascens*), deveterolistna konopnica (*Cardamine eneaphylos*), velika mrtva kopriva (*Lamium orvala*), trilistna penuša (*Cardamine trifolia*), trilistna vetrnica (*Anemone trifolia*) idr.

Najbolj zanimivo območje Nature 2000 v Breginjskem kotu je Nadiža s pritoki, ki vključuje celoten tok Nadiže skozi Slovenijo. Je območje največje biocenotske pestrosti v zahodni Sloveniji, kot rečni ekosistem pa verjetno tudi širše. V času zaraščanja kmetijskih površin predstavljajo odprte površine, ki jih ustvarja hudourniška Nadiža, pomemben življenjski prostor za negozdne rastline. Najprej velja poudariti vodne organizme, katerih varovanje nalaga Direktiva o habitatih. To so rak – primorski koščak (*Austropotamobius pallipes*), polž – ozki vretenec (*Vertigo angustior*) in naslednje vrste rib: mazenica (*Rutilus*

rubilio), blistavec (*Leuciscus souffia*), kapelj (*Cottus gobio*), grba (*Barbus plebejus*) in mrenič (*Barbus meridionalis*) – <http://www.natura2000.gov.si/obmocja.htm> (10. 7. 2006b). Poleg vodnega biotopa so za območje značilne velike površine prodišč (habitatni tip **alpske reke in zelnata vegetacija vzdolž njihovih bregov**) ter grmišča sive vrbe v različnih razvojnih stadijih (habitatni tip **alpske reke in lesnata vegetacija s sivo vrbo**). V prodnih ulekninah so ponekod nastale manjše mlake (25–50 m²) npr. v Berjaču pri Podbeli in pod Kozjo pečjo, kjer opazimo parožnice (habitatni tip **trde oligo-mezotrofne vode z bentoškimi združbami z vrstami parožnic**). Na nekoliko višjih prodnih nasipinah, ki jih reka občasno poplavlja in nanaša mivko in mulj, so ozki pasovi sivega jelševja (*Alnetum incanae*), habitatni tip **mehkolesna loka**, na najmlajših rečnih terasah (le 2 m nad gladino reke) pa so se, kljub inicialni pedosferi, razvili gozdovi belega gabra (habitatni tip **ilirski hrastovo-belogabrovi gozdovi**), ki so vegetacijska posebnost v slovenskem prostoru.

Od pritokov naj omenim le Belo, ki ji je človek z gradnjo številnih manjših pregrad zaradi preprečevanja erozije precej spremenil naravni tok, vendar so prav te pregrade ustvarile zanimive sekundarne biotope. Za pregradami se nabira grušč, na katerem najdemo fragmente meliščne vegetacije, v spodnjem toku pa so za jezovi manjše površine mirne vode, kjer se je razvila obvodna vegetacija. Večinoma jo lahko uvrstimo v habitatni tip **nižinske in montanske hidrofilne združbe z visokim steblikovjem**. Tukaj med drugim rastejo: dlakavo trebelje (*Chaerophyllum hirsutum*), mehki osat (*Cirsium oleraceum*), dlakavi vrbovec (*Epilobium hirsutum*), konjska griva (*Eupatorium cannabinum*), brestovolistni oslad (*Filipendula ulmaria*), navadna krvenka (*Lythrum salicaria*) in dolgolistna meta (*Mentha longifolia*).

Melišča pod Mijo so četrto območje Nature 2000, ki se nahaja v raziskovanem območju. Obsegajo pas pobočnega grušča pod dolomitnim ostenjem na vzhodnih pobočjih Mije (od Sv. Volarja proti MMP Robič) in večinoma dosežejo strugo Nadiže. Uvrstimo jih lahko v habitatni tip **srednjeevropska melišča v submontanskem pasu**. Melišča so že precej poraščena z grmišči, ki jih sestavljajo toploljubne drevesne vrste pionirskih rastišč, kot so npr. mali jesen (*Fraxinus ornus*), črni gaber (*Ostrya carpinifolia*), mokovec (*Sorbus aria*), lipovec (*Tilia cordata*), v podrasti pa opazimo slokastoplodni repnjak (*Arabis turrita*), navadno mačjo zel (*Clinopodium vulgare*), trpežni golšec (*Mercurialis perennis*), dobro misel (*Origanum vulgare*), navadni kokoševец (*Vincetoxicum hirsutinaria*) idr. V bolj zasenčenih predelih je tudi precej manjših dreves tise (10–15 cm v prsnem premeru). Povsem odprtih površin je manj, te sestavlja bolj grob grušč, od rastlinskih vrst pa so tukaj zanimive skalna jelenka (*Athamanta turbit*), slatinka (*Ceterach officinarum*) in Hayekova lepnica (*Silene hayekiana*). V zarisanem ohranitvenem območju so po žlebovih fragmentarno razviti tudi **sestoji plemenitih listavcev** (*Tilio-Acerion*), ki so tudi eden od habitatov na Prilogi I Direktive o habitatih.

Nekaj zanimivih habitnih tipov iz Priloge I Direktive o habitatih najdemo tudi izven območij Nature. Prav je, da ohranimo tudi te. Takšni so npr. **lehnjakotvorni izviri** (*Cratoneurion*) na več krajih v območju moren med Borjano in Sedlom. Lahko dostopen je zlasti tisti za razgledno točko Stanovišča, kjer tik nad cesto med drugimi rastejo alpska mastnica (*Pinguicula alpina*), črnkasti sitovec (*Schoenus nigricans*) in navadna žiljka (*Tofieldia calyculata*). Na Miji in Ljubiji je več **jam in brezen**, ki niso odprti za javnost, med drugim tudi Turjeva jama pri Robiču, znana predvsem kot arheološko najdišče. Naj omenim še manjše površine zakisanih travnikov za vasjo Robidišče, ki jih lahko uvrstimo v habitatni tip **vrstno bogata travišča s prevladujočim navadnim volkom** (*Nardus stricta*). Poleg omenjene trave tam najdemo tudi jesensko vreso (*Calluna vulgaris*), arniko (*Arnica montana*) in kijasti lisičjak (*Lycopodium clavatum*). **Nižinske**

ekstenzivno gojene travnike najdemo v dolinskem delu Kota na mezofilnih rastiščih in globljih evtričnih tleh, npr. na robu Starijskega polja. Od gozdnih fitocenoz pa so zanimivi še sestoji zmerno kislih bukovij na lapornati podlagi, ki so se ohranili ob vznožju Mije pod Gabri in na flišnem hrbtu pod Kalom za Breginjem (habitatni tip bukovi gozdovi *Luzulo –Fagetum*).

Pestrost evropsko pomembnih življenjskih okolij na raziskovanem območju je razvidna iz tabele 5 (prirejeno po <http://www.natura2000.gov.si/obmocja.htm> 10. 7. 2006c). Od 61 habitatnih tipov iz Priloge I Direktive o habitatih, ki so evidentirani v Sloveniji, jih je v Breginjskem kotu več kot tretjina (23).

Tabela 5: Habitatni tipi iz Priloge I Direktive o habitatih v Sloveniji in Breginjskem kotu (osenčeni)

Natura	Physis	Naziv
1120*	11.34	Podmorski travniki s pozejdonovko (<i>Posidonium oceanicae</i>)
1130	11.2 in 13.2	Izlivi rek, estuariji
1140	14	Muljasti in peščeni poloji, kopni ob oseki
1150*	21	Obalne lagune
1210	17.2	Združbe enoletnic na obalnem drobirju
1240	18.22	Porasli obmorski klifi sredozemskih obal z endemičnimi vrstami rodu <i>Limonium</i>
1310	15.1	Pionirski sestoji vrst rodu <i>Salicornia</i> in drugih enoletnic na mulju in pesku
1320	15.2	Sestoji metličja (<i>Spartinion maritimae</i>)
1410	15.5	Sredozemska slana travišča (<i>Juncetalia maritimi</i>)
1420	15.6	Sredozemska slanoljubna grmičevja (<i>Sarcocornetea fruticosi</i>)
3130	22.12×22.32	Oligotrofne do mezotrofne stoječe vode z amfibijskimi združbami razredov <i>Litoretellea uniflorae</i> in/ali <i>Isoëto-Nanojuncetea</i>
3140	(22.12 ali 22.15)×22.44	Trde oligo-mezotrofne vode z bentoškimi združbami z vrstami parožnic (<i>Chara</i> spp.)
3150	22.13×(22.41 ali 22.421)	Naravna evtrofna jezera z vodno vegetacijo zvez <i>Magnopotamion</i> ali <i>Hydrocharition</i>
3160	22.14	Naravna distrofna jezera in ostale stoječe vode
3180*	22.5	Presihajoča jezera
3220	24.221 in 24.222	Alpske reke in zelnata vegetacija vzdolž njihovih bregov
3230	24.223×44.111	Alpske reke in lesnata vegetacija z vrbami in nemškim strojvcem (<i>Myricaria germanica</i>) vzdolž njihovih bregov
3240	24.224×44.112	Alpske reke in lesnata vegetacija s sivo vrbo (<i>Salix eleagnos</i>) vzdolž njihovih bregov
3260	24.4	Vodotoki v nižinskem in montanskem pasu z vodno vegetacijo zvez <i>Ranunculion fluitantis</i> in <i>Callitricho-Batrachion</i>
3270	24.52	Reke z muljastimi obrežji z vegetacijo zvez <i>Chenopodion rubri</i> p.p. in <i>Bidention</i> p.p.
4030	31.2	Evropske suhe resave
4060	31.4	Alpske in borealne resave
4070*	31.5	Ruševje z vrstama <i>Pinus mugo</i> in <i>Rhododendron hirsutum</i> (<i>Mugo-Rhododendretum hirsuti</i>)
5130	31.88	Sestoji navadnega brina (<i>Juniperus communis</i>) na suhih traviščih na karbonatih

Natura	Physis	Naziv
6110*	34.11	Skalna travišča na bazičnih tleh (<i>Alyso-Sedion albi</i>)
6130	34.2	Travišča z velikim deležem težkih kovin z vegetacijo reda <i>Violetalia calaminariae</i>
6150	36.11 in 36.34	Alpska in borealna travišča na silikatnih tleh
6170	36.41 in 36.43	Alpinska in subalpinska travišča na karbonatnih tleh
6210(*)	34.32	Polnaravna suha travišča in grmiščne faze na karbonatnih tleh (<i>Festuco-Brometalia</i>) (* pomembna rastišča kukavičevk)
6230*	35.1 in 36.31	Vrstno bogata travišča s prevladujočim navadnim volkom (<i>Nardus stricta</i>) na silikatnih tleh v montanskem pasu (in submontanskem pasu v celinskem delu Evrope)
62A0	34.75	Vzhodna submediteranska suha travišča (<i>Scorzoneretalia villosae</i>)
6410	37.31	Travniki s prevladujočo stožko (<i>Molinia</i> spp.) na karbonatnih, šotnih ali glineno-muljastih tleh (<i>Molinion caeruleae</i>)
6430	37.7 in 37.8 po opisu še 37.1	Nižinske in montanske do alpinske hidrofilne robne združbe z visokim steblikovjem
6510	38.2	Nižinski ekstenzivno gojeni travniki (<i>Alopecurus pratensis</i> , <i>Sanguisorba officinalis</i>)
6520	38.31	Gorski ekstenzivno gojeni travniki
7110*	51.1	Aktivna visoka barja
7140	54.5	Prehodna barja
7150	54.6	Uleknine na šotni podlagi z vegetacijo zveze <i>Rhynchosporion</i>
7210*	53.3	Karbonatna nizka barja z navadno reziko (<i>Cladium mariscus</i>) in vrstami zveze <i>Caricion davallianae</i>
7220*	54.12	Lehnjakotvorni izviri (<i>Cratoneurion</i>)
7230	54.2	Bazična nizka barja
8120	61.2	Karbonatna melišča od montanskega do alpskega pasu (<i>Thlaspietea rotundifolii</i>)
8130	61.3	Zahodnosredozemska in termofilna melišča
8160*	61.311	Srednjeevropska karbonatna melišča v submontanskem in montanskem pasu
8210	62.1	Karbonatna skalnata pobočja z vegetacijo skalnih razpok
8220	62.2	Silikatna skalnata pobočja z vegetacijo skalnih razpok
8230	62.42	Silikatne skale s pionirsko vegetacijo zvez <i>Sedo-Scleranthion</i> ali <i>Sedo albi-Veronicion dillenii</i>
8240*	62.3	Apnenčasti podi
8310	65	Jame, ki niso odprte za javnost

Natura	Physis	Naziv
8340	63.2	Stalni ledeniki
9110	41.11	Bukovi gozdovi (<i>Luzulo-Fagetum</i>)
9180*	41.4	Javorovi gozdovi (<i>Tilio-Acerion</i>) v grapah in na pobočnih gruščih
91D0*	44.A3 in 44.A4	Barjanski gozdovi
91E0*	44.2, 44.3, 44.13	Obrečna vrbovja, jelševja in jesenovja (mehkolesna loka) (<i>Alnus glutinosa</i> in <i>Fraxinus excelsior</i> (<i>Alno-Padion</i> , <i>Alnion incanae</i> , <i>Salicion albae</i>))
91F0	44.4	Obrečni hrastovo-jesenovo-brestovi gozdovi (<i>Quercus robur</i> , <i>Ulmus laevis</i> in <i>Ulmus minor</i> , <i>Fraxinus excelsior</i> ali <i>Fraxinus angustifolia</i>), vzdolž velikih rek (<i>Ulmenion minoris</i>)
91K0	41.1C	Ilirski bukovi gozdovi (<i>Aremonio-Fagion</i>)
91L0	41.2A	Ilirski hrastovo-belogabrovi gozdovi (<i>Erythronio-Carpinion</i>)
91R0	42.5C	Dinarski gozdovi rdečega bora na dolomitni podlagi (<i>Genisto januensis-Pinetum</i>)
9340	45.3	Gozdovi s prevladujočima vrstama <i>Quercus ilex</i> in <i>Quercus rotundifolia</i>
9410	42.21 in 42.25	Kisloljubni smrekovi gozdovi od montanskega do alpskega pasu (<i>Vaccinio-Piceetea</i>)
9530*	42.61	(Sub-)mediteranski gozdovi črnega bora

* prednostni habitani tipi, ki jim grozi izginotje

POVZETEK

Breginjski kot je najzahodnejši del Slovenije. Uvrščamo ga v predgorje Julijskih Alp. Je precej sklenjena geografska enota, ki jo na severu omejuje Stolovo pogorje, na zahodu reka Nadiža, na jugu pa hriba, Mija in Ljubija. Na vzhodu se nadaljuje v Staroselsko podolje. Območje ima humidno klimo, za katero so značilni hudi nalivi. Višje predele gradijo trde karbonatne kamnine (apnenec in dolomit), medtem ko v submontanskem pasu prevladujeta fliš in ledeniški nanosi. Skladno z geolitoško podlago sta se v Breginjskem kotu razvila dva tipa tal: rendzine in kambična rjava tla. V vegetaciji se opazijo močni antropozoogeni vplivi. Gozd porašča strma in kamnita pobočja, ki niso bila primerna za kmetovanje. Drugod prevladujejo travišča, ki se zadnjih dvajset let hitro zaraščajo.

Breginjski kot doslej ni bil sistematsko floristično raziskan, čeprav so posamezni botaniki prispevali precej podatkov. Zato sem po srednjeevropski metodi florističnega kartiranja natančno popisal floro tega območja. To obsega šest kvadrantov, seveda z različnimi deleži površin. Največji delež imata kvadranta 9746/2 in 9746/4, kjer je tudi zapisano največ vrst (povprečno 800). Skupna površina območja, ki sem jo zajel v raziskavah, je okoli 64 km², kar je približno polovico osnovnega polja. Najpomembnejši rezultat te raziskave je seznam praprotnic in semenk, ki obsega 1036 taksonov. V seznam sem vključil tudi doslej objavljene podatke (citirani pri posameznem taksonu) in nekatere še neobjavljene (floristični popisi in delovni herbarij ZRC SAZU). Pri vsaki rastlini sem podal kratko ekološko oznako njenih rastišč, pri redkejših pa tudi točno lokacijo nahajališč.

Analiza življenjskih oblik je pokazala značilno obliko spektra za srednjeevropsko floro oziroma območje zmernega klimatskega pasu. V flori Breginjskega kota prevladujejo hemikriptofiti (55 %). Precejšen je tudi delež terofitov (11 %). Njihova tukajšnja sorazmerna obilnost ni posledica klime (terofiti so značilna za bolj aridna območja), temveč večjega vpliva človeka (naselja, kmetijstvo, prometna infrastruktura). Hamefiti (7 %), ki kažejo na vpliv hladnejše klime, so razmeroma dobro zastopani, ker je greben Breginjskega Stola že v subalpinskem pasu.

V horološkemu spektru je največ rastlin s široko razširjenostjo. To so rastline zmernega klimatskega pasu (temperatne, 36 %) in rastline, ki pripadajo skupini borealnih geoelementov (19 %). Glede na geografski položaj Kota je pričakovano tudi večje število mediteransko-montanskih vrst (14 %), mediteranskih (v širšem pojmovanju, 6 %) in ilirskih (5,7 %). Ti podatki kažejo na odprtost območja proti jugu in vzhodu. Za tako majhen prostor je značilno tudi precejšnje število endemitov (23 vrst), kar je spet odraz geografske lege in zgodovinskega razvoja flore.

Antropogeni vplivi so v preteklosti večinoma pozitivno vplivali na biodiverzitetno območja. Človek je zaradi potrebe kmetovanja ustvaril številne površine, ki so bile ugodna rastišča za heliofilne in termofilne rastline. Z opuščanjem kmetovanja se travniške površine postopoma zaraščajo, tako da bomo morali nekatere travniške rastline kmalu

iskati na drugih rastiščih, naravnih (prodišča, stene) ali antropogeno oblikovanih (npr. cestne brežine). Napako so v preteklosti naredili gozdarji, ko so iz ekonomskih razlogov sadili tujerodne drevesne vrste, ki pa na srečno niso postale agresivne.

V okviru antropogenih vplivov lahko obravnavamo reko Nadižo, ki je kot naravni spomenik tudi formalno-pravno zavarovani objekt narave. Neprimerne vodnogospodarske in druge posege v strugi reke spremljam že nekaj let in ugotavljam, da pri njih premalo upoštevajo ugotovitve znanstvenikov in mnenje stroke. Z njimi navadno ne dosežejo zelenih učinkov, redke vrste pa so dobesedno izpostavljene fizičnemu iztrebljenju.

SUMMARY

Breginjski kot is the westernmost part of Slovenia. It is classified as the foothills of the Julian Alps. It is a relatively closed geographical unit, bordered in the north by the Stol ridge, by the Nadiža river in the west, and by two mountains, Mija in Ljubija in the south. Eastwards it continues into the lowland of Staro selo. The region has a humid climate with characteristic heavy showers. Higher regions are formed by hard carbonate rocks (limestone and dolomite), while flysh and glacier deposits prevail in the submontane belt. In accordance with the geolithological bedrock two types of soil developed in the Breginjski kot: rendzina and cambic brown soil. Strong anthropozoogenous impact is detected in the vegetation. Steep rocky slopes, unsuitable for agriculture, are overgrown with forests. Grasslands prevail elsewhere, but are rapidly being overgrown. This process of reforestation started about twenty years ago.

The Breginjski kot area has not yet been systematically floristically researched, although certain botanists have contributed a lot of information. Therefore I carefully catalogued and mapped the flora of this region applying the Central-European method. It comprises six quadrants with different surface proportions. The largest proportion goes to the quadrants 9746/2 and 9746/4, where most species have been noted (800 on average). The entire surface of the region captured in my research is 64 sq km, which is about half of the base field. The most important result of this research is the list of vascular plants, which consists of 1036 taxa. Included in the list are the so far published data (quoted with a particular taxon) and some still unpublished information (floristic relevés and the working herbarium of the ZRC SAZU). Each plant has a short ecological characteristic of its sites, and the rare species also the exact location of their localities.

The analysis of life forms showed a typical form of the spectrum for Central-European flora, namely the region of the temperate climate zone. In the flora of the Breginjski kot region hemicryptophytes (55 %) prevail. The proportion of therophytes (11%) is also considerable. Their comparative abundance here is not the result of the climate (terophytes are typical for more arid regions), but of a larger human impact (settlements, agriculture, traffic infrastructure). Chamaephytes (7 %), which show the influence of a colder climate, are relatively well represented, since the Stol ridge is already in the subalpine belt.

The largest proportion in the chorological spectrum goes to the plants with large distribution. These are the plants of the temperate climate zone (temperate, 36 %) and the plants which belong to the group of boreal geoelements (19 %). Regarding the geographical position of the Kot there is, as expected, also a larger number of Mediterranean-montane (14 %), Mediterranean (broadly speaking 6 %) and Illyrian (5,7 %) species. These facts indicate the openness of this region toward the south and the east. For such a small area a considerable number of endemics (23 species) is also typical, which in turn reflects the geographical position and historical development of the flora.

Anthropogenous impact in the past was mostly a positive influence on the biodiversity of the region. For the sake of agriculture man created large surfaces which became suitable sites for heliophilous and thermophilous plants. By discontinuing agriculture meadows are gradually becoming overgrown, so that some meadow plants will soon only be found on other sites, either natural (gravel sites, rock walls) or anthropogenous (road embankments). A certain error was committed by foresters in the past, when they planted non-native tree species, which luckily never became aggressive.

The Nadiža river can be studied in the context of anthropogenous influences, since it is, being a natural monument, also a formally and legally protected natural object. I have been observing inappropriate water management and other interventions in the riverbed for years and have ascertained that scientific findings and expertise have not been sufficiently taken into consideration. Such interventions hardly ever achieve the desired results and rare species are therefore literally exposed to physical extermination.

Prevod: Andreja Šalomon

VIRI

- ADLER, W., OSWALD, K., FISCHER, R. 1994: Exkursionsflora von Österreich. Stuttgart, Verlag Eugen Ulmer, 1182 s.
- AESCHIMANN, D., LAUBER, K., MOSER, D. M., THEURILLAT J.-P. 2004: Flora alpina. Bd. 1, 2, 3: Haupt Verlag, Bern, Stuttgart, Wien.
- Atlas Slovenije. Geodetski zavod Slovenije, 1996. Ljubljana, Mladinska knjiga, 366 s.
- ARGENTI, C., LASEN, C. 2001: La flora. Feltre, Parco Nazionale Dolomiti Bellunesi, 209 s.
- BECK, G. 1907: Vegetationsstudien in den Ostalpen. I. Die Verbreitung der mediterranen, illyrischen und mitteleuropäisch-alpinen Flora im Isonzo-Tale. Sitzungber. d. Akad. d. Wiss. Wien, Mathem-naturw. Kl., Bd. 116 I, s. 1439-1534 (sep. 1-96).
- BERNOT, F. 1998: Padavine in vetrovi. V: GAMS, I. (urednik): Geografija Slovenije. Ljubljana, Slovenska matica, s. 122-131.
- Bernska konvencija (Konvencija o ohranjanju prosto živečega evropskega rastlinstva in živalstva ter njihovih naravnih življenskih prostorov). http://www.sigov/uvn/slo/podrocja/narava/konvencije/k_bern.html
- BUSER, S. 1986: Osnovna geološka karta 1:100 000. Tolmač listov Tolmin in Videm (Udine) L 33-64 L 33-63. Beograd, Zvezni geološki zavod, 103 s.
- CEGNAR, T. 1998: Temperatura zraka. V: FRIDL, J., KLDAPNIK, D., OROŽEN ADAMIČ, M., PERKO, D. (glavni uredniki): Geografski atlas Slovenije – država v prostoru in času. Ljubljana, DZS, s. 100-103.
- COHRS, A. 1953-54: Beiträge zur Flora des nordadriatischen Küstenlandes. Feddes Repertorium 56 (1-2): 66-143.
- Council Directive 92/43/EEC of 21 May 1992 on the conservation of natural habitats and of wild fauna and flora. Official Journal of the European Communities, No 206: 7-49.
- ČERNIC, D., POLDINI, L., WRABER, T. 1966: Erborizzazioni nelle Prealpi Giulie del Torre. Boll. Soc. Adriat. Sci. Nat. Trieste 54(4): 3-7.
- ČUŠIN, B. 1987: Flora planine Stol u Julijskim Alpama. Diplomski naloga. Univerza v Zagrebu, Prirodoslovno-matematična fakulteta, 38 s.
- ČUŠIN, B. 2001a: Prispevek k flori Breginjskega kota. Hladnikia 11: 5-16.
- ČUŠIN, B. 2001b: Inicialne združbe na protiščih reke Nadiže v zahodni Sloveniji. Hladnikia 12: 67-78.
- ČUŠIN, B. 2002: Pionirski gozdovi belega gabra na holocenskih terasah Nadiže (*Carici albae-Carpinetum betuli* ass. nova.). Hacquetia (1)1: 91-107.
- ČUŠIN, B., DAKSKOBLER, I. 2001: Floristične novosti iz Posočja (severozahodna in zahodna Slovenija). Razprave 4. razreda SAZU 42 (2): 63-85.
- ČUŠIN, B., ŠILC, U. 2002: Okopavinska plevelna vegetacija v Breginjskem kotu (zahodna Slovenija). Annales, Ser. Hist. Nat. 12 (1): 41-52.
- ČUŠIN, B., DAKSKOBLER, I. 2006: Pioneer woods on abandoned meadows in the Breginjski kot (Western Slovenia). Hacquetia (v tisku).
- ČIRIĆ, M. 1984: Pedologija. Sarajevo, SOUR Svjetlost, 311 s.
- DAKSKOBLER, I. 1994: Prispevek k flori južnih Julijskih Alp in njihovega predgorja. Hladnikia 2: 19-31.
- DAKSKOBLER, I. 1995a: Nova nahajališča – New localities: *Ruscus aculeatus* L. Hladnikia 5: 32.

- DAKSKOBLER, I. 1995b: Razširjenost vrst *Lathyrus venetus* (Mill.) Wohlf., *Galeobdolon flavidum* (F. Herm.) Holub in *Veratrum nigrum* L. v gozdnih združbah Posočja (zahodna Slovenija). Biološki vestnik 40 (3-4): 7-21.
- DAKSKOBLER, I. 1996a: *Asperula taurina* L. (Notulae ad floram Sloveniae). Hladnikia 7: 33-39.
- DAKSKOBLER, I. 1996b: Nova nahajališča – New localities: *Asplenium adiantum-nigrum* L., *Molopospermum peloponnesiacum* (L.) Koch, *Veratrum nigrum* L. Hladnikia 7: 41, 46-47.
- DAKSKOBLER, I. 1996c: Bukovi gozdovi Srednjega Posočja. Scopolia 35: 1-78.
- DAKSKOBLER, I. 1997: *Scrophularia vernalis* L. (Notulae ad floram Sloveniae). Hladnikia 8-9: 53-57.
- DAKSKOBLER, I. 2000: Fitocenološka oznaka rastišč endemične vrste *Moehringia villosa* (Wulfen) Fenzl (*Caryophyllaceae*). Razprave 4. razreda SAZU 41(2): 41-93.
- DAKSKOBLER, I. 2003a: Asociacija *Rhododendro hirsuti-Fagetum* Accetto ex Dakskobler 1998 v zahodni Sloveniji. Razprave 4. razreda SAZU 44(2): 5-85.
- DAKSKOBLER, I. 2003b: Floristične novosti iz Posočja in sosednjih območij v zahodni Sloveniji – III. Hladnikia 15-16: 43-71.
- DAKSKOBLER, I. 2005: Rastlinstvo in rastje (flora in vegetacija) Baške doline (zahodna Slovenija). Razprave 4. razreda SAZU 46(2): 5-59.
- DAKSKOBLER, I., ČUŠIN, B. 1999: Oznaka rastlinstva in rastja drežniškega območja na Kobariškem. Predhodno poročilo. Biološki inštitut ZRC SAZU, Regijska raziskovalna enota Tolmin, 30 s.
- DAKSKOBLER, I., ČUŠIN, B. 2002: Floristične novosti iz Posočja (zahodna Slovenija). Hladnikia 13: 13-31.
- Digitalne rasterske podlage. Pk 250. Geodetska uprava RS. Ljubljana 1997.
- FEOLI CHIAPELLA, L., POLDINI, L. 1985: Contributi floristici dal Friuli-Venezia Giulia. Gortania 7: 189-222.
- GABROVEC, M., HRVATIN, M. 1998: Površje. V: FRIDL, J., Kladnik, D., Orožen Adamič, M., Perko, D. (glavni uredniki): Geografski atlas Slovenije – država v prostoru in času. Ljubljana, DZS, s. 80-83.
- GABROVEC, M., KASTELEC, D. 1998: Sončno obsevanje. V: FRIDL, J., Kladnik, D., Orožen Adamič, M., Perko, D. (glavni uredniki): Geografski atlas Slovenije – država v prostoru in času. Ljubljana, DZS, s. 104-105.
- GAMS, I. 1972: Prispevek h klimatogeografski delitvi Slovenije. Geografski obzornik 1: 1-9.
- GAMS, I. 1998a: Relief. V: GAMS, I. (urednik): Geografija Slovenije. Ljubljana, Slovenska matica, s. 24-54.
- GAMS, I. 1998b: Pokrajinsko ekološka sestava Slovenije. V: GAMS, I. (urednik): Geografija Slovenije. Ljubljana, Slovenska matica, s. 214-243.
- GAMS, I. 1998c: Vreme, sončno obsevanje in temperature. V: GAMS, I. (urednik): Geografija Slovenije. Ljubljana, Slovenska matica, s. 91-119.
- GEISTER, I. 1999: Izbrana življenjska okolja rastlin in živali v Sloveniji. Ljubljana, Modrijan, 286 s.
- GOBBO, G., POLDINI, L. 2005: La diversità floristica del parco delle Prealpi Giulie. Atlante corologico, Università degli Studi di Trieste, Dipartimento di Biologia, Trieste, 364 s.
- GORTANI, L., GORTANI, M. 1905-1906: Flora friulana con speciale riguardo alla Carnia. Udine, 1: [I-XII] + 225 s. + karta (1905), 2: 519 s. (1906).

- HABJAN, V., SKOBERNE, P. 2001: Naravne znamenitosti Slovenije (izletniški vodnik). Ljubljana, Sidarta, 200 s.
- HARTL, H., KNEILY, G., LEUTE, G. H., NIKLFELD, H., PERKO, M. 1992: Verbreitungsatlas der Farn- und Blütenpflanzen Kärntens. Klagenfurt, Verlag des Naturwissenschaftlichen Vereins für Kärnten, 451 s.
- HAEUPLER, H., MUER, T. 2000: Bildatlas der Farn- und Blütenpflanzen Deutschlands. Stuttgart, Verlag Eugen Ulmer, 759 s.
- HEGI, G., MERXMÜLLER, H., REISIGL, H. 1980: Alpska flora. Prevedel in dopolnil T. Wraber. Ljubljana, Državna založba Slovenije, 223 s.
- HESS, H. E., LANDOLT, E., HIRZEL, R. 1976-1980: Flora der Schweiz. Band 1, 2, 3. Basel, Birkhäuser Verlag.
- <http://www.natura2000.gov.si/obmocja.htm> (10. 7. 2006a). Območja Natura 2000 - z naštetimi vrstami ptic, za katere je območje opredeljeno ter varstvenimi cilji.
- <http://www.natura2000.gov.si/obmocja.htm> (10. 7. 2006b). Predlog (Predlog potencialnih območij evropskega pomena - pSCI) v pdf formatu, 81 strani.
- <http://www.natura2000.gov.si/obmocja.htm> (10. 7. 2006c). Seznam habitatnih tipov v pdf formatu, 2 strani.
- JAVORKA, S., CSAPODY, V. 1991: Iconographia florae partis austro-orientalis Europae centralis. Budapest, Akademia Kiado, 576 s.
- JOGAN, N. 1992: Kritični prispevki k poznavanju trav v Sloveniji. Diplomsko naloga. Univerza v Ljubljani, Biotehniška fakulteta, 56 s.
- JOGAN, N., PODOBNIK, A. 1995: Delo floristične skupine. V: BEDJANIČ, M. (urednik): Tabor študentov biologije (Raka 92, Smast 93, Črneče 94), str. 36-41. Ljubljana, ZOTKS – Gibanje znanost mladini.
- JOGAN, N., BABIJ, V., VREŠ, B. 1997: Prispevek k poznavanju flore Brkinov in Primorske. V: BEDJANIČ, M. (urednik): Raziskovalni tabor študentov biologije Podgrad 96, str. 75-102. Ljubljana, ZOTKS – Gibanje znanost mladini.
- JOGAN, N., ČERNAČ, B. 1998: Študentski herbariji in njih uporabnost. Hladnikia 10: 15-28.
- JOGAN, N., BAČIČ, T., FRAJMAN, B., LESKOVAR, I., NAGLIČ, D., PODOBNIK, A., ROZMAN, B., STRGULC - KRAJŠEK S., TRČAK, B. 2001: Gradivo za Atlas flore Slovenije. Miklavž na Dravskem polju, Center za kartografijo favne in flore, 443 s.
- JOGAN, N., KOTARAC, M. 2001: Kako dobro se fitogeografske delitve Slovenije ujemajo z vzorci razširjenosti vrst? V: ČARNI, A. (urednik): Zbornik povzetkov prispevkov simpozija Vegetacija Slovenije in sosednjih območij 2001, str. 66-67. Botanično društvo Slovenije in Biološki inštitut ZRC SAZU, Ljubljana 2001.
- JOGAN, N., ČUŠIN, B. 2002: Ekskurzija BDS v Posočje 29. 9. 2002. Hladnikia 13: 68-69.
- JURHAR, F. 1950: Rast jelše na gorskih senožetih Breginja. Gozdarski vestnik 8: 265-266.
- KALIGARIČ, M., JOGAN, N. 1990: Floristične novosti iz Slovenske Istre. Biološki vestnik 38 (3): 57-64.
- KLADNIK, D., PERKO, D. 1998: Zgodovina regionalizacij Slovenije. V: PERKO, D., OROŽEN ADAMIČ M. (glavna urednika): Slovenija – pokrajine in ljudje. Ljubljana, Mladinska knjiga, s. 22-25.
- KLANJŠČEK, V. 1951: O rasti črne jelše na senožetih Breginja. Gozdarski vestnik 9: 163-165.
- KOLBEZEN, M., PRISTOV, J. 1998: Površinski vodotoki in vodna bilanca Slovenije. Ministrstvo za okolje, Hidrometeorološki zavod RS, Ljubljana.
- KOZOROG, E. 1990: Analiza in primerjava nasadov različnih drevesnih vrst v Zabreginju. Gozdarski vestnik 6: 281-287.

- KUNAVER, J. 1992: Ledenik. V: Enciklopedija Slovenije 6, str. 116. Ljubljana, Mladinska knjiga.
- LIPPERT, W. 1985: GU-Naturführer Alpenblumen. München, Gräfe und Unzer, 254 s.
- LAUBER, K., WAGNER, G. 1998: Flora Helvetica. Bern-Stuttgart-Wien, Verlag Paul Haupt, 1616 s.
- LONA, C. 1952: La flora delle Alpi Giulie nell'Orto botanico alpino »Juliana« di Albrto Bois de Chesne. Atti Mus. Civ. Stor. Nat. Trieste 18: 125-264.
- LOVRENČAK, F., PLUT, D. 1978: Prirodne in družbeno-geografske značilnosti Breginja in okolice. Zbornik 10. zborovanja slovenskih geografov Tolmin-Bovec, 26.-28. 9. 1975, str. 291-312. Ljubljana.
- MAINARDIS, G., SIMONETTI, G. 1990: Flora delle Prealpi Giulie nord-occidentali tra il fiume Tagliamento ed il gruppo del Monte Canin. Atti Museo Friul. di Storia Nat., Gortania 12: 31-236.
- MARINČEK, L. 1987: Bukovi gozdovi na Slovenskem. Ljubljana, Delavska enotnost, 153 s.
- MARINČEK, L. 1995: Contribution to demarcation and phytogeographic division of the Illyrian floral province, based on vegetation and flora. Atti Museo Friul. di Storia Nat., Gortania 16: 99-124.
- MARINČEK, L., PAPEŽ, J., DAKSKOBLER, I., ZUPANČIČ, M. 1990: *Ornithogalo pyrenaici-Fagetum* ass. nova, nova združba bukovih gozdov Slovenije. Scopolia 22: 1-22.
- MARINČEK, L., PUNCER, I., SELIŠKAR, A., ZUPANČIČ, M. 1980: Vegetacija Tolminskega območja kot osnova za optimalno ekološko vrednotenje prostora (Občina Tolmin). Elaborat. Ljubljana, Biološki inštitut ZRC SAZU, 170 s.
- MARTINČIČ, A., WRABER, T., JOGAN N., RAVNIK V., PODOBNIK A., TURK B., VREŠ B., 2000: Mala flora Slovenije. Ključ za določanje praprotnic in semenk. Ljubljana, Tehniška založba Slovenije, 847 s.
- MARTINI, F., BONA, E. 2004: *Dryopteris remota* (A. Braun ex Doll) Druce. (Notulae ad floram Sloveniae). Hladnikia 17: 48.
- MAYER, E. 1951: Kritični prispevki k flori slovenskega ozemlja. Razprave 4. razreda SAZU 1:3-56.
- MAYER, E. 1955: Pripravljalna dela za floro Slovenije. II. *Odontites* Hall., III. *Euphrasia* L. Razprave 3: 5-60. SAZU, Razred za prirodoslovne vede. Ljubljana.
- MAYER, E. 1960a: Endemične cvetnice območja jugovzhodnih apneniških Alp, njihovega predgorja in ilirskega prehodnega ozemlja. Zbornik ob 150. letnici botaničnega vrta v Ljubljani: 25-45.
- MAYER, E. 1960b: Südöstliches Alpenvorland - pflanzengeographisches Prachtgebiet. München, Jubiläumsjahrbuch des Ver. z. Schutz. d. Alpenflanzen und -Tiere 25:1-9.
- MELIK, A. 1935: Slovenija – geografski opis. Splošni del, 1. zvezek. Ljubljana, Slovenska matica, 394 s.
- MELIK, A. 1954: Slovenija (geografski opis), 1. zvezek: Slovenski alpski svet. Ljubljana, Slovenska matica, 607 s.
- MEZZENA, R. 1986: L'erbario di Carlo Zirnich (Ziri). Atti Mus. civ. Stor. nat. Trieste 38(1): 1-519 s.
- MIHEVC, A. 1998: Kraško površje. V: FRIDL, J., Kladnik, D., Orožen Adamič, M., Perko, D. (glavni uredniki): Geografski atlas Slovenije – država v prostoru in času. Ljubljana, DZS, s. 90-91.
- MLEKUŽ, I. 1991a: Problematika opuščениh senožeti v Breginjskem kotu. Gozdarski vestnik 49(3): 158-161.

- MLEKUŽ, I. 1991b: Zlivno območje hudournika Bela v Breginjskem kotu petdeset let po ureditvi. *Gozdarski vestnik* 49 (7-8): 335-359.
- NIKLFIELD, H. 1971: Bericht über die Kartierung der Flora Mitteleuropas. *Taxon* 20: 545-571.
- OSBERDORFER, E. 1983: Pflanzensoziologische Exkursions Flora. Stuttgart, Ulmer, 1051 s.
- OGRIN, D. 1996: Podnebni tipi v Sloveniji. *Geografski vestnik* 68: 39-56.
- ORIOLO, G., POLDINI, L. 2002: Willow gravel bank thickets (*Salicion eleagni-daphnoides* (Moor 1958) Grass 1993 in Friuli Venezia-Giulia (NE Italy). *Hacquetia* 1 (2): 141-157.
- OROŽEN ADAMIČ, M. 1998: Naravne nesreče. V: FRIDL, J., KLADNIK, D., OROŽEN ADAMIČ, M., PERKO, D. (glavni uredniki): *Geografski atlas Slovenije – država v prostoru in času*. Ljubljana, DZS, s. 318-319.
- PAPEŽ, J. 1987: Ekološka in sestojna predstavitev pogorja Mija. *Gozdarski vestnik* 45 (1): 45-49.
- PAVŠEK, M. 2002: Snežni plazovi v Sloveniji (geografske značilnosti in preventiva). Ljubljana, Založba ZRC SAZU, 209 s.
- PERKO, D. 1998a: Nakloni površja. V: FRIDL, J., KLADNIK, D., OROŽEN ADAMIČ, M., PERKO, D. (glavni uredniki): *Geografski atlas Slovenije – država v prostoru in času*. Ljubljana, DZS, s. 120-125.
- PERKO, D. 1998b: Pokrajine. V: FRIDL, J., KLADNIK, D., OROŽEN ADAMIČ, M., PERKO, D. (glavni uredniki): *Geografski atlas Slovenije – država v prostoru in času*. Ljubljana, DZS, s. 86-87.
- PIGNATTI, S. 1976: Note critiche sulla Flora d'Italia. IV. Il gruppo di *Ranunculus auricomus* L. in Italia e sulle montagne adiacenti della Slovenia. *Gior. Bot. Ital.* 110 (3): 203-217.
- PIGNATTI, S. 1982: Flora d'Italia. Vol. 1,2,3. Edagricole. Bologna.
- PISKERNIK, M. 1991: Gozdna, travniška in pleveliščna vegetacija Primorske (Strokovna in znanstvena dela 106). Univerza v Ljubljani, Inštitut za gozdno in lesno gospodarstvo.
- PLANINA, T. 1957: *Ligusticum seguieri* v Jugovzhodnih Apneniških Alpah. Diplomaska naloga. Univerza v Ljubljani, Biotehniška fakulteta, 48 s. in priloge.
- PLEMEL, V. 1862: Beiträge zur Flora Krains. Drittes Jahreshft d. Ver. Krain. Landesmus., s. 120-164.
- POLDINI, L. 1969: Kritische Bemerkungen über die *Euphorbia saxatilis-triflora-kernerii*-Verwandschaft. *Acta Bot. Croat.* 28: 317-328.
- POLDINI, L. 1974: Le »*Pedicularis*« della serie »*Foliosae*« Maxim. della Flora Italiana. *Giorn. Bot. Ital.* 108 (3-4): 135-143.
- POLDINI, L. 1991: Atlante corologico delle piante vascolari nel Friuli-Venezia Giulia. Inventario floristico regionale. Udine, Regione Autonoma Friuli-Venezia Giulia, Università di Trieste, 899 s.
- POLDINI, L. 2002: Nuovo Atlante corologico delle piante vascolari nel Friuli Venezia Giulia. Udine, Regione Autonoma Friuli Venezia Giulia, Azienda Parchi e Foreste Regionali. Università degli Studi di Trieste, 529 s.
- POLDINI, L., MARTINI, F., GANIS, P., VIDALI M. 1991: Floristic databanks and phytogeographic analysis of a territory (an example concerning northeastern Italy). V: P. L. NIMIS, CROVELLO, T. J. (ur.): *Quantitative Approaches to Phytogeography*. Kluwer Academic Publishers, 159-181 s.
- POLDINI, L., VIDALI, M. 1997: Addenda ed errata/corrigenda all' »Atlante corologico delle piante vascolari nel Friuli-Venezia Giulia (1991) – 4. *Gortania* 19: 161-176.

- POLDINI, L., ORIOLO, G., VIDALI, M. 2001: Vascular flora of Friuli Venezia Giulia. An annotated catalogue and synonymic index. *Studia Geobotanica* 21: 3-227.
- PRAPROTNIK, N. 1997: *Spiraea decumbens* Koch. V: JOGAN, N. (urednik) *Nova nahajališča*. *Hladnikia* 8-9: 60.
- PRAPROTNIK, N. 1998: *Telekia speciosa* (Schreber) Baumg. *Notulae ad floram Sloveniae*. *Hladnikia* 10: 55-57.
- PRAPROTNIK, N., SKOBERNE, P. 1995: Od kraljeve rože in planike do Rdečega seznama. V: ALJANČIČ, M. et al. (1995), str 26-47. *Varstvo narave na Slovenskem*. Ljubljana, Prirodoslovni muzej Slovenije.
- PRISTOV, J. 1994: Namočenost in evapotranspiracija v Sloveniji. *Ujma* 8: 169-173.
- PUČNIK, J. 1980: *Velika knjiga o vremenu*. Ljubljana, Cankarjeva založba, 366 s.
- RAUNKIAER, C. 1934: *The Life-forms of Plants and Statistical Plant Geography*. Oxford, Clarendon Press.
- RAJŠP, V., TRPIN, D. 1997: *Slovenija na vojaškem zemljevidu 1763-1783 (1804) 3. zvezek*. Znanstvenoraziskovalni center SAZU in Arhiv Republike Slovenije, Ljubljana.
- Rdeči seznam praprotnic in semenk, 2002. Uradni list RS št. 82: 4055. Pravilnik o uvrstitvi ogroženih rastlinskih in živalskih vrst v rdeči seznam (priloga 1).
- ROZMAN, B. 2000: *Flora okolice Zaplane (kvadrant 0051/1)*. Diplomaska naloga. Univerza v Ljubljani, Biotehniška fakulteta, 51 s.
- ROZMAN, B. 2001: *Flora kvadranta 0051/1 (Rovte, osrednja Slovenija)*. *Hladnikia* 12-13: 115-124.
- ROTHMALER, W. 1991: *Exkursionsflora von Deutschland*. Band 3. Volk und Wissen Verlag GmbH. Berlin, 752 s.
- RUTAR, S. 1882: *Zgodovina Tolminskega*. Gorica, 333 s.
- SELIŠKAR, A. 1996: Traviščna in močvirna vegetacija. Zbornik: *Narava Slovenije, stanje in perspektive*, str. 99-107. Ljubljana, Društvo ekologov Slovenije.
- SELIŠKAR, A., 2004: *Gladiolus palustris* Gaudin – močvirski meček. V: ČUŠIN, B. (urednik): *Natura 2000 v Sloveniji – rastline*. Ljubljana, Založba ZRC, 172 s.
- SKOBERNE, P. 2004: Kaj je Natura 2000? V: ČUŠIN, B. (urednik): *Natura 2000 v Sloveniji – rastline*. Ljubljana, Založba ZRC, 172 s.
- STRITAR, A. 1990: *Krajina, krajinski sistemi. Raba in varstvo tal v Sloveniji*. Ljubljana, Partizanska knjiga, 173 s.
- STUR, D. 1857: Über den Einfluss des Bodens auf die Verteilung der Pflanzen. *Sitzungsber. d. Akad. d. Wiss. Wien, Mathem.- naturw. Kl. Bd. 25 (1-2): 349-421*.
- ŠIFRER, M. 1998: *Površje v kvartarju*. V: FRIDL, J., Kladnik, D., Orožen Adamič, M., Perko, D. (glavni uredniki): *Geografski atlas Slovenije – država v prostoru in času*. Ljubljana, DZS, s. 78-79.
- ŠILC, U., ČUŠIN, B. 2000: The association *Salicetum incano-purpureae* Sillinger 1933 on the gravel banks of the river Nadiža (NW Slovenia). *Atti Museo Friul. di Storia Nat., Gortania* 22: 91-109.
- ŠKORIĆ, A. 1986: *Postanak, razvoj i sistematika tla*. Zagreb, Fakultet poljoprivrednih znanosti Sveučilišta u Zagrebu, 171 s.
- TRČAK, B., JOGAN, N. 2001: *Carex vulpina* agg. v Sloveniji. *Hladnikia* 12-13: 147-157.
- VRŠČAJ, B., PRUS, T., TIČ, I. 1999: *Talni tipi v Sloveniji*. *Enciklopedija Slovenije* 13 (Š-T), str. 266. Ljubljana, Mladinska knjiga.
- WRABER, M. 1965: *Gozdna vegetacija ob gornji Nadiži z ekološkega in ekonomskega vidika*. Elaborat. Ljubljana, Biološki inštitut ZRC SAZU, 36 s.

- WRABER, M. 1969: Pflanzengeographische Stellung und Gliederung Sloweniens. *Vegetatio* 17: 176-199.
- WRABER, T. 1965: Združba Berinijevega jajčarja in alpske hrustavke (*Leontodonti berinii-Chondriletum* ass. nova) na soških prodiščih pri Bovcu. *Varstvo narave* 4: 51-60.
- WRABER, T. 1966: Nekateri nove ali redke vrste v flori Julijskih Alp (II). *Varstvo narave* 5: 53-65.
- WRABER, T. 1967: Floristika v Sloveniji v letu 1967. *Biološki vestnik* 15: 111-128.
- WRABER, T. 1969a: Floristika v Sloveniji v letu 1968. *Biološki vestnik* 17: 173-192.
- WRABER, T. 1969b: *Leontodon tenuiflorus* (Gaud.) Rchb. v Julijskih Alpah. *Biološki vestnik* 17: 97-99.
- WRABER, T. 1969c: Nekateri nove ali redke vrste v flori Julijskih Alp (III). *Varstvo narave* 6: 73-84.
- WRABER, T. 1969d: Iz zgodovine o botaničnih raziskovanjih v Julijskih Alpah in Karavankah. V: Jeseniški zbornik »Jeklo in ljudje« 2. del, str. 269-293.
- WRABER, T. 1971: Floristika v Sloveniji v letih 1969 in 1970. *Biološki vestnik* 19: 207-219.
- WRABER, T. 1975a: Moreš na Morež? (Romanje k vrhu na Bovškem). *Planinski vestnik* 10: 569-581.
- WRABER, T. 1975b: *Gladiolus imbricatus* L. v Sloveniji. *Biološki vestnik* 23: 119-126.
- WRABER, T. 1989: Rastline od Krasa do morja. Ljubljana, Cankarjeva založba, 80 s.
- WRABER, T. 1990: Sto znamenitih rastlin na Slovenskem. Ljubljana, Prešernova družba, 239 s.
- WRABER, T. 1996: Reka neizpoljenih želja in čudnih uničevalnih nagonov. *Pisma bralcev, dnevnik Delo* 21. 12. 1996. Ljubljana.
- WRABER, T. 1997: Ob Nadiži v znamenju Berinijevega otavčiča. *Pisma bralcev, dnevnik Delo*, 6. 6. 1997. Ljubljana.
- WRABER, T. 1998a: Notulae ad nomenclaturam editionis Mala flora Slovenije anni 1999 spectantes. *Hladnikia* 10: 41-43.
- WRABER, T. 1998b: *Cirsium x muellneri* G. Beck (*C. pannonicum* (L. fil.) Link x *C. oleraceum* (L.) Scop). Notulae ad floram Sloveniae. *Hladnikia* 10: 48-50.
- WRABER, T. 1999: Gradivo za predmet Fitogeografija (učni pripomoček, mscr). Univerza v Ljubljani, Oddelek za biologijo Biotehniške fakultete.
- WRABER, T., PALMA, M. 1982: Die identität von *Polygala nicaeensis* subsp. *carniolica* mit *Polygala nicaeensis* subsp. *forojulensis*. *Biološki vestnik* 30: 113-124.
- WRABER, T., SKOBERNE, P. 1989: Rdeči seznam ogroženih praprotnic in semenk SR Slovenije. *Varstvo narave* 14-15: 1-429.
- WRABER, T., ZUPANČIČ, M. 1996: Rastlinstvo. Enciklopedija Slovenije 10 (Pt-Savn), str. 85-93. Ljubljana, Mladinska knjiga.
- WRABER, T., MARTINČIČ, A. 2001: Flora. V: Raziskava razširjenosti evropsko pomembnih vrst v Sloveniji (poročilo). Prirodoslovni muzej Slovenije, Ljubljana 2001: 34-162.
- Zakon o ohranjanju narave, 1999. Uradni list Republike Slovenije št. 56: 2655.
- ZUPAN, M., GRČMAN, H., KOČEVAR, H. 1998: Navodila za vaje iz Pedologije (za interno uporabo). Univerza v Ljubljani, Biotehniška fakulteta, Oddelek za agronomijo, Ljubljana, 62 s.
- ZUPANČIČ, B. 1995: Klimatografija Slovenije. Padavine 1961-1990. Ljubljana, Hidrometeorološki zavod Republike Slovenije, 366 s.
- ZUPANČIČ, M., MARINČEK, L., SELIŠKAR, A., PUNCER, I. 1989: Considerations on the phytogeographic division of Slovenia. *Biogeographia* 13: 89-98.

- ZUPANČIČ, M., ŽAGAR, V. 1995: New views about the phytogeographic division of Slovenia, I. Razprave 4. razreda SAZU 36: 3-30.
- ZUPANČIČ, M., SMOLE, V. 1997: Primerjava med kartami fitogeografskih, dialektoloških in etnoloških območij Slovenije. Traditiones (Zbornik Inšt. slov. narodop. ZRC SAZU) 26: 49-61.
- ZUPANČIČ, M., SMOLE, V. 1999: Fitogeografska delitev Slovenije in leksična raznolikost slovenskih narečij. Traditiones (Zbornik Inšt. slov. narodop. ZRC SAZU) 28: 259-268.

O AVTORJU

Boško Čušin, magister bioloških znanosti je rojen leta 1962 v Nišu. Osnovno in srednjo šolo je končal v Zagrebu, kjer je leta 1980 vpisal univerzitetni študij biologije na Prirodoslovno-matematični fakulteti (PMF). Po končanem študiju je nekaj let poučeval biologijo na osnovnih in srednjih šolah v Zagrebu, dve leti pa delal kot asistent pri predmetu Fiziologija rastlin na Biološkem oddelku PMFa. V stik z znanostjo je prišel že v osnovni šoli pri gibanju Znanost mladini. Nadaljeval je v srednji šoli, ko je uspešno sodeloval na republiških tekmovanjih iz kemije in biologije s samostojnimi raziskovalnimi nalogami (Onesnaženost reke Save, DNK – molekula življenja, Raoultov zakon). V času študija je najprej aktivno sodeloval, kasneje pa vodil floristično sekcijo v Organizaciji mladih raziskovalcev (OMI).

V tistem času se je vključil v delo Kulturno-prosvetnega društva »Slovenski dom« v Zagrebu kot voditelj študentske sekcije, nekaj let kasneje pa je bil izvoljen za predsednika društva. Kot predsednik društva si je prizadeval za ohranitev slovenskega jezika in kulturne nacionalne dediščine med zagrebškimi Slovenci. Mogoče prav zaradi javno izkazane in poudarjene pripadnosti slovenski entiteti je v času državljanske vojne, leta 1993, cela družina nasilno pregnana iz Zagreba. Vrnili so se v domači kraj na Tolminskem. Nekaj časa je poučeval bosanske begunce v Tolminu, potem pa še eno leto delal kot biotehnolog v pekarni Mlinotesta.

Leta 1996 se je zaposlil na Regijski raziskovalni enoti Znanstvenoraziskovalnega centra SAZU v Tolminu, kjer še danes uspešno dela. Začel je raziskovati floro in vegetacijo Posočja. Istočasno je vpisal podiplomski študij biologije na Biotehniški fakulteti Univerze v Ljubljani in zbiral gradivo za magistrsko nalogo. Študij je uspešno zaključil leta 2003 z zagovorom magistrskega dela »Floristična in fitogeografska oznaka Breginjskega kota v zahodni Sloveniji«. Nadaljeval je z raziskovanjem rastlinstva na Primorskem, deloma tudi drugod po Sloveniji. Njegovo znanstveno in strokovno delo obsega več kot 60 bibliografskih enot (<http://www.cobiss.si>).

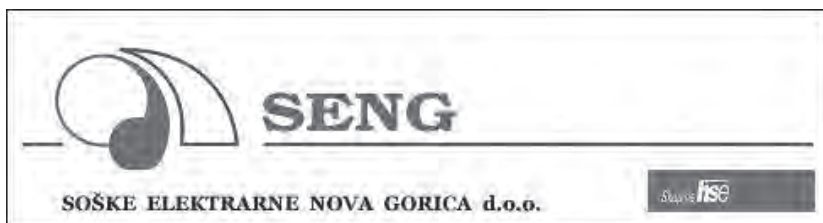
Predvsem so pomembni njegovi prispevki s področja fitocenologije rečnih ekosistemov. Sem sodijo članki o grmiščih sive vrbe, inicialnih združbah na prodiščih ter prispevka o gozdni vegetaciji na rečnih terasah. Raziskuje tudi plevelno vegetacijo in vegetacijo opuščeni kmetijskih površin. Rezultate objavlja v uglednih slovenskih in mednarodnih znanstvenih revijah (*Hacquetia*, *Hladnikia*, *Annales*, *Thaiszia* idr.). S predavanji se redno udeležuje simpozijev slovenskih botanikov, zlasti odmevna sta bila prispevka o pionirski vegetaciji ob Nadiži (Ljubljana 1999) ter o pojavljanju nemškega strojevca na prodiščih Soče (Ljubljana 2003). Na mednarodnem simpoziju o spremembah v okolju (Maribor

2002) je spregovoril o vplivih nasadov iglavcev na avtohtono floro. O svojih dosežkih poroča tudi na mednarodnih kongresih v tujini (St. Moritz 1998, Trst 2001, Zagreb 2005, Niš 2005).

Kartiral je habitatne tipe (Bela Krajina, Pivka) in gozdne združbe na Dolenjskem (soavtor Vegetacijske karte gozdnih združb Slovenije, list Novo mesto, 2003), s sodelavci obdelal floro Regijskega parka Škocjanske jame in drežniškega območja. Aktivno sodeluje z Zavodom za varstvo narave v Novi Gorici. Probleme varovanja rečnih ekosistemov je predstavil na mednarodnem posvetu Barja in varstvo narave (Trenta 2003). Član uredniškega odbora Tolminskega zbornika o Dolenji Trebuši, vodja projekta »Strokovna izhodišča za vzpostavljanje omrežja Natura 2000«, soavtor in urednik monografije »Natura 2000 v Sloveniji – rastline«.

Tudi kot občan je aktiven naravovarstvenik in si prizadeva za ohranitev naravnih spomenikov Soče in Nadiže. Popularizira znanost s predavanji v lokalni skupnosti, kot mentor raziskovalnih taborov in dijaških krožkov, v radijskih oddajah in kot vodja strokovnih ekskurzij.

Izdajo knjige so finančno podprli:

Občina Kobarid

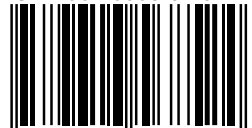
RAZVOJNO DRUŠTVO BREGINJSKI KOT

2.875 SIT

12 €

ISBN 961-6568-52-3

9 789616 568524

ZALOŽBA ZRC • LJUBLJANA
[HTTP://ZALOZBA.ZRC-SAZU.SI](http://zalozba.zrc-sazu.si)